

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 STYCZNIA 1937 ROKU

APARATURA CHEMICZNA

Dn. 18 grudnia 1936 r. odbyło się drugie skolei zebranie, poświęcone omówieniu sprawy zaopatrywania przemysłu chemicznego w aparaturę, wykonywaną w kraju. Zebranie miało miejsce na terenie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych i zgromadziło kilkudziesięciu przedstawicieli fabryk chemicznych, mechanicznych i hut żelaznych. Ścisłym bowiem tematem zgromadzenia było omówienie zagadnienia stali szlachetnych — współczesnego surowca do budowy aparatury chemicznej. W toku obrad zabierali głos obecni delegaci wszystkich trzech działów produkcji, a dyskusja obfitowała w bardzo interesujące fragmenty, przyczyniając się do pogłębienia omawianego tematu.

Jak wiadomo, stale szlachetne są obecnie wytwarzane w Polsce w trzech hutach: w Hucie Pokoju, w Hucie Batorego i w Starachowicach. Dyskusja prowadzona więc była przede wszystkim w płaszczyźnie zbadania przystosowalności tego tworzywa do potrzeb aparatury chemicznej, i doprowadziła do uchwalenia konkretnych wniosków lub postulatów.

Zwrócono więc uwagę na konieczność przeprowadzenia przez przemysł hutniczy i przetwórczo-metalowy szeroko pomyślanej propagandy aparatów ze stali szlachetnych. Propaganda taka, wśród fabryk chemicznych podjęta, nie mogłaby się ograniczyć do jednorazowego przedstawienia (w żywym słowie lub w piśmie) zalet stali szlachetnych, jako tworzywa, lecz musiałaby być prowadzona systematycznie — w sposób ciągły. Szczególnie ważne było by zorganizowanie stałych objazdów fabryk chemicznych przez instruktorów, dokładnie znających sposób obchodzenia się i naprawy aparatów, wytworzonych ze stali szlachetnych. Poznanie bowiem cennych właściwości tego tworzywa da dopiero warunki

szerokiego jego stosowania w przemyśle chemicznym.

Zgromadzenie równocześnie przedstawiceli fabryk chemicznych różnych specjalności nie pozwoliło, oczywiście, na przeprowadzenie szczegółowej dyskusji w zakresie aparatów dla wszystkich gałęzi chemicznej wytwórczości. Dlatego też postanowiono zorganizować szereg zebrań, celem omówienia potrzeb i możliwości różnych działów produkcji chemicznej. Zebrania te — podobnie jak dotychczasowe — organizowane będą wspólnie przez Związek Przemysłu Chemicznego i Polski Związek Przemysłowców Metalowych. Dopiero bowiem szczegółowa i dokładna znajomość potrzeb i wymagań, stawianych aparaturze przez producenta - chemika określonej specjalności rozwiązać może skomplikowane zadanie dostarczenia najwłaściwszego w każdym przypadku tworzywa.

Celowe więc wydaje się przeprowadzenie takich narad w następujących gałęziach produkcji chemicznej: kwasy nieorganiczne, sole nieorganiczne, związki azotowe, nawozy sztuczne, półprodukty i barwniki, włókna sztuczne, przemysł farmaceutyczny, przemysł tłuszczowy, przemysł kostno-klejowy, przemysł farbiarski i lakierniczy, przemysł materiałów wybuchowych.

Rozpoczęta przed paru miesiącami praca bezpośredniej współpracy przemysłu maszynowego i chemicznego daje więc konkretne rezultaty. Rzucona nawet została myśl, aby — wzorem angielskim — powołać do życia stałą komisję, zbierającą się periodycznie, celem metodycznych badań nad stosowaniem stali szlachetnych do budowy aparatów dla przemysłu chemicznego.

Realizacja tego poglądu pozwoli na pogłębienie i szerokie rozpracowanie tematu.

INSTRUKCJE BEZPIECZEŃSTWA

Została opracowana i wydana trzecia kolejna Instrukcja Bezpieczeństwa opracowana przez Sekcję Bezpieczeństwa Pracy Związku Przemysłu Chemicznego. Instrukcja jest zanumerowana pod Nr. 3 i dotyczy użytkowania, przechowywania i przewożenia sody żrącej (wodorotlenku sodowego). Z uwagi na szerokie bardzo zastosowanie sody żrącej w przemyśle chemicznym, instrukcja ta zdaje się być szczególnie celowa. Obejmuje następujące rozdziały: wstęp, gatunki handlowe sody żrącej, przechowywanie i przewóz sody żrącej, środki ostrożności, środki zapobiegawcze.

Podobnie, jak poprzednie Instrukcje, obecna wydana została w formacie normalnym A 4, na trwałym grubym papierze, z uwidocznieniem czerwonym drukiem szczególnie ważnych wskazań Instrukcji.

Instrukcje bezpieczeństwa, wydawane przez Związek Przemysłu Chemicznego, cieszą się dużą poczytnością i żądane są często przez rozmaite fabryki chemiczne. Tym niezrozumiały przeto wydaje się brak wskazań o tych instrukcjach bezpieczeństwa w Kalendarzu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy na r. 1937, wydanym przez Instytut Spraw Społecznych w Warszawie. Kalendarz ten zresztą jest naogół zredagowany celowo i zasługuje na rozpowszechnienie go w przemyśle.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Sp. Akc. „Boruta“ w Zgierzu rozpoczęła produkcję kwasu Tobiasa (kwas naftyloaminosulfonowy 2.1), oraz kwasu I (kwas aminonaftolosulfonowy 2.5.7), a na posiadanej aparaturze ma możliwość wyprodukowania ilości, pokrywających całkowite zapotrzebowanie rynku wewnętrznego na te artykuły.

Z MUZEUM TECHNIKI I PRZEMYSŁU

Dn. 19 grudnia 1936 odbyło się uroczyste otwarcie sali, poświęconej pracom badawczym, naukowym i technicznym Pana Prof. Ignacego Mościckiego, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W otwarciu uczestniczyli licznie członkowie Gabinetu, z p. Vice-Premierem Kwiatkowskim na czele. Przemówienia wygłoszone były przez Prezesa Zarządu Muzeum p. Inż. Surzyckiego, Dyr. Muzeum p. Inż. Jackowskiego, Dyr. Chemicznego Instytutu Badawczego p. Prof. Klinga oraz Prezesa Związku Przemysłu Chemicznego p. Inż. Wiślickiego.

P. Prezes Wiślicki wyraził żywą radość z powodu przeznaczenia jednej z sal Muzeum na przedstawienie dorobku naukowego i technicznego pierwszego w Polsce chemika, oraz sformułował życzenia, aby śledzenie metod pracy Prof. Mościckiego wskazało młodym technikom właściwszą drogę ich działalności.

Otwarta w grudniu sala obejmuje szereg tablic, wskazujących metody i wyniki prac ba-

dawczych, zespół oryginalnych patentów p. Prof. Mościckiego, modele niektórych aparatów, wreszcie dioramy fabryk w Mościcach i pierwszego gabinetu pracy — jeszcze z okresu szwajcarskiego.

OPODATKOWANIE OFIAR NA CELE PUBLICZNE

Związek Izb Przemysłowo - Handlowych zwrócił się w swoim czasie do Pana Ministra Skarbu z wnioskiem o wyłączenie z podstaw dochodu, podlegającego opodatkowaniu, sum ofiarowanych przez przedsiębiorstwa na cele Funduszu Obrony Narodowej. W odpowiedzi otrzymał pismo następującej treści:

„Pismem z dnia 6 października r. b. Związek Izb wyraził pogląd, iż byłoby celowym wyłączenie z dochodu podatkowego dobrowolnych ofiar na Fundusz Obrony Narodowej oraz na Fundusz Obrony Morskiej, ponieważ Fundusze te zabezpieczać mają istnienie zbiorowego warsztatu pracy, jakim jest Rzeczpospolita.

W odpowiedzi na powyższe zawiadomiam, że nie mogę uznać powyższej tezy za słuszną w płaszczyźnie oceny prawnej, albowiem zgodnie z orzecznictwem N. T. A. charakter kosztów potracalnych mają jedynie wydatki eksploatacyjne indywidualnych warsztatów pracy, a do istnienia Rzeczypospolitej przyczynia się przede wszystkim dochód opodatkowany.

Nie mogę również rozszerzyć wniosku Związku Izb w kierunku umarzania podatku, przypadającego od kwot dochodu, ofiarowanych na F. O. N. i F. O. M., ponieważ procedura taka byłaby w kolizji z zasadami prawidłowej gospodarki publicznej. Zmniejszenie wpływów ze źródła normalnego, aby zachęcić do powiększania wpływów źródła nadzwyczajnego nie dawałoby efektywnej korzyści, natomiast zaciemniałoby obraz rzeczywistej wydajności obu wymienionych źródeł.

Muszę dodać, że skoro w każdej ofercie Skarb Państwa partycypowałby kwotą przypadającego od niej podatku, co przy 100 zł. ofiary może dochodzić do 35 zł. zwrotu drogą nieopobrania podatku — to nie bez ujemnego znaczenia byłby również niemoralny charakter pozornej ofiary, jaki miałyby część ofiarowanej kwoty, zwrócona w postaci darowanego podatku.

Skoro Związek Izb prosi tylko o ulgę dla płatników z działu I ustawy, wyłączając tym płatników z działu II, to nie mogę pominąć pokrzywdzenia, jakie odczuwaliby ci ostatni płatnicy, dotkliwie już na rzecz Państwa i celów społecznych obciążeni, gdyby ponosić mieli dalsze rzeczywiste ofiary, podczas gdy płatnicy podatku dochodowego z działu I ustawy korzystałoby z przywileju częściowo pozornej zasługi.

Biorąc wszystkie wyżej wyłuszczone względy pod uwagę, zmuszony jestem pozostawić wniosek Izb bez uwzględnienia”.

Minister: (—) E. Kwiatkowski.

Wedle posiadanych przez Związek Izb wiadomości, taka sama decyzja zapadła również w sprawie wyłączenia z dochodu podatkowego ofiar na rzecz pomocy zimowej.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zwracamy uwagę na następujące informacje ogłoszone w Nr. 36 „Informatora Eksportowego”.

Argentyna. Konieczność należytego sporządzenia i terminowego wysyłania dokumentów eksportowych (Raport na str. 2).

Holandia. Przewidywane podwyższenie cła na benzol.

Turcja. Nowe podstawy reglamentacji handlu zagranicznego (Raport na str. 5).

W. Brytania. Projektowane podwyższenie cła na litopon.

Firma Max Ternbach Haga Schenkweg 1 ofiarowuje swoje usługi przy sprzedaży produktów chemicznych polskich w Holandii.

KRONIKA

Projekt ustawy w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu został wniesiony do Sejmu (Druk Nr. 233).

Istotna zmiana nowego projektu polega na tym, że ustawa o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych ma obowiązywać na terenie całego państwa.

W roku 1937 w czasie od 20 czerwca do 4 lipca czynne będą Targi Gdyńskie, organizowane przez Towarzystwo Wystaw i Targów, jako druga skolei impreza stała o charakterze giełdowo-targowym.

Targi w roku 1937 obejmą 6 działów. Będą to: 1) Dział Propagandy Uprzemysłowienia Gdyni; 2) Dział Budowlany; 3) Dział Budowy Dróg i Motoryzacyjny; 4) Dział Przemysłu Rybnego; 5) Dział Przemysłu Regionalnego i Propagandy Turystyki i 6) Dział Ekspansji Morskiej.

Dział Propagandy Uprzemysłowienia Gdyni ma za zadanie przedstawić przekrój warunków gospodarczych w Gdyni pod kątem widzenia rentowności poszczególnych przemysłów w Gdyni. Dział ten zawierać będzie podstawowy materiał kalkulacyjny dla tych przemysłów, których powstanie w Gdyni jest konieczne, a które wstrzymują się z budowaniem fabryk w Gdyni z uwagi na niedostateczną znajomość terenu.

Dane Izby Przemysłowo-Handlowej i Komisariatu Rządu obejmą zarówno te przemysły, które mają szanse rozwoju ze względu na rozszerzający się rynek zbytu w związku z dużym przyrostem ludności jak i przemysły pracujące na eksport. Konkurencyjność gdyńskiej produkcji wynika z różnic taryf kolejowych pomiędzy towarem gotowym, przywożonym z głębi kraju do Gdyni, a poszczególnymi surowcami potrzebnymi do produkcji.

Dział Ekspansji Morskiej przewiduje wystawienie opakowań i typów standaryzacyjnych, jako wstęp do usprawnienia transakcyj ekspor-

tych, oraz zapoczątkowania ściślejszego kontaktu pomiędzy polską produkcją a polskimi sferami gospodarczymi na emigracji.

Tegoroczne Targi Brytyjskie odbędą się w okresie od 15 — 26 lutego w Londynie i w Birmingham. Bliższych wiadomości udziela Zarząd Targów w Londynie, pod adresem: British Industries Fair, 35, Old Queen Street, London S. W. 1.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dzienniku Urzędowym Min. Skarbu Nr. 32 ogłoszony został obszerny okólnik tegoż Ministerstwa z dn. 27 listopada 1936 w sprawie ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na r. 1937.

W Dz. Urzędowym Min. Skarbu Nr. 32 ogłoszony został okólnik Min. Skarbu z dn. 27 listopada 1936 w sprawie zwalniania od zakazu przywozu towarów, nadsyłanych w przesyłkach pocztowych.

Zgodnie z brzmieniem tego okólnika wyjaśniono, że Urząd Celny ma prawo zwalniać od zakazu przywozu towary nadsyłane w przesyłkach pocztowych o wadze nieprzekraczającej 250 gr, pod warunkiem iż towary te nie stanowią przedmiotu zbytku i nie mają charakteru handlowego.

W Dz. Urzędowym Min. Skarbu Nr. 33 ogłoszony został szereg wyjaśnień taryfikacyjnych, które obejmują następujące instrukcje, dotyczące artykułów chemicznych:

dwusiarczek merkaptobenzotiazolu, znany również pod nazwami handlowymi „Accelerateur rapide GS” i „Vulcafor MBTS” należy clić wg. poz. 397 p. 12 taryfy celnej;

podany został sposób rozróżnienia olejku miętowego japońskiego od innych olejków miętowych;

produkt kondensacji fenoli i formaliny o charakterze żywic, rozpuszczalny na gorąco w benzolu i w terpentynie, należy clić wg. poz. 97 p. 2 taryfy celnej, jako żywice sztuczne; takie same produkty nierozpuszczalne należy clić wg. poz. 488 p. 1 taryfy celnej — jako materiały plastyczne.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 47 z dnia 18 grudnia 1936 roku ukazały się Rozporządzenia Ministra Komunikacji, wprowadzające następujące zmiany w zakresie środków ochrony roślin:

utworzone zostały nowe pozycje klasyfikacji towarów 579 i 580 na środki karbolinowe i ciecz kalifornijską ze stawkami klas 7 wagonowej i II drobnicowej.

Zmienione zostały opłaty klas zasadniczych na siarczan miedziowy z 4 wagonowej i I drobnicowej na 7 klasę wagonową i II drobnicową, przy jednoczesnym skreśleniu siarczanu miedziowego z taryfy specjalnej WR — 15.

W tym samym Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych ogłoszona została taryfa specjalna PJ — 112 na eksport trójchloroetylenu.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN DOMU HANDLOWEGO
B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

	Cena w zł. za 100 kg.		
Aceton	350.—	Kwas borny	185.—
Alun chromowy	70.—	Kwas szczawiowy	150.—
Alun krystaliczny	55.—	Litopon 30%	72.—
Alun mielony	55.—	Minja ołowiana	135.—
Antichlor kryst.	41.—	Minja żelazowa min. 90%	85.—
Antimonium crud. w kawałkach	120.—	Nadboran sodowy	390.—
Antimonium crud. w proszku	170.—	Nadmanganian potasu	350.—
Asfalt Gilsonit	85.—	Nitrobenzol	450.—
Azotan baru	185.—	Octan kobaltu	1200.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie		Octan ołowiu	165.—
Biel cynkowa	65.—	Oleina	190.—
Biel ołowiana	160.—	Olej rycynowy med.	225.—
Boraks kryst.	88.—	Olej turecki 50%	90.—
Boraks w proszku	93.—	Pumeks w kawałkach	75.—
Boran manganu	340.—	Pumeks w proszku	40.—
Braunsztyn	80.—	Rtęć w butlach à 34,6 kg za butlę	390.—
Chlorek baru	95.—	Sadza ameryk. Carbon black marki Witco — ceny konwencyjne.	
Chlorek cynku w proszku 98/100%	40.—	Salmjak mielony	115.—
Chlorek wapna	130.—	Salmjak w kaw. subl.	200.—
Dwuchromian potasu	110.—	Siarczan kobaltu	750.—
Dwuchromian sodu	45.—	Siarczan magnezu	19.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	310.—	Siarczan miedzi	65.—
Fenol	100.—	Siarczan żelazowy	16.—
Fosforan sodu trójzasadowy	650.—	Siarka mielona	35.—
Fosfor czerwony	150.—	Siarka w laskach	35.—
Glejta angielska w proszku	550.—	Talcum 000	19.—
Glin metaliczny w proszku	130.—	Talcum 00000	26.—
Grafit angielski w łuskach	230.—	Talcum 000000	29.—
Grafit angielski w proszku 95/97%	65.—	Tanina 92%	750.—
Hydrosulfid	150.—	Tlenek kobaltu 76%	2000.—
Kalafonja	185.—	Węglan magnezu w cegielkach	220.—
Kamfora w taflach	14.—	Węglan magnezu w proszku	125.—
Klej kostny	52.—	Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	160.—
Klej skórny		Ziemia okrzemkowa	35.—
Kaolina w kaw. i w proszku		Żelazocjanek potasowy	350.—
Kreda chem. czysta		Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.“, Łódź tel. 195-96, 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1-1a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross, Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefon 605-77, 605-99.	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24. Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30. Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94. Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24. Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maury- cy Luxemburg, Warszawa, Sena- torska 28/30, tel. 6 00 19.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Leszno 15, tel. 11-06-81, Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49	Sól glauberska krystaliczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24. Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94. Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
Chlorceki przemysłowe: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karboid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 STYCZNIA 1937 ROKU

CIĘTE WŁÓKNA SZTUCZNE

Przemiany gospodarcze ostatnich czasów oraz wielkie postępy techniczne w dziedzinie sztucznego jedwabiu doprowadziły do nadzwyczaj intensywnego rozwoju produkcji i zastosowania ciętych włókien. Już od szeregu lat, we wciąż wzrastających rozmiarach, stosowane bywa cięte włókno jedwabiu sztucznego (prawie wyłącznie wiskozowego) do wyrobu przędzy, którą można wytwarzać przy pomocy maszyn, służących zwykłym celom przedzalnictwa bawełnianego lub wełnianego. Przędza wykonana całkowicie z ciętych włókien sztucznych zarówno jak z mieszanek z bawełną, wełną, lnem i t. d. — wykazała wielkie zalety techniczne.

Trzeba uznać, że nowy rodzaj włókien jest tylko pod względem gospodarczym materiałem zastępczym bawełny i wełny. Natomiast — z technologicznego punktu widzenia — przędziwo sztuczno-jedwabne ma swoiste cechy, które mu wyznaczają odrębną rolę w świecie włókienniczym.

Przede wszystkim — przędziwo sztuczno-jedwabne ma wielką zaletę jednolitości. Oddzielne włókienka określonego gatunku — posiadają zawsze tę samą długość, grubość, elastyczność; dzięki temu — przędzenie zupełnie nie pozostawia odpadków, a otrzymywana przędza odznacza się całkowitą jednostajnością. Postępy techniczne pozwalają obecnie wytwarzać włókno sztucznego jedwabiu w bardzo rozległej skali polsku: od silnie błyszczącego do głęboko matowego. W tym więc zakresie istnieją szerokie możliwości, których wykorzystanie zależy od dalszych przeznaczeń przędzy lub tkaniny.

Cięte włókno sztucznego jedwabiu jest niewątpliwie szlachetniejszym materiałem niż zwykła bawełna. Pewne wątpliwości wzbudzała dawniej sprawa odporności przędzy sztuczno-jedwabnej, zwłaszcza w stanie mokrym. Odzywały się głosy twierdzące, że należy unikać stosowania ciętych włókien do wytwarzania tkanin, które z natury swego przeznaczenia muszą podlegać częstym praniom. Dokładne badania, przeprowadzone w wielu krajach (szczególną precyzją odznaczają się prace badawcze, wykonane w Textil-Forschungsinstitut, Sorau) wykazały jednak, że cięte włókna wytworzone w pierwszorzędnym fabrykach prawie nie ustępują bawełnie pod względem odporności, a tkaniny z przędzy mieszanej, zawierającej 16% ciętych włókien — nie wykazują różnicy przy porównywa-

niu z analogicznymi tkaninami, wykonanymi z przędzy czysto bawełnianej.

Przesłanki dewizowe, a więc chęć zmniejszenia importu bawełny i wełny musi skłaniać wiele krajów do szukania zastępczych surowców włókienniczych. Dodatkowym bodźcem jest fakt, że Stany Zjednoczone A. P., będące głównym źródłem bawełny, odgradzają się od świata murem niezmiernie wysokich barier celnych, uniemożliwiając tym sposobem zrównoważenie bilansu handlowego.

Zespół czynników gospodarczych i technicznych spowodował niesłychanie szybki światowy rozwój produkcji sztucznych ciętych włókien, jak o tym świadczy poniższa tablica.

Kraj	Produkcja w 1000 lb.	
	r. 1934	r. 1935
Anglia	2.890	6.835
Francja	1.500	4.400
Italia	20.000	64.000
Japonia	2.200	6.500
Niemcy	20.200	30.000
Polska	665	680
U. S. A.	2.200	4.000
	<u>49.655</u>	<u>116.415</u>

Ogólne zwiększenie produkcji wyniosło więc ok. 135% w ciągu jednego roku, znacznie przekraczając co do tempa wzrost fabrykacji sztucznego jedwabiu, która zwykle cytowana jest jako fantastycznie szybko rozwijająca się gałąź produkcji. Należy dodać, że rok 1936 był okresem dalszego gwałtownego rozwoju produkcji ciętych włókien. Charakterystycznym jest, że na czele ruchu kroczą Italia, Niemcy oraz Japonia (która w 1936 r. poczyniła wielkie postępy), a więc kraje mające szczególne powody kurczenia importu i oszczędzania dewiz.

W Polsce dotychczas cyfry produkcji ciętych włókien sztucznych były niewielkie, aczkolwiek obiektywne warunki gospodarcze przemawiają za stosowaniem tych włókien na szeroką skalę. Zastąpienie choćby 10% importowanej bawełny ciętymi włóknami pozwoliłoby na zaoszczędzenie rocznie kilkunastu milionów złotych dewiz, a ponadto dałoby nowe zatrudnienie kilku tysiącom ludzi w przemyśle jedwabiu sztucznego i spowodowałoby znaczne zwiększenie wyrobu takich surowców i półfabrykatów, jak celuloza, soda gryząca, kwas siarkowy, siarczek węgla i t. d.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Tłuszcz otrzymany przy praniu wełny znajduje szerokie zastosowanie zarówno jako surowiec przy fabrykacji lanoliny, jak i jako środek do impregnowania skór w przemyśle garbarskim. Dotychczas surowiec ten był w bardzo nikłych ilościach otrzymywany w kraju. Obecnie, jak się dowiadujemy, jedna z większych fabryk wełny w Częstochowie zamierza uruchomić produkcję surowego tłuszczu w zakresie przewyższającym import tego surowca do Polski.

Ponieważ instalacje istniejącej od lat 3 polskiej fabryki lanoliny (f. Ludwik Spiess i Syn) pozwalają na pokrycie z nadmiarem całkowitego zapotrzebowania krajowego na lanolinę, przeto już w krótkim czasie przywóz zarówno oczyszczonego jak i surowego tłuszczu z wełny stanie się zupełnie zbędnym.

Huta szklana „Dubeczno” we Włodawie rozpoczęła produkcję waty szklanej.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Rokowania handlowe z Belgią ukończone zostały w dniu 7 stycznia r. b.; przedsiębiorstwa zostaną poinformowane o interesujących je szczegółach układu.

Rokowania handlowe z Francją, mające na celu zawarcie umów które zastąpiłyby układ prowizoryczny z lipca r. 1936, podjęte zostały w Paryżu w dniu 11 b. m.

Rokowania handlowe z Niemcami wznowione zostały w Warszawie w dniu 12 b. m.

Rokowania handlowe z Rumunią wznowione zostaną w Warszawie w dniu 18 b. m.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych: (N-ry 1 i 2 „Informatora Eksportowego”)

Czechosłowacja. Raporty konsularne o rozluźnieniu reglamentacji przywozu w Czechosłowacji.

Egipt. Zniesienie obowiązku przedstawiania świadectw pochodzenia.

Holandia. Przedłużenie okresu skontyngentowania przywozu potażu żrącego.

Japonia. Wejście w życie nowych, zaostrożonych przepisów dewizowych.

Łotwa. Przewidywane podwojenie kwoty dewiz przeznaczonych na opłacenie przywozu.

Rumunia. Wprowadzenie opłaty 1% a. v. od towarów wolnych od cła. Obowiązek dołączania do dokumentów przewozowych przy imporcie — międzynarodowych zgłoszeń celnych.

Szwajcaria. Obniżenia cła na benzol motory.

Firma „Allgemeine Aktiengesellschaft für Internationale Transaktionen” w Sofji (Bulwar Tsar Oswoboditelj 6) interesuje się objęciem sprzedaży produktów chemicznych polskich w Bułgarii.

WŚRÓD WYDAWNICTW

Ukazało się sprawozdanie z działalności Polskiego Komitetu Normalizacyjnego za okres od dnia 1 kwietnia 1935 do dnia 31 marca 1936 r., przedstawione plenum Komitetu w grudniu roku ubiegłego. W zakresie Komisji Technologji Chemicznej w okresie sprawozdawczym ogłoszone zostały cztery normy, dotyczące farb suchych oraz norma bieli szpatowo cynkowej. Czynnymi było dwanaście podkomisji Komisji Technologji Chemicznej. Komisja, pozostająca pod przewodnictwem Dyrektora Związku Przemysłu Chemicznego R. P. odbyła 4 posiedzenia. Sekretariat Komisji nadal prowadzony był przez Związek, który pokrywa koszty prac normalizacyjnych z zakresu technologji chemicznej.

Ukazał się Nr. 4 „Biuletynu Muzeum Techniki i Przemysłu”. Obok części sprawozdawczej Biuletyn zawiera obszernie informacje, dotyczące projektowanej budowy gmachu Muzeum.

Dwutygodnik „Pani Domu”, organ Związku Pań Domu i Instytutu Gospodarstwa Domowego zajmuje się m. innymi popularyzacją wiadomości technicznych, użytecznych przy prowadzeniu gospodarstwa domowego. Notujemy że w N-rze 24 z grudnia roku ubiegłego ukazał się artykuł dr. Kaflńskiej-Chmieleckiej o terpentynie, wyjaśniający jakie gatunki terpentyny spotykane są na rynku polskim i wskazujący rozmaite ich zastosowanie.

Ukazała się publikacja „Przemysł Metalowy w Polsce” obejmująca spis działów przemysłu metalowego przetwórczego, których produkcja istnieje w Polsce, wraz z podaniem map rozmieszczenia zakładów tego przemysłu, oraz spisem ogólnym wytwarzanych produktów.

KRONIKA

Dn. 8 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Grupy Fabryk technicznych wyrobów gumowych pod przewodnictwem p. Dyr. Bereszkii. Na posiedzeniu tym złożone zostało sprawozdanie ze spraw, związanych z ustaleniem wysokości przywozu kauczuku do Polski, oraz systemu podziału kontyngentów na kauczuk. Następnie rozważana została sprawa bezpośredniego pokrywania zapotrzebowania na kauczuk w krajach produkujących ten surowiec, przyczem zebrani ustosunkowali się negatywnie do dotychczasowych projektów. Wreszcie — postanowiono podjąć prace nad instrukcją bezpieczeństwa pracy w fabrykach gumowych; redakcję projektu powierzono p. Inż. Olaszce.

W dn. 11 b. m. odbyło się na terenie Związku posiedzenie porozumiewawcze fabryk boraksu i fabryk wanien żeliwnych emaliowanych, co do sprawy autonomicznej ulgi celnej na emalie do

wanien żeliwnych. Wynik narad przedłożony zostanie Ministerstwu Przemysłu i Handlu.

Jednocześnie z niniejszym numerem „Wiadomości” wysłaliśmy do wszystkich zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych okólnik, wzywający do nadsyłania nam odpisów *wszystkich* doniesień o nieszczęśliwych wypadkach przy pracy. Nadesłany nam materiał będzie starannie zanalizowany w początkach 1938 roku, a odpowiednio sprawozdanie (nie ujawniające firm ani nazwisk) pozwoli orientować się co do najgroźniejszych niebezpieczeństw przy pracy w przemyśle chemicznym.

Miesięczne posiedzenie Zarządu związku odbędzie się w dniu 28 stycznia r. b.

W dniu 11 b. m. odbyło się pod przewodnictwem p. Inż. Holtorppa posiedzenie Sekcji Pracy Związku, na którym rozważona została sprawa ustawy o przymusowym rozjemstwie w zatargach pracy. Postanowiono przyłączyć się do akcji prowadzonej w tej sprawie przez Centralny Związek Przemysłu Polskiego, podkreślając niektóre cechy charakterystyczne wniesionego do Izb ustawodawczych projektu, szczególnie niebezpieczne dla przemysłu chemicznego, zwłaszcza zaś projektowane udostępnienie wszelkich materiałów, zbędnych nieraz dla zatargu o pracę, a stanowiących, często kosztowną, tajemnicę handlową przedsiębiorcy.

Prace Podkomisji Surowców Chemicznych Komisji do spraw surowców przemysłowych przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu, prowadzone pod przewodnictwem płk. R. Orzechowskiego z Ministerstwa Spraw Wojskowych prowadzone są przy aktywnej pomocy Związku. Podkomisja na szeregu posiedzeń zbadała zapotrzebowanie na szereg surowców dla przemysłu chemicznego w okresie pierwszego półrocza roku bieżącego i przedstawiła wnioski swe Komisji.

Francopol organizuje wycieczki na Międzynarodowe Wiosenne Targi Lipskie, które odbędą się w dniach *od 28 lutego do 5 marca 1937 r.*

Cena przejazdu ulgowego z Warszawy do Lipska i z powrotem, w jedną stronę drogą na Zbąszyń — Berlin, a w drugą stronę na Ostrów — Zduny — Wrocław, wynosić będzie w kl. 2-jej Zł. 90.—

W myśl obowiązującej obecnie ustawy paszportowej istnieje możliwość uzyskania dla uczestników wycieczek paszportu zbiorowego, co znacznie obniża koszty paszportu, a więc paszport łącznie z opłatami stemplowymi i społecznymi kosztować będzie Zł. 43.15. Wyjazd wycieczek za paszportem zbiorowym nie będzie wcale dla uczestników krępujący, gdyż zmuszeni oni będą tylko wspólnie przekroczyć granicę niemiecką, natomiast na terenie Niemiec będą mogli poruszać się indywidualnie bez żadnych ograniczeń.

Cena karty stałego wstępu na Targi zostanie w tym roku obniżona i prawdopodobnie nie przekroczy Zł. 8.—.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 93 z dnia 29 grudnia r. 1936 pod pozycją 649 ukazało się Rozporządzenie z dnia 11 grudnia 1936 r. o wykonaniu ustawy o państwowym podatku przemysłowym. Rozporządzenie to zastępuje Rozporządzenie z dnia 14 września 1934, które przestaje obowiązywać, poczynając od roku podatkowego 1936.

W Dz. Ust. Nr. 94 z dnia 31 grudnia r. 1936 pod poz. 657 i 658 ogłoszone zostało prowizoryczne przedłużenie obowiązujących układów handlowych z Francją i Rzeszą Niemiecką.

W „Dzienniku Ustaw” Nr. 92 z dnia 23 grudnia r. 1936 pod pozycją 641 ogłoszone zostało Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych przedłużające moc obowiązującą Rozporządzenia o regulowaniu cen przedmiotów powszechnego użytku (Dz. U. R. P. Nr. 82 z r. 1932 poz. 722) do dnia 31 grudnia 1938 roku.

W N-rach 2 i 4 „Monitora Polskiego” z r. b. ogłoszone zostały postanowienia Ministra Przemysłu i Handlu w sprawie ulg dla oddziałów przedsiębiorstwa „Państwowa Wytwórnia Prochu w Pionkach”, znajdujących się w Kielcach i Niedomicach.

Nr. 34 „Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu” z dnia 30 grudnia 1936 publikuje szereg okólników dotyczących spraw celnych.

W szczególności w numerze tym pod pozycją 1022 ogłoszony został okólnik, przynoszący wyjaśnienia w sprawie cienia towarów z poz. 384 taryfy celnej.

ECHA

Związek Przemysłu Chemicznego złożył Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej życzenia Noworoczne na Zamku — przez swych delegatów pp. Dr. J. Landaua, Inż. J. Podraszkę, Inż. W. Sommera, Inż. T. Zamoyskiego, Dr. A. Marchwińskiego.

P. Inż. Tadeusz Zamoyski wyjechał do Paryża, celem wzięcia udziału, w charakterze Delegata Rady Traktatowej, w podjętych rokowaniach handlowych polsko-francuskich.

* Nagrodę Nobla z działy chemii w r. 1936 otrzymał Prof. Piotr Debye, Dyrektor Instytutu Fizycznego im. Cesarza Wilhelma w Berlinie. Urodzony w Holandii, wyjechał w Zurychu, Utrecht, Getyndze i Lipsku, a przed paru miesiącami objął zajmowane obecnie stanowisko, naturalizując się jako obywatel niemiecki. Pracował w zakresie chemii fizycznej, przede wszystkim zaś zajmował się teorią ciepła właściwego, budowy atomu i cząsteczki.

Z W I E D Z A J
M U Z E U M P R Z E M Y S Ł U I T E C H N I K I
W W A R S Z A W I E, U L. T A M K A 1
T E L E F O N 2 9 8 - 8 4

K O M U N I K A C J A L O T N I C Z A Z A P E W N I A
M A K S Y M U M W Y G O D Y
O S Z C Z Ę D N O Ś C I C Z A S U
I B E Z P I E C Z E Ń S T W A

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN FIRM Y EDWARD GRO-
NOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

Cena w zł. za 1 kg.

Aceton	3.50
Alun chromowy	0.70
Alun krystaliczny	0.55
Antychlor krystaliczny	0.41
Biel cynkowa	0.60
Biel ołowiana	1.60
Boraks krystal.	0.88
Cerezyzna biała II gat.	1.80
Cerezyzna żółta	1.65
Chlorek magnezu	0.28
Chlorek baru	0.70
Chlorek cynku 98 100%	1.—
Chlorek wapna	0.40
Chlorek wapnia	0.28
Dwuchromian potasu	1.45
Dwuchromian sodu	1.25
Degras orygin. Stadlera Moelon I	1.35
„ . . . . . II	1.15
Dekstryna biała	0.60
* Esencja octowa 80%	2.70
Emetyk	6.50
* Formalina 40%	1.88
Fosforan sodowy 3 ¹ zasadowy	0.90
Fenol krystal.	3.10
Fluorek sodu	2.20
Glukoza nieskażona	0.60
Kaolina	0.14
Kreda zwykła szlamowana	0.08
Kreda ch. cz.	0.52
Kalafonja krajowa	0.65
Kalafonja amerykańska „Hercules“ N. jasna	1.15
* Kwas octowy 30% techn.	1.—
Kwas mrówkowy	2.35
Kwas mlekowy 50%	1.40
Kwas mlekowy 80%	2.40

* Kwas fosforowy chem. czysty	3.—
* Kwas fosforowy techniczny	2.20
Kremotartar	2.50
Kwas cytrynowy	4.65
* Kwas solny techn.	0.15
Kwas winowy kryst.	5.—
Litopon 30%	0.72
Minja ołowiana prawie chem. czysta	1.40
Minja żelazna	0.40
Nadboran sodowy	4.—
Nadmanganian potasu	3.50
Naftalin	0.70
Nigrozyna wodna	7.—
Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Olej rycynowy techniczny	1.80
Olej rycynowy medyczny	2.30
Olej kostny	4.50
Olej turecki 50%	0.85
Olej turecki 80%	1.40
Oropon (bejca dla skór) niem.	1.50
Bejca dl skór „Peroly“ franc.	1.40
Octan sodu	1.—
Ozokeryt czarny	2.—
Ozokeryt bielony	4.25
Parafina w taflach	1.15
Perhydrol 30%	3.20
Siarka	0.36
Siarczan glinu	0.24
Siarczan żelaza	0.17
Sól szczawikowa	1.42
Sól glauberska kryst.	0.09
Sól gorzka	0.19
Sadze angielskie	1.30
Tłuszcz z wełny jasny	0.90
Tłuszcz z wełny ciemny	0.60

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 1 kg loco skład Warszawa wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką, rozumieją się bez opakowania.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO,
RUTA Sp. Akc.“, Łódź tel. 195-96,
195-97; Warszawa, Piusa XI. 3
m. 8, tel. 8-38-78.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA“
Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel.
Piotrków Tryb. 165.

ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN-
NICY, S. A. Winnica, poczta Hen-
ryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17.
Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross.
Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorok wapna bielący:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Chlorek wapnia (CaCl₂):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 5-91-24.

Dwuchromian potasu i dwuchromian
sodu, sól glauberska kalc:

Tow. Fabryk Portl. Cem.
„WYSOKA“ Sp. Akc. Warszawa,
Mazowiecka Nr. 7, fabryka w
Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4.
Wyłączna sprzedaż: D/H. Maury-
cy Luxemburg. Warszawa, Sena-
torska 28/30, tel. 6 00 19.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS
i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow-
ska 16, tel. Centrala-Spiess.
„Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“,
Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i technicz-
na:

Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE-
VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy
Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza-
wa, Leszno 15, tel. 11.06-81,

Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp.
Akc., Warszawa, Złota 35, tel.
533-49

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN
SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“,
Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel.
Sochaczew 81.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM“, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kau-
styczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE“, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“,
Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:

„TOMASZOWSKA FABRYKA
SZTUCZNEGO JEDWABIU“,
Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM“, Warszawa
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LUTEGO 1937 ROKU

SPRAWY SOCJALNE

Okres poprawy gospodarczej, choćby nawet poprawa ta nie była szybka ani wydatna, zbiega się zazwyczaj z ożywieniem tendencji reformatorskich w zakresie ustawodawstwa socjalnego. Jak wiadomo — wzrost koniunktury wywołuje wzrost rewindykacji ze strony świata robotniczego i odwrotnie, depresja gospodarcza charakteryzuje się m. innymi zanikiem ruchów masowych w tej dziedzinie. Ta pozornie paradoksalna obserwacja w rzeczywistości tłumaczy się naturalną grą czynników psychicznych, wśród których na pierwszym miejscu stoi troska o zdobycie bytu — zaś troska o jego poprawę dopiero na dalszym.

Od pewnego czasu, zgodnie z powyższym porządkiem, daje się w Polsce zauważyć napływ projektów, zmierzających do rozszerzenia ustawodawstwa socjalnego, stanowiący jakby korelat fali strajków, zanotowanej w naszym gospodarstwie w pierwszej połowie roku 1936.

Wśród szeregu projektów na pierwszym miejscu postawić należy „Tezy w sprawie aktualnych zagadnień dotyczących świata pracy”, opublikowane przez Parlamentarną Grupę Pracy. Tezy te zawierają cały program reform społecznych, przeważająca jednak ilość praktycznych wniosków dotyczy właśnie ustawodawstwa socjalnego w węższym znaczeniu tego pojęcia. Nie jest tutaj miejsce na analizę tez ani nawet wniosków, pragniemy jedynie zwrócić uwagę na konieczność starannego zapoznania się z tym materiałem ze strony właścicieli warsztatów pracy. Podkreślić jeszcze należy, że wśród konkretnych projektów znajdują się projekty dalszego rozszerzenia rozjemstwa przymusowego, projekt powołania rad załogowych w fabrykach na obszarze całego państwa, szereg wniosków dotyczących reformy inspekcji pracy, pośrednictwa pracy, ubezpieczeń społecznych etc.

Zbędne jest dowodzenie jak dalece reforma i rozszerzenie ustawodawstwa socjalnego głęboko wpływa na warunki produkcji i przez to na całość kształt położenia gospodarczego. Nie potrzeba również udowadniać, że przedwczesna lub niewczesna realizacja reform może potężnie

wstrząsnąć najteższymi organizacjami gospodarczymi; wystarczy tutaj powołać się na perturbacje które od maja r. bieżącego przeżywa zasobne i wewnętrznie zrównoważone gospodarstwo francuskie, choć reformy tam wprowadzone raczej dopiero zbliżają warunki pracy przemysłowej do warunków w których w Polsce pracujemy oddawna.

Konieczność zapoznania się z tendencjami i projektami ze strony przemysłowców i ich rzeczowa krytyka jest, naszym zdaniem, nietylko podyktowana własnym interesem, ale, i przede wszystkim, jest obowiązkiem społeczno-gospodarczym, bowiem kwalifikacje do krytyki posiadają ci, którzy w ostatecznej konsekwencji praktycznie wykonują wszelkie programy — właśnie zatem przemysłowcy.

Objawem takiej rzeczowej krytyki są wyniki posiedzenia Sekcji Pracy Związku Przemysłu Chemicznego. W sekcji przedyskutowany został rządowy projekt ustawy o przymusowym rozjemstwie w zatargach pracy, który ma na celu rozszerzenie mocy obowiązującej Dekretu z r. 1933 na obszar całego państwa i uproszczenie procedury — przez oddanie decyzji o rozjemstwie Ministrowi Opieki Społecznej, nie zaś, jak dotychczas, Radzie Ministrów. Projekt ten stanowi jakby pierwszy konkretny wyraz oświeconych przez nas tendencji. Również na terenie Centralnego Związku Przemysłu Polskiego odbył się szereg narad, poświęconych zagadnieniu reformy ustawodawstwa pracy. Pozostaje jednak jeszcze cały szereg wniosków ustawodawczych do omówienia. Należą do nich: projekt ustawy o kasach pracowniczych oraz projekt ustawy o robotniczych związkach zawodowych; ten ostatni złożony właśnie przez Parlamentarną Grupę pracy. Wreszcie pozostaje do omówienia cały kompleks spraw, związanych z reformą ubezpieczeń społecznych, z których obecnie nikt nie jest zadowolony. Jednakże dyskusje nie powinny ograniczać się do terenu organizacji gospodarczych — a krytyka ze strony przedsiębiorców winna również oddziaływać na opinię publiczną.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Wołyńskie Zakłady Kaolinowe i Ceramiczne, Sp. z o. o., Zarząd w Warszawie, ul. Orła 6, uruchomiły w Dermance, pow. kostopolskiego, szlamownię kaolinu i produkują: kaolin szlamowany w różnych gatunkach, oraz eksploatują skałki, kwarczec, i piasek kwarcowy.

Produkcja obliczona jest na wielką skalę i może pokryć całkowite zapotrzebowanie rynku wewnętrznego.

SPRAWY NORMALIZACYJNE

Polski Komitet Normalizacyjny, natrafiając w rozwoju swej pożytecznej działalności na trudności zrównoważenia budżetu, posiada jednocześnie poważne pieniężne wartości w postaci już wydanych norm. Normy te powinny być w większej mierze nabywane przez właściwe organizacje i przedsiębiorstwa, gdyż tylko tą drogą mogą przepisy i wskazówki normalizacyjne przeniknąć do sfer bezpośrednio zainteresowanych.

Podając poniżej wykaz dotychczas wydanych norm z zakresu technologii chemicznej, zwracamy uwagę zrzeszonych przedsiębiorstw na potrzebę wydatniejszego poparcia poczynań Polskiego Komitetu Normalizacyjnego — przez zakupowanie norm.

Wykaz dotychczas wydanych norm z zakresu technologii chemicznej.

Nr. normy	T y t u ł	Cena zł.	Rok wydania
C—201	Środki skażające dla spirytusu	0,50	1926
C—205	Badania środków skażających dla spirytusu (ark. 4)	2,—	"
C—206	Normalne aparaty do badania środków skażających	0,50	"
C—301	Pokost lniany (własności i sposoby badania)	0,50	1927
C—330	Gliceryna surowa (2 ark.)	1,—	1933
C—404	Wymiary suwec (z wyjątkiem świec kościelnych)	0,50	1931
C—411	Klej skórny	0,50	"
C—412	Klej kostny	0,50	"
C—501	Smoly drogowe (3 ark.)	1,50	1932
C—601	Metody badania trwałości wybarwień materiałów włókienniczych na pranie, na pot i na wodę	3,00	1933
C—506	Minja ołowiana (farba sucha)	0,50	1935
C—607	Biel barytowa (farba sucha)	0,50	"
C—608	Ochra (farba sucha). (2 ark.)	1,—	"
C—609	Czerwień żelazowa (minja żelazowa) (farba sucha) (2 ark.)	1,—	"
C—610	Biel szpatowo-cynkowa	0,50	"
C—700	Soda amonjakalna. Właściwości i warunki techniczne odbioru. (2 ark.)	1,—	1933
C—701	Soda ciężka. Właściwości i warunki techniczne odbioru. (2 ark.)	1,—	"
C—702	Soda krystaliczna. Właściwości i warunki techniczne odbioru	0,50	"
C—720	Karbid. Właściwości i warunki techniczne dostawy	0,50	"

INFORMACJE EKSPORTOWE

Układy handlowe z Włochami przedłużone zostały na pierwszy kwartał roku 1937. Zainteresowane przedsiębiorstwa powiadomione zostały o postanowieniach układu kontyngentowego.

Podpisane zostały w dniu 7 stycznia układy handlowe z Belgią na rok 1937.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 3 „Informatora Eksportowego“):

Francja. Obniżenie stawek celnych na szereg półproduktów organicznych i przyspieszaczy do wulkanizacji.

Holandia. Przedłużenie okresu skontyngentowania superfosfatów, benzolu i celofanu.

Irlandia. Podwyższenie ceł na fosforan sodu.

St. Zjednoczone A. P. Nowe przepisy dotyczące wypełniania faktur konsularnych.

Firma „Jugopol“ (Beograd, Vljakoviceva 5/IV), zajmująca się specjalnie sprzedażą towarów polskich w Jugosławii interesuje się objęciem sprzedaży produktów chemicznych.

KRONIKA

Dn. 28 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym, m. in., zostały przyjęte w poczet członków Związku następujące przedsiębiorstwa:

Fabryka Wyrobów Gumowych Orawski i Ska, Sp. z o. o., Warszawa, Jerozolimskie 105, Górnośląska Fabryka Farb, „Sigma“, Welnowiec,

Angielsko-Polski Przem. Gumowy „Gentleman“, Łódź, Limanowskiego 156,

Przetwórnia Tłuszczów Zwierzęcych „Tezet“, Sp. z o. o., Warszawa, Pl. Żelaznej Bramy 2.

Następnie p. Inż. Zamoyski złożył obszernie sprawozdanie z przebiegu rokowań handlowych z Francją, które odbywają się obecnie w Paryżu. Ponadto zreferowany został przebieg rokowań handlowych z Niemcami, Rumunią i Włochami.

W sprawach bieżących Zarząd zastanowił się nad sprawami socjalnymi, którym poświęcony jest artykuł wstępnny niniejszego numeru, oraz wysłuchał sprawozdania ze stanu prac Komisji Surowcowych przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu.

Dn. 25 stycznia w Ministerstwie Przemysłu i Handlu odbyło się porozumiewawcze posiedzenie przedstawicieli producentów i konsumentów olejów impregnacyjnych. Reprezentowany był z jednej strony Związek Koksowni oraz Związek Gosp. Gazowni i Wodoc. z drugiej — Ministerstwa: Komunikacji i Telegrafów oraz prywatne firmy impregnacyjne. Stwierdzono brak olejów impregnacyjnych na rynku krajowym spowodowany, po latach koniunktury na ten produkt, zwykłą zapotrzebowania, głównie ze strony Min.

Komunikacji. Jako środki zaradcze zaproponowano: stosowanie produktów zastępczych (jak chlorku cynku, triolitu), oraz powiększenie produkcji olejów (co pociągnęłoby za sobą konieczność znalezienia rynku zbytu dla brykietów). Wobec oświadczenia producentów o wstrzymaniu eksportu olejów, aż do czasu nasycenia rynku, oraz wobec planów bliskiej rozbudowy koksownictwa krajowego, istnieje prawdopodobieństwo niepowtórzenia się braku olejów w latach następnych.

W dn. 26 stycznia r. b. na terenie Stow. Elektryków Polskich Inż. S. Trzetrzewiński w wygłoszonym referacie p. t. „Polskie ustawodawstwo patentowe i jego wpływ na przemysł elektryczny”, scharakteryzował ustawodawstwo patentowe krajowe na tle patentowych ustawodawstw zagranicznych. Ustawodawstwo patentowe polskie stosunkowo młode i zapożyczone od austriackiego posiada wiele niedociągnięć i nie chroni dostatecznie interesów polskich. Dyskusja wykazała konieczność nowelizacji ustawy patentowej. Wobec szczególnego znaczenia ustawodawstwa patentowego dla szybko rozwijającej się elektrotechniki — Sekcja Przemysłowa Stow. Elektryków Polskich organizuje Komisję, która weźmie udział w opracowaniu projektu nowelizacji.

Redakcja „Nouvelles de la Chimie” w Paryżu urzęduje 15 każdego miesiąca w siedzibie „Maison de la Chimie” (28, rue de St. Dominique) o godz. 12¹⁵ w południe zbiorowe śniadania, poświęcone omówieniu bieżących zagadnień chemii przemysłowej, oraz nowościom świata chemicznego. Wszyscy, interesujący się powyższymi zagadnieniami, proszeni są za naszym pośrednictwem przez Redakcję „Nouvelles de la Chimie” o przyjmowanie udziału w tych śniadaniach — podczas obecności w Paryżu. W śniadaniach biorą udział zarówno francuscy przemysłowcy chemiczni, jak świat naukowy.

Ostatnie śniadanie, jakie odbyło się dn. 15 stycznia r. b., poświęcone było zagadnieniom higieny przemysłowej, a referentem był Prof. R. Fabre z uniwersytetu paryskiego.

Zwracamy uwagę na ulotki reklamowe w zakresie wysokowartościowych szlachetnych żeliw, wydane i rozpowszechniane wśród fabryk chemicznych przez Zjednoczone Fabryki Maszyn, Kotłów i Wagonów L. Zieleniewski i Fitzner — Gamper, S. A. w Krakowie.

W czasie od 16 maja do 1 czerwca 1937 odbędą się w Katowicach IX Targi Katowickie, urządzane przez Śląskie Towarzystwo Wystaw i Propagandy Gospodarczej w Katowicach.

Bliższych wiadomości udziela Zarząd Targów, Katowice, Stawowa 14.

Institut Naukowy Organizacji i Kierownictwa organizuje w lutym i kwietniu r. b. cykl

2 kursów dla dokształcania pracowników, zatrudnionych w administracji publicznej, przemysłu i handlu:

- 1) Nowoczesna organizacja sprzedaży,
- 2) Organizacja czynności korespondencyjnych.

Program i poziom obu tych kursów są całkowicie dostosowane do praktycznych potrzeb zawodowych; celem ich jest szerokie omówienie i dydaktyczne wskazanie skutecznych środków zwiększenia wydajności pracy przez usprawnienie organizacji i techniki pracy.

Opłata za cały kurs wynosi zł. 50.

Szczegółowych informacji udziela oraz przyjmuje zapisy Sekretariat Instytutu w godz. 9 — 16, Warszawa 51/53 (tel. 838-13).

Osma z kolei wystawa przemysłowej aparatury chemicznej odbędzie się w roku bieżącym we Frankfurcie n/M. w dniach 2 — 11 lipca. Jak wiadomo — Achema VII odbyła się w roku 1934 w Kolonii przy udziale 367 wystawców i 49 tysięcy zwiedzających, wśród których nie brak było chemików i techników polskich.

Podczas wystawy odbędzie się szereg zjazdów naukowych. Prospekty Achemy znajdują się w posiadaniu Związku.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W „Dzienniku Ustaw” Nr. 4 z dnia 18 stycznia r. b. pod poz. 34 ukazało się Rozporządzenie o statucie Polskiego Instytutu Rozrachunkowego.

W tymże „Dzienniku Ustaw” pod poz. 35 ukazało się Rozporządzenie przekazujące, z dniem 1 lutego Polskiemu Instytutowi Rozrachunkowemu czynności związane z wykonaniem polsko-niemieckiej umowy rozrachunkowej, które dotychczas wykonywane były przez Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego.

W „Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu” Nr. 1 pod poz. 19 ukazał się okólnik w sprawie stosowania ceł konwencyjnych do farb do barwienia skór i ekstraktów garbarskich.

W „Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu” Nr. 2 pod poz. 64 ukazał się okólnik zlecający Urzędowi Celnym kierowanie odcinków 2 i 3 zaświadczenia walutowego do Polskiego Instytutu Rozrachunkowego, nie zaś, jak dotychczas do Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego.

W „Monitorze Polskim” Nr. 21 z dn. 27 stycznia r. b. pod poz. 33 ukazało się zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 22 stycznia 1937 r. w sprawie przyjmowania zgłoszeń wywozowych oraz wydawania zaświadczeń walutowych.

W myśl powyższego zarządzenia — zgłoszenia wywozowe na wszystkie artykuły chemiczne wydaje Związek Przemysłu Chemicznego R. P., Warszawa, Czackiego 1.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWO- RÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO		Cena zł.		
Aceton		320.—	Kwas cytrynowy zwykły	460.—
Alkohol metylowy techniczny 98%		160.—	Kwas mrówkowy 80%	210.—
Alkohol metylowy czysty 100%		220.—	Kwas winowy zwykły	480.—
* Amonjak skroplony za 1 kg NH ₃		1.53	Kwas siarkowy 60° Bé	4.25
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂		1.25	Kwas solny 19°/21° Bé	9.50
Azotan amonu		100.—	„ octowy techn. 30%	85.—
Azotyn sodowy		110.—	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)		80.—	„ rogowa 13/14% N ₂	35.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)		75.—	* Naftalin czysty w luskach	55.—
Bisulfat (kw. siarczan sodu)		13.50	Octan amylu	400.—
* Boraks	75—	85.—	Octan metylu	300.—
Chloran potasu		175.—	Octan sodu	105.—
Chlor ciekły		115.—	„ ołowiu	170.—
Chlorek cynku 50° Bé		30.—	Oleina	185.—
Chlorek cynku w proszku biały		95.—	Oleum 20%	12.75
* Chlorek wapna bielący		30.60	Olej lniany	125.—
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	18—	20.—	Olej kokosowy	98.—
Chlorobenzol		160.—	Olej palmowy (z ziarn)	100.—
Chloroform czysty „purissimum“		660.—	* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
Chloroform „pro narcosi“ w opakowaniu 100,0		1.400.—	* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Chloroform „pro narcosi“ w opakowaniu 50,0		1.700.—	Saletra amonowa	100.—
Dwuchromian potasu		100.—	Saletra potasowa	120.—
Dwuchromian sodu		75.—	* Saletra sodowa przem.	58.—
Dwuwęglan sodowy		38.—	Saletra sodowa rafin.	69.—
Eter siarkowy	385—	425.—	* Salmjak sublimowany	180.—
Fenol czysty		195.—	Siarczan amonu (frco stacja odbiorcza)	24.20
Formalina 40%		160.—	* Siarczan miedzi	55.—
Formalina 30%		140.—	* Siarczek sodu 60/62%	58.—
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé		240.—	Smola preparowana	14.50
„ techniczna 85/88%		180.—	Soda amonjakalna 98%	20.70
Karbid		49.—	* „ kaustyczna 97,5% loco Podgórze	49.70
Karbolineum		20.50	Sól glauberska krystaliczna	7.—
Krezol czysty		75.—	Sól Seignette'a (aptek)	420.—
Klej kostny		180.—	Stearyna	170.—
Klej skórny		250.—	Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.75
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃		85.—	Toluol czysty	95.—
			Woda amonjakalna	43.—
			Zelatyna techn.	450.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWORCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO, RUTA Sp. Akc.“, Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Leszno 15, tel. 11-06-81,	Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorok wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maury- cy Luxemburg. Warszawa, Sena- torska 28/30, tel. 6 00 19.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa Mazowiecka 7 tel. 584-30

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LUTEGO 1937 ROKU

POLSKIE WYDAWNICTWA CHEMICZNE

Ubiegłe tygodnie bieżącego roku przyniosły wyraźne wzmożenie nasilenia w zakresie polskiej literatury chemicznej. Czasopiśmiennictwo nasze wzbogaciło się o nowy miesięcznik, wydawany przez Związek Inżynierów Chemików R. P. pod nazwą „Przegląd Chemiczny”. Redakcja mieści się we Lwowie, a więc w ośrodku chemicznym bardzo poważnym, dysponującym katedrami chemii zarówno w Uniwersytecie jak w Politechnice. Czasopismo ma nosić charakter żywy, nieco zbliżony do „Chemiker Zeitung”, zaprawiony nawet elementem dyskusyjno-polemicznym. Pierwszy numer — poza artykułem wstępnym i wiadomościami kronikarskimi — zawiera przede wszystkim początek interesującej pracy Inż. Józefa Milewskiego o obecnym stanie technicznym i gospodarczym zagadnienia syntezy kauczuku.

Również staraniem Związku Inżynierów Chemików wydany został pierwszy w Polsce „Kalendarz Chemiczny”, przypominający nieco typem podejścia do zagadnień chemicznych oraz formatem zewnętrznym — dawny „Chemiker Kalender” obecnie — jak wiadomo — w poprzedniej formie już nieistniejący. Naczelnym Redaktorem tego wydawnictwa, znajdującego się w sprzedaży księgarskiej, jest Inż. Eugeniusz Berger, którego wysoka kompetencja gwarantuje należyty poziom wydawnictwa. „Kalendarz Chemiczny” obejmuje: obszerny dział informacyjny, dotyczący polskich organizacji chemicznych; dział ogólny, zawierający podstawowe wzory matematyczne, 4-cyfrowe tablice logarytmiczne, oraz nieco danych w zakresie jednostek miar oraz w zakresie fizyki. W następnym dziale podane są podstawowe prawa fizyko-chemiczne, nieco wiadomości o budowie atomu, oraz niektóre stałe fizykochemiczne; dział IV — bodaj najważniejszy — obejmuje tablice, dotyczące podstawowych właściwości związków chemicznych nieorganicznych i organicznych (wzór chemiczny, ciężar cząsteczkowy, ciężar właściwy, rozpuszczalność, a dla związków organicznych — temperatura topnienia lub wrzenia); dział analityczny zawiera tablice analizy jakościowej i niektóre wiadomości w zakresie analizy ilościowej; dział przemysłowo-prawny zawiera wiadomości o ustawodawstwie i przepisach dotyczących przemysłu chemicznego i ogólnoprzemysłowe, krótkie wiadomości o prawie patentowym, o instytucji pism zapieczętowanych, o bezpieczeństwie i higienie pracy; następny dział zawiera dane, dotyczące właściwości i zastosowań ważniejszych

materiałów, używanych do budowy urządzeń i aparatów w przemyśle chemicznym, w szczególności drewna, szkła, materiałów ceramicznych, metali i ich stopów, kauczuku i gumy, materiałów izolacyjnych, tudzież krótkie dane o olejach i smarach; wreszcie — dział ostatni zatytułowany „różne” obejmuje bibliografię czasopiśmiennictwa chemicznego, spis norm polskich, zestawienie niektórych potocznych nazw produktów chemicznych, na koniec krótkie wiadomości o kitach. Wydawnictwo opracowane jest niewątpliwie celowo, zasługuje na szczególną uwagę i powinno się znaleźć w każdym chemicznym warsztacie pracy.

Z zamierzeń wydawniczych na najbliższą przyszłość należy zasygnalizować zakończenie prac redakcyjnych nad wydawnictwem Związku Przemysłu Chemicznego R. P., które będzie obrazowało obecny stan wytwórczości i źródła nabywania polskich produktów chemicznych. Wydawnictwo nosić będzie tytuł „Wytwórczość chemiczna w Polsce” i obejmie nie tylko spis wytworzonych w Polsce artykułów chemicznych z podaniem ich producentów, lecz również dział monograficzny, dotyczący ogólnej charakterystyki poszczególnych grup — zarówno w zakresie surowców jak artykułów gotowych. Wyglądem zewnętrznym i formatem wydawnictwo upodobnione będzie do wyczerpanego już całkowicie „Informatora Chemicznego”, który wydany był przez Związek Przemysłu Chemicznego w roku 1931 (z okazji 10-lecia istnienia Związku Przemysłu Chemicznego) i spełnił zadania, jakie wówczas były mu stawiane.

Rozpoczęła też normalną pracę instytucja, której jednym z naczelnych zadań jest popieranie prac wydawniczych w zakresie chemii czystej i stosowanej. Mianowicie, Fundacja im. Feliksa Wiślickiego, działająca przy Tomaszowskiej Fabryce Sztucznego Jedwabiu, przeznaczona pewne sumy na publikację oryginalnych prac naukowych, z dziedziny chemicznej.

Jak widać z powyższego krótkiego przeglądu, prace wydawnicze w polskiej chemii zapowiadają się na rok bieżący w większej znacznie i szerszej niż dotychczas skali. Jeśli dodać, że „Roczniki Chemii” — organ Polskiego Towarzystwa Chemicznego — ukazywać się będą w r. 1937 co miesiąc (zamiast co dwa miesiące), to zespół tych faktów daje pomyślny obraz rozwoju polskiego czasopiśmiennictwa i publikacji chemicznej.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Założona została w Polsce fabryka waniliny pod firmą „Pierwsza Polska Wytwórnia Waniliny”, Sp. z o. o. w Warszawie (Senatorska 36). Na czele władz Spółki stoi Prof. Dr Jan Weysenhof. Fabryka uruchomiona będzie w najbliższych tygodniach i produkować będzie wanilinę w najwyższych gatunkach, odpowiadających wymaganiom rynku cukierniczego. W planie produkcyjnym nowej fabryki leży uruchomienie wytwórczości innych produktów pachnących.

Fakt powołania do życia tej placówki należy powitać z najwyższym zadowoleniem, gdyż dotychczas nikt w Polsce waniliny nie wyrabiał, a zapotrzebowanie rynku wewnętrznego było pokrywane wyłącznie importem.

POMOC ZIMOWA

W numerze 23 Wiadomości Przemysłu Chemicznego z dnia 1 grudnia 1936 roku opublikowaliśmy treść pisma Pana Ministra Przemysłu i Handlu do Związku Przemysłu Chemicznego w sprawie form współpracy Związku w akcji pomocy zimowej dla bezrobotnych oraz omówiliśmy zakres działalności Związku na rzecz tej pomocy.

Akcja Związku, poza ustaleniem norm dla przemysłu chemicznego, w ramach postanowień Ogólnopolskiego Komitetu, skupiła się głównie na informowaniu i pobudzaniu przedsiębiorstw chemicznych do szerokiej ofiarności oraz na prowadzeniu ewidencji deklarowanych i wpłaconych składek.

Na podstawie posiadanych materiałów można stwierdzić, że szereg przedsiębiorstw chemicznych zadeklarowało najwyższe stawki opłat oraz, że w większości wypadków wpłaty dokonywane są systematycznie i zgodnie z deklaracjami.

Brak kompletnych danych nie pozwala jeszcze na ocenę całokształtu wyników akcji pomocy zimowej ze strony przemysłu chemicznego; przypominamy więc o konieczności dokładnego informowania Związku o wszelkich wpłatach i darach w naturze. Zwracamy się również z wezwaniem do tych fabryk, które z jakichkolwiek względów opóźniły się w spełnieniu swego obowiązku o wpłacenie zaległych sum, jak również apelujemy do wszystkich zrzeszonych przedsiębiorstw o przyspieszenie wpłaty zadeklarowanych ofiar, gdyż wyjątkowo ostra tegoroczna zima znacznie spotęgowała potrzeby pomocy zimowej.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Szwajcaria. W dniu 27 stycznia r. b. podpisany został jak wiadomo układ kontyngentowy i układ płatniczy *polsko-szwajcarski*, regulujący wymianę towarową. Kontyngenty ustalone zostały na okres r. 1937.

Układ płatniczy wchodzi w życie w 15 dni po jego podpisaniu i zostanie opublikowany w najbliższym czasie.

W myśl postanowień układu likwidacyjnego, podpisanego w listopadzie r. 1936 oraz w myśl

wyżej wspomnianego układu płatniczego, wywóz polski do Szwajcarii odbywać się będzie w następujący sposób:

1) Wywóz każdego towaru z Polski może odbywać się do Szwajcarii swobodnie w ramach przyznaných Polsce kontyngentów w zakresie artykułów kontyngentowanych, oraz bez ilościowych ograniczeń wywozu w zakresie towarów niepodlegających w Szwajcarii reglamentacji towarowej. Płatności za eksport ten dokonywane będą z funduszków wpłaconych do Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego do dn. 30 listopada 1936 r., stanowiących saldo płatnicze na rzecz Szwajcarii z tytułu dokonanego importu do Polski. Wyplata z tego funduszu następować będzie z chwilą, gdy odbiorca szwajcarski towaru polskiego wnieśnie należność do Szwajcarskiego Banku Narodowego, a Bank ten prześle odpowiednie zawiadomienie do Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego (lub Polskiego Instytutu Rozrachunkowego, który przejął ma od P. T. H. K. sprawy rozrachunków ze Szwajcarią). Regulowanie należności następować więc winno przy dostawach gotówkowych w czasie szybkim.

2) Należności pochodzące z importu towarów szwajcarskich do Polski oraz ubocznych kosztów związanych z obrotem towarowym, które nie wpłynęły do dn. 30 listopada 1936 r. do Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego, a które zostały wpłacone po tej dacie, względnie będą nadal wpłacane, mogą być związane z eksportem towarów polskich do Szwajcarii, który będzie regulowany po przedstawieniu dowodów, że po stronie szwajcarskiej nastąpił odpowiedni rozrachunek pomiędzy firmą posiadającą wierzytelność w Polsce oraz odbiorcą towaru polskiego.

3) Nowy import szwajcarski do Polski będzie wiązany również z eksportem towarów polskich do Szwajcarii, przy czym większość towarów eksportowanych z Polski będzie mogła być z importem szwajcarskim wiązana. Każdorazowo transakcje takie muszą być zgłaszane do P. T. H. K. w celu uzyskania zgody Ministerstwa Przemysłu i Handlu na zawarcie takiej transakcji. Zaznaczyć należy, że po stronie szwajcarskiej musi być również zgoda władz szwajcarskich na przeprowadzenie transakcji kompensacyjnej prywatnej.

Wartość eksportu polskiego ustalana być winna przy zawieraniu transakcji wiązanych franco granica Polski.

Zainteresowane przedsiębiorstwa poinformowane zostały o wysokości kontyngentów przywozowych do Szwajcarii.

W dniu 5 lutego parafowany został układ rozrachunkowy z *Rumunią*. W myśl postanowień tego układu czynności rozrachunkowe przyjmuje ze strony polskiej Polski Instytut Rozrachunkowy. Rozrachunek odbywać się będzie według parytetu 1 zł. = 19 lei. Ponadto od eksportu polskiego, jak i dotychczas pobierane będą specjalne dopłaty (aufgeld), którego wysokość została ujednostajniona. Postanowienia powyższe wejdą

w życie w 15 dni po podpisaniu układu. Niezależnie od powyższych nowych zasad w obrocie rozrachunkowym niektóre jeszcze transakcje likwidowane będą przez Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego. Równocześnie z podpisaniem układu rozrachunkowego nastąpiła rewizja list kontyngentowych.

Zainteresowane przedsiębiorstwa poinformowane zostały o wysokości kontyngentów i dopłat (aufgeldu).

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 4 „Informatora Eksportowego“):

Czechosłowacja. Zwolnienie od obowiązku przedstawiania zaświadczeń dewizowych importu węgla potasu, azotanu sodowego, siarczanu sodu. Zniesienie ograniczeń przywozu na terpentynę, ceratę, żelazokrzem.

Japonia. Objęcie obrotu towarowego reglamentacją dewiz.

Jugosławia. Podwyższenie podatku obrotowego przy przywozie jedwabiu sztucznego.

Rząd francuski, pragnąc silniej zainteresować firmy, biorące udział w Wystawie Międzynarodowej w Paryżu w r. 1937 udziałem w tej imprezie, rozważa możliwości udzielenia poszczególnym państwom, biorącym udział w Wystawie, kontyngentów dodatkowych ponad normy umownie przyznawane.

Towary, które będą mogły być najprawdopodobniej sprowadzane na podstawie tej decyzji, dzielą się na dwie grupy.

1) Artykuły spożywcze, konsumowane bezpośrednio w restauracjach i kawiarniach, jako potrawy i specjalności danego kraju.

2) Inne artykuły, które będą wystawione w działach handlowych Wystawy w formie próbek, których dostawa będzie mogła się odbyć po zakończeniu ekspozycji na podstawie zamówień udzielonych uprzednio wystawcom.

W praktyce postanowienie sprowadza się do tego, iż na listach przygotowywanych obecnie przez Państwowy Instytut Eksportowy można zamieścić wszystkie te towary produkowane w Polsce, które miałyby możliwości sprzedaży na rynku francuskim i które według przewidywań demonstrowane będą na Wystawie.

KRONIKA

Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu ufundowała dla Ligi Obrony Powietrznej Państwa eskadrę trzech samolotów typu RWD 10. Ta hojna ofiara została dokonana w wyniku przedsięwziętej przez Związek Przemysłu Chemicznego akcji, popierającej działalność L. O. P. P., zmierzającą ku zwiększeniu taboru samolotowego.

Staraniem Sekcji Przemysłowej Polskiego Towarzystwa Chemicznego i Towarzystwa Wojskowo-Technicznego odbędzie się dn. 18 lutego (czwartek) o godz. 18 w dużym audytorium Politechniki Warszawskiej, Polna 3, odczyt p. Inż. Eugeniusza Bergera na interesujący temat „Benzyna syntetyczna“.

Plan odczytu:

- 1) Ropa naftowa, zapasy i produkcja światowa.
- 2) Zagadnienie zaopatrywania poszczególnych państw w produkty ropne.
- 3) Metody wytwarzania syntetycznego paliwa ciekłego:
  - a) zarys historyczny i podstawy teoretyczne,
  - b) uwodornianie węgla i innych produktów (metody Bergiusa, I. G., Imperial Chemical Industries),
  - c) metoda Fischera - Tropscha,
  - d) inne metody.
- 4) Wnioski.

Likwidująca się Wielkopolska Fabryka Farb St. Dyczkowski i Ska, Wierzchucinek pod Bydgoszczą, podaje do wiadomości iż ma do oddania cały komplet maszyn farbiarskich (młynki szybkoobrotujące, 3 p. kamieni młyńskich, 3 gniotowniki, maszynę do tarcia farb, młyn kulowy, ew. maszynę parową na 30 KM i kocioł parowy); maszyny te przy bardzo niskiej cenie przedstawiają wartość ca. 30.000 zł. Plac z maszynami zabudowaniami ok. 40.000 zł. Na terenie jest bocznica kolejki Bydgoszcz — Koronowo.

Zastosowana od pewnego czasu metoda wytwarzania morfiny i kodeiny z surowca krajowego, zaczyna przynosić pozytywne rezultaty. Nietylko pokryte zostało zapotrzebowanie wewnętrzne na wymienione alkaloidy, ale ponadto w roku ubiegłym rozpoczął się eksport morfiny i kodeiny.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. R. P. Nr. 7 z dn. 3 lutego r. b. ogłoszone zostało pod poz. 58 Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 21 stycznia 1937 r. w sprawie dodatku drogowego i opłat od materiałów pędnych na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego.

Zgodnie z przepisami p. 2 § 2 tego rozporządzenia, zwolniono od opłat na rzecz Funduszu Drogowego benzol, przeznaczony do celów wojskowych (materiały wybuchowe) oraz benzol, przeznaczony do przerobu na półprodukty organiczne.

W Dz. Ust. R. P. Nr. 7 z dn. 3 lutego r. b. ogłoszone zostało pod poz. 59 Rozporządzenie Ministra Skarbu, ustalające podstawową cenę spirytusu na kampanię 1936/37, w granicach od 60,41 do 72,21 zł. za 1 hl spirytusu surowego 100% -wego.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWÓRÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.
Aceton	300.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	140.—
Alkohol metylowy czysty 100%	200.—
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1.53
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1.25
Azotan amonu	100.—
Azotyn sodowy	110.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50
* Boraks	75—85.—
Chloran potasu	175.—
Chlor ciekły	115.—
Chlorek cynku 50° Bé	30.—
Chlorek cynku w proszku biały	95.—
* Chlorek wapna bielący	30.60
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	18—20.—
Chlorobenzol	160.—
Chloroform czysty „purissimum“	660.—
Chloroform „pro narcosi“ w opakowaniu 100,0	1.400.—
Chloroform „pro narcosi“ w opakowaniu 50,0	1.700.—
Dwuchromian potasu	150.—
Dwuchromian sodu	120.—
Dwuwęglan sodowy	38.—
Eter siarkowy	385—425.—
Fenol czysty	195.—
Formalina 40%	155.—
Formalina 30%	140.—
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	240.—
* „ „ „ techniczna 85/88%	180.—
Karbid	49.—
Karbolinum	20.50
Krezol czysty	75.—
Klej kostny	180.—
Klej skórny	250.—
Kwas azotowy tech. 36°Bé za 100% HNO ₃	85.—

Kwas cytrynowy zwykły	460.—
Kwas mrówkowy 80%	210.—
Kwas winowy zwykły	480.—
Kwas siarkowy 60° Bé	4.25
Kwas solny 19°/21° Bé	9.50
„ octowy techn. 30%	90.—
Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15.—
„ „ „ rogowa 13/14% N ₂	35.—
* Naftalin czysty w łuskach	55.—
Octan amylu	400.—
Octan metylu	300.—
Octan sodu kryst.	100.—
„ „ ołowiu I gat.	150.—
„ „ „ II gat.	130.—
Oleina	185.—
Oleum 20%	12.75
Olej lniany	125.—
Olej kokosowy	98.—
Olej palmowy (z ziarn)	100.—
* Potaż kalcyonowany 90/95%	120.—
* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Saletra amonowa	100.—
Saletra potasowa	120.—
* Saletra sodowa przem.	58.—
Saletra sodowa rafin.	69.—
* Salmiak sublimowany	180.—
Siarczan amonu (frco stacja odbiorcza)	24.20
* Siarczan miedzi	55.—
* Siarczek sodu 60/62%	58.—
Smola preparowana	14.50
Soda amonjakalna 98%	20.70
„ „ kaustyczna 97,5% loco Podgórze	49.70
Sól glauberska krystaliczna	7.—
Sól Seignette'a (aptek)	420.—
Stearyna	170.—
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.75
Toluol czysty	95.—
Woda amonjakalna	43.—
Żelatyna techn.	450.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO. RUTA Sp. Akc.“, Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL. SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.

Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kale: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wyłączna sprzedaż: D/H. Maurycy Luxemburg, Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 6 00 19.

Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Przem. Tuszcz. „SCHICHTLEVER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM“, Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.

Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórny:

Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL. SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POL. SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:

„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 MARCA 1937 ROKU

W OBLICZU DEKLARACJI PUŁK. ADAMA KOCA

Po raz pierwszy od dłuższego czasu w życiu polskim ogłoszona została deklaracja programowa obejmująca w zwięzłej całości sumę zagadnień politycznych, gospodarczych i społecznych polskiej teraźniejszości; deklaracja nie pozostająca jednak pod bezpośrednim wpływem aktualnych, lecz przemijających, problemów. Ponieważ znaczna część przemówienia pułk. Koca poświęcona jest zrębom programu gospodarczego, które szczęśliwie tworzą organiczną całość z programem politycznym i społecznym — obowiązkiem życia gospodarczego jest ustosunkowanie się do tej deklaracji.

Myślą przewodnią, dokoła której skupia się program pułkownika Koca jest uznanie inicjatywy prywatnej i prywatnej własności. Stanowisko to pozostawia poza nawiasem zwolenników deklaracji wszystkich propagatorów gospodarki kolektywnej i etatyzmu, mniemamy, w jego jawnej lub ukrytej formie. Oczywiście, uznanie jednostki, jej uprawnień i interesów za główny bodziec życia gospodarczego, nie wyłącza w programie kontroli i interwencji Państwa, tam gdzie zaczyna się naruszenie równowagi interesów społecznych lub pomniejszenie majątku narodowego, tam gdzie wymagana jest harmonia w rozwoju całokształtu produkcji. Zastrzeżenie powyższe jest zrozumiałe, jeśli zważyć, że nawet w okresie szczytowym gospodarki liberalnej Państwo zawsze zachowywało w swej dyspozycji środki z zakresu polityki celnej czy fiskalnej, którymi wpływało na harmonię rozwoju gospodarczego; nadmierne stosowanie tych środków w skutkach różni się tym od umiarkowanego ich stosowania w okresie liberalizmu, że osiąga często cel uboczny, nieraz niezamierzony, sprowadzający się do faworyzacji etatyzmu i niszczenia inicjatywy prywatnej.

Podkreślenie użyteczności kapitałów jako czynnika produkcji, potępienie samowoli w zatargach pracy, przyjęcie za decydujące kryterium przy rozstrzyganiu tych zatargów możliwości realnych, utrzymania warsztatów pracy — oto

strona społeczna programu gospodarczego, która obok trafnej zasady oparcia rozwoju gospodarstwa na postępującym dobrobycie rzesz pracowniczych i zatrudnieniu wszystkich rąk — musi być tutaj podniesiona.

Deklaracja oświadcza z naciskiem, że rozwój miast, rozwój rzemiosła, przemysłu i handlu stanowią zadanie pierwszorzędne i równoległe do poprawy gospodarki rolnej.

Postulat deklaracji o szczególnej opiece Państwa nad przemysłem, związanym z obroną narodową, oraz postulat dalszego rozwoju przemysłu przetwórczego dla eliminacji zbędnego przywozu i rozwoju eksportu — szczególnie bliskie są naszemu przemysłowi i często bardzo na tych łamach były formułowane.

Trudno jest istotnie w życiu gospodarczym znaleźć jednostki czy ugrupowania, które nie były by gotowe zasad tych przyjąć w całości. Przemawia w zasadach powyższych głębokie, na doświadczeniu oparte przekonanie, że tylko drogą stopniowego rozwoju wszystkich gospodarczo czynnych elementów, nie zaś drogą eksperymentu winniśmy w Polsce piąć się na wyższy poziom rozwoju ekonomicznego.

Przyjęcie bez zastrzeżeń programu pułkownika Koca, przez różnorodne środowiska nie świadczy bynajmniej, aby jego platforma zredukowana została do niespornych tylko zagadnień. Pamiętamy jak niedawno w niepokojąco licznych środowiskach podawane były w wątpliwość pewniki o potrzebie inicjatywy prywatnej, użyteczności kapitałów, czy konieczności dalszego uprzemysłowienia Polski.

Wyrażamy przekonanie, że podjęta realizacja tego programu da możliwość pełnego, bez zniekształceń, rozwoju jego założeń. Sądzymy, iż wzajemne temperowanie egoizmów w ramach programu będzie warształem, w którym wytworzy się postęp gospodarczy. Nie wątpimy wreszcie, że apel do zgody politycznej stworzy warunki, w których postęp ekonomiczny nie będzie miał hamulców pozagospodarczych.

I ZJAZD CHEMIKÓW POLSKICH

Związek Inżynierów Chemików organizuje pierwszy Ogólno-Polski Zjazd Inżynierów Chemików, który odbędzie się w Warszawie dn. 2 i 3 maja r. b. Protektorat nad Zjazdem raczył przyjąć Pan Prezydent Rzeczypospolitej, Prof. Dr. Ignacy Mościcki, a przewodnictwem Komitetu Honorowego — p. Vice-Premier Gabinetu Ministrów, Inż. Eugeniusz Kwiatkowski.

Zjazd organizowany ma być pod dwoma zasadniczymi hasłami: chemia na usługach obrony kraju i zagadnienie samowystarczalności w dziedzinie surowców. Prace Zjazdu prowadzone będą w 7-miu sekcjach, mianowicie:

Sekcja inżynierii chemicznej i chemii gospodarczej,

Sekcja koksowniczo-gazownicza,

Sekcja kształcenia chemików,

Sekcja materiałów wybuchowych i chemii wojskowej,

Sekcja metalurgii i hutnictwa,

Sekcja przemysłu nieorganicznego,

Sekcja przemysłu organicznego.

Urządzane dotychczas przez Polskie Towarzystwo Chemiczne Zjazdy Chemików Polskich (dotychczas odbyły się dwa — w Warszawie i we Lwowie) mają charakter zjazdów naukowych, a głównym ich celem jest przedstawianie dorobku naukowego na niwie chemii czystej i stosowanej. Zjazd Inżynierów ma inne cele i zadania: zreferowanie postępów prac chemiczno-technicznych, zorientowanie się w dwóch naczelnych zagadnieniach, stanowiących hasła Zjazdu.

Należy zachęcić wszystkich inżynierów chemików do najliczniejszego wzięcia udziału w Zjeździe i zgłaszania referatów, których zadeklarowana liczba przekracza już w tej chwili sześćdziesiąt.

Zgłoszenia na Zjazd przyjmuje Związek Inżynierów Chemików, Warszawa, Krucza 14.

PAŃSTWOWA SZKOŁA CHEMICZNO-PRZEMYSŁOWA

W roku szkolnym 1935/36 zgłosiło się do Szkoły 133 kandydatów, z pośród których przyjęto na podstawie egzaminu sprawdzającego 68 uczniów (38 na wydział chemiczny i 30 na wydział ceramiczny).

Ogólna liczba uczniów na wydziale chemicznym wynosiła 105 i na wydziale ceramicznym 73.

Na podstawie egzaminu końcowego wydano świadectwa ukończenia wydziału chemicznego — 10-ciu absolwentom i wydziału ceramicznego — 8-u absolwentom.

W Komisji Egzaminacyjnej brali udział Delegaci Związku Przemysłu Chemicznego p. Prezes Inż. F. Wiślicki i p. Inż. W. Sommer.

Dzięki współdziałaniu Rady Opiekuńczej, Szkoła uzyskała 20 praktyk wakacyjnych dla uczniów wydziału chemicznego i 30 praktyk dla uczniów wydziału ceramicznego.

Wszyscy absolwenci obu wydziałów, z wyjątkiem powołanych do odbycia służby wojskowej, znaleźli zatrudnienie w swym zawodzie.

W roku sprawozdawczym Szkoła korzystała z subsydiów Związku Przemysłu Chemicznego i Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu, co umożliwiło prowadzenie dożywiania 50 uczniów (wydano 2.136 ltr gorącego mleka i 8.500 bułek maśl.). Niezależnie od powyższego, Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu udzieliła stypendium jednemu z uczniów IV kursu wydziału chemicznego.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Podjęte zostały w Rzymie rokowania o rewizję umów kontyngentowych i rozrachunkowych z *Włochami*.

Rokowania o rewizję układu kontyngentowego z *Estonią* prowadzone są w Tallinie.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (NNry 5 i 6 „Informatora Eksportowego”):

Czechosłowacja. Obniżenie stawek celnych na barwniki organiczne dla przemysłu włókienniczego.

Chile. Podwyższenie cła na karbid.

Estonia. Ogłoszenie przepisów o kontroli pochodzenia importu i sprzedaży nawozów sztucznych.

Francja. Wprowadzenie podatku konsumcyjnego, pobieranego przy przywozie benzolu i innych węglpochodnych.

Łotwa. Zakaz przywozu makuchów.

Państwowy Instytut Eksportowy przystąpił do organizacji udziału firm polskich w międzynarodowych wystawach: w Algierze w okresie 20 marca — 4 kwietnia rb. i w Casablanca w okresie 10 — 25 kwietnia rb.

Udział firm polskich rozumiany jest jako ściśle kupiecki w formie dostarczenia prób, zaopatrzonych w cenniki i materiał propagandowy. Udział jest bezpłatny. Próbkę i zgłoszenia przyjmowane są zasadniczo do dn. 5 marca.

P. S. J. Dulewski w Szanghaju (104 Pecking Road), jako przedstawiciel wydawnictwa „Far East Magazine”, przygotowuje numer polski tego pisma. Firmy zainteresowane w części reklamowej tego wydawnictwa zechcą zwrócić się bezpośrednio, do wyżej wskazanej firmy.

KRONIKA

Dn. 25 lutego r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego. Na posiedzeniu tym rozpatrywany był bilans Związku za r. 1936 oraz preliminarz wydatków na r. 1937. Zarówno bilans jak i preliminarz zostały zatwierdzone przez Zarząd.

Jednocześnie była rozpatrywana sprawa Walnego Zgromadzenia. Zgromadzenie postanowiono zwołać na dzień 10 kwietnia r. b. O dniu i godzinie Walnego Zgromadzenia będą rozesłane, jak corocznie, listy polecone.

Porządek obrad Zgromadzenia będzie przewidywał referat na temat jednego z najbardziej aktualnych zagadnień gospodarczych oraz dyskusję. Wybór prelegenta i tematu nastąpi w niedługim czasie.

XVI Sprawozdanie Związku Przemysłu Chemicznego za r. 1936 zostanie rozesłane wraz zawiadomieniem o Walnym Zgromadzeniu.

Do dnia 10 kwietnia r. b. również przewidziane jest opublikowanie wydawnictwa „Wytwórczość chemiczna w Polsce”. Prace nad zredagowaniem wydawnictwa tego prowadzone blisko od roku przez Związek zostały zakończone i wydawnictwo znajduje się obecnie w druku.

Instytut Naukowy Organizacji i Kierownictwa organizuje dwa cykle wykładów: „Nowoczesna organizacja sprzedaży” oraz „Organizacja czynności korespondencyjnych”. Wykłady odbywają się w Instytucie Organizacji (Warszawa, Mokotowska 51/53) i trwać będą od dn. 22 lutego do 8 kwietnia r. b.

Austriacko-Polska Izba Handlowa (Wiedeń, Ditscheingasse 2) donosi nam, że firma „R. & E. Goebel”, Wiedeń, Burggasse 83, pragnie objąć przedstawicielstwo na Austrię firm polskich, wyrabiających preparaty chemiczne dla przemysłu włókienniczego, skórzanego, papierniczego i t. p.

Polski Związek Inżynierów Budowlanych (Warszawa, Czackiego 1 m. 1) urządza na tegorocznych Targach Poznańskich (2 — 9 maja) Dział Budowlany. Program tego działu obejmuje, m. in., także następujące artykuły: materiały izolacyjne, farby, lakiery, pokosty, szkło, gumę i linoleum.

Zainteresowane przedsiębiorstwa zechcą porozumieć się z Sekretariatem P. Z. Inżynierów Budowlanych (tel. 517-87).

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 9 z dn. 13 lutego 1937 pod poz. 71 ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 6 lutego r. b. o przesunięciu terminu do składania zeznań do wymiaru podatku dochodowego na rok podatkowy 1937.

Zgodnie z tym rozporządzeniem — termin składania zeznań został przesunięty w roku podatkowym 1937 na dzień 1 kwietnia r. b., zaś termin płatności przedpłaty — przesuwają się na dzień 1 kwietnia 1937 r.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie dn. 13 lutego r. b.

W Dz. Ust. Nr 10 z dn. 15 lutego r. b. ogłoszone zostało pod poz. 73 rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 29 stycznia 1937 o przygotowaniu w czasie pokoju obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej Państwa.

Rozporządzenie to daje ramy przygotowania obrony, a poszczególne ministrowie wydadzą szczegółowe przepisy w tej sprawie. W szczególności Minister Spraw Wojskowych i Minister

Przemysłu i Handlu wyda przepisy dotyczące przygotowania do obrony obiektów przemysłowych.

W Dz. Ust. Nr 11 z dn. 19 lutego r. b. ogłoszone zostało pod poz. 67 rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 10 lutego 1937 o zwolnieniu niektórych rodzajów tłuszczów z podopodatkowania.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia, zwolnione są od podatku:

2) tłuszcze zestalone, wyprodukowane z oleju rzepakowego, lnianego lub konopnego,

b) tłuszcze mieszane, wyprodukowane ze smalcu, łoju, olejów: rzepakowego, lnianego lub konopnego, a także z tłuszczów zestalonych wyrobionych z tych olejów, z dodatkiem przepiśowego środka rozpoznawczego i ew. innych składników nietłuszczowych, jak mleko, woda, żółtka i t. p.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia, przepisy wykonawcze wyda Minister Skarbu.

W Dz. Ust. Nr 10 z dn. 15 lutego r. b. ogłoszone zostało rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 13 lutego 1937, powierzające z dniem 25 lutego Polskiemu Instytutowi Rozrachunkowemu czynności rozrachunkowe, związane z obrotem towarowym polsko-rumuńskim.

W Dz. Ust. Nr 12 z dn. 22 lutego r. b. ogłoszone zostało pod poz. 85 rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 10 lutego 1937 o zniżkach celnych.

Rozporządzenie to wprowadza dwie dodatkowe zniżki celne, interesujące bezpośrednio przemysł chemiczny, mianowicie:

oleje z węgla kamiennego o c. wł. powyżej 0,960 oraz mieszaniny tych olejów ze sobą lub kwasami karbolowymi (oleje impregnacyjne) opłacają za zezwoleniem Min. Skarbu cło, wynoszące 5% normalnej stawki celnej, przewidzianej w poz. 190;

kwas benzoowy opłaca ze zezwoleniem Min. Skarbu cło, wynoszące 50% normalnej stawki celnej, przewidzianej w poz. 339.

Rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje do chwili trwania normalnego rozporządzenia o zniżkach celnych, t. j. do końca kwietnia r. b.

W Dz. Urzęd. Min. Skarbu Nr 5 z dn. 22 lutego r. b. ogłoszony został pod poz. 142 okólnik Ministerstwa Skarbu z dn. 8 lutego 1937 w sprawie opłat za kontrolę nad użyciem niektórych towarów, odprawianych za stosowaniem cła zniżonego na podstawie zaświadczeń Izb Przemysłowo-Handlowych.

ECHA

* Celem wzięcia udziału w drugim etapie rokowań o zawarcie pełnego traktatu handlowego polsko-francuskiego, udał się do Paryża Inż. T. Zamoyski, w charakterze delegata Rady Traktatowej.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN FIRMY EDWARD GROŃNIEWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

	Cena w zł. za i kg.		
Aceton	3.50	* Kwas fosforowy chem. czysty	3.—
Alun chromowy	0.70	* Kwas fosforowy techniczny	2.20
Alun krystaliczny	0.55	Kremotartar	2.50
Antychlor krystaliczny	0.41	Kwas cytrynowy	4.65
Biel cynkowa	0.72	* Kwas solny techn.	0.15
Biel ołowiana	1.50	Kwas winowy kryst.	5.—
Boraks krystal.	0.90	Litopon 30%	0.72
Cerezyzna biała II gat.	1.80	Minia ołowiana 99/100%	1.40
Cerezyzna żółta	1.65	Minia żelazna	0.40
Chlorek magnezu	0.28	Nadboran sodowy	4.—
Chlorek baru	0.70	Nadmanganian potasu	3.50
Chlorek cynku 98 100%	1.—	Naftalin	0.70
Chlorek wapna	0.40	Nigrozyna wodna	7.—
Chlorek wapnia	0.28	Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Dwuchromian potasu	1.65	Olej rycynowy techniczny	1.80
Dwuchromian sodu	1.40	Olej rycynowy medyczny	2.30
Degrasorygin. Stadlera Moelon I	1.35	Olej kostny	4.50
„ „ „ II	1.15	Olej turecki 50%	0.85
Dekstryna biała	0.60	Olej turecki 80%	1.40
* Esencja octowa 80%	2.70	Oropon (bejca dla skór) niem.	1.50
Emetyk	6.50	Bejca dla skór „Peroly” franc.	1.40
* Formalina 40%	1.88	Octan sodu	1.—
Fosforan sodowy 3 ⁱ zasadowy	0.90	Ozokeryt czarny	2.—
Fenol krystal.	3.10	Ozokeryt bielony	4.25
Fluorek sodu	2.20	Parafina w taflach	1.15
Glukoza nieskazona	0.60	Perhydrol 30%	3.20
Kaolina	0.14	Siarka	0.34
Kreda zwykła szlamowana	0.08	Siarczan glinu	0.24
Kreda ch. cz.	0.52	Siarczan żelaza	0.15
Kalafonia krajowa	0.68	Sól szczawikowa	1.42
Kalafonia amerykańska „Hercules” N. jasna	1.30	Sól glauberska kryst.	0.09
* Kwas octowy 30% techn.	1.—	Sól gorzka	0.19
Kwas mrówkowy	2.35	Sadze angielskie	1.30
Kwas mlekowy 50%	1.40	Tłuszcz z wełny jasny	1.10
Kwas mlekowy 80%	2.40	Tłuszcz z wełny ciemny	0.60

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 1 kg loco skład Warszawa wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką, rozumieją się bez opakowania.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.”, Łódź tel. 195:96 195:97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8:38:78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186:12.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584:30. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605:77, 605:99.	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591:24.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634:94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Leszno 15, tel. 11:06:81, Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533:49	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584:30.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5:91:24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875:39.	Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875:39.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maury- cy Luxemburg. Warszawa, Sena- torska 28/30, tel. 6 00 19.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875:39.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11:06:00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634:94.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591:24.
Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584:30.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634:94.
Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510:14.		Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU” Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8:75:39.
Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA		Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584:30.
Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI		
		Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 MARCA 1937 ROKU

UKŁADY HANDLOWE Z NIEMCAMI

W dniu 20 lutego po kilkomiesięcznych rokowaniach podpisane zostały układy handlowe z Niemcami, t. j. układ towarowy i układ rozrachunkowy wraz z kilkudziesięciu załącznikami.

Jak wiadomo, nasza wymiana towarowa z Niemcami po szeregu stadiów pośrednich ujęta została w ramy umów z dnia 4 listopada 1935, które poddały obroty towarowe pomiędzy obu krajami rozrachunkowi za pośrednictwem Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego. Umowy te zawarte były na jeden rok i następnie przedłużone w formie miesięcznych prowizoriów do chwili wejścia w życie nowych układów, które zresztą formalnie również są przedłużeniem dawnych.

Zarówno umowa z roku 1935 jak i układy z roku 1937 mają przede wszystkim charakter instrumentu interwencyjnego na rzecz rolnictwa. W ogólnym plafonie eksportu polskiego wynoszącym, dawniej i obecnie, około 170 milionów złotych rocznie, z górą 120 milionów przypada na wywóz płodów rolnych i wytworów przemysłu rolnego. Odwrotnie po stronie przywozu z Niemiec dominują gotowe wyroby przemysłowe i półprodukty.

Sprawa traktatowego uregulowania obrotów z Niemcami posiada dla rolnictwa polskiego znaczenie wyrażające się nie tylko w zdobyciu poważnego zbytu zagranicznego lecz i w osiągnięciu stosunkowo wysokich cen eksportowych na związanym rynku niemieckim.

Odmienne są oczywiście skutki umów z Niemcami dla przemysłu polskiego. Poziom cen importowanych towarów niemieckich mimo przyjęcia parytetowego kursu rozrachunkowego, kształtował się w ciągu roku 1936 w sposób narażający produkcję wielu artykułów przemysłowych na poważne niebezpieczeństwa i straty. W szeregu działów wytwórczości chemicznej konkurencja niemiecka dawała się dotkliwie we znaki i zmuszała do zmniejszania a niekiedy nawet poniesienia produkcji.

Plafon wymiany przewidziany umową z roku 1935 osiągnięty został w znacznym odsetku, bowiem wysokość eksportu i importu z Niemiec w roku 1936 wyraża się cyfrą około 140 milionów złotych. Nowe układy, pozostawiając wysokość plafonu bez zmiany, wprowadzają szereg postanowień zmierzających do pełnego ich osiągnięcia. Przede wszystkim zatem udzielono Niemcom 56 zniżek celnych na wyroby przemysłowe, wśród nich kilkanaście dotyczących produktów chemicznych. Wzajemnie — Polska otrzymała prawo korzystania z kilkunastu zniżek na produkty rolne i drewno. Następnie do rozrachunku włączone zostały niektóre pozycje płatnicze bezpośrednio związane z obrotem towarowym, mianowicie: koszty opłat licencyjnych i patentowych, koszty podróży handlowych, wreszcie koszty obrotu uszlachetniającego i reparacyjnego.

Zasady rozrachunku pozostały niezmienione, niektóre tylko formalności uległy modyfikacjom uwidocznionym w nowej redakcji okólnika Komisji Dewizowej Nr. 35, nadto rozrachunek przyjęty został po stronie polskiej przez Polski Instytut Rozrachunkowy.

Układy zawarte zostały na dwa lata, t. j. do roku 1939. Zmianie uległ również termin ustalania plafonów wywozowych. Jak wiadomo, komisje rządowe stron obu ustalały dotychczas co miesiąc wysokość eksportu do kraju kontrahenta celem zapewnienia równowagi na kosztach clearingowych. Obecnie plafony ustalane będą co trzy miesiące.

Kończąc charakterystykę układów przypomnieć należy, że jak donosiła prasa, obok importu z Niemiec w rozrachunku towarowym, należy liczyć się z importem przeznaczonym na częściowe odmrożenie należności za tranzyt kolejowy, co jeszcze powiększy nacisk konkurencji niemieckiej na przemysł polski.

Ś. P. WITOLD KUCZEWSKI

W dniu 11 marca zmarł ś. p. Witold Kuczewski vice-dyrektor Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie. Śmierć tym razem zabrała z grona działaczy gospodarczych człowieka w pełni sił duchowych i umysłowych. Chociaż rozwijające się komplikacje choroby, zaatakowawszy miejsce kontuzji odniesionej w walkach roku 1920-go, z każdym dniem coraz mniej pozostawiały nadziei utrzymania Go przy życiu — to jednak dla wszystkich, którzy ze Zmarłym stykali się w bliskiej codziennej współpracy, przyszła ona nieoczekiwanie. Trudno jest uwierzyć, że człowiek którego praca, słowa i czyny tchnęły energią i równowagą czerpiącą swe źródło w doświadczeniu i ufności w lepszą przyszłość — już nie żyje. Niepodobna uprzytomnić sobie, że działacz, którego referat o organizacji życia gospodarczego wysłuchany kilka miesięcy temu w naszym Związku stał się podstawą wymiany zdań, jaka będzie kontynuowana na Walnym Zgromadzeniu Związku w kwietniu — nie zabierze już głosu. Ś. p. Witold Kuczewski zmarł u progu swej kariery życiowej, pozostawiwszy głęboki żal we wszystkich organizacjach, w których pracował: w Związku Spółdzielni, w Izbach Rolniczych, w Stowarzyszeniu Kupców Polskich. Najdotkliwszą jednak stratę poniósł Samorząd przemysłowo-handlowy. Związek Przemysłu Chemicznego łączy się w żalu powszechnym, który śmierć ta wywołała.

PAŃSTWOWA RADA KOMUNIKACYJNA

W marcu 1936 r. upłynęła kadencja Państwowej Rady Komunikacyjnej i działalność Rady w przeciągu całego niemal roku nie została przez Ministerstwo Komunikacji wznowiona. Pozostawało to w związku z zamierzeniami Ministerstwa zreformowania Rady i powołania jej na nowych podstawach i w zmienionym składzie.

Zamierzenia te znalazły wyraz w opublikowanym w Nr 54 Monitora Polskiego z dnia 8 marca b. r. Rozporządzeniu Ministra Komunikacji, ustalającym wykaz organizacji gospodarczo-społecznych uprawnionych do wysłania przedstawicieli do nowej Rady Komunikacyjnej na okres trzyletni 1937 — 1940. Przy szerzej uwzględnionej reprezentacji rolnictwa — reprezentacja przemysłu i handlu uzyskuje 15 mandatów następująco rozdzielonych: Związek Izb Przemysłowo-Handlowych 10 mandatów, Centralny Związek Przemysłu Polskiego 4 mandaty oraz Centralny Związek Średniego i Drobego Przemysłu w Polsce 1 mandat.

Nowe rozporządzenie pomija całkowicie w składzie Rady udział przedstawicieli organizacji gospodarczych branżowych.

Chociaż organizm poprzedniej Rady był niewątpliwie rozrośnięty i szeroki dobór członków niezbyt sprzyjał rzeczowemu pogłębianiu wielu zagadnień, to jednakże tak daleko idące ograniczenie składu Rady i pozbawienie głosu przedstawicieli najpoważniejszych działów przemysłu, reprezentujących całokształt wiadomości i potrzeb branżowych — nie wydaje się szczęśliwym rozwiązaniem sprawy.

Obawiać się bowiem należy, wobec reprezentacji przez przedstawicieli samorządu gospodarczego przede wszystkim interesów terytorialnych, braku wszechstronnego i wyczerpującego oświetlenia szeregu zagadnień specjalnych, dotyczących całokształtu danej gałęzi przemysłu.

Obawy te szczególnie wzrastają na sile w odniesieniu do przemysłu chemicznego z uwagi na zróżniczkowany charakter produkcji chemicznej i skomplikowanie zagadnień taryfowych.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zakończone zostały rokowania kontyngentowe z Estonią. Zainteresowane przedsiębiorstwa poinformowane zostały o treści postanowień układu.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 7 „Informatora Eksportowego”):

Egipt. Zniesienie obowiązku przedstawiania świadectw pochodzenia przy przywozie do Egiptu.

Węgry. Ustalenie wysokości „Aufgeldu” przy płatnościach nie dotyczących obrotu towarowego na 47,5%.

Zakaz przywozu: kleju kostnego, kwasu solnego i octowego, smoły drzewnej, azotanu potasu i celulozoidu.

Włochy. Bezcłowy przywóz nawozów azotowych.

KRONIKA

Na Walnym Zgromadzeniu Związku, które, jak donieśliśmy w poprzednim numerze „Wiadomości”, zwołane zostanie na dzień 10 kwietnia r. b., p. Bohdan Stypiński, wiceprezes „Centropapieru”, wygłosi referat na temat roli związków branżowych w organizacji polskiego życia gospodarczego.

Dn. 27 lutego r. b. do wiernych rąk Związku zostało złożone szóste „pismo zapieczętowane”. Mianowicie p. Inż. Emil Dudziński złożył pismo p. t.: „Beztrybowy i bezpasowy napęd maszyn i mechanizmów”.

Pismo to zostało zarejestrowane pod Nr. 6 pism zapieczętowanych składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

Dn. 8 marca r. b. odbyło się posiedzenie Sekcji Farmaceutycznej Związku Przemysłu Chemicznego, na którym była rozpatrywana sprawa wydania Instrukcji bezpieczeństwa pracy w przemyśle farmaceutycznym.

Klub Sportowy „Polonia”, pozostający pod przewodnictwem p. Gen. Broni Kazimierza Sosnkowskiego, rozwija nader żywą akcją społeczną, utrzymując lokal z czytelnią, urządzając zebrań, odczyty, wykłady i pogadanki dla młodzieży rekrutującej się ze sfer robotniczych. Ponadto — klub stara się przychodzić z pomocą młodzieży zupełnie niezamożnej przez umieszczanie młodzieńców w szkołach, na kursach do kształcących, zatrudniania bezrobotnych i t. d.

Pożyteczna działalność klubu „Polonia” (Warszawa, Chmielna 2) zasługuje na poparcie sfer przemysłowych.

W dniu 19 lutego r. b. odbyło się posiedzenie Grupy Fabryk Gumowych zrzeszonych w Związku. Omówione zostały sprawy zapotrzebowania i przywozu kauczuku surowego, sprawa zapotrzebowania na regenerat oraz sprawa reformy organizacji zakupu kauczuku. Ponadto omówiona została kwestia podwyższenia ochrony celnej na niektóre produkty przemysłu gumowego. Instrukcja bezpieczeństwa pracy w fabrykach gumowych znajduje się w opracowaniu. Do grupy fabryk gumowych należy obecnie czternaście zakładów.

Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza Edm. Schmeja, Biała k/Bielska, poleca młynki oraz łamacze wszelkich gatunków i rodzajów, a specjalnie młynki „Excelsior” służące do mielenia i rozdrabniania różnych chemikalijs, m. in. ałunu, sody, boraksu, siarczanu miedzi, potażu, ołowiu, soli, saletry i t. d.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 12 z dn. 22 lutego 1937 ukazało się pod poz. 85 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 10 lutego 1937 r. w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 27 października 1936 r. o zniżkach celnych i zwolnieniach od cła. (Kwas benzoesowy).

W Dz. Ust. Nr. 14 z dn. 1 marca 1937 r. pod poz. 93 ukazało się Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27 lutego r. b. w sprawie przedłużenia umowy gospodarczej między Rzeczypospolitą Polską a Rzeszą Niemiecką.

Na mocy powyższego rozporządzenia umowa gospodarcza polsko-niemiecka zostaje przedłużona do dn. 28 lutego 1939 roku.

Rozporządzenie powyższe obowiązuje od dn. 1 marca 1937 r.

W Dz. Ust. Nr. 15 z dn. 2 marca 1937 ukazało się pod poz. 100 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 20 lutego r. b. o zmianie cennika soli i solanki. W myśl tego rozporządzenia punkt 1 litery G otrzymuje brzmienie:

„Solanka o naturalnym nasyceniu, bez naczyń, w miejscu poboru u źródła solankowego, za 1 litr — 0,3 gr.”.

Rozporządzenie powyższe wchodzi w życie z dn. 1 kwietnia 1937 r.

W „Montorze Polskim” Nr. 52 z dn. 5 marca 1937 r. ukazało się pod poz. 106 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 23 lutego r. b. w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych o zniżce celnej na przędzę z jedwabiu sztucznego miedziowo-amoniakalnego.

W Dz. Ust. Nr. 14 z dn. 1 marca 1937 ukazało się pod poz. 94 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27 lutego r. b. w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień podpisanego w Warszawie dn. 18 lutego 1937 r. protokołu dodatkowego do konwencji handlowej i nawigacyjnej między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Czechosłowacką podpisaną w Pradze dn. 10 lutego 1934 r.

Na mocy powyższego Rozporządzenia — ważność terminowych konwencyjnych stawek celnych wznawia się na okres od 1 marca do 31 grudnia 1937 r.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dn. 1 marca 1937 r.

W „Monitorze Polskim” Nr. 43 z dn. 23 lutego 1937 ukazało się pod poz. 59 Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 16 lutego 1937 r. o zmianie obwieszczenia z dnia 15 maja 1936 r. w sprawie specjalnej kontroli wywozu towarów z polskiego obszaru celnego do Bułgarii, Jugosławii, Rumunii, Turcji i Węgier. Obwieszczenie obowiązuje od dn. 25 lutego 1937 r.

W Nr. 5 Dziennika Urzędowego Min. Skarbu z dn. 20 lutego 1937 r. ukazał się pod poz. 141 okólnik Ministerstwa Skarbu L. D. IV. 2370/2/37 z dnia 30 stycznia 1937 r. w sprawie częściowego wykorzystania zaświadczeń Min. Przemysłu i Handlu, dotyczących stosowania zniżonych stawek celnych towarowych.

W tymże Dzienniku Urzędowym ukazał się pod poz. 142 okólnik Ministerstwa Skarbu z dn. 8 lutego 1937 r. L. D. IV. 32187/2/37 w sprawie opłat za kontrolę nad użyciem niektórych towarów odprawianych z zastosowaniem cła zniżonego na podstawie zaświadczeń Izby Przemysłowo-Handlowych.

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 KWIETNIA 1937 ROKU

SPRAWY ORGANIZACYJNE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Ogłoszone zostało drukiem XVI sprawozdanie z działalności Związku Przemysłu Chemicznego za r. 1936. Sprawozdanie nie różni się układem od poprzednich i dzieli się na dwa zasadnicze działy: spis członków Związku Przemysłu Chemicznego z dokładnym wyszczególnieniem wytwarzanych produktów oraz skorowidzem; część druga obejmuje właściwe sprawozdanie z działalności Związku, które z kolei dzieli się na trzy działy, mianowicie — sprawozdanie z ogólnej sytuacji przemysłu chemicznego, położenie poszczególnych gałęzi przemysłu chemicznego, wreszcie sprawy organizacyjne Związku.

Ze sprawozdania wynika, że sytuacja przemysłu chemicznego była w r. 1936 naogół korzystniejsza, niż w r. 1935 i 1934. Wzrost produkcji za r. 1936 w porównaniu z rokiem poprzedzającym ocenić można przeciętnie na 10%. Na tym pomysłnym tle tym więcej niepokojąco rysuje się przemysł tłuszczowy, wykazujący wyraźne zahamowanie rozwoju i cofnięcie liczb produkcyjnych w stosunku do r. 1935. Szczególnie niepokojący jest spadek produkcji mydła o ok. 9%, wywołany ograniczeniami przywozu niezbędnego surowca, przy całkowitym — dodać trzeba — wykorzystaniu krajowych surowców tłuszczowych.

Rok 1936 przyniósł uruchomienie produkcji wielu nowych artykułów chemicznych. Na szczególną uwagę zasługuje podjęcie wytwórczości kilku dalszych półproduktów organicznych szeregu aromatycznego, kilku nowych produktów farmaceutycznych, dość dużego zespołu produktów specjalnych, zwłaszcza do celów przemysłu włókienniczego i gumowego, oraz długiego pocztu odczynników chemicznych i soli metali w rozmaitych stopniach czystości. Osobliwego podkreślenia domaga się fakt podjęcia w roku ubiegłym na skalę przemysłową utwardzania przy pomocy wodoru olejów ciekłych do tłuszczów stałych, z głównym celem uwodorniania roślinnych olejów pochodzenia krajowego.

Związek Przemysłu Chemicznego rozwijał w r. 1936 ożywioną działalność, koncentrującą się głównie na sprawach traktatowych i handlu

zagranicznego; ponadto — odcinek pracy społecznej oddawna znajduje w Związku gorliwego rzecznika, a aktywność na tym polu przejawiała się w poważnym zespole poczynań, wśród których na pierwszym miejscu wymienić trzeba akcję zwalczania wypadków przy pracy, pomoc dla młodzieży oraz pomoc zimową dla bezrobotnych.

Celem wysłuchania sprawozdania i krytycznej oceny działalności Związku, zwołane zostało na dzień 10 kwietnia r. b. doroczne zwyczajne Walne Zgromadzenie Związku Przemysłu Chemicznego, obejmujące następujący porządek obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczego Zebrania,
- 2) Zatwierdzenie protokołu Walnego Zgromadzenia z dn. 28 marca 1936 r.,
- 3) Sprawozdanie ogólne z działalności Związku w r. 1936,
- 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej,
- 5) Sprawozdanie finansowe za r. 1936, preliminarz budżetowy i wnioski budżetowe na r. 1937,
- 6) Uzupełniające wybory do Zarządu Związku,
- 7) Wybór Komisji Rewizyjnej,
- 8) Projekt nowego statutu Związku,
- 9) Powołanie Fundacji Stypendialnej,
- 10) Sprawy bieżące,
- 11) Wolne wnioski.

Po wyczerpaniu porządku obrad, wygłoszony zostanie przez p. Dyrektora Bohdana Stypińskiego referat na temat roli zrzeszeń przemysłowych w układzie polskich stosunków gospodarczych. Przedmiot to szczególnie interesujący i aktualny; to też po referacie przewidziana jest dyskusja, w której zabrać mają głos osoby, szczególnie powołane do oświetlenia powyższego zagadnienia.

Z uwagi więc na wielką doniosłość zarówno spraw, objętych porządkiem obrad, jak tematem późniejszego referatu — należy wyrazić życzenie, aby możliwie duża ilość przedstawicieli fabryk, zrzeszonych w Związku Przemysłu Chemicznego, wzięła udział w Walnym Zgromadzeniu Związku.

PLENARNE ZEBRANIE IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ

Odbyło się w Warszawie plenarne zebranie Izby Przemysłowo-Handlowej.

Na zebraniu tym złożone zostało sprawozdanie z działalności Izby w roku 1936, jako komentarz do sprawozdania drukowanego.

Prezes Izby Min. Czesław Klarner wygłosił obszernie przemówienie, poświęcone charakterystyce obecnego położenia gospodarczego. Przytaczamy wyjątki z tego przemówienia, które zasługują na szczególne podkreślenie.

Na widnokręgu gospodarczym świata zaznaczyła się w roku 1936 wyraźna poprawa sytuacji, o poprawie tej zdecydował dalszy spadek zapasów surowców i wzrost zapotrzebowania rynkowego.

Rok ubiegły w Polsce nie należał do łatwych, jednakże szereg poważnych trudności gospodarczych, jakie w roku tym miały miejsce został przez Rząd pomyślnie rozwiązany. Przede wszystkim osiągnięto dwa zasadnicze sukcesy: zachowanie — wprawdzie za cenę ograniczeń dewizowych — stałości waluty oraz zrównoważenie budżetu Państwa.

Na tym tle stwierdzić można pomyślny rozwój procesów gospodarczych, zwłaszcza na odcinku cen rolniczych, który i nadal rokuje pomyślnie widoki. Wzrost produkcji przemysłowej był zupełnie wyraźny, jednak uciążliwa atmosfera reglamentacji cen oddziaływała ujemnie na stan rentowności w tym dziale gospodarstwa narodowego.

Wypowiadając się niejednokrotnie za polityką niskich cen w Polsce, wysuwaliśmy jednocześnie stale postulat, zarówno pod adresem czynników państwowych jak i organizacji gospodarczych — ułatwień w osiąganiu rentowności przez warsztaty pracy.

Rządowy plan inwestycyjny ma doniosłe znaczenie dla podniesienia potencjału obronności Państwa, będącego gwarancją pokojowej pracy na polu gospodarczym. Równocześnie jednak podkreślić wypada, iż niezbędnym warunkiem właściwego wykorzystania rosnącej koniunktury przez całość gospodarstwa narodowego jest umożliwienie przedsiębiorczości prywatnej dostępu do źródeł krajowego rynku kapitałowego. Realizacja wielkiego planu inwestycyjnego musi zatem przebiegać tak — aby niepozbawiała równocześnie prywatnych inwestorów niezbędnych źródeł finansowych. Skromne ramy naszego rynku kapitałowego nakazują w tym wypadku zdwojoną przeczność.

Rząd poczynił już szereg kroków na drodze reformy podatkowej, nie wyszły one jednak poza ramy poszczególnych fragmentów szeroko zakrojonej reformy.

Trzeba podkreślić zaniepokojenie, jakie w najszerszych sferach gospodarczych powstało wskutek faktu, iż obecny okres odradzającej się koniunktury wydaje się być traktowany przez niektóre koła jako dogodny i właściwy moment do inicjowania nowych obciążeń podatkowych. Przeciw takiemu „wykorzystaniu” poprawiającej

się sytuacji gospodarczej kraju na rzecz finansów publicznych należy kategorycznie zaprotestować ze względów zasadniczych, gdyż byłby to niewątpliwie najskuteczniejszy sposób zdławienia w zarodku ledwo odradzającej się koniunktury.

Na zakończenie swego przemówienia p. Min. Klarner, powtórzywszy słowa deklaracji płk. A. Koca, poświęcone sprawom gospodarczym oświadczył, że świat przemysłu i handlu staje na wezwanie, aby swoje wysiłki dołączyć do realizacji hasła „podciągnięcia Polski wzwyż”.

KRONIKA

Dn. 19 marca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym między innymi zdecydowano zwołanie Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia członków na dzień 10 kwietnia r. b.

Na tymże posiedzeniu Zarządu zreferowano wynik rokowań handlowych z Niemcami, jak również stan rokowań z Włochami i z Francją.

W poczet członków Związku zostały przyjęte Polskie Zakłady Wyrobów Gumowych, Warszawa, Zarząd Senatorska 38 (fabryka: Gęsia 30), po likwidacji firmy „Zakłady Przemysłowe Guma-Rubber”.

Staraniem Biura Wojskowego Min. Przemysłu i Handlu zorganizowana została w Min. Przemysłu i Handlu narada w sprawie słownika nazw zawodów wykwalifikowanych pracowników umysłowych i fizycznych, zatrudnionych w przemyśle i w górnictwie. Zebranie przyjęło zasadniczy projekt, opracowany przez Biuro Wojskowe, uzupełniając zresztą projekt przez rozszerzenie zasadniczej nomenklatury. Celem opracowania szczegółowych słowników nazw zawodów, dokonano podziału prac między poszczególne podkomisje, które przeprowadzić mają dokładną pracę. Podkomisja Chemiczna odbyła już właściwe zebranie i opracowała odpowiedni projekt.

Staraniem Sekcji Przemysłowej Polskiego Towarzystwa Chemicznego i Towarzystwa Wojskowo-Technicznego odbędzie się dn. 8 kwietnia (czwartek) o godz. 18 w dużym Auditorium Chemicznym Politechniki Warszawskiej, Polna 3, odczyt p. Inż. T. Słowińskiego na interesujący temat: „O glicerynie fermentacyjnej”.

Treść odczytu:

- 1) Rozporządzalne surowce do wyrobu materiałów wybuchowych,
- 2) Gliceryna i jej znaczenie dla fabrykacji mater. wybuch.,
- 3) Trzy rodzaje fermentacji cukru — przy pomocy drożdży,
- 4) Poglądy na fermentację cukru — przez drożdże — wobec siarczynów,
- 5) Surowce do wyrobu gliceryny drogą fermentacji,
- 6) Produkty uzyskiwane przy fermentacji glicerynowej cukru,

7) Prace wstępne, przeprowadzone w Centralnym Laboratorium Cukrown. i Melasowej Stacji Doświadczalnej,

8) Oczyszczanie i wydestylowanie gliceryny fermentacyjnej,

9) Schemat projektowanej produkcji,

10) Uzupełnienia statystyczne.

Fabryka Maszyn „Sirius”, Warszawa, Zamojskiego 51 (tel. 10-18-25) donosi, iż wyrabia pompy do kwasów i produktów chemicznych różnej koncentracji i temperatury, jak również pompy próżniowe i kompresory wirowe.

Wydział Pracy Centralnego Związku Przemysłu Polskiego ogłosił szczegółowe sprawozdanie z działalności w r. 1936. Sprawozdanie to może być przeglądane przez członków Związku. Na uwagę zasługuje wzorowy system przedstawiania wszystkich spraw, jakimi zajmował się Wydział Pracy w okresie sprawozdawczym.

Konsulat Generalny Rz. P. w Mediolanie donosi, iż w dniach od 10 do 27 kwietnia r. b. odbędą się Targi Międzynarodowe, na których będzie zorganizowany pokaz polskiego przemysłu.

Wobec powyższego Konsulat prosi zainteresowane firmy o nadesłanie materiału propagandowego, t. j. afiszów, wykresów, fotografii, oraz próbek, które zostały by rozmieszczone na ścianach i stoiskach w pawilonie polskim. Wysyłać należy wprost do Konsulatu Generalnego pod adresem: Mediolan, via S. Paulo 18.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. R. P. Nr 18 z dn. 13 marca r. b. ukazało się pod poz. 118 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 marca 1937 r. w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień protokołu taryfowego między Polską a Estonią, podpisanego w Tallinie dnia 23 lutego 1937 r.

Stosownie do postanowień protokołu — stawki celne estońskie na towary pochodzące i przychodzące z polskiego obszaru celnego do 31 grudnia 1937 r. nie będą wyższe od cyfr poniższych:

poz. tar. est. 159 p. 4 materiały wybuchowe, lonty i zapaln. 1.50 kor. od 1 kg.,

poz. tar. est. 159 ex p. 4. za pozw. Ministra Gospodarki i na warunkach specjalnych 0.05 kor. od 1 kg.

W Dz. Ust. R. P. Nr 19 z dn. 16 marca 1937 r. ukazało się pod poz. 124 Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 23 lutego r. b. o przyznaniu ulg w sprawie ochrony wynalazków, wzorów i znaków towarowych XVI Międzynarodowym Targom w Poznaniu, IX Targom Katowickim i Targom Gdynskim.

W Dz. Ust. Nr 21 z dn. 22 marca 1937 ukazała się pod poz. 131 ustawa z dn. 16 marca 1937 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 listopada 1927 r. o zwalczaniu chorób roślinnych oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin.

Ustawa obowiązuje z dniem ogłoszenia.

W Dz. Ust. Nr 21 z dn. 22 marca 1937 ukazało się pod poz. 137 rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 10 marca 1937 r. w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Reform Rolnych, Skarbu i Spraw Zagranicznych w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 21 lipca 1930 r. o dozorcze nad wyrobem i obiegiem tłuszczów i olejów jadalnych.

Stosownie do przepisów powyższego rozporządzenia „do tłuszczów mieszanych oraz do sera margarynowego przeznaczonego do obiegu w celach spożycia, należy dodawać jako środek ułatwiający rozpoznawanie produktów mączkę ziemniaczaną w ilości 2 g na 1 kg gotowego produktu”.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

W Dz. Ust. Nr 21 z dn. 22 marca 1937 ukazało się pod poz. 132 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17 marca 1937 r. w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień podpisanego w Bernie dnia 31 grudnia 1936 r. protokołu dodatkowego do układu dodatkowego z dnia 3 lutego 1924 r. do konwencji handlowej zawartej między Polską a Szwajcarią w dn. 26 czerwca 1932 r.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dn. 22 marca i obowiązuje do 30 czerwca 1937 r.

W „Monitorze Polskim” Nr 63 z dn. 18 marca 1937 ukazał się pod poz. 93 Okólnik Ministerstwa Skarbu z dn. 11 marca 1937 r. L. D. IV. 5590/2/37 w sprawie uzupełnienia wykazu środków leczniczych dozwolonych do przywozu na podstawie zaświadczeń wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

W „Monitorze Polskim” Nr 65 z dn. 20 marca 1937 r. ukazał się pod poz. 100 okólnik Ministerstwa Skarbu z dn. 11 marca r. b. L. D. IV. 5504/2/37 w sprawie uzupełnienia wykazu przetworów odurzających, których przywóz jest ograniczony ze względu na zdrowie publiczne.

W Dzienniku Urzędowym Min. Skarbu Nr. 5 ukazał się pod poz. 143 okólnik z dn. 8 lutego 1937 r. L. D. IV. 3008/2/37 w sprawie wyjaśnień do taryfy celnej przywózowej. Stosownie do tego okólnika kule z galalitu nieobrobione należy clić jako wyroby z galalitu niewykończone wg. poz. 1210 p. 4 taryfy celnej.

W Dzienniku Urzędowym Min. Skarbu Nr. 6 z dn. 1 marca 1937 ukazał się pod poz. 179 okólnik Min. Skarbu z dn. 15 lutego 1937 r. L. D. IV. 3640/2/37 w sprawie wyjaśnień do taryfy celnej przywózowej (dotyczy poz. 32, 385 i 213).

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWÓRÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.
Aceton	300.—
Alkohol metylowy techniczny 98% . . .	140.—
Alkohol metylowy czysty 100% . . .	200.—
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃ . . .	1.53
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂ . . .	1.25
Azotan amonu . . .	100.—
Azotyn sodowy . . .	110.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12) . . .	80.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12) . . .	75.—
Bisulfat (kw. siarczan sodu) . . .	13.50
* Boraks . . .	75—85.—
Chloran potasu . . .	175.—
Chlor ciekły . . .	115.—
Chlorek cynku 50° Bé . . .	30.—
Chlorek cynku w proszku biały . . .	95.—
* Chlorek wapna bielący . . .	30.60
Chlorek wapnia (CaCl ₂) . . .	18—20.—
Chlorobenzol . . .	160.—
Chloroform czysty „purissimum” . . .	660.—
Chloroform „pro narcosi” w opakowaniu 100,0 . . .	1.400.—
Chloroform „pro narcosi” w opakowaniu 50,0 . . .	1.700.—
Dwuchromian potasu . . .	150.—
Dwuchromian sodu . . .	120.—
Dwuwęglan sodowy . . .	38.—
Eter siarkowy . . .	385—425.—
Fenol czysty . . .	195.—
Formalina 40% . . .	155.—
Formalina 30% . . .	140.—
* Gliceryna techn. biała 85% . . .	2.90
„ „ „ żółta 85% . . .	2.75
Karbid . . .	49.—
Karbolineum . . .	22.—
Krezol czysty . . .	75.—
Klej kostny . . .	180.—
Klej skórny . . .	250.—
Kwas azotowy tech. 36°Bé za 100% HNO ₃ . . .	85.—

Kwas cytrynowy zwykły	460.—
Kwas mrówkowy 80%	210.—
Kwas winowy zwykły	480.—
Kwas siarkowy 60° Bé	4.25
Kwas solny 19°/21° Bé	9.50
„ „ octowy techn. 30%	90.—
Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅ . . .	15.—
„ „ rogowa 13/14% N ₂	35.—
* Naftalin czysty w łuskach	55.—
Octan amylu	400.—
Octan metylu	300.—
Octan sodu kryst.	100.—
„ „ łożwiu I gat.	150.—
„ „ II gat.	130.—
Oleina	185.—
Oleum 20%	12.75
Olej lniany	125.—
Olej kokosowy	98.—
Olej palmowy (z ziarn)	100.—
* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Saletra amonowa	100.—
Saletra potasowa	120.—
* Saletra sodowa przem.	58.—
Saletra sodowa rafin.	69.—
* Salmiak sublimowany	180.—
Siarczan amonu (freco stacja odbiorcza) . . .	25.40
* Siarczan miedzi	55.—
* Siarczek sodu 60/62%	58.—
Smola preparowana	15.25
Soda amonjakalna 98%	20.70
„ „ kaustyczna 97,5% loco Podgórze . . .	49.70
Sól glauberska krystaliczna	7.—
Sól Seignette'a (aptek)	420.—
Stearyna	175.—
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem . . .	10.75
Toluol czysty	95.—
Woda amonjakalna	43.—
Żelatyna techn.	450.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.”, Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz. na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL. SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross, Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.	Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49	Sólka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL. SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL. SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maurycy Luxemburg, Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 6 00 19.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala: Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 KWIETNIA 1937 ROKU

OGÓLNE ZEBRANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Dn. 10 kwietnia 1937 r. odbyło się ogólne Zwyczajne Walne Zgromadzenie Związku Przemysłu Chemicznego Rz. P.

Zebranie w drugim terminie zaigaił Prezes Związku, p. Inż. Feliks Wiślicki, poświęcając swe przemówienie charakterystyce prac Związku w ciągu ostatniego 2-lecia — t. j. w okresie pełnienia przez p. Wiślickiego obowiązków Prezesa, tudzież omawiając znaczenie organizacji przemysłowych dla producentów. Zebrani uczcili przez powstanie pamięć zmarłych w roku ubiegłym: D. Nowera, twórcy i prezesa pruszkowskiej fabryki ultramaryny, oraz W. Kuczewskiego, Vice-Dyrektora Izby Przemysłowo-Handlowej.

Na przewodniczącego zebrania powołano p. Dyr. Wiktora Bereszkę, który udzielił głosu Dyrektorowi Związku, p. Inż. E. Trepce — celem wygłoszenia uzupełniającego sprawozdania z działalności Związku (wobec rozesłania drukowanego sprawozdania za r. 1936 w przepisany statutowo terminie). W przemówieniu swym Dyrektor Związku omówił szczegółowiej sprawę ruchu cen przemysłowych, zatrzymał się nad udziałem Związku w pracach traktatowych, zasignalizował wreszcie pewne zjawiska w zakresie spraw socjalnych.

Po zapoznaniu się ze sprawozdaniem finansowym, preliminarzem budżetowym oraz zgłoszonymi przez p. Dr. S. Otolskiego wnioskami Komisji Rewizyjnej, zebranie uchwaliło przez akklamację absolutorium dla ustępującego Zarządu.

Ustępujących z kolejności starszeństwa członków Zarządu pp. Inż. J. Wojnara, Inż. H. Kułakowskiego, Inż. C. Benedeka, Dr. G. Litterera, Dr. J. Prota i L. Spiessa powołano ponownie do Zarządu, ponadto zaś wybrano pp. Dyr. Wiktora Bereszkę i Dyr. Ferdynanda Więckowskiego.

Do Komisji Rewizyjnej powołano pp. Dr. S. Otolskiego, J. Szereszowskiego, B. Kuryłowicza.

Po wysłuchaniu odpowiednich referatów, Walne Zgromadzenie przyjęło dwa wnioski natury finansowej, dotyczące upoważnienia Zarzą-

du do oznaczania składek członkowskich w przypadkach, gdy nie jest możliwe ściśle stosowanie odpowiednich przepisów statutu, tudzież dotyczące upoważnienia Zarządu do przeprowadzania zmian zgłoszonych w preliminarzu budżetowym pod warunkiem, że wydatki Związku nie przekroczą ogólnej sumy wpływów.

Przyjęto również wnioski, upoważniający Zarząd do przeprowadzenia takich zmian i poprawek w nowym statucie Związku, jakie wymagane będą przez władze nadzorcze.

Wreszcie Walne Zgromadzenie uchwaliło powołać Fundację Stypendiów imienia Marszałka Józefa Piłsudskiego przy Związku Przemysłu Chemicznego R. P., nadać jej statut, oraz przeznaczyć na cel Fundacji zgromadzone wśród przedsiębiorstw sumy. Zaznaczyć trzeba, że jeszcze przed formalnym zatwierdzeniem statutu Fundacji, dwa stypendia zostały wypłacone przez Związek studentom Politechniki Warszawskiej.

Po sformułowaniu apelu pod adresem członków Związku Przemysłu Chemicznego o liczne w roku bieżącym zgłaszania praktyk wakacyjnych, Walne Zgromadzenie Związku zostało zamknięte.

Natychmiast odbyło się konstytucyjne posiedzenie nowego Zarządu, który powołał Prezydium w następującym składzie:

Prezes — Inż. Jerzy Wojnar,

Vice-Prezesi — Inż. Feliks Wiślicki, Dr. Józef Landau, Inż. Henryk Kułakowski.

Członk. Prezydium: Inż. Włodzimierz Płużański, Inż. Jan Podraszko, Inż. Wiktor Sommer, Ludwik Spiess.

W drugiej części Walnego Zgromadzenia wygłoszony został przez p. Bohdana Stypińskiego odczyt p. t. „Ewolucja roli i zadań związków przemysłowych”. Odczyt ten wywołał ożywioną dyskusję na niezmiernie interesujące tematy, koncentrujące się przede wszystkim dookoła zagadnienia przymusowych czy wolnych organizacji przemysłowych.

Z WALNEGO ZGROMADZENIA

Po zakończeniu części formalnej Walnego Zgromadzenia Związku Przemysłu Chemicznego, przed referatem p. Dyr. Stypińskiego, prezes Związku Inż. F. Wiślicki wygłosił przemówienie zagajające. Wyjątki z tego przemówienia poświęcone charakterystyce naszej organizacji ogłaszamy poniżej:

„Temat dzisiejszego referatu — ewolucja roli i zadań zrzeszeń przemysłowych — jest tematem bardzo aktualnym, tematem, który wzbudza naturalne i żywe zainteresowanie nas wszystkich, działaczy Związku Przemysłu Chemicznego i pokrewnych organizacji.

Przed oddaniem głosu prelegentowi, który oświetli to ważne zagadnienie ze swego punktu widzenia, pragnąłbym podkreślić jedną szczególną cechę naszego Związku. Otóż Związek jest jednym z niewielu zrzeszeń, które charakteryzuje wyraźna niejednorodność, a nawet pozorna sprzeczność interesów jego członków. Łączymy w naszej organizacji producentów surowca i jego przetwórców, łączymy sprzedawców i nabywców. Reprezentowane są u nas — na przykład — krajowe wytwórnie kwasu siarkowego narówni z odbiorcami tego podstawowego w naszym przemyśle wytworu, stanowiącego dla wielu fabryk chemicznych nieodzowny surowiec.

Wahaliśmy się, przy założeniu Związku, czy słusznym jest łączyć przedsiębiorstwa o tak różnych zainteresowaniach handlowych.

Jednakże kilkunastoletnie doświadczenie wspólnej, harmonijnej, współpracy przekonało nas wszystkich o dodatnich stronach takiej struktury naszego Związku. Różnice interesów, — które w innych warunkach przybrałyby, zapewne, formę ostrych konfliktów — udawało się nam zawsze wyjaśnić, wyrównać i uzgodnić, na gruncie rzeczywistego zrozumienia i poszanowania interesów każdej strony.

W licznych Sekcjach i Grupach naszego Związku każdy z nas uczył się nie tylko bronić interesów zawodowych, niekiedy — pozornie — rozbieżnych, ale przede wszystkim obejmować myślą całokształt zadań i zainteresowań gospodarczych reprezentowanego przez nas przemysłu, stanowiącego już bardzo poważny fragment naszego gospodarstwa narodowego.

Pracuję w Związku od początku jego istnienia. Mogę więc stanowczo stwierdzić, że organizacja nasza przeszła zwycięsko przez ogniową próbę życia, że wykazała ona swoją celowość; typ związku, jednoczącego — na szerszej podstawie — sprzeczne, pozornie, interesy okazał się w naszej praktyce bardzo wartościowy. Albowiem słuszne jest twierdzenie, że w całym przemyśle, w całym stosunku wytwórcy do przetwórcy o wiele większa jest stała łączność interesów niż ich przejściowa rozbieżność.

Tezę tę potwierdza istnienie oraz długoletnia owocna działalność związku zrzeszeń przemysłowych — jakim jest Centralny Związek Przemysłu Polskiego, łączący związki przemysłowe o przeciwnych pozornie interesach. Jest rzeczą dla mnie niewątpliwą, że ten typ organizacji, podkreślający cechy solidaryzmu, łączący

sprzeczności, jest najwyższym szczeblem rozwojowym, możliwym do osiągnięcia, w czasach obecnych, przez zrzeszenia przemysłowe.

Sądę, że ewolucja ich będzie szła w kierunku pogłębienia solidaryzmu interesów: przez dalszy, organizacyjny rozwój dotychczasowych dobrowolnych zrzeszeń, przez dobrowolne związki tych zrzeszeń, przez łagodzenie, we wspólnej, korzystnej dla zrzeszonych współpracy, wszystkich istniejących rozbieżności”.

ZJAZD INŻYNIERÓW CHEMIKÓW

Na dzień 2—3 maja r. b. zwołany został pod protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Prof. Ignacego Mościckiego, I Zjazd Inżynierów Chemików. Obficie — bo w ilości powyżej 200 — zgłoszone referaty pozwalają stwierdzić, że rozliczne tematy stają się przedmiotem zainteresowania Zjazdu, zwołanego pod dwoma naczelnymi hasłami: chemia na usługach kraju oraz zagadnienia surowcowe.

Było by ze wszech miar pożądanym, aby zrzeszone w Związku Przemysłu Chemicznego przedsiębiorstwa delegowały możliwie znaczną ilość zatrudnionych inżynierów chemików na Zjazd, zwłaszcza że obrady prowadzone będą w ciągu dwóch dni świątecznych.

Szczegółowy program Zjazdu otrzymać można w Związku Inżynierów Chemików, Warszawa, Krucza 14.

W skład Komitetu Honorowego, pozostającego pod przewodnictwem Pana Vice-Premiera, Inż. Eugeniusza Kwiatkowskiego, wchodzi również prezes Związku Przemysłu Chemicznego, p. Inż. Jerzy Wojnar.

INFORMACJE EKSPORTOWE

W związku z przewidywanymi rokowaniami o rewizję układów kontyngentowych z *Węgrami* — Związek przystąpił do zbierania postulatów eksportowych.

Przedsiębiorstwa zainteresowane w eksporcie do *Czechosłowacji* i *Holandii*, które odczuwają trudności przy wywozie do tych krajów proszone są o porozumienie się ze Związkiem.

Przedsiębiorstwa zainteresowane w eksporcie do *Turcji* zechcą nadsyłać postulaty dotyczące tego rynku do Związku.

Zanotowane zostały następujące zmiany przywozów celnych i reglamentacyjnych:

Czechosłowacja. Ogłoszenie zakazu przywozu na żelazocyjanek sodowy, potasowy i wapniowy.

Estonia. Bezcłowy przywóz tlenku ołowiu i boraksu dla fabryk szkła.

Holandia. Podwyższenie ceł na biel cynkową, litopon i inne farby białe.

Kanada. Zmiana szeregu stawek celnych dotyczących produktów chemicznych.

Palestyna. Zmiana ceł na wyroby perfumeryjne.

Następujące firmy interesują się objęciem przedstawicielstwa polskich produktów chemicznych:

Firma Egbert Hammer Oosterbank (Holandia) Benedendorpsweg 128.

Firma S. Nataf Sousse (Tunis) Boulevard Loubet.

Firma Partabsing Jogatsing. Karachi (Indie Brytyjskie).

KRONIKA

Z inicjatywy Rady Stalowej i pod protektorem Prof. Akademii Górniczej, A. Skąpskiego, wydany ma być w początkach czerwca r. b. specjalny zeszyt „Przeglądu Technicznego”, poświęcony walce z korozją.

W związku z tą inicjatywą, Prof. Skąpski zwrócił się do Związku Przemysłu Chemicznego z prośbą o zachęcenie zrzeszonych przedsiębiorstw do podania mu ciekawszych wypadków korozji tworzyw żelaznych, które zaszły w poszczególnych przedsiębiorstwach. Opis taki, omawiający dokładnie warunki fizykochemiczne w jakich pracuje tworzywo, powinien być uzupełniony fotografiami i nadesłany możliwie śpiesznie pod adresem Prof. A. Skąpskiego, Kraków, Akademia Górnicza.

Z uwagi na szczególne znaczenie, jakie walka z korozją ma w przemyśle chemicznym, zachęcamy zrzeszone przedsiębiorstwa do spełnienia prośby Prof. Skąpskiego i nadesłania mu szczegółowych opisów — z żądanymi załącznikami.

Instytut Naukowej Organizacji i Kierownictwa donosi nam, że w okresie od 19 kwietnia do 31 maja r. b. prowadzone będą równoległe dwa cykle wykładów, mianowicie:

o racjonalnych metodach kontroli administracji i gospodarki w instytucjach i przedsiębiorstwach przemysłowych, oraz

o organizacji spraw personalnych.

Zapisy przyjmuje i bliższych informacji udziela Instytut Organizacji, Warszawa, Mokotowska 53.

Tegoroczne Targi brukselskie odbywają się w okresie od 7 do 21 kwietnia.

„Kurier Poranny” przystąpił do opracowania specjalnego numeru, poświęconego stosunkom polsko-brytyjskim, ze szczególnym uwzględnieniem

niem spraw gospodarczych. Inicjatywa ta — z uwagi na rozwijające się stosunki handlowe polsko-angielskie — zasługuje na uwagę ze strony przemysłu chemicznego.

Ogłoszone zostało drukiem IX Sprawozdanie Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie za r. 1936, obejmujące ogólną ocenę sytuacji gospodarczej, tudzież szczegółowe sprawozdanie z działalności Izby.

W związku z wystawą aparatury chemicznej „Achema VIII”, która odbędzie się we Frankfurcie nad Menem w lipcu rb. — Towarzystwo „Dechema”, które urządza wystawę, projektuje zorganizowanie wycieczek naukowo-badawczych. Program tych wycieczek obejmowałby pobyt we Frankfurcie w dniach 1 — 6 lipca, połączony ze zwiedzeniem „Achemy” i udziałem w szeregu zjazdów naukowych, odbywających się w tym czasie.

Bliższych wiadomości na ten temat udzielić może, uproszony przez organizatorów wystawy, p. Prof. Dr. Tadeusz Kuczyński — Politechnika Lwowska, Łozińskiego 2.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr 24 z dn. 31 marca r. b. ogłoszone zostało pod poz. 154 rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 29 marca 1937, przedłużające o jeden miesiąc — t. j. do dn. 30 kwietnia r. b. prowizorium handlowe, zawarte między Polską a Francją w lipcu roku ubiegłego.

W Dz. Ust. Nr 25 z dn. 5 kwietnia 1937 ogłoszone zostały pod poz. 165, 166, 167, 168, 169 i 170 — Ustawy z dn. 18 marca 1937, ratyfikujące porozumienia gospodarcze lub uzupełnienia do tych porozumień, zawarte między Polską a Szwecją, Polską a Czechosłowacją, Polską a Rzeszą Niemiecką, Polską a Finlandią, Polską a Francją.

W Dz. Urzęd. Min. Skarbu Nr 8 z dn. 25 marca r. b. został ogłoszony pod poz. 251 okólnik taryfikacyjny, wyjaśniający sposób taryfikacji kleju i żelatyny, clonych wg. poz. 469 oraz 470 taryfy celnej.

W Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 8 z dn. 25 marca r. b. ogłoszony został pod poz. 257 okólnik, wyjaśniający sposób ustalania wagi netto towarów przy odprawie celnej.

W Dz. Ust. R. P. Nr 28 z dn. 12 kwietnia 1937 ukazała się pod poz. 208 Ustawa z dnia 7 kwietnia 1937 w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. o podatku od olejów mineralnych.

Ustawa powyższa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ZWIĘDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI
TELEFON 298-84

W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNI
MAKSYMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN DOMU HANDLOWEGO

B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

	Cena w zł. za 100 kg.		
Aceton	350.—	Kreda chem. czysta	52.—
Alun chromowy	80.—	Kwas borny	185.—
Alun krystaliczny	55.—	Kwas szczawiowy	150.—
Alun mielony	55.—	Litopon 30%	82.—
Antichlor kryst.	41.—	Minia ołowiana	150.—
Antimonium crud. w kawałkach	170.—	Minia żelazowa min. 90%	85.—
Antimonium crud. w proszku	200.—	Nadboran sodowy	390.—
Asfalt Gilsonit	85.—	Nadmanganian potasu	330.—
Azotan baru	185.—	Nitrobenzol	450.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie		Octan kobaltu	1200.—
Biel cynkowa	110.—	Octan ołowiu	165.—
Biel ołowiana	170.—	Oleina	200.—
Boraks kryst.	88.—	Olej rycynowy med.	230.—
Boraks w proszku	93.—	Pumeks w kawałkach	60.—
Boran manganu	340.—	Pumeks w proszku	40.—
Braunsztyń	80.—	Sadza ameryk. Carbon black marki Witco — ceny konwencyjne.	
Chlorek baru	75.—	Salmiak mielony	115.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	120.—	Salmiak w kaw. subl.	200.—
Chlorek wapna	40.—	Siarczan kobaltu	750.—
Dwuchromian potasu	190.—	Siarczan magnezu	20.—
Dwuchromian sodu	170.—	Siarczan miedzi	95.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	45.—	Siarczan żelazowy	15.—
Fenol	310.—	Siarka mielona	35.—
Fosforan sodu trójzasadowy	100.—	Siarka w laskach	35.—
Fosfor czerwony	650.—	Talcum 000	19.—
Glejta angielska w proszku	170.—	Talcum 00000	26.—
Glin metaliczny w proszku	550.—	Talcum 000000	29.—
Grafit angielski w łuskach	130.—	Tanina 92%	750.—
Grafit angielski w proszku 95/97%	130.—	Tlenek kobaltu 76%	2000.—
Hydrosulfid	280.—	Węgiel magnezu w cegiełkach	220.—
Kalafonia	73.—	Węgiel magnezu w proszku	125.—
Kamfora w taflach	725.—	Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	160.—
Kej kostny	150.—	Ziemia okrzemkowa	35.—
Klej skórny	185.—	Żelazocjanek potasowy	250.—
Kaolina w kaw. i w proszku	14.—	Żelazocjanek sodowy	330.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO, RUTA Sp. Akc.“, Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Leszno 15, tel. 11-06-81,	Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amoniakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Czestochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maury- cy Luxemburg. Warszawa, Sena- torska 28/30, tel. 6-00-19.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“ Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TRĘPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 MAJA 1937 ROKU

USTAWA PATENTOWA

Polskie prawo patentowe opiera się na uchwalonej w 1924 r. ustawie „O ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych”, nieznacznie znowelizowanej Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r.

Ustawa oparta jest raczej na romańskim systemie wydawania patentów, a więc na zasadzie rejestracji bez obowiązkowego badania nowości wynalazków. Jednak, jeśli przy badaniu zgłoszenia okazuje się, że wynalazek nie jest nowy, Urząd Patentowy odmawia udzielania patentu.

Charakterystyczną cechą ustawy jest sposób ujęcia stosunku prawa cywilnego i karnego do prawa administracyjnego i rozdział właściwości pomiędzy Urzędem Patentowym, jako władzę administracyjną i zarazem orzekającą w sprawach publiczno-prawnych z jednej strony, a sądy, jako władze orzekające o roszczeniach prywatno-prawnych i karnych — z drugiej strony.

Prawo korzystania z patentu trwa przez lat 15 od udzielenia patentu. Jak wiadomo — istnieją trzy podstawowe teorie prawa patentowego, w myśl których ochrona wynalazków wynika albo z konieczności wynagrodzenia wynalazcy, albo zmierza ku dobru społeczeństwa, albo jest wynikiem umowy między wynalazcą a państwem. Nie przesądzając słuszności tej lub innej teorii trzeba stwierdzić, że w warunkach polskiej rzeczywistości ustawa patentowa przede wszystkim powinna służyć celom poparcia krajowego przemysłu.

Ustawa obecnie obowiązująca pod niektórymi względami nie odpowiada powyższemu postulatowi, powinna więc ulec nieznacznym uzupełnieniom i modyfikacjom, które lepiej chroniłyby interesy krajowej wytwórczości.

Należy bowiem podkreślić, że większość poważniejszych zgłoszeń patentowych pochodzi z zagranicy. Polska, wskutek znanych przyczyn polityczno-gospodarczych, nie mogła przez długie lata podążać w swym rozwoju technicznym za innymi krajami. Nie ma powodów, dla których miałby nasz kraj ponosić zbyt ciężkie ofiary na rzecz krajów bogatszych i więcej uprzemysłowionych.

Nie mogąc tutaj szczegółowo analizować postanowień obecnej ustawy oraz pożądaných poprawek, ograniczamy się do kilku najistotniejszych przykładów. Ponieważ prawo korzystania z wyłączności trwa lat 15 od wydania patentu, a poprzednie formalności w Urzędzie Patentowym trwają zwykle szereg lat, więc faktyczna ochrona patentowa przedłuża się do lat 18 lub 20-tu — chroniąc przez ten cały czas uprawnienia zagranicznych właścicieli patentów.

Należało by zmierzać do skrócenia tego czasu, wprowadzając postanowienie o 15-toletnim okresie ochrony patentowej, poczynając *od daty zgłoszenia*.

Niezmiernie charakterystyczny jest szeroki zakres zastrzeżeń patentowych, zgłaszanych z zagranicy. Wynika to z nadmiernych pożądań firm zgłaszających patenty, a w swych skutkach prowadzi do zatamowania możliwości wytwórczych w niektórych dziedzinach naszego przemysłu. Tym niezdrowym apetytem należy przeciwstawić przepisy wymagające ścisłego sformułowania zastrzeżeń patentowych, które powinny obejmować *faktyczne* nie zaś *możliwe* wynalazki.

Koniecznością jest uzupełnienie naszej procedury udzielania patentu systemem wywoławczym, który stronom zainteresowanym umożliwi dostarczenie argumentów, że dany patent nie powinien być udzielony, lub też powinien być znacznie ograniczony.

Międzynarodowa Konwencja Ochrony Właściwości Patentowej, podpisana w Paryżu w r. 1883, nakłada pewne zobowiązania na Polskę, która ratyfikowała Konwencję w r. 1919. Ale nie należało by naszego liberalizmu posuwać tak daleko, aby ratyfikować wszystkie zmiany tekstu konwencji. Zmiany te, uchwalone na kolejnych konferencjach międzynarodowych (ostatnia odbyła się w r. 1934 w Londynie) są wyrazem nacisku państw wysoko przemysłowych, które pragną wzmocnić swoje przywileje a często — i swoje monopole.

W okresie autarchicznych tendencji na wszystkich polach polityki i ekonomii nie widzimy motywów dla ulegania takiemu naciskowi. Znamy wszak dobrze wartość frazesów o współdziałaniu międzynarodowym.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Zakłady Chemiczne „Kutno” Sp. Akc., przetwarzające dotychczas spirytus na spirytus odwodniony do celów napędowych, uruchomiły obecnie nowe działy produkcji, oparte na spirytusie. Mianowicie rozpoczęto fabrykację i wypuszczono na rynek sprzedażny następujące produkty:

alkohol butylowy (normalny),
aldehyd octowy,
aldehyd krotonowy.

NIESZCZĘŚLIWE WYPADKI W PRZEMYSŁE

Związek Przemysłu Chemicznego jest jedną z pierwszych organizacji gospodarczych, które zajęły się zwalczaniem niebezpiecznych wypadków przy pracy. Sekcja Bezpieczeństwa Pracy, działająca pod przewodnictwem p. Dr. A. Hirszowskiego przy Związku Przemysłu Chemicznego, rozwija od paru lat pożyteczną działalność, której zewnętrznym przejawem są ogłaszane instrukcje bezpieczeństwa pracy. Przypominamy, że w roku ubiegłym ogłoszone zostały trzy instrukcje bezpieczeństwa: przy użytkowaniu i przewożeniu kwasu siarkowego, przy przewożeniu, przechowywaniu i użytkowaniu sody żrącej oraz instrukcja bezpieczeństwa w fabrykach barwników i organicznych produktów przejściowych.

Prace Sekcji rozwijają się nadal, przyciągając coraz liczniej inżynierów, interesujących się zagadnieniem bezpieczeństwa pracy. Wtedy tylko działalność Sekcji może być celowa i owocna, jeśli oparta będzie na wszechstronnym i źródłowym materiale. Materiałem takim są przede wszystkim opisy nieszczęśliwych wypadków, zgłaszane zresztą z mocy obowiązujących w Polsce przepisów do Zakładu Ubezpieczeń. Wskutek tego, sporządzenie dodatkowego egzemplarza takiego zgłoszenia i nadesłanie go do Związku Przemysłu Chemicznego nie jest połączone z jakimkolwiek wysiłkiem ze strony fabryki, gdzie zdarzył się wypadek. Jeszcze w roku ubiegłym, a zwłaszcza w roku bieżącym — wiele przedsiębiorstw, należących do Związku, stosuje się do naszych wskazówek i stale nadsyła odpisy zgłoszeń o nieszczęśliwych wypadkach. Ale niektóre fabryki nie komunikują nam o tym, choć zebranie dokładnego materiału statystycznego bezspornie leży w interesie przemysłu.

Dlatego też z całym naciskiem zwracamy się do wszystkich fabryk chemicznych w Polsce z prośbą o regularne nadsyłanie nam odpisów omawianych zgłoszeń, gdyż w ten sposób przyczynią się do ułatwienia działalności Sekcji Bezpieczeństwa Pracy Związku Przemysłu Chemicznego.

POLSKI KOMITET NORMALIZACYJNY

Polski Komitet Normalizacyjny wkroczył w 13-ty rok swego istnienia. W ubiegłych latach P. K. N. wykazał się pokaźnym plonem prac: wydał 1.050 norm i przepisów, ma obecnie w opracowaniu ok. 400 nowych norm we wszystkich dziedzinach wytwórczości. Normy P. K. N. stają

się coraz szerszą podstawą unormowanej produkcji. Na uwagę przemysłu chemicznego zasługują normy, opracowywane przez Komisję Technologii Chemicznej P. K. N. w dziale artykułów chemicznych. Przypominamy, że w roku ubiegłym np. zostały przez P. K. N. przyjęte i opublikowane następujące normy, interesujące bezpośrednio przemysł chemiczny:

oleina, gliceryna destylowana, gliceryna farmaceutyczna, ogólne metody badania farb suchych, metody badań materiałów ogniotrwałych, formaty cegły ogniotrwałej. Ponadto, zostały zgłoszone do przyjęcia normy mydła rdzeniowego i mazistego, zaprawy smołowej i lepniaka do tektur smołowanych, smoły do smarowania dachów i pobierania prób tej smoły.

Polski Komitet Normalizacyjny znalazł się jednak, po 12-tu latach istnienia w trudnościach finansowych. Budżet Komitetu oparty jest o subwencje i składki, które jednak w ostatnich latach zmalały, nie pozwalając zrównoważyć budżetu P. K. N.

Likwidacja działalności Komitetu niewątpliwie przyniosła by szkodę życiu gospodarczemu, przekreśliła by osiągnięty w ciągu ubiegłych lat postęp w tej dziedzinie i nie pozwoliła na kontynuowanie bardzo pożytecznych prac normalizacyjnych.

W tym stanie rzeczy zwracamy uwagę na pożyteczną działalność P. K. N. i, zgodnie z uchwałami Prezydium Związku Przemysłu Chemicznego, zwracamy się do zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych z wezwaniem o subwencje stałe lub doraźne subsydia dla P. K. N.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Biuro Traktatowe przystąpiło do zbierania materiałów dotyczących wywozu do *Argentyny, Brazylii, Chile, Urugwaju i Paragwaju* w związku z możliwością podjęcia rokowań handlowych z tymi krajami.

Zainteresowane przedsiębiorstwa chemiczne otrzymały bezpośrednio zapytanie Związku w tej sprawie.

Polski Instytut Rozrachunkowy (Warszawa, Moniuszki 10) ogłosił nowe „Tymczasowe informacje dla eksporterów towarów polskich do *Jugosławii*”, w związku z przyjęciem rozrachunku z tym krajem od Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego.

Biuro Traktatowe, na zlecenie Ministerstwa Przemysłu i Handlu, rozpisało ankietę w sprawie rejestracji należności zamrożonych w *Rumunii*. Odpowiedzi na ankietę winny być nadsyłane bezpośrednio do Biura Traktatowego (Wiejska 10) na specjalnych formularzach. Formularze te otrzymać można w Związku.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 12 „Informatora Eksportowego”).

Finlandia. Tymczasowy zakaz przywozu makuchów.

Rumunia. Wprowadzenie zakazu przywozu na siarczan glinu.

Unia Południowo-Afrykańska. Obniżenie cel na farby i lakiery do produkcji samochodowej. Cło na farby olejne uległo podwyższeniu.

KRONIKA

Otrzymałmy kolejne komunikaty służby prasowej „Dechema”, przypominające, że tegoroczna wystawa aparatury chemicznej (Achema VIII) otwarta będzie we Frankfurcie nad Menem w lipcu r. b.

Dn. 21 kwietnia r. b., w lokalu Stowarzyszenia Elektryków Polskich, odbyło się pierwsze posiedzenie Komisji Patentowej, zorganizowanej przez szereg związków technicznych i gospodarczych.

Zebraniu przewodniczył Inż. Kühn, a referat na temat konieczności i kierunku zmian ustawy patentowej wygłosił Inż. St. Trzetrzewiński. Dyskusja ujawniła konieczność wprowadzenia do ustawodawstwa patentowego takich zmian, które odpowiadają potrzebom przemysłu krajowego.

W celu opracowania memoriału, szczegółowo przedstawiającego postulaty nowelizacyjne, zebranie wybrało Podkomisję Redakcyjną. Ze strony wytwórczości chemicznej członkami Podkomisji zostali pp.: Inż. W. Hennel i Inż. E. Trepka.

Nakładem Stowarzyszenia Urzędników Skarbowych w Warszawie wydane zostały Przepisy Celne o świadectwach pochodzenia oraz zestawienie umów handlowych według stanu z dnia 1 marca 1937 r., opracowane przez p. W. Boy'a, radcę Ministerstwa Skarbu.

Poza przepisami o świadectwach pochodzenia i zestawieniem umów handlowych wraz z podaniem ważniejszych postanowień zawartych w tych umowach — wydawnictwo podaje również treść okólników i rozporządzeń Ministerstwa Skarbu, dotyczących stosowania i interpretacji umów handlowych.

Nowy wydawnictwo stanowiące zbiór cennych i niejednokrotnie koniecznych informacji dla wszystkich stykających się z obrotem handlowym z zagranicą, zapełnia dotychczasową lukę, jaka istniała w tym zakresie na polskim rynku księgarskim.

W dniu 28 b. m. odbyło się pod przewodnictwem p. Dyr. W. Bereski posiedzenie sekcji gumowej, skupiającej fabryki gumowe zrzeszone w Związku. Porządkiem obrad objęte były sprawy: przywozu kauczuku surowego, używania sadzy krajowej przez przemysł gumowy, ubezpieczenia zakupów kauczuku oraz sprawy bieżą-

ce. W ostatnim punkcie porządku obrad wywiązała się obszerniejsza dyskusja nad sprawą dumpingowego przywozu opon i dętek rowerowych, który wyrządza znaczne szkody wytwórczości krajowej.

Odbyło się w Związku kolejne posiedzenie przedstawicieli fabryk farb i lakierów oraz farb graficznych wspólnie z przedstawicielami fabryk sadzy. Celem posiedzenia było osiągnięcie zbliżenia stanowisk w zakresie używania sadzy produkcji polskiej przez fabryki farb.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Urzęd. Min. Skarbu Nr 10 z dn. 20 kwietnia r. b. ogłoszony został pod poz. 345 okólnik Min. Skarbu w sprawie uwierzytelniania przez Urzędy Celne odpisów pozwoleń celnych dla banków dewizowych.

Dotychczas bowiem istniały pewne trudności przy legitymowaniu bankom dewizowym (celem uzyskania przydziału dewiz) takiego dokonanego importu, jaki był skuteczniejszy bez zezwoleń przywozu, t. j. w przypadku uzyskania ulgi celnej na podstawie zezwolenia Min. Skarbu. Obecnie Urzędy Celne otrzymały prawo uwierzytelniania podobnych odpisów.

Trzeba zresztą wskazać, że niezależnie od wydania powyższego okólnika, Związek Przemysłu Chemicznego zwrócił się do Min. Skarbu z wnioskiem o automatyczne wystawianie dodatkowych egzemplarzy zniżek celnych, celem przedstawiania bankom dewizowym; wówczas bowiem odpadnie konieczność sporządzania i uwierzytelniania odpisów zezwoleń na zniżkową odprawę celną, podobnie jak to obecnie ma miejsce przy wydawaniu zezwoleń przywozu.

E C H A

* Dn. 25 kwietnia p. Dr. Władysław Sachs, Dyrektor Sp. Akc. Zakładów Chemicznych w Częstochowie, obchodził 40-letni jubileusz swej działalności przemysłowej. Jubilatowi składamy najlepsze życzenia dalszej pomyślnej i owocnej pracy.

* Dn. 28 kwietnia r. b. odbyła się w Toruniu uroczystość poświęcenia i uruchomienia działu produkcji mas plastycznych (produkty kondensacji kazeiny i formaliny) w fabryce Sp. Akc. „Polchem”. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele miejscowych władz cywilnych i wojskowych z Wojewodą Pomorskim, p. Min. Raczkiewiczem na czele, oraz przedstawiciele władz centralnych z Vice-Dyrektorem Dep. Przem. w Min. Przemysłu i Handlu, p. M. Wierusz-Kowalskim na czele.

* Na odbytym w dn. 16 kwietnia Walnym Zgromadzeniu Związku Polskich Olejarni — Zarząd Związku ukonstytuował się na r. 1937 następująco: P. Inż. S. Trocki — Prezes, p. Inż. J. Podraszko — Vice-Prezes, Dyr. L. Abramowicz — Vice-Prezes. Na członków Zarządu powołano pp.: Dr. J. Potoka, Dyr. A. Mazura, Inż. J. Radomyskiego.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 MAJA 1937 ROKU

ZJAZD INŻYNIERÓW CHEMIKÓW

Dn. 2, 3 i 4 maja r. b. odbył się w Warszawie I Ogólnopolski Zjazd Inżynierów Chemików, zwołany przez Związek Inżynierów Chemików. Zjazd odbywał się pod wysokim protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, a naczelnymi hasłami Zjazdu były: „chemia na usługach obrony kraju” i „zagadnienie samowystarczalności w dziedzinie surowców”.

Zjazd obesłany był bardzo licznie, bo około 800 chemików z wyższym wykształceniem, pracujących w przemyśle, przyjęło udział w obradach. Zgłoszono niespełna 200 referatów, poruszających dość szeroką gamę zagadnień, związanych bezpośrednio lub pośrednio z hasłami Zjazdu. Wszystkie poruszane na Zjeździe tematy były bliskie życia, nie zaś oderwane od rzeczywistości. Zdecydowana przewaga tematów technologicznych i gospodarczych wskazywała na charakter zainteresowań uczestników Zjazdu. Zarówno ilość uczestników i referatów, jak wskazane cechy tych referatów, jak wreszcie bardzo liczna frekwencja nie tylko na posiedzeniach plenarnych lecz również sekcyjnych: pozwalają na stwierdzenie, iż zwołanie Zjazdu odpowiadało potrzebom chwili i życzeniom polskich inżynierów chemików. Słuszna więc była inicjatywa Związku Inżynierów Chemików zorganizowania Zjazdu w roku bieżącym, słuszna też jest decyzja zwoływania podobnych Zjazdów co dwa lata. Należało by li tylko sformułować życzenie, aby dobór referatów następnych Zjazdów odbywał się według ściśle określonego planu, dając między innymi systematyczny przegląd postępów techniki chemicznej zarówno w Polsce jak na świecie.

Znamienną cechą, charakteryzującą Zjazd, było uniknięcie poruszania spraw, związanych z zawodowymi uprawnieniami i dezyderatami inżynierów chemików. Okoliczność tę zapisać trzeba na wielkie dobro Zjazdu, który wykazał że naczelnym zainteresowaniem polskiego inżyniera chemika są zagadnienia dobra Narodu i Państwa, nie zaś osobistego interesu.

Jak wielkie znaczenie do prac Zjazdu przywiązywał Rząd i społeczeństwo, tego najlepszym dowodem było, że przedstawiciele naczelných władz cywilnych i wojskowych brali udział

w posiedzeniach plenarnych i komisyjnych. A Pan Prezydent Rzeczypospolitej nie tylko zechciał udzielić wysokiego protektoratu, ale wzięł czynnie udział w obradach, które w pewnej części odbywały się na Zamku, odpowiedniemu zaś zebraniu przewodniczył Pan Vice-Premier, Inż. Eugeniusz Kwiatkowski.

Prasa codzienna poświęcała wiele uwagi sprawom zjazdowym, informując czytelników o przebiegu obrad Zjazdu, a nawet podając streszczenia cenniejszych referatów, wygłaszanych na plenarnych posiedzeniach.

Poprzez wygłoszone na Zjeździe referaty przewijała się głęboka troska o zapewnienie warunków jaknajpomyślniejszego rozwoju przemysłu chemicznego w Polsce. Zwracano uwagę, że jest to zagadnienie o doniosłości państwowej z uwagi na konieczność uprzemysławiania kraju — a więc rozwiązania spraw demograficznych, ponadto zaś szczególnego dla obronności Państwa znaczenia produkcji chemicznej. Stąd też płynęły akcenty o potrzebie takiego klimatu gospodarczego, który pozwoli na rozwijanie najszerszej inicjatywy ku rozwojowi przemysłu chemicznego w Polsce.

Drugą myślą, zasługującą na podkreślenie, było uwypuklenie znaczenia żywego człowieka w produkcji chemicznej. Myśl tę pięknie sformułował w powitalnym przemówieniu Rektor Politechniki w Warszawie, Prof. Dr. Józef Zawadzki, mówiąc:

„Najważniejszą inwestycją w budowie życia Narodu i Państwa jest człowiek, do pracy twórczej zdolny i do pracy tej należycie przygotowany; wszelkie plany inwestycyjne, praca nad podciągnięciem Polski wzwyż wtedy tylko dadzą zamierzone wyniki, gdy będziemy mieli ludzi, którzy potrafią plany te wykonywać, gdy ich należycie do tego przygotowujemy. W hierarchii potrzeb i wysiłków państwowych przygotowanie człowieka musi znaleźć należne miejsce”.

Przyjęte przez Zjazd uchwały były opublikowane w prasie codziennej i zawodowej. Należy zwrócić uwagę na stwierdzenia, dotyczące znaczenia przemysłu chemicznego oraz na dezyderat powołania Rady Chemicznej.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dn. 12 maja 1937 r. zmarł nagle w Sosnowcu ś. p. Dr. Artur Likiernik, Dyrektor fabryki „Radocha”, Vice-Prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Sosnowcu, długoletni przewodniczący Stowarzyszenia Przemysłowców w Sosnowcu. Dr. A. Likiernik zmarł, udając się do Warszawy na posiedzenie Komisji Surowców Chemicznych, odbywające się nazajutrz w Związku Przemysłu Chemicznego, padł więc na posterunku.

Zmarły był jednym z najwybitniejszych chemików i przemysłowców starszego pokolenia. Głęboka i wszechstronna wiedza, duże doświadczenie i inicjatywa technologiczna, wielkie zalety serca i umysłu charakteryzowały tę znaną w świecie chemicznym postać. W działalności swojej nie ograniczał się jednak do zagadnień, związanych tylko z przemysłem chemicznym, ale ogarniał znacznie szersze dziedziny, interesując się ogólnymi sprawami gospodarczymi, czego wyrazem było powoływanie Go wielokrotnie na czołowe stanowiska życia gospodarczego.

Utrzymując żywy kontakt z zagranicą, pozostawał pod wpływami kultury łacińskiej, a zarówno piękną postacią jak sposobem myślenia wyróżniał się szczególnie i upamiętnił wśród wszystkich, którzy z Nim pracowali.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Wytwórnia Węgla Aktywnego w Skarżysku wytwarza obecnie węgiel aktywny chłonny i odbarwiający w różnych gatunkach i może zarówno pod względem ilości jak jakości produktu pokryć wewnętrzne zapotrzebowanie Polski. Ta sama Wytwórnia wypuściła już na rynek bezwodnik kwasu octowego, mogąc całkowicie zaspokoić potrzeby wewnętrzne rynku polskiego.

Zakł. Chem. „Synthesa” w Warszawie donoszą nam, że rozpoczęły produkcję i wypuściły na rynek następujące rozpuszczalniki nitrocelulozy i acetylocelulozy:

- ester etylowy kwasu mlekowego,
- ester amyłowy kwasu mlekowego,
- ester butylowy kwasu mlekowego,
- ester glikolowy kwasu octowego.

Produkty te wytwarzane są w ilościach, pokrywających zapotrzebowanie rynku wewnętrznego, w jakości odpowiadającej towarowi importowanemu i po cenach niższych od cen zagranicznych. W tym stanie rzeczy nie istnieje ani techniczna ani gospodarcza potrzeba importu tych rozpuszczalników z zagranicy.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY NA TARGACH POZNAŃSKICH

Polski przemysł chemiczny na tegorocznych Targach Poznańskich wystąpił okazale. Połowa

wielkiego pawilonu Nr. 17, położonego za wieżą ciężkiego przemysłu, zapełnia się stoiskami przedsiębiorstw chemicznych polskich oraz firm handlowych sprzedających produkty tego przemysłu. Należyte przedstawienie eksponatów wytwórczości chemicznej nie jest zadaniem wdzięcznym, bowiem sam charakter wytwórczości — surowców i półfabrykatów, z trudem tylko nadaje się do ujęcia dydaktycznego, a atrakcyjność handlową posiada tylko w stosunku do ograniczonego grona wyspecjalizowanych odbiorców. Jednakże reguła ta nie jest oczywiście pozabawiona dość licznych wyjątków, a zaznaczenie roli produkcji chemicznej w całości kształcie wytwórczości przemysłowej wydaje się niezbędne w ramach przedsięwzięcia tak doniosłego, jakim są Targi Poznańskie. Stwierdzić należy, że wystawcy chemiczni naogół bardzo szczęśliwie poradzi sobie z niewdzięcznym materiałem eksponatów, ujmując je w formie estetycznej i przystępnej, choć może bardziej odpowiadającej idei wystawy niż celowi targów, którym przecież jest propaganda handlowa.

Podajemy listę przedsiębiorstw związkowych, które miały swe stoiska na Targach, rozpoczynając od tych, których stoiska ze względów estetycznych i propagandowych uznać można za szczególnie udane. „Alfa”, „Radocha”, „Mościce” (dobry montaż pejzażu), „Grodzisk” (b. ciekawe dioramy, opakowań), „Barcikowski” (ciekawe eksponaty ziół i kwasu mlekowego), „Solway” (praktyczne ujęcie ekspozycji), „Azot” (eksponaty głównie poświęcone zwalczaniu szkodników roślin), „Schicht”, „Lignoza”, „Ero”, „Elektryczność” (niestety tylko szczotki do prądnic), „Leszczyński”. Następnie wymienić należy szereg estetycznych stoisk firm perfumeryjnych i kosmetycznych: „Zak”, „Stempniewicz”, „Centralne Laboratorium Chemiczne”, „Kasprzycki”, „Halka”. Spośród fabryk farb zanotowania godne są stoiska „Pomorskiej Fabryki Farb” w Toruniu oraz firmy „Baron i Flieger” w Katowicach. Przemysł korkowy reprezentowany jest przez dwie firmy „Korek” i „Polski Przemysł Korkowy”. Na uwagę zasługują jeszcze eksponaty następujących firm: „Split” (kazeina i albumina z jaj), „Zakłady Tomofosfatowe” (preparat Adco do wytwarzania obornika syntetycznego i ulepszenia obornika), „Schering Kahbaum” (wystawia jedynie preparaty do ochrony roślin, nie zaś produkty farmaceutyczne), wreszcie stoisko „Morszyna Zdroju”. Na marginesie tych dwóch ostatnich firm zaznaczyć wypada, że przemysł farmaceutyczny na targach nie jest reprezentowany.

W pawilonie samochodowym wystawia „Stomil” eksponaty swej produkcji. Prócz „Stomilu” wystawiają: „Wolbrom”, „Sanok”, „Gentelman” i „Ardal”. Inne firmy gumowe prezentują swą produkcję na stoiskach firm handlowych.

Przemysł zagraniczny, jak wiadomo, wystawiają na Targach bądź w ramach stoisk narodowych, bądź też w obrębie pawilonów zawodowych (m. innymi znaczna ilość firm czechosłowackich). Z zakresu przemysłu chemicznego godzi się pokreślić udział „I. G. Farbenindustrie”.

BILANS I. G.

Ogłoszony został bilans i rachunek strat i zysków I. G. Farbenindustrie A. G. za rok 1936.

Z analizy tych zestawień wynika, że większość pozycji zarówno po stronie aktywów jak pasywów wykazuje niewielkie zmiany w porównaniu z r. 1935, z wyjątkiem opłacanych podatków, które w roku 1936 wyniosły 56,62 miliony RM (w r. 1935 — 43,73 mil. RM). Dywidenda oznaczona została — już poraz siódmy — na 7%, wynosząc 47,6 mil. RM. przy kapitale akcyjnym 680 milionów RM. Odpisy na amortyzację wynoszą 81,13 mil. RM.

Jeśli chodzi o poszczególne dziedziny działalności, omówione w sprawozdaniu, to trzeba stwierdzić pewną zwyżkę produkcji barwników w porównaniu z r. 1935. To samo zjawisko obserwować można w grupie innych produktów chemicznych, gdzie zasługuje na uwagę rozszerzenie bądź podjęcie fabrykacji garbników i kauczuku syntetycznego. Sprawozdanie podkreśla wielki wzrost produkcji i konsumpcji wewnętrznej sztucznych włókien ciętych. W zakresie związków azotowych zasługuje na uwagę rozszerzenie produkcji mocznika, szeroko obecnie stosowanego jako nawóz sztuczny. Płynne paliwa, otrzymywane na drodze hydrogenizacji węgla, wypuszczane są obecnie na rynek w mieszance z metanolem. Powstały wreszcie trzy nowe fabryki, celem fabrykacji siarki, kwasu mrówkowego i szczawowego oraz chlorku cynku.

Działalność r. 1936 oceniona jest pozytywnie, a główny nacisk położony był na zaopatrzenie rynku niemieckiego w sztuczne surowce.

ZNIŻKI CELNE

Wobec wygaśnięcia dn. 30 kwietnia r. b. dotychczasowego Rozporządzenia o zniżkach celnych, ogłoszone zostało nowe rozporządzenie obowiązujące do dn. 31 października 1937. Rozporządzenie to przedłuża do tejże daty zezwolenia na ulgową odprawę towarów, wydane na podstawie dawnego rozporządzenia. Układ nowego rozporządzenia nie różni się od dotychczas obowiązującego i dzieli towary, korzystające ze zniżek celnych na trzy kategorie: takie, które opłacają zniżone cło na podstawie zezwoleń Min. Skarbu, na podstawie zaświadczeń Izby Przemysłowo-Handlowych, wreszcie bez żadnych specjalnych formalności.

Spośród zniżek, bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny, na uwagę zasługują następujące nowe zniżki, wprowadzone w życie z dn. 1 maja r. b.

Mrówczan niki (poz. 331) używany jako katalizator przy utwardzaniu tłuszczów opłaca 25% cła normalnego za zezwoleniem Min. Skarbu,

kwas benzoowy (poz. 339) opłaca 50% cła normalnego za zezw. Min. Skarbu,

bromek metylu (poz. 374 p. 1) opłaca 15% cła normalnego za zezw. Min. Skarbu,

oleje fuzlowe (poz. 345) do celów przemysłowych opłacają 40% cła normalnego za zezw. Min. Skarbu,

katalizatory przy utwardzaniu tłuszczów i olejów (poz. 490 p. 2) opłacają 10% cła normalnego za zezw. Min. Skarbu,

olejek goździkowy (poz. 429 p. 2) do wyrobu waniliny opłaca na podstawie zaświadczeń Izby Przem.-Handl. 10% cła normalnego.

Ponadto zostały wprowadzone pewne zmiany w zakresie niektórych, dotychczas obowiązujących zniżek celnych. Mianowicie, ograniczono działanie zniżek celnych na betanaftyloaminę, fenyloalfanaftyloaminę i kwasy Cleve do dn. 30 czerwca r. b. Ograniczono działanie zniżki celnej na materiały plastyczne (poz. 488) do produktów niewyrabianych w kraju. Rozciągnięto zniżkę celną w zakresie kwasów naftolosulfonowych (poz. 398 p. 7) również na ich sole. Przesunięto zniżkę celną na olej drzewny (poz. 210) ze zniżek udzielanych na podstawie zaświadczeń Izby Przem.-Handl. — do zniżek automatycznie stosowanych.

Przypominamy zreszonym fabrykom chemicznym, że wszelkie wnioski dotyczące zmian, uzupełnień lub rozszerzenia nowego rozporządzenia o zniżkach celnych, celem uwzględnienia ich w następnym — za pół roku — rozporządzeniu, należy formułować i przysyłać zawczasu, celem umożliwienia czynnikom oficjalnym przestudiowania zgłoszonych materiałów.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 34 z dn. 1 maja r. b. ogłoszone zostało pod poz. 268 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 22 kwietnia 1937 o zniżkach celnych i zwolnieniach od cła.

Omówienie tego rozporządzenia podajemy na innym miejscu.

W Dz. Ust. Nr. 35 z dn. 7 maja r. b. ogłoszone zostały pod poz. 270 przepisy wykonawcze do ordynacji podatkowej w formie Rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 25 marca 1937 r.

W Dz. Ust. Nr. 35 z dn. 7 maja r. b. ogłoszone zostały przepisy wykonawcze do Ustawy o opodatkowaniu tłuszczów, mianowicie w zakresie tłuszczów zwolnionych z pod opodatkowania. Przepisy te ogłoszone zostały w formie rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 20 kwietnia 1937 r.

W Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 12 z dn. 5 maja r. b. ogłoszone zostały pod poz. 398 i 399 okólniki Ministerstwa Skarbu w sprawie dopuszczonych do przywozu z zagranicy alkaloidów, ich pochodnych, trucizn i środków silnie działających.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN DOMU HANDLOWEGO
B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

	Cena w zł. za 100 kg.		
Aceton	350.—	Kaolina w kaw. i w proszku	14.—
Alun chromowy	80.—	Kreda chem. czysta	52.—
Alun krystaliczny	55.—	Kwas borny	185.—
Alun mielony	55.—	Kwas szczawiowy	150.—
Antichlor kryst.	41.—	Litopon 30%	82.—
Antimonium crud. w kawałkach	160.—	Minia ołowiana	130.—
Antimonium crud. w proszku	200.—	Minia żelazowa min. 90%	85.—
Asfalt Gilsonit	85.—	Nadboran sodowy	390.—
Azotan baru	185.—	Nadmanganian potasu	300.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie		Nitrobenzol	450.—
Błękit Milori i Paryski	650.—	Octan kobaltu	1200.—
Biel cynkowa	96.—	Octan ołowiu	165.—
Biel ołowiana	160.—	Oleina	220.—
Boraks kryst.	88.—	Olej rycynowy med.	230.—
Boraks w proszku	93.—	Pumeks w kawałkach	60.—
Boran manganu	340.—	Pumeks w proszku	40.—
Braunsztyn	80.—	Sadza ameryk. Carbon black marki Witco — ceny konwencyjne.	
Chlorek baru	75.—	Salmiak mielony	115.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	115.—	Salmiak w kaw. subl.	200.—
Chlorek wapna	40.—	Siarczan kobaltu	750.—
Dwuchromian potasu	190.—	Siarczan magnezu	20.—
Dwuchromian sodu	165.—	Siarczan miedzi	84.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	65.—	Siarczan żelazowy	15.—
Fenol	310.—	Siarka mielona	35.—
Fosforan sodu trójzasadowy	90.—	Siarka w laskach	35.—
Fosfor czerwony	650.—	Talcum 000	19.—
Glejta angielska w proszku	160.—	Talcum 00000	26.—
Glin metaliczny w proszku	550.—	Talcum 000000	29.—
Grafit angielski w łuskach	130.—	Tanina 92%	750.—
Grafit angielski w proszku 95/97%	130.—	Tlenek kobaltu 76%	2000.—
Hydrosulfit	280.—	Węglan magnezu w cegielkach	220.—
Kalafonia	72 50	Węglan magnezu w proszku	125.—
Kamfora w taflach	725.—	Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	160.—
Klej kostny	150.—	Ziemia okrzemkowa	35.—
Klej skórny	185.—	Żelazocjanek potasowy	330.—
		Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Leszno 15, tel. 11.06-81,	Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amoniakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maury- cy Luxemburg. Warszawa, Sena- torska 28/30, tel. 6 00 19.	FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11.06-00	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 CZERWCA 1937 ROKU

POSIEDZENIE SEKCJI EKSPORTOWEJ

Posiedzenie Sekcji Eksportowej Związku odbyło się w dniu 20 maja rb. przy udziale przedstawicieli czterdziestu przedsiębiorstw. Posiedzenie zajął Przewodniczący Sekcji p. inż. F. Wiślicki, przewodnictwo objął następnie Dyr. W. Bereszko. Na porządku obrad figurowało sprawozdanie z położenia wywozu chemicznego w pierwszym kwartale rb. i sprawozdanie z działalności Związku w zakresie pomocy dla wywozu oraz referat przedstawicieli S. A. „Kompania Handlu Zamorskiego” o handlu produktami chemicznymi na rynkach zamorskich.

Z przytoczonych w sprawozdaniu cyfr wynika, że wywóz produktów chemicznych z Polski w okresie styczeń — marzec roku 1937 wykazał wydatne ożywienie w porównaniu z tym samym okresem roku ubiegłego, a nawet przekroczył wyniki pierwszego kwartału roku 1935.

Wartość produktów chemicznych wywiezionych w pierwszych trzech miesiącach wyniosła 14.413 tys. zł., w porównaniu zatem z 10.694 tys. zł. w roku 1936 — wzrost sięga blisko 35%. Bliższa analiza wywozu wskazuje, że poza nielicznymi wyjątkami wzrost wartości wywozu przypisać należy zwiększeniu ilości wywiezionego towaru, w znikomej tylko mierze na powiększeniu wartości zaważył wzrost cen eksportowych.

Sprawozdanie z działalności Związku uwytkniło, że Związek nadal pomagał przedsiębiorstwom w zakresie spraw traktatowych, spraw finansowania eksportu oraz w sprawach handlowo-organizacyjnych, przy czym w ostatnim okresie w szczególności kładziony był nacisk na pomoc przy wiązanych transakcjach kompensacyjnych.

Referat o handlu zamorskim chemikaliami wygłosił Dr. Kurt Spiegel. Referent podkreślił, że wartość obrotów produktami chemicznymi silnie spadła w okresie kryzysu, a udział Europy w tych obrotach cofnął się znacznie i dzisiaj wynosi tylko 45% obrotów światowych.

Jedną z charakterystycznych przyczyn tego zjawiska jest tendencja przedsiębiorstw europejskich do otwierania fabryk w krajach zamorskich; np. Niemcy wywiozły kompletne urządzenia do fabrykacji sody, zadającą tem dotkliwie straty wywozowi angielskiemu; odwrotnie W. Brytania zainstalowała na wyspie Trinidad fabrykę barwników, zagrażając silnie eksportowi niemieckiemu tych produktów do Ameryki Centralnej.

Tym nie mniej wysiłki w kierunku utrzymania rynków i ewentualnego zdobycia nowych nie ustają, zwłaszcza koncern Niemiecki „I. G. Farbenindustrie” przy wydatnej pomocy polityczno-handlowej państwa, w postaci „Verrechnungsmark” rozwija ożywioną działalność.

Główny wysiłek eksporterów skierowany jest na Amerykę południową i centralną, które jako importerzy chemikalij zajmują pierwsze po Europie miejsca, zakupując odpowiednio 20 i 10% importu światowego.

Polski handel zamorski chemikaliami zaczął się rozwijać dopiero w ostatnich latach i napotyka na liczne trudności. Początkowo zwalczane były nawet tendencje eksportowe do krajów zamorskich i wysuwana była teza, że jedynie usprawiedliwionym jest wywóz do sąsiednich krajów europejskich i, że na ten eksport należałoby położyć nacisk i skoncentrować wszystkie wysiłki. Uważano bowiem, że rynki zamorskie nie posiadają dla Polski poważniejszego znaczenia i że wywóz, połączony z wielkimi kosztami i ofiarami, nie przyniesie oczekiwanych rezultatów.

Bezpośredni sąsiedzi są niewątpliwie zawsze najlepszymi odbiorcami każdego kraju eksportującego. Analiza jednak rynków najbliższych sąsiadów Polski wykazuje, że o znacznie większym eksporcie polskich chemikalij na zachód i wschód nie ma mowy.

Zapotrzebowanie krajów, leżących na północ, a zwłaszcza na południe od Polski jest stosunkowo niewielkie i nie rokuje wzrostu wywozu na przyszłość. Tym bardziej, że na rynkach tych spotyka się w zakresie chemikalij bardzo silną konkurencję, przedewszystkiem Niemiec i moment zdrażnienia i walki, połączonej ze stratami bynajmniej nie jest usunięty. Analizując natomiast sytuację krajów zamorskich musimy stwierdzić postępujący rozwój całego szeregu nowych gałęzi przemysłu będących odbiorcami najróżnorodniejszych produktów chemicznych. Wzrost zapotrzebowania chemikalij w tych krajach czynią walkę o zdobycie rynku stosunkowo łatwiejszą i eliminują lub bądź też znacznie osłabiają momenty zdrażnienia. Jeżeli się jeszcze weźmie pod uwagę, że Polska sprowadza z krajów zamorskich surowców i artykułów kolonialnych za sumę około 160 milionów zł. rocznie — tym bardziej wysuwa się konieczność jaknajwiększych wysiłków eksportowania na te

rynki produktów polskich, w których artykuły chemiczne, jako szczególnie się nadające, mogą odegrać poważną rolę.

W zakresie polskiego eksportu zamorskiego produktów chemicznych, obok bezpośredniego wywozu przez wytwórców, rolę głównego eksportera zaczyna odgrywać Kompania.

Kompania umieściła w roku 1935 5% polskiego eksportu chemicznego do krajów zamorskich — w I-ym kwartale bieżącego roku cyfra ta wynosi już prawie 60%, przy tym należy jednak uwzględnić, że w I-ym kwartale tego roku, dostarczono znacznie więcej towaru jak w I-ym kwartale 1935 r.

W r. 1936 wywozła Kompania chemikalii za 990.000.— zł. do krajów zamorskich, czyli 5 razy więcej niż w 1035 r. Eksport miał bardzo szerokie podstawy, kierował się bowiem do 20 różnych krajów. a. m. w 60% do Ameryki Południowej, w 20% do Azji, w 10% do Ameryki Centralnej, a w 5% do Afryki. Eksport obejmował następujące artykuły: 47% karbidu, 38% bieli cynkowej, 15% parafiny, węgla amonu i 9 innych artykułów. Ogólny eksport polskich chemikalijs, bez sztucznych nawozów, wynosił w 1935 r. do krajów zamorskich około 3 milionów złotych i spadł w 1936 r. o około 17%. Wzrósł on tylko w karbidzie, bieli cynkowej i węglanie amonu, a więc w tych artykułach, z których K. H. Z. w ostatnim roku wywozła o 825.000.— zł. więcej jak w 1935 r., bez działalności Kompanii z tym eksport zamorski Polski byłby w tym

okresie czasu spadł w chemikaliach o dalszych 45%. Udowadnia to jasno, że Kompania nie przejmuje dotychczasowych, już istniejących eksportów, lecz stwarza poza nimi nowe, dodatkowe. Rozwój tego eksportu zamorskiego postępuje z miesiąca na miesiąc. W I-ym półroczu 1937 sprzedała K. H. Z. chemikalii już za 1,4 miliony zł. do krajów zamorskich, z tego: 45% do Azji, 37% do Południowej Ameryki, 12% do Centralnej Ameryki, resztę zaś do Stanów Zjednoczonych A. P. i Afryki.

Wywody p. Spiegła uzupełnił dyrektor Kompanii p. Lambert, precyzując, że istnieją trzy zasadnicze metody sprzedaży zamorskiej produktów chemicznych tj. sprzedaż przez kartele międzynarodowe, przez własne organizacje sprzedaży oraz za pośrednictwem domów handlowych. Zważywszy, że z pierwszego sposobu przemysł chemiczny polski czyni użytek w zakresie wywozu produktów masowych zwłaszcza nawozów, że drugi sposób nie jest możliwy do zastosowania ze względu na nieznaczne rozmiary obrotu — pozostaje szersze wykorzystanie pośrednictwa domów towarowych. Oczywiście bardziej pożądane jest korzystanie z usług domów polskich niż zagranicznych.

W obszernej dyskusji, która wywiązała się nad sprawozdaniami i referatami zabierali głos niemal wszyscy obecni, przy czym podkreślić należy wystąpienie dyr. Brzezowskiego w sprawie konieczności uelastycznienia polityki kolei w zakresie taryf eksportowych.

KONFERENCJA W SPRAWIE OCHRONY CELNEJ

W dniu 20 maja odbyła się w Ministerstwie Przemysłu i Handlu konferencja poświęcona sprawie ułatwienia warunków produkcji przez ułatwienia w zakresie celnym. Konferencję zajął p. Wiceminister Rose, następnie przewodniczył Dyrektor Instytutu Badania Koniunktur i Cen Prof. Lipiński. Zarówno p. Minister Rose jak i Przewodniczący z naciskiem podkreślili, że konferencja nie ma na celu wywołania szerszej akcji w kierunku rewizji ochrony celnej, lecz jedynie uchwycenie takich sytuacji w których cło, zbędne dla ochrony produkcji krajowej, (całkowicie wyprzedanej lub jeszcze nieuruchomionej) stanowi poważną przeszkodę w kalkulacji przemysłu przetwórczego, zmuszonego cło od surowca lub półfabrykatu opłacać.

Ze strony zgromadzonych przedstawicieli organizacji branżowych położony został szczególny nacisk na konieczność jasnego wytłumaczenia, że akcja nie ma na celu propagandy obniżenia ceł, która daje szkodliwe skutki, naruszając pewność stosunków gospodarczych.

W rezultacie tej akcji Związek przystąpił w ścisłym porozumieniu z przewodniczącymi grup do rozpatrzenia taryfy celnej, pod kątem zbędnych obciążeń.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Podpisany został układ kontyngentowy z *Włochami* na trzy kwartały r. b. Zainteresowane przedsiębiorstwa poinformowane zostały o treści postanowień układu.

Podpisany został układ kontyngentowy z *Grecją* na drugi kwartał rb., z mocą wsteczną od 1 kwietnia. Zainteresowane przedsiębiorstwa poinformowane zostały o treści układu.

Związek złożył Radzie Traktatowej postulaty eksportowe w związku z przewidywanymi rokowaniami z krajami *Ameryki Południowej*.

Firma Peterson & Hauchmann w Rotterdamie (Boompjes 23), która jest przedsiębiorstwem spedycyjnym, wyspecjalizowanym w spedycji produktów chemicznych, ofiarowuje swoje usługi przedsiębiorstwom polskim.

P. inż. Oswald Binck (9 rue Terlinck Antwerpia) poszukuje zastępstwa polskich firm chemicznych na Belgię.

SPROSTOWANIE

W N-rze 10 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” w artykule pt. „Przemysł Chemiczny na Targach Poznańskich” wkradły się następujące nieścisłości: wśród spisu przedsiębiorstw gumowych wystawiających na Targach pominięta została „S. A. Piastów”, nadto wśród eksponatów S. A. „Elektryczność” wymieniono jedynie szrotki do prądnic, pomijając węgle do suchego elementu, węgle do światła łukowego, węgle oporowe dla pieców cyjanamidowych, elektrod i różne masy elektrodowe.

KRONIKA

Na posiedzeniu Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego w dn. 13 maja r. b. zostało jednomyślnie przyjęte w poczet członków Związku Towarzystwo Przetworów Drzewnych „Jarot” w Rudniku n/Sanem.

Na tymże posiedzeniu Zarządu została powołana do życia Grupa fabryk przetwarzających drewno, do której należeć będą zrzeszone w Związku przedsiębiorstwa przerabiające chemicznie drewno liściaste lub iglaste. Grupa ma przede wszystkim za zadanie torowanie drogi do racjonalnej eksploatacji drewna i karpiny oraz dla obrony produkcji terpentyny, kalfonii itp.

W dniu 1 maja odbyło się w Warszawie otwarcie nowego lokalu firmy „Mikrochemja” (właśc. Paweł i Teodora Olszewscy).

„Mikrochemja” znana od szeregu lat jako firma pośrednicząca w dostawach chemikalii z zagranicy — w roku bieżącym uruchomiła dział produkcji szeregu artykułów chemicznych, chcąc w miarę możliwości przyczynić się do ograniczenia zbędnego przywozu z zagranicy chemikalii o wyższych stopniach czystości.

Życzymy firmie „Mikrochemja” pomyślnego rozwoju i sądzimy, że odbiorcy krajowi zainteresują się tą placówką i poprą zdrową inicjatywę, zdążającą do rozbudowy dotychczas zaniedbanej w Polsce gałęzi przemysłu.

Związek Gospodarczy Gazowni i Zakładów Wodociągowych w Państwie Polskim wydaje statystykę gazowniczą za 1934/35 rok, obejmującą wszystkie gazownie w Polsce.

Statystyka zawiera 51 rodzajów szczegółowych danych liczbowych o produkcji gazu i produktów ubocznych, zużycia surowca, wielkości instalacji, długości rurociągów, ilości konsumentów itp., słowem szczegółową charakterystykę każdej gazowni.

Statystyka wydana będzie w ilości 500 egzemplarzy w formie książki o wymiarach 21 × 30 cm, zawierającej 80 stron druku i będzie rozesłana do wszystkich kierowników gazowni, zarządów miejskich, odpowiednich władz i instytucji państwowych i samorządowych.

Z polecenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu na terenie Związku Izb Przemysłowo-Handlowych zapoczątkowane zostały prace zmierzające do uproszczenia i ujednoczenia formalności eksportowych. Zagadnieniu temu poświęcono szereg konferencji, na których przedstawiciele związków branżowych i eksporterzy zaznajamiali przedstawicieli Ministerstw i samorządu z trudnościami napotykanymi przy wykonywaniu formalności, związanych z wywozem oraz omawiali projekty uproszczenia techniki eksportowej.

Poza dezyderatami ogólnymi Związek Przemysłu Chemicznego zgłosił wnioski specjalne z dziedziny eksportu produktów chemicznych.

Do Związku zwróciła się firma Sukcesorowie Józefa Szuldburga „Huta Szklana” w Dubeczynie oferując maszynę parową o mocy 300 HP, wentylową, compound z kotłem systemu „Lancarhir” o powierzchni ogrzewalnej 100 m², z przegrzewaczem pary i kondensatorem. Maszyna jest natychmiast do odebrania. Bliższych informacji udzielić może p. inż. Julian Szuldburg, Warszawa, Wilcza 23 m. 7, tel. 907-50.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W dzienniku Ustaw Nr. 37 z dn. 20 maja r. b. ogłoszone zostało pod poz. 283 Rozp. Ministra Skarbu z dn. 4 maja 1937 o obrocie solą.

Rozporządzenie to wprowadza zmianę dotychczas obowiązujących przepisów. Rozporządzenie przewiduje szczegółowe przepisy zakupu i przerobu soli przemysłowej, w szczególności zaś stanowi, że sól przemysłowa może być wprowadzana do obrotu we wszelkich postaciach w zależności od celu, do którego ma być użyta zarówno w stanie nieskażonym, jak i w stanie skażonym. Kupno skażonej szarej soli przemysłowej nie wymaga oddzielnego zezwolenia natomiast na zakup soli przemysłowej bądź to skażonej szczególnymi środkami skażającymi, bądź nieskażonej — należy uzyskiwać zezwolenie Izby Skarbowej.

W „Dzienniku Ustaw” Nr 39 z dnia 29 maja rb. pod poz. 313 ukazał się tekst jednolity Rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 27.X. 1933 o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych między pracodawcami i pracownikami w przemyśle i handlu.

W „Dzienniku Urzędowym” Ministerstwa Skarbu Nr 13 z dnia 18 maja rb. ukazały się następujące Okólniki Departamentu Ceł Ministerstwa Skarbu:

L. D. IV 7312/3/37 w sprawie przywozu towarów pochodzących z kolonij i krajów mandatowych a przywożonych za pośrednictwem metropolji.

L. D. IV 9807/2/37 w sprawie uzupełnienia wykazu przetworów zawierających substancje odurzające.

Z W I E D Z A J

MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI

TELEFON 298-84

W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNI

MAKSIMUM WYGODY

OSZCZĘDNOŚCI CZASU

I BEZPIECZENSTWA

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN FIRMY EDWARD GROŃNIEWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

	Cena w zł. za 1 kg.		
Alun chromowy	0.82	* Kwas fosforowy techniczny	2.40
Alun krystaliczny	0.55	Kremotartar	2.50
Antychlor krystaliczny	0.41	Kwas cytrynowy	4.50
Biel cynkowa	1.—	* Kwas solny techn.	0.16
Biel ołowiana	1.60	Kwas winowy kryst.	4.50
Boraks krystal.	0.90	Litopon 30%	0.82
Cerezyzna biała II gat.	1.80	Minia ołowiana 99/100%	1.40
Cerezyzna żółta	1.65	Minia żelazna	0.40
Chlorek magnezu	0.28	Nadboran sodowy	4.—
Chlorek baru	0.70	Nadmanganian potasu	3.95
Chlorek wapna	0.40	Naftalin	0.70
Chlorek wapnia	0.28	Nigrozyna wodna	7.—
Dwuchromian potasu	1.95	Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Dwuchromian sodu	1.65	Olej rycynowy techniczny	1.90
Degras orygin. Stadlera Moelon I	1.35	Olej kostny	4.20
Dekstryna biała	0.62	Olej turecki 50%	0.85
* Esencja octowa 80%	2.70	Olej turecki 80%	1.55
Emetyk	6.50	Oropon (bejca dla skór) niem.	1.40
* Formalina 40%	1.70	Octan sodu	1.—
Fosforan sodowy 3 ¹ zasadowy	0.90	Ozokeryt czarny	2.—
Fenol krystal.	3.—	Ozokeryt bielony	4.50
Fluorek sodu	2.—	Parafina w taflach	1.15
Glukoza nieskazona	0.70	Woda utleniona 30%	3.60
Kaolina	0.14	Siarka	0.36
Kreda zwykła szlamowana	0.08	Siarczan glinu	0.24
Kreda ch. cz.	0.55	Siarczan żelaza	0.16
Kalafonia krajowa	0.72	Sól szczawikowa	1.42
Kalafonia amerykańska „Hercules” N. jasna	1.40	Sól glauberska kryst.	0.09
* Kwas octowy 30% techn.	0.98	Sól gorzka	0.22
Kwas mrówkowy	2.30	Sadze angielskie	1.30
Kwas mlekowy 50%	1.35	Tłuszcz z wełny jasny	1.20
Kwas mlekowy 80%	2.40	Tłuszcz z wełny ciemny	0.60
* Kwas fosforowy chem. czysty	3.—		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 1 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.”, Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL, SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross, Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Leszno 15, tel. 11-06-81, Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL, SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maury- cy Luxemburg. Warszawa, Sena- torska 28/30, tel. 6-00-19.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Soda amoniakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL, SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
		Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 CZERWCA 1937 ROKU

„WYTWÓRCZOŚĆ CHEMICZNA W POLSCE“

Przed paru dniami ukazała się, zainicjowana przed rokiem i opracowana przez Związek Przemysłu Chemicznego (dla upamiętnienia 15-lecia istnienia „Związku”), książka — o charakterze informacyjno-propagandowym p. t. „Wytwórczość Chemiczna w Polsce”¹⁾.

W myśl założenia inicjatorów — wydawnictwo to ma za zadanie zobrazowanie całokształtu wytwórczości chemicznej, propagandę i popularyzowanie krajowych produktów chemicznych, wreszcie nie mniej ważny cel: wykazanie dużych i wszechstronnych możliwości dalszego rozwoju naszego przemysłu chemicznego.

Książka podzielona jest na szereg rozdziałów, poświęconych różnym gałęziom przemysłu chemicznego. Obok zestawienia przeszło 2000 produktów chemicznych, artykułów pokrewnych, minerałów oraz surowców niezbędnych dla produkcji chemicznej, daje wykaz ok. 800 fabryk, wytwórni, laboratoriów chemicznych (z pominięciem mniejszych warsztatów o charakterze techno-chemicznym i chałupniczym) oraz szereg adresów polskich wytwórców maszyn, urządzeń, materiałów, przyrządów stosowanych w przemyśle chemicznym i laboratoriach.

Nie ograniczając się do uszeregowania i uporządkowania informacji nadesłanych „Związkowi” przez firmy, starano się uwidocznic wszelkie braki produkcji krajowej i możliwości jej rozwoju. Już samo porównanie zestawienia produkowanych w kraju artykułów oraz eksploatowanych surowców, z często publikowanymi statystykami, informującymi o importowanych produktach — nasuwać będzie szereg refleksji o niewykorzystanych możliwościach naszego przemysłu chemicznego, oraz może dać odpowiedź niejednemu producentowi na pytanie, w jakim kierunku należało by rozszerzyć i ulepszać produkcję. W tym samym celu umieszczone zostały informacje, dotyczące zastosowania poszczególnych artykułów.

Wydawnictwo „Wytwórczość Chemiczna w Polsce” obejmuje zasadniczo 3 działy. Pierwszy

poświęcony jest informacjom, dotyczącym właściwemu źródłu wytwórczości chemicznej: surowcom, a więc przede wszystkim bogactwom naturalnym przy czym uwypuklono możliwości eksploataowania złóż niewykorzystanych dotąd, oraz niegdyś eksploatowanych, a dziś zaniechanych. Dalsze informacje dotyczą surowców pochodzenia roślinnego, ze specjalnym rozwinięciem zagadnienia produkcji i zastosowania roślin lekarskich i przemysłowych, które stają się obecnie coraz poważniejszą gałęzią wytwórczości rolnej. Wreszcie — poświęcono jeden z rozdziałów surowcom pochodzenia zwierzęcego, będącym podstawą wielu gałęzi wytwórczości chemicznej, u nas jednak należycie nie wykorzystanym, zarówno z powodu braku inicjatywy ze strony wytwórców, jak i słabego uświadomienia szerokich mas ludności.

Najistotniejsza część książki obejmuje wiadomości, dotyczące całokształtu polskiej produkcji chemicznej. Jak już wspomnieliśmy — nie ograniczono się jedynie do tabelarycznego wyliczenia wszelkich w kraju produkowanych artykułów chemicznych, lecz podano (w miarę możliwości i potrzeby) również ich związką charakterystykę, zastosowanie oraz zestawienie producentów poszczególnych artykułów.

W końcu luźno związany pod względem treści z pozostałymi działami wydawnictwa, lecz mający z nimi wspólny cel — propagandę krajowej wytwórczości: to rozdział informujący o krajowych producentach maszyn, urządzeń, materiałów szklanych, porcelanowych, metalowych, niezbędnych dla przemysłu chemicznego i laboratoriów.

Gromadzenie odpowiedniego materiału nie było łatwe. Już samo ustalenie, jakie działy wytwórczości zaliczyć trzeba do przemysłu chemicznego budziło szereg wątpliwości, dalsze trudności wynikały z braku wyczerpujących i aktualnych ksiąg adresowych oraz ciągłych zmian zakresu produkcji.

Związek Przemysłu Chemicznego oddaje dziełko do rąk czytelników z nadzieją, że intencje Komitetu Redakcyjnego zostaną należycie zrozumiane, a zadania książki — spełnione.

¹⁾ „Wytwórczość Chemiczna w Polsce”. Wydano nakładem Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, 1937.

TRAKTAT POLSKO-FRANCUSKI

Po pięciomiesięcznych prawie rokowaniach podpisany został w Paryżu nowy traktat handlowy polsko-francuski, regulujący całokształt stosunków gospodarczych między Polską a Francją. Podpisanie traktatu dokonał ze strony polskiej Pan Minister Przemysłu i Handlu, który specjalnie w tym celu udał się do Paryża, dając wyraz przekonaniu, iż nowe układy stwarzają odmienne od dotychczasowych a lepsze podstawy do regulowania wzajemnych stosunków handlowych.

Dotychczasowy bowiem stan rzeczy, polegający na prolongowaniu z kwartału na kwartał, a później z miesiąca na miesiąc prowizoriów handlowych—pozostawiał wiele do życzenia z punktu widzenia zarówno polskiego eksportera, jak polskiego importera. W szczególnie trudnej sytuacji był przemysł, zmuszony do przywożenia z Francji surowców, materiałów pomocniczych i środków produkcji; niskie jedno-miesięczne kontyngenty przywózowe nie odpowiadały często potrzebom życia.

Obecnie podpisane układy dają szersze ramy obrotu towarowego, respektując przy tym zasadniczą tezę we wzajemnej wymianie towarowej aktywnego dla Polski salda bilansu handlowego. Mianowicie, wartość francuskiego importu do Polski wynosić ma 80% wartości polskiego eksportu do Francji. Zasada ta — zgodna z interesem obu stron — ma na celu otrzymanie nadwyżek bilansu handlowego, które służyć mają na pokrycie zobowiązań polskich wynikających z innych stosunków gospodarczych, niż towarowe. Jeśli przeto chodzi o wysokości kontyngentów towarowych, to ustalane są one co kwartalnie — w wyniku narad stałej komisji polsko-francuskiej, która po zbadaniu wysokości wzajemnych obrotów towarowych uruchamia wyższe lub niższe kontyngenty, zależnie od rezultatów obrotu towarowego w zamkniętym okresie kwartalnym. Niezależnie więc od stałych kontyngentów przywózowych na towary francuskie, w wartości efektywnego przywozu w odpowiednim okresie r. 1936, uruchomione być mogą kontyngenty dodatkowe, w ramach opracowanych list.

Podpisane w maju r. b. umowy regulują całokształt stosunków handlowych polsko-francuskich. Obok więc właściwego układu handlowego i układu kontyngentowego, zawarte zostały umowy płatnicza, turystyczna, osiedleńcza, morska i t. d.

Niewątpliwie zespół tych układów daje podstawy do wzmożonej obustronnej wymiany towarowej — co było zasadniczym celem obu układających się stron.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Wobec wyczerpania poprzedniego nakładu Związek przystąpił do opracowania nowego wydania „Informatora Eksportowego Polskiego Przemysłu Chemicznego”. Przedsiębiorstwa na-

leżące do Związku, które wywożą zagranicę produkty chemiczne otrzymały listowne zapytanie w sprawie redakcji informacji dotyczącej ich produktów. Gdyby którekolwiek przedsiębiorstwo *zostało pominięte* — proszone jest o skomunikowanie się ze Związkiem. Zamknięcie redakcji wydawnictwa nastąpi 25 bm.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr Nr 16 i 17 „Informatora Eksportowego”):

Austria. Zakaz wywozu odpadków kauczukowych.

Chiny. Podwyższenie wartości wymiarowej przywożonych towarów przy opłacie ceł ad valorem.

Niemcy. Podwyższenie ceł na wyroby kauczukowe.

Rumunia. Podwyższenie opłat kontyngentowych przy przywozie obuwia gumowego, salmii i soli glauberskiej.

W. Brytania. Ogłoszenie szczegółowych przepisów w sprawie próbek handlowych i komiwożerów.

WŚRÓD WYDAWNICTW

Wobec wyczerpania I-go nakładu wydawnictwa „Metody i Technika Nowoczesnej Organizacji Sprzedaży”, pracy p. M. Kasińskiego, doradcy organizacyjnego Instytutu Naukowego Organizacji i Kierownictwa — Instytut przystępuje do II-go wydania tej pracy, obejmującej całokształt zagadnień i zastosowań praktycznych racjonalnego systemu sprzedaży.

Praca p. M. Kasińskiego pomyślana jest jako wyczerpujący poradnik dla kierowników i organizatorów sprzedaży. Napisana przez wybitnego znawcę, który w ciągu długoletniej praktyki opracował szereg oryginalnych i całkowicie przystosowanych do naszych warunków gospodarczych metod organizacji i kierownictwa sprzedaży podaje wyłącznie wskazówki konkretne, ilustrowane licznymi przykładami, wzorami i szematami.

Nowe wydanie, które ukaże się w 6-ciu zeszytach nie zostanie wypuszczone na rynek księgarski lecz będzie dostarczone jedynie subskrybentom i prenumeratom.

Cena subskrypcyjna za całość wydawnictwa wynosi zł. 30, płatnych przy zamówieniu; cena wydawnictwa w prenumeracie zł. 36, płatnych w ratach miesięcznych po 6 zł. Zamówienia należy kierować do Instytutu Naukowej Organizacji i Kierownictwa, Warszawa, Mokotowska 53, konto czekowe P. K. O. Nr 11,811.

Cenne wydawnictwo Instytutu powinno się znaleźć w rękach wszystkich kierowników sprzedaży przedsiębiorstw polskich.

KRONIKA

Dnia 5 czerwca rb. do wiernych rąk Związku wpłynęło „pismo zapieczętowane” pod nazwą „Kotonizacja” złożone przez pp. inż. Edwarda Kindermana i inż. Kazimierza Popielawskiego.

W dniu 11 czerwca rb. odbyło się posiedzenie organizacyjne Grupy Fabryk Chemicznego Przerobu Drewna Związku, do której należy siedem zakładów destylacji drewna iglastego i liściastego. Przewodniczącym Grupy obrany został plk. inż. K. Moniuszko, sekretarzem zaś inż. A. Wali-góra. Po przemówieniu inauguracyjnym, wygłoszonym w imieniu Zarządu Związku przez p. inż. W. Płusańskiego, Sekcja przystąpiła do obrad nad sprawą należytego przygotowywania surowca do produkcji terpentyny i kalafonii oraz nad sprawą żywicowania drzew w lasach polskich.

Kolejne posiedzenie Zarządu Związku odbędzie się w dniu 24 czerwca rb. o godzinie 17-ej

Prace przygotowawcze do rewizji ustawodawstwa patentowego polskiego scentralizowane są w specjalnej Komisji przy Stowarzyszeniu Elektryków Polskich. (patrz Nr 9 „Wiadomości” Kronika).

Związek Przemysłu Chemicznego, opracował i przesłał Komisji tej swoje wnioski, oparte na wyniku obrad Komisji Patentowej Związku.

W dniach 21 — 23 czerwca rb. odbędzie się w Grudziądzu XIX Zjazd Gazowników, wodociągowców i Techników sanitarnych Polskich, organizowany przez Polskie Zrzeszenie Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych oraz przez Związek Gospodarczy Gazowni i Zakładów Wodociągowych przy współudziale Polskiego Komitetu Techniki Sanitarnej i Higieny Miast.

Program Zjazdu, obok obrad plenarnych i sekcyjnych przewiduje zwiedzanie fabryk i zakładów oraz wycieczki do Torunia i Gdyni. Podczas Zjazdu nastąpi otwarcie Wystawy „Gaz, Woda i Technika Sanitarna”.

Na tegorocznych Targach Gdynskich, które odbędą się w czasie od 20 czerwca do 4 lipca przedstawiony będzie szerszym kołom społeczeństwa przegląd wzorów opakowań towarów, przeznaczonych na eksport drogą morską.

Pokaz obejmie zarówno detaliczne opakowania towarów z uwzględnieniem wymagań odbiorców zagranicznych jak i wzory opakowań hurtowych, przy bliższych i dalszych transportach morskich. Dział opakowań, organizowany przez Inspektorat Standaryzacyjny Związku Izb Prze-

mysłowo Handlowych w Warszawie, uzupełniony będzie przeglądem produkcji eksportowej szeregu firm krajowych, prowadzących wymianę z rynkami zamorskimi przez Gdynię.

Wytwórnia Sprzętu Przeciwigazowego (W. S. P.) w Radomiu nadesłała nam szczegółowy katalog wyrabianego w Wytwórni sprzętu przeciwigazowego przeznaczonego do ochrony pracowników przemysłowych, strażaków i t. p. przed działaniem gazów trujących, dymów i pyłów. Katalog ten, dostarczany na żądanie zainteresowanych wprost przez Wytwórnię obejmuje następujące działy sprzętu przeciwigazowego:

odzież ochronna a w szczególności ubrania ochronne, kaptury rękawice i obuwie,

maski i pochłaniacze różnych typów, przy czym na uwagę zasługuje przystosowanie pochłaniaczy do rozmaitych działów przemysłu,

połmasek, czyli respiratory, chroniące drogi oddechowe przed, pyłem,

okulary, maski izolacyjne, kaptury przeciwigazowe i pochłaniacze chronowe.

Sprzedaż sprzętu, wyrabianego przez Wytwórnię, dokonywa L. O. P. P. w Zarządzie Głównym w Warszawie w okręgach wojewódzkich i powiatowych.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W „Dzienniku Ustaw” Nr 40 z dnia 1 czerwca rb. pod poz. 314 — 321 ogłoszony został szereg rozporządzeń wykonawczych Ministra Opieki Społecznej, dotyczących wykonania Ustawy z dn. 14.IV. 1937 o układach zbiorowych pracy.

W „Dzienniku Ustaw” Nr 42 z dnia 9 czerwca pod poz. 336 ogłoszone zostało Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu o czynnościach rozrachunkowych związanych z obrotem towarowym polsko-włoskim.

W „Monitorze” Nr 127 z dnia 7 czerwca pod poz. 201 ukazał się okólnik Ministerstwa Skarbu C 15 w sprawie uzupełnienia wykazu środków leczniczych dozwolonych do przywozu na podstawie zaświadczeń władz administracyjnych.

ECHA

* PP. Inż. Leopold Szefer, Inż. Saul Trocki i Inż. Tadeusz Zamoyski mianowani zostali członkami Państwowej Rady Komunikacyjnej na okres 1937 — 1940.

Obwieszczenie obejmujące powyższe nominacje ukazało się w Nrze 129 „Monitora Polskiego”.

CENY NIEKTORYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN DOMU HANDLOWEGO
B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

	Cena w zł. za 100 kg.		
Aceton	350.—	Kaolina w kaw. i w proszku	41.—
Alun chromowy	80.—	Kreda chem. czysta	52.—
Alun krystaliczny	53.—	Kwas borny	185.—
Alun mielony	53.—	Kwas szczawiowy	150.—
Antichlor kryst.	41.—	Litopon 30%	82.—
Antimonium crud. w kawalkach	160.—	Minia ołowiana	130.—
Antimonium crud. w proszku	190.—	Minia żelazowa min. 90%	80.—
Asfalt Gilsonit	85.—	Nadboran sodowy	390.—
Azotan baru	185.—	Nadmanganian potasu	300.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie		Nitrobenzol	450.—
Błękit Milori i Paryski	650.—	Octan kobaltu	1200.—
Biel cynkowa	88.—	Octan ołowiu	165.—
Biel ołowiana	160.—	Oleina	200.—
Boraks kryst.	85.—	Olej rycynowy med.	230.—
Boraks w proszku	87.—	Pumeks w kawalkach	60.—
Boran manganu	340.—	Pumeks w proszku	40.—
Braunsztyn	80.—	Sadza ameryk. Carbon black marki Witco — ceny konwencyjne.	
Chlorek baru	75.—	Salmiak mielony	115.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	120.—	Salmiak w kaw. subl.	200.—
Chlorek wapna	40.—	Siarczan kobaltu	750.—
Dwuchromian potasu	190.—	Siarczan magnezu	20.—
Dwuchromian sodu	165.—	Siarczan miedzi	84.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	45.—	Siarczan żelazowy	15.—
Fenol	310.—	Siarka mielona	35.—
Fosforan sodu trójzasadowy	90.—	Siarka w laskach	35.—
Fosfor czerwony	650.—	Talcum 000	19.—
Glejta angielska w proszku	160.—	Talcum 00000	26.—
Glin metaliczny w proszku	550.—	Talcum 000000	29.—
Grafit angielski w luskach	130.—	Tanina 92%	750.—
Grafit angielski w proszku 95/97%	130.—	Tlenek kobaltu 76%	2000.—
Hydrosulfit	280.—	Węglan magnezu w cegielkach	230.—
Kalafonia	72.50	Węglan magnezu w proszku	125.—
Kamfora w tafłach	725.—	Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	160.—
Klej kostny	150.—	Ziemia okrzemkowa	35.—
Klej skórny	185.—	Żelazocjanek potasowy	330.—
		Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumić je za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO. RUTA Sp. Akc.“, Łódź tel. 195-96, 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabryk. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WINICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Gliceryna farmaceutyczna i techniczna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81. Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKOW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maurycy Luxemburg, Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 6-00-19.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
		Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7 tel. 584-30

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LIPCA 1937 ROKU

XXIII SESJA MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI PRACY

Tegoroczna Międz. Konferencja Pracy odbyła się w Genewie w okresie od dn. 3 do 23 czerwca.

Porządek obrad obejmował szereg zagadnień, a więc: ustalenie warunków bezpieczeństwa przy wznoszeniu budowli, określenie minimalnego wieku pracowników w przedsiębiorstwach przemysłowych oraz przy zajęciach nieprzemysłowych, międzynarodowa koordynacja w zakresie prowadzenia robót publicznych. Szczegółne znaczenie posiadała dyskusja nad projektami konwencji, które ograniczały czas pracy w przemyśle włókienniczym, graficznym i chemicznym.

Jak wiadomo — trwające w całym świecie przesilenie gospodarcze, którego wyrazem było dotkliwie bezrobocie, spowodowało wysunięcie przez międzynarodowe sfery radykalne projektu wydatnego skrócenia czasu pracy w przemyśle. Prymitywne argumenty projektów sprowadzały się do formuły: skoro bezrobociem objęte zostało 15 — 20% ogółu robotników, to skrócenie tygodniowego czasu pracy z 48 do 40 godzin pozwoli dać zatrudnienie wszystkim pragnącym pracować. Wynikiem tych tendencji były projekty generalnego skrócenia tygodnia pracy we wszystkich gałęziach przemysłu. Odpowiedni projekt Konwencji nie został jednak uchwalony na jednej z poprzednich sesji Konferencji Pracy. Również — nie uzyskano zgody Konferencji na konwencyjne ograniczenie pracy w kopalnictwie węglowym. Ale doktrynerzy społeczni niełatwo dają za wygraną nawet wówczas, gdy obiektywne warunki produkcji i wymiany wyraźnie nakazują zaniechania a przynajmniej odłożenia niedojrzałych planów. Pomimo znacznego zmniejszenia się światowego bezrobocia (a nawet uwdatnienia braku wyspecjalizowanych robotników w wielu krajach) na tegoroczną konferencję pracy zgłoszono projekty konwencji, które ograniczały by tygodniowy czas pracy do 40 godzin, w paru rodzajach wytwórczości, a między innymi — w przemyśle chemicznym.

Ten ostatni projekt spotkał się z gruntowną krytyką zarówno przemysłowców, jak i przedstawicieli rządów licznych państw. Wskazywano przede wszystkim na trudność zdefiniowania przemysłu chemicznego i odgraniczenia go od innych dziedzin wytwórczości. Wiemy wszak dobrze, że istnieją raczej różne „przemysły chemiczne”, dość odległe od siebie technicznie i gospodarczo, a tylko nazwą ze sobą złączone. Jeżeli sobie uprzytomnić, że te różne przemysły

chemiczne rozrzucone są po wszystkich krajach świata i podlegają wpływom najróżnorodniejszych czynników politycznych, geograficznych, rasowych, społecznych i ekonomicznych — to zamiar objęcia czasu pracy tych wszelkich zespołów jedną międzynarodową normą czasu pracy, dość sztywno pomyślaną, musi być uznany za utopię.

Rzesza Niemiecka, porzuciwszy Ligę Narodów, wycofała się jednocześnie z Międzynarodowej Organizacji Pracy i oczywiście nie bierze udziału w jej Konferencjach. Zawieranie Konwencji, ograniczającej czas pracy w przemyśle chemicznym bez udziału Niemiec z ich przodującym stanowiskiem na polu chemii — jest istotnie nie do pomyślenia. Znany jest bowiem fakt, że w związku z tendencją niemieckiej autarchii czas pracy w fabrykach chemicznych został wydatnie przedłużony. Można dodać, że Włochy (które również nie uczestniczą w obradach Konferencji Pracy) w czasie wojny z Abisynią podniosły czas pracy w fabrykach chemicznych do 60 godz. tygodniowo.

Bezrobocie — kurczące się ostatnio — nie może już być podstawą postulatów skracania czasu pracy w przemyśle. Wysunięto więc inny argument, znany zresztą dobrze i często nadużywany w polemikach społeczno-gospodarczych, mianowicie postęp technologiczny. Twierdzi się więc, że rozwój mechanizacji automatycznie usuwa pewną ilość robotników z przedsiębiorstw. Z drugiej strony — obsługiwane skomplikowanych maszyn i aparatów wyczerpuje pracowników fizycznie, a zwłaszcza nerwowo. Sprawiedliwość społeczna i równowaga ekonomiczna wymagają kompensat — właśnie w postaci skrócenia czasu pracy. Jednakże trudno było by uznać te argumenty za przekonujące. Postęp techniczny zaznacza się w różnych krajach w stopniu dalekim od jednolitości: jest on istotnie imponujący w takich krajach, jak U. S. A., W. Brytania i Niemcy; w wielu innych państwach przemysł dokończył i w dalszym ciągu dokonywa postępów, modernizujących metody i środki produkcji. Ale istnieją wszak kraje ubogie w kapitały i z konieczności zostające w tyle za światowym postępem technicznym.

W tych krajach — skrócony czas pracy przy niezbyt nowoczesnych urządzeniach fabrykacyjnych stwarzał by wielkie trudności i upośledzał na rynku międzynarodowym.

Przymusowe i narzucone skrócenie czasu pracy musi wywołać zwiększenie kosztów produkcji, a więc w rezultacie podnieść ceny wyrobów przemysłowych. W krajach rolniczych — spowoduje rozpiętość cen przemysłowych i rolnych i utrudni nabywanie wyrobów przemysłowych, a więc może być wtórną przyczyną zwiększania się bezrobocia.

Konferencja Pracy w Genewie odrzuciła projekt międzynarodowej Konwencji regulującej czas pracy w przemyśle chemicznym, ale samo zagadnienie pozostało i będzie nieraz jeszcze przedmiotem dyskusji. Jasne jest, że długość dnia lub tygodnia pracy nie jest czymś bezwzględnie stałym. Żyjemy w epoce postępu, a przesłanki techniczne i społeczne mogą doprowadzić do skrócenia (a w pewnych okolicznościach — i do przedłużenia) czasu pracy. Nie jest więc wykluczone, że w Polsce dojrzeją warunki do ustawowego ograniczenia czasu pracy w przemyśle fabrycznym. Ale obecnie — gdy pod tyłu względami jesteśmy daleko w tyle za postępem amerykańskim i zachodnio-europejskim, gdy w tylu dziedzinach jesteśmy zaledwie na progu niezbędnych poczyniń — zamiast ustawowego ograniczania czasu pracy należało by raczej wzywać i zachęcać masy polskiego społeczeństwa do spotęgowania wysiłków pracy, która według pięknych słów Prusa " podnosi słabych, krzepi wątpiących, a niewolnikom przypina skrzydła do ramion".

PROPAGANDA PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Przed paru miesiącami sygnalizowaliśmy zrealizowanie w Polsce nowej formy propagandy przemysłu chemicznego — przez nagranie i reprodukcję płyt gramofonowych. Mianowicie, zasłużony działacz na polu propagandy zagadnień wytwórczości chemicznej, p. Inż. Włodzimierz Płużański, nagrał płytę na temat przemysłu syntetyczno-organicznego. Obecnie dotarły nas z wielu stron echa tej nowej formy propagandy, przy czym korzystający z płyt gramofonowych, zwłaszcza kierownicy szkół, wyrażają się w entuzjastyczny sposób o pożytku i celowości tej akcji, stwierdzając że jest ona dla młodzieży najlepszą pomocą naukową w dziale poznawania przemysłu.

Wydaje się przeto wskazane kontynuowanie dalszego nagrywania płyt, poświęconych innym działom wytwórczości chemicznej, gdyż płyta dociera do bardzo oddalonych ośrodków i pozwala przy tym na reprodukcję jej w najbardziej nawet niesprzyjających okolicznościach. Zwłaszcza odległe szkoły powszechne, ośrodki dotąd nie trafiające prelegentów, a radio nie może spełnić swej roli we właściwym czasie — chętnie korzystają z płyty gramofonowej jako nowoczesnego i celowego instrumentu nauczania i propagandy.

Jeśli któregośkolwiek ze zrzeczonych przedsiębiorstw chemicznych pragnęło by skorzystać z doświadczeń na tym polu p. Inż. Wł. Płużańskiego — to jesteśmy upoważnieni do zadeklarowania jego współpracy i pomocy przy nagrywaniu dalszych płyt gramofonowych.

KRONIKA

W związku z licznymi zgłoszeniami pragnących nabyć wydawnictwo „Wytwórczość Chemiczna w Polsce” informujemy, że skład główny i administrację wydawnictwa prowadzi drukarnia L. Bogusławskiego i Ski, Warszawa Stokrzyska 11. Cena detaliczna egzemplarza oznaczona została w wysokości zł. 3.

Ta nader niska cena, pokrywająca w nieznanym tylko stopniu koszt własny wydawnictwa, ustalona została przez Związek Przemysłu Chemicznego w przeświadczeniu, że książka „Wytwórczość Chemiczna w Polsce” ma znaczenie propagandowe, a przez jej wydanie Związek przyczynia się do pogłębienia znajomości i wzmożenia postępów naszego przemysłu chemicznego.

Państwowa Szkoła Chemiczno-Przemysłowa w Warszawie, pozostająca pod szczególną opieką Związku Przemysłu Chemicznego (w osobach delegatów do Rady Opiekuńczej Szkoły pp. Inż. F. Wiślickiego i Inż. W. Sommera), zamknęła bieżący rok szkolny, przy czym Wydział Chemiczny ukończyło 14-tu absolwentów, przygotowanych do pracy w ruchu i laboratoriach zakładów przemysłowych. Jak uczy doświadczenie, absolwenci Szkoły stanowią cenny bardzo dla przemysłu materiał na majstrów i laborantów. Dlatego też sygnalizujemy zrzeczonym przedsiębiorstwom chemicznym możliwość zaangażowania absolwentów, o których bliższych informacji udzielić może Dyrekcja Szkoły w Warszawie, ul. Hoża 88.

Dnia 19 czerwca r. b. odbyło się w Gdyni w lokalu Urzędu Morskiego posiedzenie Stałej Komisji przy Ministerstwie Komunikacji dla spraw przewozowych. Komisja wysłuchała sprawozdania o przewozach dokonanych w maju i pierwszej połowie czerwca r. b., zatwierdziła plan przewozów na miesiąc lipiec r. b. oraz rozpatrzyła szereg zgłoszonych wniosków w zakresie usprawnienia ruchu towarowego P. K. P.

Zjednoczone Zakłady Materiałów Wybuchowych i Azotu, Sp. Akc. w Łaziskach Górnych proszą nas o podanie do wiadomości, że pełna nazwa przedsiębiorstwa brzmi obecnie — jak podaliśmy wyżej. Skrót — potocznym i telegraficznym — nazwy firmy jest słowo „Zjednoczone”, nie zaś słowo „Oswag”, jak zostało podane w wydawnictwie „Wytwórczość Chemiczna w Polsce”.

XVII Kongres Chemii Przemysłowej odbędzie się w roku bieżącym w Paryżu w okresie od dnia 26 września do 2 października. Zapisy na Kongres przyjmuje Societe de Chimie Industrielle w Paryżu — 28, rue S-Dominique, Paris VII. Podobnie jak w latach poprzednich, prace Kongresu odbywać się będą w 17 sekcjach fachowych, które obejmują całokształt chemii prze-

mysłowej, poczynając od chemii analitycznej, a kończąc na sprawach organizacji przemysłu chemicznego.

Ponieważ w roku bieżącym istnieją duże ułatwienia paszportowe i dewizowe przy wyjazdach do Francji, więc też było by do życzenia, aby możliwie największa ilość chemików polskich wzięła udział w tym Kongresie, gromadzącym zazwyczaj najwybitniejszych przemysłowych działaczy chemicznych wielu krajów świata.

W okresie od dn. 5 do 8 lipca r. b. został zwołany do Lwowa Zjazd Przyrodników i Lekarzy, który w roku bieżącym poświęca szczególną uwagę zagadnieniom chemicznym w specjalnej sekcji. Dlatego też Zjazd ten, zazwyczaj niezbyt obficie obsypany przez chemików, w roku bieżącym charakteryzuje się większą ilością uczestników i referatów ściśle chemicznych.

W tegorocznych Targach Gdynińskich (20.VI.—4.VII) reprezentowane były niektóre działy przemysłu chemicznego. Z przedsiębiorstw związkowych następujące firmy wystawiły specjalne stoiska, z których stoisko Sp. Akc. „Union” ze względu na swą prostotę i estetykę uznać należy za szczególnie udane:

Zakłady Przemysłu Tłuszczowego i Olejarskiego „Union” Sp. Akc.

„Lignoza” Sp. Akc.

„Stomil” Sp. Akc.

Fabryka Chemiczno-Farmaceutyczna R. Barcikowski, Sp. Akc.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 26 z dn. 25 czerwca b. r. ukazały się Rozporządzenia Ministra Komunikacji, wprowadzające zmiany w zakresie produktów chemicznych:

Dla paku z wosku i paku stearynowego skreślonego z poz. 259 klasyfikacji towarów utworzona została nowa poz. K. T. 629 a. Klasy zasadnicze dla przesyłek pozostają bez zmian. Z poz. 262 k. t. skreślony został „kreozot”.

Azotyn sodowy uzyskuje nową pozycję w klasyfikacji towarów, ze stawkami klasy 8-iej dla przewozów wagonowych.

W podpoz. 579 a „Woda amoniakalna surowa z zawartością amoniaku do 3% oznaczenie 3% zmienia się na 4%.

W poz. 579 K. t. po słowach „Środki karbolinowe” dodaje się słowa: „oraz ze smarów smołowcowych”.

W poz. 981 K. t. skreśla się słowa „i drzewne (ekstrakcyjne)”.

W poz. 984 K. t. klasę zasadniczą dla przesyłek wagonowych „3” zastępuje się klasą „2” oraz dodaje się wyjaśnienie: „Do pozycji tej należy t. zw. „żywica ekstrakcyjna”, albo kalafonia ekstrakcyjna, wydobywana z karpiny drogą ekstrakcji”.

Poz. 988 i 989 klasyfikacji towarów zastępuje się nowym brzmieniem oraz dodaje nowe pozycje k. t.:

988 Smoła z drzew iglastych o ciężarze gatunkowym wyższym niż 1 (cięższa od wody), olej smołowcowy z drzew iglastych, pak żywiczny, smoła żywiczna I 5 P2

989 Smoła z drzew liściastych, olej smołowcy z drzew liściastych, pak z drzew liściastych I 5 P2

990 Karbolineum z drzew iglastych i liściastych III 11 P3

991 Lepnik drzewny z drzew iglastych i liściastych III 13 P3

992 Kreozot I 1 P1

Skreśla się dotychczasową taryfę specjalną WF-97 na kalafonię i galipot i zastępuje się ją nową taryfą specjalną stacyjną WF-97 ze stawkami klasy II dla drobnicy i 6-tej dla przesyłek wagonowych.

Taryfa specjalna WF-103 otrzymuje następujące brzmienie:

Smoła z drzew iglastych o ciężarze gatunkowym wyższym niż 1 (cięższa od wody), olej smołowcowy z drzew iglastych, pak żywiczny, smoła żywiczna twarda 988

Smoła z drzew liściastych olej smołowcy z drzew liściastych, pak z drzew liściastych 989

W załączniku 10 do taryf specjalnych WF dodaje się stację „Wygoda”.

W Dz. Ust. Nr. 46 z dn. 23 czerwca r. b. ogłoszone zostały pod poz. 348 i 349 ustawy z dn. 12 czerwca 1937, ratyfikujące dodatkowe porozumienia w zakresie stosunków handlowych między Polską a W. Brytanią oraz Polską a Szwajcarią.

ECHA

Dn. 15 czerwca r. b. p. Vice-Premier Gabinetu i Minister Skarbu, Inż. Eugeniusz Kwiatkowski, zaprosił na herbatę szereg wybitnych działaczy gospodarczych, celem omówienia aktualnej sytuacji w przemyśle. Przemysł chemiczny reprezentowany był przez Prezesa Związku Przemysłu Chemicznego, p. Inż. Jerzego Wojnara.

Tegoroczny Kongres Międzynarodowej Izby Handlowej odbywa się od dn. 28 czerwca do 4 lipca w Berlinie. W skład licznej czterdziesto-osobowej — delegacji polskiej wchodzi również przedstawiciele przemysłu chemicznego w osobach pp.: Prezesa Inż. J. Wojnara, Inż. E. Trepki i Dr. A. Marchwińskiego.

Dotychczasowy dyrektor Centralnej Komisji Przywozowej, p. Eugeniusz Wencel, ustąpił z zajmowanego stanowiska, obejmując kierownictwo Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego (Zahanu) w charakterze dyrektora tej instytucji. Pełnienie obowiązków dyrektora Centralnej Komisji Przywozowej powierzone zostało p. Zygmuntowi Miduchowi, kierownikowi Wydz. Reglamentacyjnego Centralnego Związku Przemysłu Polskiego.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN FIRMY EDWARD GROŃNIEWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

	Cena w zł. za 1 kg.
Alun chromowy	0.82
Alun krystaliczny	0.55
Antychlor krystaliczny	0.41
Biel cynkowa	0.95
Biel ołowiana	1.60
Boraks krystal.	0.90
Cerezyzna biała II gat.	1.80
Cerezyzna żółta	1.70
Chlorek magnezu	0.28
Chlorek baru	0.70
Chlorek wapna	0.40
Chlorek wapnia	0.28
Dwuchromian potasu	1.95
Dwuchromian sodu	1.65
Degras orygin. Stadlera Moclon I	1.35
Dekstryna biała	0.67
* Esencja octowa 80%	2.70
Emetyk	6.50
* Formalina 40%	1.70
Fosforan sodowy 3 ¹ zasadowy	0.90
Fenol krystal.	3.10
Fluorek sodu	2.—
Glukoza nieskażona	0.70
Kaolina	0.14
Kreda zwykła szlamowana	0.08
Kreda ch. cz.	0.55
Kalafonia krajowa	0.72
Kalafonia amerykańska „Hercules” N. jasna	1.40
* Kwas octowy 30% techn.	1.—
Kwas mrówkowy	2.35
Kwas mlekowy 50%	1.40
Kwas mlekowy 80%	2.40
* Kwas fosforowy chem. czysty	3.—

* Kwas fosforowy techniczny	2.40
Kremotartar	2.60
Kwas cytrynowy	4.60
* Kwas solny techn.	0.15
Kwas winowy kryst.	5.—
Litopon 30%	0.85
Minia ołowiana 99/100%	1.35
Minia żelazna	0.40
Nadboran sodowy	4.—
Nadmanganian potasu	3.50
Naftalin	0.72
Nigrozyna wodna	7.—
Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Olej rycynowy techniczny	1.80
Olej kostny	4.50
Olej turecki 50%	0.85
Olej turecki 80%	1.40
Oropon (bejca dla skór) niem.	1.50
Octan sodu	1.—
Ozokeryt czarny	2.—
Ozokeryt bielony	4.25
Parafina w taflach	1.15
Woda utleniona 30%	3.20
Siarka	0.35
Siarczan glinu	0.24
Siarczan żelaza	0.17
Sól szczawikowa	1.42
Sól glauberska kryst.	0.10
Sól gorzka	0.22
Sadze angielskie	1.30
Tuszczy z wełny jasny	1.15
Tuszczy z wełny ciemny	0.75

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 1 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.”, Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biurowo sprzedaż: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Leszno 15, tel. 11-06-81, Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Siarczki węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maury- cy Luxemburg. Warszawa, Sena- torska 28/30, tel. 6 00 19.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna”, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Soda amoniakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24. Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
		Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39
		Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LIPCA 1937 ROKU

ACHEMA VIII

Tegoroczna wystawa aparatury chemicznej odbyła się we Frankfurcie nad Menem, w okresie od dnia 2 do 11 lipca. Rozmiary jej przewyższyły znacznie ramy poprzednich wystaw, a nadzwyczajnie staranna organizacja zarówno całej Achemy, jak i poszczególnych stoisk, mogły zaimponować bywalcom wszelkich światowych pokazów i targów. Organizatorzy tegorocznej Achemy nieustannie podkreślali, że jest ona etapem postępu niemieckiego przemysłu chemicznego w ramach czteroletniego planu walki o „wolność gospodarczą” Niemiec.

Zgodnie z ogólną tendencją, panującą obecnie w gospodarce niemieckiej — Achema uwydatniała na każdym kroku możliwość zastępowania importowanych surowców krajowymi materiałami. Odpowiednie propagandowe napisy wyjaśniały doniosłość postępów nie tylko pod względem technicznym, ale głównie jako możliwość obejścia się bez importu.

Pod względem tego nastawienia — główny nacisk przy eksponowaniu maszyn i urządzeń był położony na jakość użytych materiałów, z odświeżeniem zagadnień konstrukcyjnych na dalszy plan. A więc przede wszystkim — długi szereg stoisk ilustrował postępy dokonane w zakresie stali kwasoodpornych oraz innych metali i stopów, odpornych na wpływy chemiczne i mających najróżniejsze specjalne zastosowanie.

Niektórym metalom (glin, nikiel, rod) i ich licznym stopom poświęcone były znakomicie zorganizowane stoiska, ilustrujące wszechstronne zastosowanie tych materiałów. Między innymi — demonstrowane były stopy odporne na działanie chloru i kwasu solnego. Z wielkim nakładem środków przedstawione były postępy autogenicznego spawania stali, miedzi, mosiądzu, glinu i t. d.

Szeroko potraktowany dział materiałów ceramicznych uwidoczniał postępy odporności na temperatury i wszelakie wpływy chemiczne. Na uwagę zasługują wentylatory z akcesoriami, wykonane z kamionki oraz kamionkowe propellery. Ciekawe były tygłe i rury ceramiczne, przeznaczone do prac laboratoryjnych, a wytrzymałe do temperatury do 2000°.

Stałe postępy w zakresie nowych odmian szkła znalazły dokładne odbicie na wystawie, a urządzenia z topionego kwarcu do stężenia kwasu siarkowego i kondensacji kwasu solnego były

jednymi z najbardziej efektywnych eksponatów.

Aczkolwiek demonstrowano wiele nowych materiałów, używanych w aparaturze chemicznej, to należy podkreślić, że i „dawne” materiały bynajmniej nie są zarzucone. Oprócz więc szkła i porcelany, które zjawiają się wciąż w nowych gatunkach, można było we Frankfurcie zobaczyć postępy stosowania drewna, w szczególności w zakresie zastępowania drewna egzotycznego — zwykłymi gatunkami drewna niemieckiego.

Zwyczajnym dorocznym — oprócz ogólnego przedstawienia chemicznych urządzeń, maszyn i aparatów — wystawa zawiera jeden dział specjalny, wysunięty na pierwszy plan. Był nim w roku bieżącym dział mas plastycznych, oraz sztucznych włókien.

Demonstrowano więc odmiany sztucznego kauczuku, wytwarzanego w Niemczech. „Buna” (polimeryzowany butadien) jest odmianą wytrzymującą silne wpływy mechaniczne oraz wyższą temperaturę. Służy między innymi do fabrykacji gum samochodowych; jest sprzedawany również jako „latex”. „Perduren” (produkt kondensacji chlorowanych związków alifatycznych z wielosiarczkami sodu) jest analogiczny do wytwarzanej w U. S. A. namiastki („chloroprenu”) kauczuku. „Perduren”, wprawdzie mało odporny mechanicznie i cieplnie, jest znacznie trwalszy od naturalnego kauczuku na wpływy rozpuszczalników, np. benzolu. Masy plastyczne były wystawione w setkach odmian i gatunków, z dość dokładnym wskazaniem metod fabrykacji i materiałów wyjściowych. Odporność niektórych materiałów (zwłaszcza typu bakelitów) na wpływy chemiczne zrobiła znaczne postępy.

Interesujące było przedstawienie maszyn służących do wytwarzania sztucznych ciętych włókien (t. zw. „Zellwolle”) w fabryce „Schwarza” nad Saalą. Włókna, mające na celu zastąpienie wełny, wytwarzane są metodą wiskozową. Zwracała uwagę maszyna służąca do napawania celulozy ługiem sodowym *sposobem ciągłym* (continue).

Achema obfitowała w szereg aparatów i materiałów, mniejszej może doniosłości technicznej, ale działających na wyobraźnię i zaostrzających ciekawość laików. Można wymienić z tego zakresu liczne aparaty samoczynne, rozpoczynające pracę pod wpływem światła, ciepła, dźwięków i t. d.

Sensację wzbudzał t. zw. „Tonizator” przyrząd do przeciwdziałania kamieniowi kotłowemu. Działanie polega na tworzeniu się pola magnetycznego.

Interesujące były płyny, służące do rozdzielania minerałów (oddzielania cennych składników od piasku lub skały). Wymienić można: mrówczan talu, c. wł. 4,06, azotan talowo-rtęciowy, c. wł. 4,7 — 4, 9.

Achema VIII robiła wrażenie wysiłku znakomicie przygotowanego i przeprowadzonego. Była niewątpliwie owocem systematycznej, konsekwentnej i planowej pracy chemików i inżynierów niemieckich. Pod tym względem — musi być przedmiotem zazdrości, a powinna być — wzorem do naśladowania.

KONFERENCJA EKSPORTOWA

W dniach 22 i 23 czerwca odbyła się w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie Konferencja eksportowa pod przewodnictwem Pana Ministra Przemysłu i Handlu, Antoniego Romana. Przysłuchiwali się konferencji p. Wicepremier Inż. E. Kwiatkowski, p. Minister Rolnictwa Poniatowski oraz p. Min. Komunikacji Płk. Ulrich. Konferencja była zakończeniem prac, prowadzonych pod kierunkiem Dyrektora Państwowego Instytutu Eksportowego, p. Mariana Turckiego, mających na celu analizę trudności na które narażony jest eksport polski. Przemówienie inauguracyjne wygłosił Prezes Związku Izb P. H., p. Min. Klarner, następnie zaś wygłoszone zostało kilkanaście referatów poświęconych zagadnieniom organizacji i finansowania wywozu.

Referat poświęcony wywozowi produktów chemicznych wygłoszony został przez p. Dr. A. Marchwińskiego. Na wstępie referent scharakteryzował znaczenie wywozu chemicznego, który zajmuje czwarte miejsce wśród wywozu produktów przemysłowych z sumą około 50 milionów złotych wartości, co stanowi zresztą około 7% ogólnej wartości produkcji chemicznej polskiej.

Cyfry za pierwsze cztery miesiące rb. zdają się wskazywać pomyślny rozwój eksportu, wartość wywiezionych produktów jest bowiem o około 35% wyższa w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. Jednakże warunki sprzedaży zagranicznej są nadal bardzo trudne, konkurencja ostra a ceny niskie. Postulaty eksporterów dadzą się ująć w cztery grupy. Do pierwszej należą postulaty traktatowe. Stan posiadania przemysłu chemicznego w zakresie kontyngentów umownych zagranicą ulega ciąglemu pogorszeniu. Chwila obecna, w której niektóre eksporty polskie zdają się zawodzić, jest szczególnie wskazana do uwzględnienia postulatów chemicznych. Do drugiej grupy należą postulaty natury organizacyjnej, które dadzą się streścić w żądaniu zapewnienia stałości i indywidualizacji pomocy. Trzecią grupę stanowią postulaty dotyczące eksportowych taryf kolejowych, wreszcie do czwartej należy żądanie uproszczenia formalności przy eksporcie, w szczególności w zakresie zgłoszeń wywozowych, oraz żądanie ułatwień podatkowych dla domów eksportowych polskich, które wydatnie przyczyniają się do

rozwoju eksportu chemicznego. Referent poparł postulaty te szeregiem przykładów.

W dyskusji zabrał głos p. Inż. E. Trepka, podkreślając szczególnie różniczkowany charakter wywozu chemicznego, stwarzający specyficzne trudności oraz podnosząc, że eksport jest jedną tylko z funkcji produkcji — że zatem spokojne warunki produkcji, trwałość porozumień międzyprzemysłowych stanowi również okoliczność bezpośrednio wpływającą na eksport.

W przemówieniu po zakończeniu konferencji p. Minister Przemysłu i Handlu przyrzekł staranne zbadanie i uwzględnienie w miarę możliwości zgłoszonych postulatów, zaznaczając szczególnie doniosłość eksportu jako istotnego czynnika bilansu płatniczego — dla całości interesów polskiego gospodarstwa narodowego. Przebieg obrad konferencji opublikowany zostanie w osobnym wydawnictwie.

TARGI WSCHODNIE

XVII Targi Wschodnie odbędą się w roku bieżącym w okresie od dn. 4 do 16 września r. b. W tym samym czasie obradować będzie we Lwowie I Kongres Inżynierów Polskich. Uczestnicy Zjazdu niezawodnie zwiedzą Targi Wschodnie, wskutek czego będą one stanowiły bardzo dogodną okazję do zapoznania inżynierów i techników z całej Polski z najnowszymi zdobyczami w dziedzinie produkcji i współczesnych metod wytwórczości.

Zorganizowane w tym celu w ramach XVII Targów Wschodnich osobne Targi Techniczne składać się będą z 3-ch grup: budowlanej, drogowej i ogólnotechnicznej. Grupa ogólnotechniczna obejmuje wszystkie dziedziny polskiej wytwórczości przemysłowej, a wśród nich również sekcję przemysłu chemicznego.

Zwracamy uwagę zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych na pożytek wzięcia udziału w tegorocznych Targach Wschodnich. Ponieważ zaś zgłoszenia wystawców następują bardzo licznie, przeto wskazane jest zarezerwowanie miejsc wystawowych zawczasu. Bliższych informacji udziela i zgłoszenia przyjmuje Izba Przemysłowo-Handlowa we Lwowie, ul. Akademicka 17.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Związek zgromadził w drodze ankiety i przesłał Radzie Traktatowej postulaty kontyngentowe do rokowań z Grecją.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (NNr. 18 i 19 „Informatora Eksportowego”).

Finlandia. Podwyższenie stawek celnych na makuchy.

Turcja. Wprowadzenie przywozu bezcłowego surowców potrzebnych do fabrykacji cukru: m. innymi hydrosulfitu, ultramariny, sody i kwasu siarkowego.

Włochy. Wszystkie towary polskie, objęte listą kontyngentową układu polsko-włoskiego z dnia 18 maja r. b., dopuszczone są do przywozu do Włoch jedynie na podstawie licencji, wydawanych przez Ministerstwo Finansów.

Wszystkie towary polskie, importowane w granicach kontyngentów przyznaných Polsce, podlegają systemowi licencyj. Procedura wydawania licencji przedstawia się następująco:

Podsekretariat dla Handlu i Walut, przesyła listę kontyngentów Konfederacjom przemysłowej i handlowej, które z kolei dzielą tę listę według nomenklatury towarowej i przesyłają podległym im Federacjom branżowym (n. p. Federacja zootechniczna, zbożowa, przetworów chemicznych itd.). Federacja branżowa po otrzymaniu kontyngentu ogólnego na dany towar, dzieli ten kontyngent pomiędzy firmy podległe, wyznaczając im zasadnicze kontyngenty w zależności od udokumentowanej działalności importowej w r. 1934, względnie ich potrzeb istotnych. Listę firm wraz z dokonanyim pomiędzy nie podziałem danego kontyngentu ogólnego, Federacja przesyła do Podsekretariatu dla Handlu i Walut, celem jej zatwierdzenia, po czym Podsekretariat listę tę odsyła bezpośrednio już do Ministerstwa Finansów, które wydaje jednośne licencje. Udzielone pozwolenie Ministerstwo Finansów odsyła do danej Federacji, która je z kolei rozsyła firmom, jakie o ich otrzymanie występowały.

Licencje wydawane będą począwszy od 1 lipca 1937 na okres półroczny z tym jednak, że w ciągu pierwszych trzech miesięcy nie może być zużyta więcej niż połowa wartości licencji. Tęgo rodzaju warunków nie odnosi się do towarów sezonowych, dla których ważność i wartość licencji jest z góry przewidziana.

KRONIKA

Dn. 2 lipca r. b. do wiernych rąk Związku zostało złożone ósme „pismo zapieczętowane”. Mianowicie Dr. J. Kronman złożył pismo p. t. „Ulepszony, zapobiegający podrywaniu osadów sposób wirowania na wirówkach typu laboratoryjnego”.

Pismo to zostało zarejestrowane pod Nr. 8 pism zapieczętowanych, składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

Dnia 23 czerwca r. b. odbyło się w lokalu Związku wspólne posiedzenie Sekcji Pracy i Sekcji Bezpieczeństwa Pracy Związku. Po wysłuchaniu sprawozdania p. Inż. E. Trepki z Sesji Międzynarodowej Organizacji Pracy w Genewie w sprawie 40-godzinnego tygodnia pracy w przemyśle chemicznym, zebrani rozpatrywali projekt podziału przedsiębiorstw na kategorie w zależności od stanu organizacji bezpieczeństwa pracy, oraz zapoznali się z zagadnieniem obrony przeciwlotniczej w fabrykach chemicznych.

Dn. 1 lipca r. b. odbyło się posiedzenie likwidacyjne Rady Traktatowej Samorządów i Organizacji Gospodarczych w Polsce. W związku bowiem z powołaniem do życia Rady Handlu Zagranicznego, zaszła potrzeba likwidacji Rady Traktatowej i powołania na jej miejsce Komitetu Traktatowego Rady Handlu Zagranicznego. Oba przeto zebrania — likwidacyjne i konstytucyjne — odbyły się równocześnie. Aczkolwiek

pod względem faktycznym nie ulega zmianie dotychczasowa niezmiernie pożyteczna działalność instytucji traktatowej, to jednak zmiana formalna pozwoliła na ocenę dotychczasowej 5-letniej działalności Rady Traktatowej. Zebrani na posiedzeniu dn. 1 lipca r. b. dali wyraz pogładowi, iż działalność ta była nad wyraz pożyteczna dla przemysłu i całego życia gospodarczego Polski, dając możność bezpośrednich kontaktów z polskimi delegacjami oficjalnymi, podczas wszystkich w ubiegłym 5-leciu prowadzonych rokowań handlowych. Działalność Rady Traktatowej znalazła też pozytywną ocenę czynników rządowych, które z reguły zwracały się do Rady o opracowanie materiałów, formułowanie opinii i t. d. Szczególne zasługi przy organizacji i wszechstronnej działalności Rady Traktatowej ponieśli: Prezes Rady, p. Dr. Paweł Minkowski i Dyrektor Rady, p. Dr. Władysław Rasiński, którym też zgromadzeni na likwidacyjnym zebraniu wyrazili słowa uznania i podziękowania.

Na przewodniczącego Komitetu Traktatowego Rady Handlu Zagranicznego powołany został dotychczasowy Prezes Rady Traktatowej, p. Dr. P. Minkowski, a kierownictwem agend Komitetu zajmować się będzie Dyrektor Rady Handlu Zagranicznego, p. Dr. W. Rasiński. Kierownictwo to zapewnia więc ciągłość prac na odcinku traktatowym — co wszak jest najgorętszym życzeniem sfer gospodarczych.

W okresie od dn. 4 — 7 lipca r. b. odbył się we Lwowie XV Zjazd Lekarzy i Przyrodników Polskich. Zjazd obesłany był bardzo licznie, z wyraźną jednak przewagą elementu lekarskiego. Brak był natomiast prawie zupełny chemików, co się uzewnętrzniło nie dojściem do skutku obrad sekcji chemicznej w drugim dniu obrad. Nasuwa wątpliwości w organizacji Zjazdu rozbięcie tematów chemicznych na dwie sekcje: chemiczną i farmaceutyczną. Wskutek tego tematy typowo chemiczne (np. prace syntetyczne nad antypiryną, parazolochinolinami, tyraminą i t. d.) trafiły do sekcji farmaceutycznej. Było by do życzenia, aby na przyszłość organizatorzy Zjazdu łączyli w jednej sekcji obrady nad zagadnieniami chemicznymi i chemiczno-farmaceutycznymi.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 47 z dn. 26 czerwca r. b. ogłoszone zostało pod poz. 365 nowe rozporządzenie o zniżkach celnych.

Rozporządzenie to wprowadza 90% -ową zniżkę celną — za zezwoleniem Min. Skarbu — na celulozę, oraz rozszerza bezcłowy przywóz braunsztynu w proszku również do fabrykacji półproduktów organicznych i barwników syntetycznych.

W Dz. Ust. Nr. 49 z dn. 1 lipca r. b. ogłoszone zostało pod poz. 379 rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej o uznaniu niektórych substancji i przetworów odurzających za wywołujące szkodliwe skutki dla zdrowia. Rozporządzenie to kasuje poprzednie przepisy w powyższym zakresie.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN FIRMY EDWARD GRO-
NIOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

Cena w zł. za 1 kg.

Alun chromowy	0.82
Alun krystaliczny	0.55
Antychlor krystaliczny	0.41
Biel cynkowa	0.85
Biel ołowiana	1.60
Boraks krystal.	0.90
Cerezyzna biała II gat.	1.80
Cerezyzna żółta	1.70
Chlorek magnezu	0.28
Chlorek baru	0.70
Chlorek cynku 98,100%	1.20
Chlorek wapna	0.40
Chlorek wapnia	0.28
Dwuchromian potasu	1.90
Dwuchromian sodu	1.65
Degras oryg. Stadlera Moelon I	1.35
Dekstryna biała	0.67
* Esencja octowa 80%	2.70
Emetyk	6.50
* Formalina 40%	1.70
Fosforan sodowy 3 ¹ zasadowy	0.90
Fenol krystal.	3.10
Fluorek sodu	2.—
Glukoza nieskażona	0.70
Kaolina	0.14
Kreda zwykła szlamowana	0.08
Kreda ch. cz.	0.55
Kalafonia krajowa	0.72
Kalafonia amerykańska „Hercules” N. jasna	1.40
* Kwas octowy 30% techn.	1.—
Kwas mrówkowy	2.35
Kwas mlekowy 50%	1.40
Kwas mlekowy 80%	2.40
* Kwas fosforowy chem. czysty	3.—

* Kwas fosforowy techniczny	2.40
Kremotartar	2.60
Kwas cytrynowy	4.60
* Kwas solny techn.	0.15
Kwas winowy kryst.	4.60
Litopon 30%	0.85
Minia ołowiana 99/100%	1.35
Minia żelazna	0.40
Nadboran sodowy	4.—
Nadmanganian potasu	3.50
Naftalin	0.72
Nigrozyna wodna	7.—
Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Olej rycynowy techniczny	1.80
Olej kostny	4.50
Olej turecki 50%	0.85
Olej turecki 80%	1.40
Oropon (bejca dla skór) niem.	1.50
Octan sodu	1.—
Ozokeryt czarny	2.—
Ozokeryt bielony	4.25
Parafina w taflach	1.15
Woda utleniona 30%	3.20
Siarka	0.35
Siarczan glinu	0.24
Siarczan żelaza	0.17
Sól szczawikowa	1.42
Sól glauberska kryst.	0.10
Sól gorzka	0.22
Sadze angielskie	1.30
Tłuszcz z wełny jasny	1.15
Tłuszcz z wełny ciemny	0.75

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 1 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:

„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO-
RUTA Sp. Akc.”, Łódź tel. 195-96
195-97; Warszawa, Piusa XI. 3
m. 8, tel. 8-38-78.

„WOLA KRZYSZTOPORSKA”
Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel.
Piotrków Tryb. 165.

ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN-
NICY, S. A. Winnica, poczta Hen-
ryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17.
Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross,
Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.

Chlorek wapnia bielący:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Chlorek wapnia (CaCl₂):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 5-91-24.

Dwuchromian potasu i dwuchromian
sodu, sól glauberska kalc:

Tow. Fabryk Portl. Cem.
„WYSOKA” Sp. Akc. Warszawa,
Mazowiecka Nr. 7, fabryka w
Wzrosowej, p-ta Częstochowa 4.
Wyłączna sprzedaż: D/H. Maury-
cy Luxemburg. Warszawa, Sena-
torska 28/30, tel. 6 00 19.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS
i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow-
ska 16, tel. Centrala-Spiess.
„Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna”.

Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz-
na:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Przem. Tłuszcz. „SCHICHT, LE-
VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy
Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza-
wa, Leszno 15, tel. 11-06-81,

Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp.
Akc., Warszawa, Złota 35, tel.
533-49

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN
SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”,
Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel.
Sochaczew 81.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Klej kostny i skórnny:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Siarczek węgla:

Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.

Soda amoniakalna, krystaliczna i kau-
styczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 591-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:

„TOMASZOWSKA FABRYKA
SZTUCZNEGO JEDWABIU”,
Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 SIERPNIĄ 1937 ROKU

KONGRES MIĘDZYNARODOWEJ IZBY HANDLOWEJ

W okresie od 29 czerwca do 3 lipca r. b. odbył się w Berlinie dziewiąty Kongres Międzynarodowej Izby Handlowej. Izba, jak wiadomo, jest instytucją zrzeszającą przedstawicieli życia gospodarczego 48 krajów świata. W instytucji tej spotykają się zarówno przedstawiciele naczelnych i branżowych organizacji gospodarczych poszczególnych krajów, jak i kierownicy wielkich międzynarodowych i narodowych karteli, koncernów i firm. Zadaniem Izby jest praca nad rozwojem i zwiększeniem światowej wymiany gospodarczej dóbr, usług i kapitałów. Metody jej pracy dadzą się określić jako deklaratoryjne i konstruktywne. Z jednej strony Izba, po gruntownych studiach i wymianie poglądów, ustosunkowuje się w swych oświadczeniach programowych do najważniejszych zagadnień gospodarczych jak: liberalizm czy gospodarka planowa, wolna wymiana czy protekcjonizm i autarchia, stabilizacja pieniądza, ograniczenia wolności obrotów i t. d.; z drugiej zaś — w kilkudziesięciu komitetach technicznych prowadzi prace nad zagadnieniami ujednostajnienia przepisów gospodarczych z zakresu prawa publicznego i prywatnego, badania nad metodami handlowymi, reklamą, rozwojem środków komunikacji i t. p.

Nie należy nie doceniać prac Izby w zakresie zagadnień programowych, aczkolwiek prace nad organizacją międzynarodowych stosunków gospodarczych dają bardziej konkretne, bardziej widoczne wyniki. Znaczenie opinii publicznej, opinii gospodarczej w krajach zachodnich, zwłaszcza anglosaskich, jest bardzo znaczne i wywiera wybitny wpływ na kształtowanie się polityki tych państw. Najlepszym tego dowodem był fakt, że deklaracja trzech mocarstw w sprawach walutowych z września r. ub. w znacznej mierze, nieraz dosłownie, oparta była na oświadczeniach Izby w tym przedmiocie.

W okresie najgłębszego przesilenia gospodarczego — w latach 1932 — 1935 — Izba nie przeżyła kryzysu wewnętrznego, przeciwnie nigdy tak donośnie i z takim przekonaniem nie głosiła konieczności powrotu do międzynarodowej współpracy gospodarczej, jako jedynej gwarancji trwałej koniunktury.

Tegoroczny kongres zebrał się pod znakiem światowej poprawy gospodarczej, jednakże Izba w dyskusjach i uchwałach podkreśliła, że poprawa ta oparta głównie na wzroście koniunktur wewnętrznych, przeważnie związanych ze zbrojeniami, nie jest jeszcze trwałą zdobyczą gospo-

darki światowej. Głos ten tymbardziej uznany być musi za trzeźwy, że równocześnie z obradami Kongresu rozegrały się francuskie wypadki gospodarcze.

Niepodobna w krótkich słowach streścić przebiegu obrad i uchwał Kongresu Berlińskiego; specjalna publikacja Polskiego Komitetu Izby, poświęcona kongresowi, znajduje się w przygotowaniu. Podkreślić jednak należy, że Izba pozostała wierna głoszonym zasadom liberalizacji handlu światowego, stabilizacji pieniądza przez stopniowe znoszenie przeszkód w obrotach gospodarczych. Pewną nowością, będącą wynikiem obrad tegorocznych, jest uznanie, że nie wszystkie państwa znajdują się w jednakowym położeniu i że liberalizacja polityki handlowej i gospodarczej musi być rozpoczęta przez zamożniejsze gospodarstwa narodowe.

Przechodząc do udziału Polski w pracach Izby, przypomnieć należy, że organizacje polskie pracują w Izbie od chwili jej powstania tj. od roku 1918. Wzięły one na siebie odpowiedzialną rolę przekonywania Izby o szczególnych interesach państw uboższych, znajdujących się na dorobku. Polska właśnie przeprowadziła na terenie Izby ideję równorzędności rozwoju produkcji i wymiany płodów rolnych i przemysłowych, ideję zrównoważonych bilansów płatniczych przez spłatę zadłużenia towarem, wreszcie przyczyniła się do zwycięstwa poprzednio opisanej zasady podjęcia inicjatywy w ułatwieniu obrotów przez państwa zasobniejsze (przemówienie prof. E. Trepi na posiedzeniu grupy polityki handlowej).

Na posiedzeniu plenarnym kongresu wygłosił p. Min. H. Strasburger przemówienie poświęcone zagadnieniu surowców, prof. F. Młynarski wypowiedział referat na posiedzeniu grupy monetarnej; wielu uczestników 45-cio-osobowej delegacji polskiej wygłosiło przemówienia na innych posiedzeniach grupowych.

W czasie kongresu odbyły się t. zw. „śniadania branżowe”, dające możliwość zetknięcia się przedstawicielom tych samych przemysłów różnych krajów. Śniadanie chemiczne, w składzie kilkudziesięciu uczestników, odbyło się pod przewodnictwem dr. Klemma, kierownika grupy przemysłu chemicznego Rzeszy. Wśród licznych publikacji kongresowych — szczególnie zainteresowanie budzić może broszura p. t. „Ententes internationales”, w której zawarte są monografie, poświęcone pięciu wielkim międzynarodowym kartelom surowcowym.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dn. 18 lipca r. b. zmarł po krótkiej chorobie b. p. Maurycy Zimmerman, długoletni dyrektor fabryki lwowskiej Sp. Akc. „Strem” i członek Rady Nadzorczej Zjednoczenia Fabryk Superfosfatowych w Polsce. Zmarły przez wiele lat kierował Małopolskim Towarzystwem Chemicznym we Lwowie, po dokonaniu zaś fuzji tego przedsiębiorstwa ze Sp. Akc. „Strem” wszedł do władz „Stremu”, wreszcie po reorganizacji Spółki zajął stanowisko dyrektora lwowskiego oddziału „Stremu”.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Krajowe pokłady barytu (siarczanu baru) eksploatowane były dotychczas w nieznacznych tylko ilościach. Obecnie do eksploatacji kieleckich pokładów barytu przystąpiła Sp. z o. o. „Inż. Jan Nowacki”, Kielce, ul. Czarnowska 16. Siarczan baru dostarczany jest w 3-ch postaciach:

w kawałkach,
mielony 97,5%,
szlamowany i chemicznie oczyszczony — 98,8%.

Zdolność produkcyjna — według zapewnienia firmy — pokryć może zapotrzebowanie krajowe, cena towaru polskiego jest raczej niższa od cen zagranicznych, a jakość odpowiada produktowi importowanemu. Ponieważ zapotrzebowanie polskie na rodzimy siarczan baru dotychczas pokrywane było prawie wyłącznie przywozem z zagranicy, więc też z radością należy powitać podjęcie na skalę przemysłową eksploatacji polskich złóż barytu.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (NrNr. 20 i 21 „Informatora Eksportowego”).

Austria. Zwolnienie od cła szeregu produktów chemicznych.

Bułgaria. Obłożenie podatkami spożywczymi wyrobów perfumeryjnych i papierów fotograficznych.

Francja. Ogólne podwyższenie ceł o 13% i taks licencyjnych o 25%.

Holandia. Przedłużenie okresu kontyngentowania przywozu benzolu, nawozów sztucznych i wody amoniakalnej.

Rodezja. Znaczna podwyżka taryfy celnej.

Rumunia. Uproszczenie szeregu formalności celnych.

W Państwowym Instytucie Eksportowym odbyła się wystawa eksponatów, które brały udział w III Konkursie „Wolny Eksport”, odbywającym się na trasie Gdynia — Lourenço — Marques — Shanghai — Gdynia. Przesyłki konkursowe przeladowywane były około 20 razy, trasa przewozu mierzyła około 70.000 kilometrów w różnych klimatach i temperaturach. Celem konkursu jest stwierdzenie wpływu transportu na opakowanie.

Firma C. F. des Reis w Lizbonie, Rua das Picos 74A interesuje się nawiązaniem stosunków handlowych z polskimi eksporterami produktów chemicznych.

KRONIKA

Dn. 22 lipca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego. Na posiedzeniu tym Zarząd przyjął do wiadomości sprawozdanie Dyrekcji Związku z bieżących prac, w szczególności w zakresie aktualnego stanu rokowań traktatowych oraz z obrad Międzynarodowej Izby Handlowej w Berlinie. W związku z powołaniem na terenie samorządu przemysłowo-handlowego specjalnej komisji do spraw ścieków, Zarząd postanowił zwrócić się do wszystkich zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych o wskazanie odpowiednich delegatów do prac w tej komisji.

Dn. 5 lipca r. b. odbyło się pierwsze posiedzenie w nowej kadencji Państwowej Rady Komunikacyjnej. Programowe przemówienie wygłosił Pan Minister Komunikacji, Pułk. J. Ulrych. Rada wyłoniła 6 komitetów, mianowicie: taryfowy, do spraw koordynacji przewozów, eksploatacji kolei żelaznych, publicznych dróg kołowych, dróg wodnych, oraz nowobudujących się kolei żelaznych.

W dniu 20 lipca odbyła się w Ministerstwie Przemysłu i Handlu konferencja w sprawie zastosowania art. 21 prawa celnego, dotyczącego automatyzacji obrotu uszlachetniającego czynnego przy wywozie towarów zagranicę.

Ze strony przemysłu chemicznego zgłoszony został postulat zastosowania tego obrotu do niektórych rodzajów opakowań; nadto wysunięte zostały zastrzeżenia co do postulatów proponowanych przez inne przemysły, a dotyczących produktów chemicznych. Prace nad automatyzacją obrotu uszlachetniającego będą kontynuowane. Z chwilą ich zaawansowania — Związek zwróci się do zrzeszonych przedsiębiorstw z ankietą.

W dn. 26 lipca odbyło się Walne Zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Handlu Kompensacyjnego. Na posiedzeniu tym złożone zostało sprawozdanie z działalności Towarzystwa w r. 1936, oraz sprawozdanie z przekazania agendy Towarzystwa w zakresie rozrachunku Polskiemu Instytutowi Rozrachunkowemu. Walne Zgromadzenie postanowiło, że działalność Towarzystwa w zakresie powiernictwa w handlu zagranicznym oraz pomocy przy rozwikływaniu transakcyj kompensacyjnych i clearingowych będzie kontynuowana. Przyjawszy do wiadomości sprawozdanie, bilans oraz rachunek zysków i strat Walne Zgromadzenie obrało Radę Nadzorczą w dotychczasowym składzie. Prezesem Towarzystwa obrany został dotychczasowy Prezes Zarządu, p. Minister M. Szydłowski, na czele zaś Zarządu stanął Dyr. E. Wencel.

Firma „Acme Coppersmithing & Machine Co.” w Filadelfii (U. S. A.) ofiarowuje polskim przedsiębiorstwom chemicznym swoje usługi w zakresie projektowania i dostawy instalacji fabrycznych, suszarek i aparatów destylacyjnych. Korespondencja po angielsku i po polsku. Adres firmy powyższej: Oreland, Pa. Filadelfia.

Naczelna Organizacja Inżynierów Rzeczypospolitej Polskiej donosi, że I Polski Kongres Inżynierów odbędzie się w okresie od dn. 12 do 16 września r. b. we Lwowie. Informacji udziela i zapisy przyjmuje Komitet Organizacyjny Zjazdu, Warszawa, Krucza 14.

We wrześniu 1938 r. odbędzie się w Washingtonie VII Międzynarodowy Kongres Naukowej Organizacji. Referaty powinny być przedstawione do Komitetu Kongresu w Washingtonie za pośrednictwem Polskiego Komitetu Naukowej Organizacji (Warszawa, Mokotowska 51/53), który też udziela szczegółowych informacji o Kongresie.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 50 z dn. 7 lipca r. b. ogłoszony został tekst układu płatniczego polsko-francuskiego oraz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, wprowadzające w życie ten układ płatniczy.

W Dz. Ust. Nr. 51 z dn. 12 lipca r. b. ogłoszone zostało pod poz. 396 rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej, przedłużające o jeden rok, t. j. do dn. 18 lipca 1938 r. termin wejścia w życie rozporządzenia o dozorcze nad wyrobem i obiegiem środków kosmetycznych z dnia 23 czerwca 1934 r.

W Dz. Ust. Nr. 52 z dn. 14 lipca r. b. ogłoszone zostało pod poz. 409 rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej o farmakopei polskiej.

Zgodnie z przepisami tego rozporządzenia, z dniem 1 stycznia 1938 r. obowiązywać poczytna Farmakopea Polska.

Należy z żywym zadowoleniem powitać ogłoszenie farmakopei polskiej, której opracowanie trwało niespełna 20 lat. Pozostawiając do jednego z następnych numerów szersze omówienie polskiej farmakopei, sformułować można a priori opinię, że dzieło, którego redakcja trwała tak długi okres czasu, jest zapewne opracowaniem zasługującym na całkiem szczególną uwagę.

W Dz. Ust. Nr. 53 z dn. 16 lipca r. b. ogłoszone zostały pod poz. 413 — 418 ustawy o ratyfikacji porozumień handlowych i protokołów dodatkowych między Polską a Węgrami, Polską a Czechosłowacją, Polską a Estonią, Polską a Irakiem, Polską a Belgią, Polską a W. Brytanią.

W Dz. Ust. Nr. 54 z dn. 19 lipca r. b. ogłoszone zostało pod poz. 423 rozporządzenie Pre-

zydenta Rzeczypospolitej o wprowadzeniu w życie traktatu handlowego i nawigacyjnego między Polską a Francją.

Do rozporządzenia tego dołączony został pełny tekst traktatu handlowego i nawigacyjnego pomiędzy Rzeczypospolitą Polską i Republiką Francuską, podpisanego w Paryżu dn. 22 maja 1937 r.

W Dz. Ust. Nr. 55 z dn. 22 lipca r. b. ogłoszone zostały pod poz. 427 i 428 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie wprowadzenia w życie postanowień dodatkowych w zakresie układów handlowych między Polską a Węgrami i Polską a Norwegią.

W Dz. Urzęd. Min. Skarbu Nr. 16 z dn. 30 czerwca r. b. ogłoszony został pod poz. 539 okólnik Min. Skarbu wyjaśniający sposób czenia imitacji linoleum na tekturze.

W Dz. Urzęd. Min. Skarbu Nr. 16 z dn. 30 czerwca r. b. ogłoszony został pod poz. 535 okólnik Min. Skarbu w sprawie taryfikacji farb o złożonym składzie chemicznym kilku związków metali.

W Dz. Urzęd. Nr. 17 z dn. 10 lipca r. b. ogłoszony został pod poz. 582 okólnik Min. Skarbu wyjaśniający, że wolny jest od opłaty stempłowej wniosek o skażenie przywożonych z zagranicy tłuszczów i olejów.

W Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 17 z dn. 10 lipca r. b. ogłoszony został pod poz. 584 okólnik Min. Skarbu, zezwalający generalnie na dokonywanie odprawy celnej substancji i przetworów odorujących na podstawie pozwoleń Min. Opieki Społecznej, bez przedstawiania pozwoleń Ministra Skarbu.

W Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 17 z dn. 10 lipca r. b. ogłoszony został pod poz. 590 okólnik Min. Skarbu w sprawie zwolnienia niektórych towarów od pozwoleń przywozowych Min. Przemysłu i Handlu.

Zgodnie z postanowieniami tego rozporządzenia, udzielone zostaje generalne pozwolenie na przywóz rud, szlamów, żużli, zendry — wymienionych w poz. 177 taryfy celnej. Mówiąc innymi słowy, importer tych rud (a więc m. in. piryków) jest uwolniony od starania się o pozwolenie przywozu, a urzędy celne dokonywują odprawy celnej rud i innych produktów wymienionych w poz. 177 taryfy celnej bez pozwolenia przywozu.

W Nr. 166 „Monitora Polskiego” z dn. 23 lipca r. b. ogłoszone zostało pod poz. 279 rozporządzenie, na mocy którego Związkowi Przemysłu Chemicznego nadal przysługuje prawo wystawiania zaświadczeń na uzyskanie zwrotu cła przy wywozie niektórych produktów chemicznych zagranicę.

CENY NIEKTORYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ DOMU HANDLOWEGO

B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

Cena w zł. za 100 kg.

Aceton	350.—	Kaolina w kaw. i w proszku	41.—
Alun chromowy	72.—	Kreda chem. czysta	52.—
Alun krystaliczny	53.—	Kwas borny	185.—
Alun mielony	53.—	Kwas szczawiowy	150.—
Antichlor kryst.	41.—	Litopon 30%	82.—
Antimonium crud. w kawałkach	160.—	Minia ołowiana	130.—
Antimonium crud. w proszku	190.—	Minia żelazowa min. 90%	80.—
Asfalt Gilsonit	85.—	Nadboran sodowy	370.—
Azotan baru	185.—	Nadmanganian potasu	300.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie		Nitrobenzol	450.—
Błękit Milori i Paryski	650.—	Octan kobaltu	1200.—
Biel cynkowa	88.—	Octan ołowiu	165.—
Biel ołowiana	160.—	Oleina	200.—
Boraks kryst.	85.—	Oil rycynowy med.	230.—
Boraks w proszku	87.—	Pumeks w kawałkach	60.—
Boran manganu	340.—	Pumeks w proszku	40.—
Braunsztyn	80.—	Sadza ameryk. Carbon black marki Witco — ceny konwencyjne.	
Chlorek baru	75.—	Salmiak mielony	115.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	120.—	Salmiak w kaw. subl.	200.—
Chlorek wapna	40.—	Siarczan kobaltu	750.—
Dwuchromian potasu	190.—	Siarczan magnezu	21.—
Dwuchromian sodu	165.—	Siarczan miedzi	84.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	65.—	Siarczan żelazowy	15.—
Fenol	310.—	Siarka mielona	35.—
Fosforan sodu trójzasadowy	90.—	Siarka w laskach	35.—
Fosfor czerwony	650.—	Talcum 000	19.—
Glejta angielska w proszku	160.—	Talcum 00000	26.—
Glin metaliczny w proszku	550.—	Talcum 000000	29.—
Grafit angielski w łuskach	130.—	Tanina 92%	750.—
Grafit angielski w proszku 95/97%	130.—	Tlenek kobaltu 76%	2.200.—
Hydrosulfit	280.—	Węglan magnezu w cegielkach	230.—
Kalafonia	72 50	Węglan magnezu w proszku	125.—
Kamfora w taflach	725.—	Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	160.—
Klej kostny	150.—	Ziemia okrzemkowa	35.—
Klej skórny	185.—	Żelazocjanek potasowy	330.—
		Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:	Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat):
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.“, Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	„ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Leszno 15, tel. 11-06-81,	Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amoniakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maury- cy Luxemburg. Warszawa, Sena- torska 28/30, tel. 6 00 19.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 SIERPNIĄ 1937 ROKU

STATYSTYKA PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Jak co roku, wydany został nakładem Głównego Urzędu Statystycznego Rzeczypospolitej Polskiej „Mały Rocznik Statystyczny” obejmujący statystykę za r. 1936. Tegoroczne wydawnictwo jest obszerniejsze od poprzedniego, obejmując 432 strony druku, co zwłaszcza w porównaniu z niespełna 200 stronicowym Rocznikiem r. 1930 stanowi znakomity postęp. Rocznik zaopatrzonej jest w liczne tablice, wykresy i mapy, ułatwiające czytanie opublikowanych danych statystycznych.

Obfity i wszechstronny materiał, zebrany w Roczniku, oświetla z najrozmaitszych punktów widzenia, często również w skali międzynarodowej, polską rzeczywistość. Stanowi też cenne źródło wiadomości, potrzebnych każdemu, kto pragnie się zorientować w polskich stosunkach gospodarczych, geograficznych, oświatowych, społecznych i innych, dostępnych statystyce. Oczywiście, niepodobna snuć wniosków ekonomicznych wyłącznie tylko na podstawie danych, ogłoszonych w Roczniku, choć stanowi on niewątpliwie niezastąpiony podręcznik informacyjny.

W świetle danych, opublikowanych w tegorocznym wydawnictwie, charakterystyka polskiego przemysłu chemicznego może być ujęta w następujących liczbach:

Liczba zakładów przemysłu chemicznego (bez zakładów VIII kategorii) wynosiła w r. 1935 — 957 zakładów, przewyższając 892 zakłady, czynne w r. 1934. Ilość zatrudnionych robotników w tych samych okresach czasu wynosiła 44.043 w r. 1935 i 43.379 w r. 1934; ilość zatrudnionych pracowników umysłowych — 7.790 i 7.349, ilość przepracowanych robotniko-dni — 13.327 tys. i 13.209 tys. Wypłaty robocizny brutto — 77.453 tys. zł. i 79.263 tys. zł.

Podana jest też produkcja ważniejszych artykułów przemysłowych, spośród których niżej drukujemy niektóre dane w zakresie przemysłu chemicznego.

Liczby te różnią się w nieznacznym stopniu od danych, publikowanych przez nas w dorocznych sprawozdaniach Związku Przemysłu Chemicznego. Przyczyna leży oczywiście w tym, że Główny Urząd Statystyczny operuje danymi, opartymi na kwestionariuszach wszystkich przedsiębiorstw przemysłowych; Związek natomiast, ogłaszając liczby produkcji za każdy rok poprzedni już w pierwszych miesiącach roku następnego, operuje danymi przybliżonymi.

	1929	1935	1936
	w tysiącach ton		
Koks	2.123	1 562	1 569
Benzol oczyszczony	14	16	16
Barwniki	0,9	1,9	1,8
Jedwab sztuczny	2,7	5,4	5,1
Siarczan amonu	54	61	59
Azotan amonu	5,6	2,7	3
Azotniak	163	32	29
Superfosfat	304	68	106
Kwas siarkowy 50°Be	373	179	215
Soda amoniakalna	100	60	70
Mydła	39,2	51,1	56,4
Biel cynkowa	6,9	10	11,4
Lakiery	2,1	2	.

Ale w komentarzu do cytowanej powyżej statystyki mieszczą się (zapewne przez niedopatrzenie) pewne błędy. Mianowicie produkcja mydła, zgodnie z podanym przez G.U.S. wyjaśnieniem, wykazana jest bez wytwórczości zakładów VIII kategorii, które jakoby „nie odgrywają roli lub też odgrywają bardzo nieznaczną w produkcji”. Tak nie jest, a nawet — według posiadanych przez nas informacji — właśnie statystyka produkcji mydła G.U.S. obejmuje również fabryki VIII kategorii.

Cennym uzupełnieniem statystyki polskiej produkcji chemicznej są dane, dotyczące produkcji światowej. Następujące liczby podane są w Małym Roczniku Statystycznym w zakresie artykułów chemicznych:

	1934	1935
	w tysiącach ton	
Związki azotowe przeliczone na azot związany	1.792	2.041
Siarczan amonu	4.139	4.544
Azotniak	1.034	1.257
Superfosfaty	12.860	13.236
Fosforyty	10.359	11.676
Sole potasowe w przel. na K ₂ O	2.120	2.522
Jedwab sztuczny	361,9	462

Ponadto, Rocznik podaje wytwórczość ważniejszych producentów świata następujących artykułów chemicznych: kwas siarkowy, siarczan amonu, azotniak, saletra wapniowa, saletra sodowa, superfosfaty, fosforyty, sole potasowe, jedwab sztuczny, celuloza, spirytus.

Już z tej garści wskazanych przez nas liczb wynika, że istotnie Mały Rocznik Statystyczny jest interesującym wydawnictwem. Niska cena, wynosząca 1 zł. za egzemplarz, powinna zachęcić do nabywania i korzystania z tej pracy Głównego Urzędu Statystycznego.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu donosi nam, że obok wytwarzanej i sprzedawanej dotychczas soli glauberskiej krystalicznej, przystąpiła do produkcji i sprzedaży odwodnionego kalcynowanego siarczanu sodu, przeznaczonego zarówno na potrzeby rynku wewnętrznego, jak na eksport.

Przemysł Chemiczny „Boruta” Sp. Akc. w Zgierzu donosi nam, że podjęła fabrykację kwasu litolowego (chlorotoluidynosulfonowego 2. 1. 5. 4.) w ilościach, pokrywających wewnętrzne zapotrzebowanie rynku polskiego.

W ten sposób gama wytwarzanych w kraju półproduktów organicznych poszerza się o następny z kolei artykuł, co jest pozytywnym zjawiskiem w zakresie uzupełniania ogniw naszej produkcji syntetyczno-organiczej.

Firma „Fungos” w Warszawie, ul. Nowogrodzka 49, zawiadamia nas, że przystąpiła do produkcji preparatów chemicznych, służących do zabezpieczenia drewna użytkowego od niszczących czynników biologicznych, fizycznych i chemicznych. Produkcja prowadzona jest we własnym zakresie, na podstawie oryginalnych patentów w oparciu o surowce wyrabiane w kraju.

IV ZJAZD CHEMIKÓW POLSKICH

Polskie Towarzystwo Chemiczne przystąpiło do organizacji IV Zjazdu Chemików Polskich, który odbędzie się w Wilnie, w czerwcu r. 1938.

Poprzednie Zjazdy Chemików Polskich miały miejsce: I w Warszawie, II w Poznaniu i III we Lwowie. Celem zjazdów jest przejrzenie dorobku polskiego w zakresie chemii czystej i stosowanej oraz nauczania chemii w przeciągu lat, ubiegłych od poprzedniego Zjazdu.

Przyszłoroczny Zjazd Chemików Polskich połączony będzie z uroczystym obchodem setnej rocznicy śmierci znakomitego uczonego polskiego, Jędrzeja Śniadeckiego, który podłożył podwaliny pod polskie słownictwo chemiczne.

Poprzednie Zjazdy cechowały się znaczną ilością zgłoszonych referatów, znamionujących duży dorobek naukowy. Tymbardziej przeto Zjazd r. 1938 — mający szczególnie doniosłe znaczenie i zapowiadający się ilościowo bardzo liczebnie — powinien dać obfity plon przyczynków i badań w dziedzinie chemii teoretycznej lub technicznej.

Wprawdzie w roku bieżącym odbyły się już dwa zjazdy, obejmujące tematami zagadnienia chemiczne: I Zjazd Inżynierów Chemików oraz Zjazd Lekarzy i Przyrodników. Ponadto, we wrześniu r. b. ma się odbyć Pierwszy Polski Kongres Inżynierów, gdzie również omawiane będą sprawy technologiczno-chemiczne. Należy jednak sądzić, że pomimo wyraźnej inflacji zjazdów chemicznych w roku bieżącym, IV Zjazd

Chemików Polskich przyniesie interesujące i ciekawe komunikaty i odczyty.

Referaty należy zgłaszać do Głównego Komitetu Wykonawczego IV Zjazdu Chemików Polskich (Warszawa, Politechnika, Polna 3, Polskie Towarzystwo Chemiczne); termin zgłaszania referatów i nadsyłania krótkich streszczeń wyznaczony został do dn. 1 lutego 1938.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Wartość wywozu produktów chemicznych w pierwszym półroczu roku bieżącego wyniosła 25.333 tys. zł. W porównaniu z wartością wywozu w I półroczu roku ubiegłego (19.397 tys. zł.) — eksport wzrósł o 5.936 tys. zł., co stanowi około 31%.

Wzrost wartości wywozu, po dokładniejszej analizie, należy przede wszystkim przypisać wzrostowi ilości wymienionych towarów, w mniejszej mierze wzrostowi cen.

Szczególnie wzrósł wywóz: smół węglowych, benzolu, fenolu, siarczanu amonu, karbidu, nadtaliny, wapna bielącego, bieli cynkowej, środków zapalczych, superfosfatów, ceraty. Zmniejszeniu uległ wywóz olejów smołowych, siarczanu miedzi, soli potasowych, saletry, azotniaku, żelazochromu.

Wydatniejszą zwyżkę cen eksportowych wykazują makuchy.

W nomenklaturze eksportowej ponownie zjawiają się, niewywożone w r. 1936: kwaśny węgiel sodu, alkohol metylowy, bakelit; szereg drobniejszych pozycji wykazuje ożywiony wzrost.

Dnia 16 lipca r. b. podpisany został w Anglii układ kontyngentowy polsko-turecki, ustalający roczne kontyngenty wywozowe. Należności z tytułu wymiany towarowej będą dokonywane w drodze rozrachunku.

W związku z powiększającym się obrotem towarowym Polski z Afryką Zachodnią, Państwowy Instytut Eksportowy informuje, że regularne linie towarowe z Liverpoolu, Londynu, Hamburga, Marsylii i Genui do portów Złotego Wybrzeża obsługiwane są przez okręty następujących towarzystw: Elder Dempser Lines, Ltd., Unites Africa Co Ltd., Woerman Line, Chargeurs Reunis i Navigazione Libera Triestina.

Zwracamy uwagę na następujące raporty, opublikowane w Nr 22 „Informatora Eksportowego”:

Afryka Zachodnia — Możliwości wymiany towarowej.

Austria — Projekty złagodzenia reglamentacji dewizowej.

Szwajcaria — Widoki zbytu oleiny polskiej.

KRONIKA

Związek Przemysłu Chemicznego dysponuje pewną ilością ofert chemików z wykształceniem politechnicznym i uniwersyteckim, poszukujących zatrudnienia w przemyśle. Kandydatami są przeważnie inżynierowie, którzy niedawno ukończyli wyższe studia. Zwracamy uwagę zrzeszonych fabryk chemicznych na możliwość korzystania ze złożonych w Związku ofert.

Archiwum fotograficzne Związku Przemysłu Chemicznego od szeregu lat gromadzi fotografie polskich fabryk chemicznych. Fotografie te są doskonałym materiałem propagandowym, służąc nie tylko do ilustracji ogłaszanych przez Związek w prasie polskiej i zagranicznej artykułów, lecz również dostarczane są często na prośbę rozmaitych nakładców polskich lub zagranicznych, którzy pragną ożywić wydawane przez nich publikacje. Tak np. przed niedawnym czasem dostarczyliśmy na żądanie czynników rządowych kilka fotografii do wydawanego w Stanach Zjednoczonych A. P. podręcznika geografii gospodarczej. Podobnych życzeń mamy dość dużo, a zadośćuczynienie im jest najzupełniej niezbędne.

Tymczasem zbiór fotografii Związku ulega wyczerpaniu, ponadto zaś konieczne jest stałe aktualizowanie przechowywanych przez nas zdjęć. Dlatego też prosimy wszystkie zrzeszone fabryki chemiczne o stałe dostarczanie nam fotografii fabrycznych (w szczególności wnętrza i ciekawszej aparatury) — nadających się do reprodukcji, a więc nie stanowiących tajemnicy. Fotografie powinny być dostarczane w formie odbitek na czarnym błyszczącym papierze, formatu nie mniejszego niż 10×14 .

Zarząd Miejski w m. st. Warszawie rejestruje oferentów, którzy pragną zajmować się dostawami dla wszystkich wydziałów i przedsiębiorstw Zarządu Miejskiego. Rejestrowanie oferentów odbywa się na podstawie wypełnienia przez zainteresowane firmy arkusza ankiety, którą wydaje Sekcja Koordynacji Zakupów Wydz. Spraw Ogólnych Zarządu Miejskiego (Warszawa, Senatorska 12).

Zwracamy uwagę interesujących się zagadnieniami wystawowymi na ciekawą broszurę, pióra Inż. K. Jackowskiego, Dyrektora Muzeum Techniki i Przemysłu w Warszawie p. t. „Na marginesie wystawy międzynarodowej w Paryżu”. Broszura ta obejmuje krytyczny pogląd na dydaktykę wystawową, a szczególną uwagę poświęca eksponatom Muzeum Techniki i Przemysłu w ramach Pawilonu Polskiego w Paryżu.

Wydana przez Związek publikacja „Wytwórczość Chemiczna w Polsce” cieszy się dużym powodzeniem. Stwierdzić wskutek tego już obecnie można, że wydawnictwo to wypełnia lukę w publicystyce informacyjno-przemysłowej. Niewątpliwie do powodzenia książki przyczynia się bardzo niska jej cena, wynosząca zł. 3 za

egzemplarz. Cena ta pokrywa zresztą w bardzo nieznacznym tylko stopniu efektywne koszty, jakie poniósł Związek Przemysłu Chemicznego.

Przypominamy, że skład główny „Wytwórczości Chemicznej w Polsce” mieści się w drukarni L. Bogusławskiego, Warszawa, Stokrzyska 11.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr 59 z dn. 6 sierpnia r. b. ogłoszona została pod poz. 464 ustawa z dnia 1 lipca 1937 o zapewnieniu pracy i o zaopatrzeniu uczestników walk o niepodległość Państwa Polskiego.

Zgodnie z przepisami ustawy, każde przedsiębiorstwo i zakład pracy obowiązane jest zatrudniać na każdym 33 pracowników conajmniej 1 osobę spośród skierowanych przez właściwe instytucje pośrednictwa pracy osób, odznaczonych Krzyżem lub Medalem Niepodległości, albo takich, które w odpowiednim trybie udowodnią czynny udział w walkach o niepodległość.

Osobom takim, już zatrudnionym, wypowiedzieć można umowę o pracę tylko z ważnych przyczyn.

W Dz. Ust. Nr 59 z dn. 6 sierpnia r. b. ogłoszone zostały pod poz. 465 i 466 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 17 lipca 1937 o cenach i opłacie monopolowej spirytusu na cele niekonsumcyjne.

Aktualne obecnie ceny spirytusu są następujące:

Do wyrobu galenowych środków leczniczych, specyfików farmaceutycznych — cena zł. 7,50 za litr spirytusu 100% -wego; opłata monopolowa (mieszcząca się w cenie spirytusu) — zł. 5,60;

Do wyrobu artykułów perfumeryjno-kosmetycznych — cena zł. 5, opłata monopolowa — zł. 3,10;

Do wyrobu octu — cena zł. 1,20, opłata monopolowa — zł. 0,55;

Do wszystkich innych celów przemysłowych — cena zł. 0,70.

Rozporządzenie weszło w życie dn. 7 sierpnia r. b.

W Dz. Ust. Nr 59 z dn. 6 sierpnia r. b. ogłoszone zostało pod poz. 467 rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 22 lipca 1937 o zniżkach celnych.

Rozporządzenie to uzupełnia obowiązujące dotychczas ulgi celne przez wprowadzenie następujących:

Kazeina (poz. 129 p. 5 tar. celn.) za zezwol. Min. Skarbu opłaca 40% cła normalnego.

Antracen surowy (poz. 194 p. 1 tar. celn.) za zezwol. Min. Skarbu opłaca 10% cła normalnego.

Ponadto, rozporządzenie powyższe pogłębia zniżkę celną na niewyrabiane w kraju maszyny i aparaty, które za zezwoleniem Min. Skarbu opłacają cło w wysokości 20% stawek normalnych, zamiast dotychczasowych 35% stawek normalnych.

Z W I E D Z A J
MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI
W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1
TELEFON 298-84

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN FIRMY EDWARD GRO-
NIOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

Cena w zł. za 1 kg.			
Aceton	3.45	* Kwas fosforowy chem. czysty	3.—
Ałun chromowy	0.82	* Kwas fosforowy techniczny	2.40
Ałun krystaliczny	0.55	Kremotartar	2.60
Antychlor krystaliczny	0.41	Kwas cytrynowy	4.60
Biel cynkowa	0.85	* Kwas solny techn.	0.15
Biel ołowiana	1.60	Kwas winowy kryst.	4.60
Boraks krystal.	0.90	Litopon 30%	0.85
Cerezyzna biała II gat.	1.80	Minia ołowiana 99/100%	1.35
Cerezyzna żółta	1.70	Minia żelazna	0.40
Chlorek magnezu	0.29	Nadboran sodowy	4.—
Chlorek baru	0.70	Nadmanganian potasu	3.50
Chlorek cynku 98/100%	1.20	Naftalin	0.72
Chlorek wapna	0.40	Nigrozyna wodna	7.—
Chlorek wapnia	0.28	Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Dwuchromian potasu	1.90	Olej rycynowy techniczny	1.80
Dwuchromian sodu	1.65	Olej kostny	4.50
Degrasorygin. Stadlera Moelon I	1.35	Olej turecki 50%	0.85
Dekstryna biała	0.67	Olej turecki 80%	1.40
* Esencja octowa 80%	2.70	Oropon (bejca dla skór) niem.	1.50
Emetyk	6.50	Octan sodu	1.—
* Formalina 40%	1.70	Ozokeryt czarny	2.—
Fosforan sodowy 3 ¹ zasadowy	0.90	Ozokeryt bielony	4.25
Fenol krystal.	3.10	Parafina w taflach	1.15
Fluorek sodu	2.—	Woda utleniona 30%	3.20
Glukoza nieskażona	0.70	Siarka	0.35
Kaolina	0.14	Siarczan glinu	0.24
Kreda zwykła szlamowana	0.08	Siarczan żelaza	0.18
Kreda ch. cz.	0.55	Sól szczawikowa	1.42
Kalafonia krajowa	0.72	Sól glauberska kryst.	0.10
Kalafonia amerykańska „Hercules” N. jasna	1.40	Sól gorzka	0.22
* Kwas octowy 30% techn.	1.—	Sadze angielskie	1.30
Kwas mrówkowy	2.35	Tłuszcz z wełny jasny	1.15
Kwas mlekowy 50%	1.40	Tłuszcz z wełny ciemny	0.75
Kwas mlekowy 80%	2.40		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 1 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.”, Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00. Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24. Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30. Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94. Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24. Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maury- cy Luxemburg. Warszawa, Sena- torska 28/30, tel. 6 00 19.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Leszno 15, tel. 11.06-81, Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49 Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda amoniakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24. Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94. Sól glauberska krystaliczna oraz kal- cynowana, odwodniona: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
Faraceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna”.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94. Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bożusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 WRZEŚNIA 1937 ROKU

REGLAMENTACJA TOWAROWA

Jak wiadomo, obowiązuje w Polsce od półtora roku całkowita reglamentacja towarowa w obrocie z zagranicą, polegająca na konieczności wyjednywania pozwoleń przywozu przy imporcie wszystkich artykułów z poza granic celnych Rzeczypospolitej. Od zasady tej poczynione są pewne wyjątki, sprowadzające się do generalnego udzielania pozwoleń wszystkim importerom (bez żadnych specjalnych starań z ich strony); w zakresie przemysłu chemicznego wyjątek ten dotyczy wszelkich rud, a więc również pirytów.

Min. Przemysłu i Handlu uruchamia kontyngenty na przywóz bądź to w wyniku umów kontyngentowych między Polską a poszczególnymi krajami, bądź też t. zw. „kontyngenty surowcowe”, obejmujące zespół autonomicznych kontyngentów na niezbędne dla przemysłu surowce. Ponieważ składanie podań o pozwolenia przywozu z list kontyngentów surowcowych nie odbywało się dotychczas w sposób dostatecznie uporządkowany, przeto Ministerstwo poleciło poinformować fabryki, importujące surowce, o konieczności przestrzegania pewnych zasad w tym zakresie.

Zasady owe, wynikające z ogólnej polityki reglamentacyjnej, są następujące.

1) Okresy kontyngentowe są dwumiesięczne w porządku chronologicznym, a więc obejmują następujące okresy czasu: styczeń — luty, marzec — kwiecień, maj — czerwiec, lipiec — sierpień, wrzesień — październik, listopad — grudzień.

2) Podania o pozwolenia przywozu powinny obejmować więc zapotrzebowanie dwumiesięczne, z uwzględnieniem sezonowości produkcyjnej.

3) Podania o pozwolenia przywozu powinny być składane w zasadzie do 15-go dnia miesiąca, poprzedzającego okres kontyngentowy.

4) Podział kontyngentów na artykuły z list surowcowych będzie dokonywany przez Centralną Komisję Przywózową do 15-go dnia miesiąca, rozpoczynającego dwumiesięczny okres kontyngentowy (np. na okres wrzesień — październik do dn. 15 września).

5) Zawiadomienie o dokonanej przydziale albo wysyłka pozwolenia za zaliczeniem nastąpi najpóźniej do 20-go dnia miesiąca, rozpoczynającego dwumiesięczny okres kontyngentowy, (np. na okres wrzesień — październik do dn. 20 września).

6) Podania o pozwolenie przywozu, złożone po wskazanym w p. 3 terminie, będą rozpatrywane dopiero w następnym dwumiesięcznym okresie kontyngentowym; odchylenia od tej zasady będą stosowane tylko w wyjątkowych przypadkach, jeżeli importująca surowce firma uzasadni w sposób przekonujący przyczyny opóźnienia złożenia podania.

Wskazać ponadto trzeba, że technika składania podań nie uległa zmianie. Każde podanie powinno być zbadane przez organizację opiniodawczą, właściwą dla siedziby firmy, a więc przez odpowiednią Izbę Przemysłowo-Handlową na prowincji albo przez Centralny Związek Przemysłu Polskiego, jeśli chodzi o przedsiębiorstwa przemysłowe, których siedziba znajduje się w Warszawie. Podanie, po zaopatrzeniu go w odpowiednią adnotację, jest kierowane przez organizację opiniodawczą do Centralnej Komisji Przywózowej, która we wskazanym wyżej trybie zajmuje się rozdziałem wyznaczonych przez Ministerstwo kontyngentów przywózowych.

Opisana wyżej metoda postępowania dotyczy pozwoleń przywozu w zakresie list surowcowych. A więc kontyngenty umowne, wynikające z postanowień traktatów handlowych, mogą być wykorzystywane w miarę istnienia niewyczerpanego kontyngentu *niezależnie od czasu*, kiedy importer złoży podanie o pozwolenie przywozu.

Ponieważ nowe instrukcje Ministerstwa o składaniu podań, dotyczących pozwoleń przywozu, są bardzo istotne dla przywoźących z zagranicy surowce przemysłowe — więc też zwracamy szczególną uwagę fabryk chemicznych na konieczność ścisłego stosowania się do tych przepisów.

Na specjalne podkreślenie zasługuje ustalenie nieprzekraczalnego bez ważnych przyczyn terminu składania podań. Oczywiście, pociąga to za sobą konieczność planowania zapotrzebowania przedsiębiorstwa na surowce, co o tyle nie powinno sprawiać znaczniejszych trudności, że — jak wiadomo — pozwolenia przywozu są ważne na przeciąg 3-ch miesięcy i na 5 odpraw celnych. Nie mogą być natomiast prolongowane pozwolenia przywozu, których termin ważności upłynął.

Związek Przemysłu Chemicznego prosi zrzeszone fabryki o dokładne stosowanie się do sformułowanych wyżej instrukcyj i wskazówek.

SAMOLOTY IM. TOMASZOWSKIEJ FABRYKI SZTUCZNEGO JEDWABIU

Dn. 20 sierpnia r. b. odbyła się na lotnisku w Warszawie uroczystość przekazania Aeroklubowi eskadry 3-ch samolotów typu RWD 10, ofiarowanej przez Tomaszowską Fabrykę Sztucznego Jedwabiu na cele szkolenia rezerw lotniczych.

Uroczystość zagajona została przez Prezesa L. O. P. P., Gen. Berbeckiego, który podkreślił szczególną wagę treningu rezerw lotniczych dla spraw obrony Państwa. Prezes Tomaszowskiej Fabryki, p. Inż. F. Wiślicki, dokonując aktu wręczenia samolotów, wygłosił następujące przemówienie:

„Jestem szczęśliwy, że mogę w imieniu Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu Sp. Akc. ofiarować eskadrę 3-ch samolotów na cele szkolenia rezerw lotniczych, składając dar nasz na ręce p. Generała Berbeckiego. Sprawy obrony Państwa, głęboko odczute przez całe polskie społeczeństwo, są nam szczególnie bliskie, bo stanowią najistotniejszy element trwałego i wszechstronnego rozwoju kraju. Zewnętrznym wyrazem naszej troski o nieustanne zwiększanie siły obronnej Państwa jest Fundusz Obrony Narodowej, który wzrasta w chwili obecnej o 3 jednostki bojowe imienia T. F. S. J. Zyczę, aby przyczyniły się one do jak najskuteczniejszej zaprawy lotniczej i chwały polskich orlał”.

Wreszcie Prezes Aeroklubu Warszawskiego, Wice-Minister Komunikacji, p. Inż. J. Piasecki, podkreślił w swym przemówieniu, że ufundowanie 3-ch samolotów jest pierwszą tak hojną ofiarą, jaka została złożona w formie całej eskadry na cele szkolenia rezerw.

Natychmiast po akcie wręczenia i przejęciu eskadry, jeden z ofiarowanych samolotów wzbіл się w powietrze, pilotowany doświadczoną dłonią kpt. Włodarkiewicza, który na wysokości 1.000 metrów wykonał brawurowe i efektowne akrobacje lotnicze.

Cała uroczystość miała charakter wyjątkowo piękny i serdeczny; zakończona była przyjęciem, wydanym przez Aeroklub Warszawski.

WŚRÓD KSIĄŻEK

W ostatnich dniach ukazało się nowe i bardzo pożyteczne wydawnictwo p. t. „Polskie ustawodawstwo dewizowe”. Jest to praca pp. Dr. A. Mantła, Br. Mateckiego i T. Bielobradka, a więc autorów mających szczególną kompetencję w zagadnieniach reglamentacji dewizowej. Książka ta, obok urzędowych tekstów ustaw i rozporządzeń, podaje mnóstwo komentarzy, wyjaśnień i wskazówek, które znakomicie ułatwiają zapoznanie się z przepisami i z praktyką dewizową. Książka zawiera i omawia przepisy, które wyszły aż do końca lipca r. b. Są one w odpowiedni sposób usystematyzowane i zaopatrzone w skrowidz. Zamierzeniem autorów jest regularne wydawanie uzupełnień do książki — w miarę zmian istniejących przepisów. Dzieło wydane jest bardzo starannie i estetycznie. Zawiera przeszło 600 stron druku. Cena egzemplarza 18 zł.

Książka ta spotkała się już z bardzo dodatnią oceną, nie tylko w prasie, ale przede wszystkim w kołach najwięcej fachowych i miarodajnych w zakresie stosowania przepisów dewizowych. Możemy też z całym przekonaniem polecić ją sferom gospodarczym jako niezbędną i bardzo cenny podręcznik i informator, który bez wątpienia zaoszczędzi wiele czasu i trudów związanych dotąd z wyszukiwaniem i komentowaniem nie skodyfikowanych jeszcze przepisów dewizowych.

Wydawnictwo znajduje się na składzie w Banku Spółdzielczym Skarbowców — Warszawa, ul. Leszno 5 i pożądaną jest, aby osoby i instytucje, pragnące nabyć książkę, zwracały się bezpośrednio do tego Banku o jej nadesłanie. Narazie Bank może zaspokoić wszelkie żądania w dowolnej ilości egzemplarzy i załatwić będzie zlecenia niezwłocznie.

Kontynuując wydawanie praktycznych poradników organizacyjnych, Instytut Naukowy Organizacji i Kierownictwa przystąpił obecnie do wydania oryginalnej i pożytecznej pracy Mariana Kasińskiego, doradcy organizacyjnego, p. t. „Nowoczesny system zarządzania inwentarzem ruchomym”.

Celem tej pracy, obejmującej wyłącznie praktyczne wskazówki w zakresie gospodarki inwentarzowej, jest podanie wiadomości w zakresie należytego zabezpieczenia, racjonalnego wykorzystania i skutecznej kontroli użytkowania majątku ruchomego.

Książka ilustrowana jest odpowiednimi przykładami, formularzami, wykresami i t. d. Ponieważ system p. M. Kasińskiego został już wielokrotnie zastosowany w praktyce organizacyjnej, więc też omówienie go w specjalnym wydawnictwie wydaje się szczególnie celowe.

Praca obejmie ok. 50 stron pisma maszynowego i zawierać będzie około 15 schematów i tablic. Z uwagi na ograniczony nakład, uwarunkowany ilością subskrybentów, wydawnictwo należy zamiawać z góry wprost w Instytucie Naukowym Organizacji i Kierownictwa (Warszawa, Mokotowska 53); cena w przedpłacie do dnia 20 września r. b. wynosi zł. 9.

INFORMACJE EKSPORTOWE

W związku z przewidywanymi rokowaniami o rozszerzenie wymiany towarowej polsko-łotewskiej, Sekcja Eksportowa przystąpiła do zbierania materiałów i dezyderatów, dotyczących wywozu chemicznego do Łotwy.

Związek złożył Komitetowi Traktatowemu Rady Handlu Zagranicznego dodatkowe postulaty kontyngentowe na wywóz artykułów chemicznych do Turcji.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. Nr. 23 i 24 „Informatora Eksportowego”):

Dania. Z końcem roku 1937 spodziewane jest wejście w życie nowej ustawy walutowej, wpro-

wadzającej ułatwienia w otrzymywaniu dewiz na potrzeby importu.

Ekwador. Z dniem 1 sierpnia b. r. zostały zniesione obowiązujące dotychczas ograniczenia dewizowe.

Francja. Z ważnością od 1 sierpnia b. r. obowiązuje nowa lista zwolnień od 13% podwyżki celnej. Na liście ulgowej znajduje się szereg produktów chemicznych, między innymi benzol i farby drukarskie.

Holandia. Przewidziane są podwyżki cła na benzol z 1.25 flor. na 3 flor. od 100 kg. oraz na farby olejne z 6% do 10% ad valorem. Z dniem 1 sierpnia b. r. przedłużono na rok okres kontyngentowania wwozu makuchów. Zmiana okresu podstawowego z 1931/33 na 1935/36 zwiększa możliwości polskiego eksportu przeszło dwukrotnie.

Indie Holenderskie. Lista artykułów chemicznych, dopuszczonych do bezcłowego przywozu, została powiększona o chlorek glinu, klej kazeinowy i octan sodu.

Kanada. Stawka celna na importowane wyroby azbestowe została ustalona na 22,5% od wartości.

Włosa Afryka Wschodnia. Od dnia 1 września 1937 r. przywóz wszelkich towarów został poddany systemowi licencyjnemu. Licencje importowe będą wydawane przez urzędy poszczególnych prowincji afrykańskich.

Zwracamy uwagę na następujące raporty publikowane w Nr. Nr. 23 i 24 „Informatora Eksportowego”.

Argentyna. Handel Zagraniczny i wymiana towarowa z Polską.

Japonia. Nowe przepisy dewizowe.

Łotwa. Dostawy kaolinu.

Meksyk. Dostawy towarów polskich.

KRONIKA

Dn. 19 sierpnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego. Zarząd zapoznał się z wnioskami Komisji Komunikacyjnej Związku w zakresie zamierzonych zmian kolejowej taryfy przewozowej i wnioski te zaakceptował. Dyrekcja Związku zdała sprawę z toczących się kwartalnych rokowań kontyngentowych polsko-francuskich i polsko-niemieckich. Zarząd zapoznał się z ułożonym przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Katowicach kwestionariuszem w sprawie zaopatrzenia przemysłu w węgiel i postanowił ankietę tę rozesłać wszystkim zrzeszonym przedsiębiorstwom (równocześnie z niniejszym numerem Wiadomości ankietą ta jest dostarczona wszystkim członkom Związku). Zarząd przyjął wreszcie do wiadomości, że zgodnie z uchwałą Prezydium — kierownicy zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych zostali poinformowani o wytycznych składania

ofiar na F. O. N. i zapytani o dotychczasowy wynik odpowiedniej akcji.

Dnia 13 sierpnia b. r. odbyło się, przy liczonym współudziale przedstawicieli fabryk chemicznych, posiedzenie Sekcji Komunikacyjnej Związku, poświęcone rozważaniom spraw taryfowych, związanych z zamierzonymi projektami zmian taryf kolejowych w przewozach towarowych. Sekcja powzięła odpowiednie postanowienia, które zostały przedstawione Zarządowi Związku.

Komitet organizacyjny I. Polskiego Kongresu Inżynierów, który odbędzie się we Lwowie w dn. 12 — 14 września r. b., przypomina że zgłoszenia udziału i referatów na Kongres można dokonywać w biurze Komitetu Organizacyjnego w Warszawie, Krucza 14, tylko do dn. 6 września, a po tym terminie zgłoszenia takie trzeba kierować do Lwowa, pod adresem Polskiego Tow. Politechnicznego, Zimorowicza 9.

Towarzystwo Wystaw i Propagandy Gospodarczej w Katowicach donosi, że tegoroczny jesienny pokaz wystawowy odbędzie się w okresie od 2 do 17 października. Bliższych informacji udziela i zgłoszenia na pokaz przyjmuje Śląskie Towarzystwo Wystaw i Propagandy Gospodarczej w Katowicach, Stawowa 14.

W Nr 16 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” omawiając podjęcie wytwarzania preparatów chemicznych, służących do zabezpieczenia drewna użytkowego od niszczących czynników biologicznych i t. p., w nazwie firmy, wyrabiającej powyższe preparaty nastąpiła omyłka. Mianowicie nazwa tej firmy brzmi: „Fungus” Sp. z ogr. odp., Warszawa, Nowogrodzka 49.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W „Monitorze Polskim” Nr 184 z dn. 13 sierpnia r. b. ogłoszony został pod poz. 303 okólnik Min. Skarbu, zezwalający na stosowanie taryfowych zniżek celnych przy 20 zgłoszeniach celnych, zamiast — jak dotychczas — przy 5 zgłoszeniach celnych.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń kolejowych Nr. 33 z dn. 13 sierpnia b. r. ogłoszone zostało Rozporządzenie Ministra Komunikacji wprowadzające nową taryfę wyjątkową we — 5 na przewóz fosforytów niemielonych dla celów przemysłowych od stacji Cmielów i Sandomierz do stacji Chorzów, Hajduki.

E C H A

* Od dn. 19 do 24 sierpnia r. b. odbyły się w Warszawie — w wyniku postanowień nowego traktatu polsko-francuskiego — pierwsze zebrania Komisji Mieszanej do kontroli obrotu towarowego między Polską a Francją. W rokowaniach tych wziął udział z ramienia Rady Handlu Zagranicznego p. Inż. T. Zamoyski.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN DOMU HANDLOWEGO

B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

	Cena w zł. za 100 kg.		
Aceton	350.—	Kaolina w kaw. i w proszku	14.—
Alun chromowy	69.—	Kreda chem. czysta	52.—
Alun krystaliczny	50.—	Kwas borny	185.—
Alun mielony	50.—	Kwas szczawiowy	150.—
Antichlor kryst.	41.—	Litopon 30%	82.—
Antimonium crud. w kawalkach	160.—	Minia ołowiana	130.—
Antimonium crud. w proszku	190.—	Minia żelazowa min. 90%	80.—
Asfalt Gilsonit	85.—	Nadboran sodowy	370.—
Azotan baru	185.—	Nadmanganian potasu	300.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie		Nitrobenzol	450.—
Błękit Milori i Paryski	650.—	Octan kobaltu	1200.—
Biel cynkowa	88.—	Octan ołowiu	165.—
Biel ołowiana	160.—	Oleina	200.—
Boraks kryst.	85.—	Olej rycynowy med.	230.—
Boraks w proszku	87.—	Pumeks w kawalkach	60.—
Boran manganu	340.—	Pumeks w proszku	40.—
Braunsztyn	80.—	Sadza ameryk. Carbon black marki Witco — ceny konwencyjne.	
Chlorek baru	75.—	Salmiak mielony	115.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	120.—	Salmiak w kaw. subl.	200.—
Chlorek wapna	40.—	Siarczan kobaltu	750.—
Dwuchromian potasu	170.—	Siarczan magnezu	21.—
Dwuchromian sodu	150.—	Siarczan miedzi	84.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	65.—	Siarczan żelazowy	15.—
Fenol	310.—	Siarka mielona	35.—
Fosforan sodu trójzasadowy	90.—	Siarka w laskach	35.—
Fosfor czerwony	650.—	Talcum 000	19.—
Glejta angielska w proszku	150.—	Talcum 00000	26.—
Glin metaliczny w proszku	550.—	Talcum 000000	29.—
Grafit angielski w łuskach	130.—	Tanina 92%	750.—
Grafit angielski w proszku 95/97%	130.—	Tlenek kobaltu 76%	2.200.—
Hydrosulfid	280.—	Węglan magnezu w cegiełkach	230.—
Kalafonia	72 50	Węglan magnezu w proszku	125.—
Kamfora w tafłach	725.—	Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	160.—
Klej kostny	150.—	Ziemia okrzemkowa	35.—
Klej skórny	185.—	Żelazocjanek potasowy	330.—
		Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78.	Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06:00.	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Leszno 15, tel. 11-06:81,	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49	Soda amoniakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosewej, p-ta Czestochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maury- cy Luxemburg. Warszawa, Sena- torska 28/30, tel. 6 00 19.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Sól glauberska krystaliczna oraz kal- cynowana, odwodniona: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39
	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 WRZEŚNIA 1937 ROKU

STOSUNKI HANDLOWE ZE SZWAJCARIĄ

Podpisanie w dniu 30 czerwca nowych układów handlowych ze Szwajcarią, oraz wejście ich w życie w dniu 25 sierpnia r. b. kieruje uwagę na nasze obroty handlowe z tym krajem.

Jak wiadomo—Szwajcaria jest poważnym dostawcą wyrobów przemysłowych przede wszystkim w zakresie przemysłu metalowego, elektrotechnicznego i chemicznego. Wartość przywozu produktów chemicznych w latach 1935 i 1936 przekroczyła 6 milionów złotych, stanowiąc z górą 30% wartości przywozu ze Szwajcarii do Polski. Saldo bilansu handlowego ze Szwajcarią od szeregu lat układało się biernie dla Polski, charakter bowiem naszego wywozu niedopasowany do potrzeb szwajcarskich, lecz zwłaszcza ostra konkurencja i niski poziom cen na tym rynku nie pozwalał na wyrównanie obrotów.

W styczniu rb. wszedł w życie komplet nowych układów w myśl których wymiana handlowa ze Szwajcarią oparta została na zasadzie wiązanych transakcji kompensacyjnych, polegających na dobieraniu par złożonych z importera i eksportera w każdym kraju. Skomplikowana technika wykonania układów powierzona została Polskiemu Towarzystwu Handlu Kompensacyjnego. Działanie układów nastąpiło szereg wątpliwości, na pierwszym miejscu wymienić należy trudności wynikające z konieczności kompensowania w prywatnych transakcjach kompensacyjnych przywozu niezbędnych dla naszego przemysłu surowców i półproduktów oraz dóbr inwestycyjnych. Szczególnie kłopotliwa w pierwszym okresie działania układów była konieczność poszukiwania eksportera przy przywozie choćby najdrobniejszej części zamiennej do funkcjonującej instalacji, konieczność, która zmuszała fabryki do poszukiwania na rynku towaru eksportowego do transakcji wartości np. 500 złotych. Ten rodzaj kłopotów

następnie został przy pomocy Towarzystwa Kompensacyjnego opanowany przez grupowanie transakcji zbiorowych.

Z drugiej strony niepodobna zaprzeczyć, że układy styczniowe korzystnie wpłynęły na poprawę salda bilansu handlowego, wywołaną znacznym (dwukrotnym w ciągu I półrocza 1937 w porównaniu z I półroczem 1936) wzrostem wywozu polskiego, oraz skurczeniem się przywozu ze Szwajcarii, przy czym kurczenie to szczęśliwie w znacznej mierze przypadło na konkurencyjne wyroby przemysłu szwajcarskiego.

Nowe układy utrzymują zasadę prywatnych wiązanych transakcji kompensacyjnych, wprowadzając jednakże wybitne ich uporządkowanie. Szereg artykułów wywozu polskiego, znajdujących łatwiejszy zbyt lub mających charakter niezbędnego przywozu wyłączony został z transakcji prywatnych. Podpisany został również układ dotyczący spłaty wierzytelności finansowych towarów polskich. Należy przypuszczać że nowe układy nadal działać będą w kierunku poprawy stanu naszych obrotów ze Szwajcarią, nie stwarzając już opisanych wyżej trudności dla importerów ze Szwajcarii.

W zakresie spraw celnych, podpisany został protokół dodatkowy, zawierający doniesie, z punktu widzenia przemysłu chemicznego, zmiany. Mianowicie, Szwajcaria zrzekła się zniżek celnych na hydrosulfit, kwas fenylocynchoninowy oraz na kwas naftalenodwusulfonowy, których istnienie było szczególnie niewygodne dla polskiego przemysłu półproduktów i barwników organicznych oraz dla przemysłu farmaceutycznego. Dotychczas istniejące terminowe zniżki celne na dwadzieścia półproduktów organicznych uległy przedłużeniu do 31 grudnia 1938 r.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Istniejące w kraju hutnictwo ołowiu stwarza możliwości produkcji wszystkich związków ołowiu. Przez szereg lat jednak — podstawowe artykuły: minia i glejta ołowiane — nie były w Polsce wytwarzane w najwyższych gatunkach. Pewne więc ilości tych produktów musiały być importowane. Od kilkunastu jednak miesięcy, dzięki wysiłkom i milionowym inwestycjom znanej firmy „Giesche” Sp. Akc., wytwarzane są w kraju zarówno minia jak glejta w najwyższych odmianach, odpowiadających zarówno technicznym wymaganiom jak i Normom Wojskowym.

Minia używana jest w Polsce do wyrobu farb mineralnych, płyt akumulatorowych oraz szkła kryształowego.

Glejta stosowana jest do wyrobu płyt akumulatorowych, artykułów gumowych, kitu, octanu ołowiu it. d.

Import minii i glejty do Polski jest zupełnie zbyteczny.

FUNDUSZ OBRONY NARODOWEJ

Akcja zbiórki na cele Funduszu Obrony Narodowej wśród zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych przybrała dość poważne rozmiary. Z obowiązku sprawozdawczego notujemy następującą listę darów.

Spośród dotychczas zgłoszonych przez przedsiębiorstwa chemiczne lub zespoły pracownicze darów w naturze, do których również zalicza się eskadra 3 samolotów typu RWD 10 ofiarowana przez Tomaszowską Fabrykę Sztucznego Jedwabiu na cele szkolenia rezerw lotniczych — należy wymienić: czołg — Sp. Akc. „Lignoza”, ładunki do karabinów — Państwowa Wytwórnia Prochu, Pionki, 3 ciężkie karabiny maszynowe wraz z zaprzęgiem oraz 2 granatniki — Sp. Akc. „Hugohütte”, materiały wybuchowe — Sp. Akc. „Nitrat” i „Boryszew”, cement — Zakłady Solvay w Polsce, części gumowe masek przeciwgazowych — „Wolbrom” i „Sanok”.

Liczba fabryk chemicznych w których pracownicy opodatkowują się na rzecz F. O. N. — stale się powiększa; suma która z tego tytułu została wpłacona do dnia 1 września 1937 r. przekracza 120.000 zł.

Listę przedsiębiorstw, które złożyły lub zadeklarowały dary na F. O. N. w formie pieniężnej zapoczątkowały następujące przedsiębiorstwa: Zjedn. Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie i Mościcach (zł. 20.000), Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych (zł. 10.000), „Magister Klawe” (zł. 8.000), Zjednoczone Fabr. Materiałów Wybuchowych i Azotu, Fabr. „Somer i Nowef”, Fabr. Chem. „J. Krause”, Zakł. Gum. „Semperit”, Firma „Miklaszewski”, Fabr. Bieli Cynk B-cia Löbbecke, Fabr. Chem. M. Leszczyński, Zjednoczenie Sprzedaży Kwasu Siarkowego, Sp. Akc. „Nobiles”, Sp. Akc. „Radocha”.

Dary niektórych zakładów chemicznych, ze względów specjalnych, nie mogą być ujawnione.

Wytyczne akcji zbiórki na Fundusz Narodowy, ustalone zostały przez Ministra Spraw Wojskowych i zgodnie ze wskazówkami Min. Prze-

mysłu i Handlu wytyczne te powinny być również przestrzegane przez sfery gospodarcze. Najbardziej też pożądane jest składanie przez ofiarodawców darów w postaci pieniędzy, papierów wartościowych oraz kruszców.

W przypadku ofiarowania darów w naturze należy przeliczyć je na wartość w gotówce. Z produktów przemysłowych przyjmowane będą dary jedynie w postaci przedmiotów użytku wojskowego, jak sprzętu uzbrojenia, motorowego, lotniczego, amunicji i t. p. Ze strony pracowników zakładów przemysłowych pożądana jest ofiarność również w formie zgłoszeń pracy w godzinach nadliczbowych.

Dodać należy, że akcje zbiórki na Fundusz Obrony Narodowej (F. O. N.), Fundusz Obrony Morskiej (F. O. M.) oraz na rzecz L. O. P. P., prowadzone są równolegle, a cele tych instytucyj, stosownie do miarodajnych oświadczeń, są równorzędne.

WŚRÓD WYDAWNICTW

W r. 1935 American Chemical Society w celu uczczenia trzecieściecia istnienia amerykańskiego przemysłu chemicznego, postanowiło opublikować książkę, która w przystępny sposób informowałaby inteligentny ogół o znaczeniu wytwórczości chemicznej i o jej wpływie na bieg życia każdego człowieka.

Napisanie książki powierzono A. Cressy Morrisonowi, który doskonale wywiązał się z zadania. Pod tytułem „Man in a chemical world” stworzył dzieło, pełne polotu, w miarę obciążone balastem wiadomości rzeczowych i w miarę uskrzydłone tchnieniem entuzjazmu. Tendencją książki jest wykazanie dodatnich rezultatów „służby” przemysłu chemicznego dla ludzkości.

Autor kolejno przedstawia postępy wszystkich ważniejszych odłamów wytwórczości chemicznej. Zaczyna od wdzięcznego tematu zwalczania chorób przy pomocy leków. Wskazuje na faktyczne pokonanie takich epidemij, jak dżuma, cholera, żółta febra it. d., które jeszcze względnie niedawno trapiły liczne kraje; podkreśla zbawienność środków antyseptycznych i znieczulających; zaznacza rozwój stosowania szczepionek, leków działających selektywnie i t. p. Przy sposobności podaje informację, że 135-milionowa ludność U. S. A. wydaje rocznie ok. 715 mil. dolarów na lekarstwa.

Znaczenie wytwórczości chemicznej dla odżywiania człowieka łączy się z tematem dostarczania odpowiedniej wody do picia, z kwestią nawozów sztucznych, zwalczania szkodników polnych i ogrodowych, ochroną żywności od psucia się i t. d.

Pięknie rozwinięty jest temat znaczenia przetworów chemicznych dla komunikacji. Zobrazowane są postępy w zakresie paliwa, smarów, ulepszania powierzchni dróg, telegrafu, telefonu, telewizji, radia, fotografii, filmu, druku, litografii i t. d.

Szczególnie interesujące i świadczące o wysokim poziomie życia w U. S. A. są rozdziały książki, traktujące o znaczeniu wytwórczości

chemicznej dla spraw komfortu domowego, a więc budowania domów, urządzania mieszkań, ubierania się, gotowania, oświetlania i t. d.

Dużo ciekawych informacji przynoszą inne rozdziały, informujące o znaczeniu produkcji sztucznych włókien, syntetycznego kauczuku, mas plastycznych i t. d.

W naszej starej Europie napisano niejedną książkę, obrazującą i popularyzującą rozwój przemysłu chemicznego i jego oddziaływanie na postęp cywilizacji. „Man in a chemical world” korzystnie odróżnia się od dawnych opracowań bogactwem materiału informacyjnego. Od pierwszej strony książki czuć powiew wielkiej nowoczesnej techniki, która z optymizmem i wiarą w przyszłość zwalcza wszelkie przeszkody i szuka rozwiązań wszelkich zagadnień. Książka może prawdziwie zainteresować zarówno zupełnych laików, jak i doświadczonych chemików, nie mających możliwości stałego śledzenia postępu wszystkich rozgałęzień przemysłu. Młodzieniec — mający zamiar poświęcić się pracy w przemyśle chemicznym, może przy czytaniu tej książki doznać rewelacyjnego dreszczu: odczuć w sobie prawdziwe powołanie do jakiegoś tematu...

KRONIKA

Dnia 27 sierpnia r. b. do wiernych rąk Związku zostało złożone dziewiąte „pismo zapieczętowane”. Mianowicie Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu złożyła pismo p. t. „Opis sposobu uodporniania folii wiskozowej, miedziowo-amoniakalnej, papieru lub t. p. od nasiąkania wodą i od przepuszczania wilgoci oraz urządzenia do wykonywania tego sposobu.”

Pismo to zostało zarejestrowane pod Nr 9 pism zapieczętowanych składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

Związek Przemysłu Chemicznego złożył w dn. 30 sierpnia 1937 wstępną opinię w sprawie wytycznych obrony przeciwlotniczej dla budownictwa przemysłowego. Opinia ta, po zwołaniu przez Izbę Przemysłowo-Handlową dyskusyjnego zebrania przedstawicieli fabryk, zostanie odpowiednio rozszerzona i złożona Biuru Wojskowemu.

Celem ostatecznego rozpatrzenia projektu rozporządzenia o ściekach — Związek Przemysłu Chemicznego w dn. 3 września r. b. zwrócił się do Izby Przemysłowo-Handlowej z prośbą o zwołanie konferencji oraz podał nazwiska 16 rzeczoznawców w tej sprawie spośród fabryk chemicznych.

Firma Th. Pollak i Syn, Bielsko, Małopolska, ma do zbycia duże ilości w nowoczesny sposób wykrystalizowanego siarczanu żelaza. Firma ta posiada do natychmiastowej dostawy ok. 10 — 15.000 kg siarczanu żelaza i w razie zapotrzebowania może służyć próbką.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr 62 z dnia 25 sierpnia 1937 ukazało się pod poz. 484 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 sierpnia 1937 r. w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień podpisanych w Bernie dn. 30 czerwca 1937 w sprawie protokołu dodatkowego do układu dodatkowego do konwencji handlowej między Polską a Szwajcarią z dnia 26 czerwca 1922, podpisanego dnia 3 lutego 1934 r.

W Dz. Ust. Nr 62 z dnia 25 sierpnia 1937 r. ukazało się pod poz. 483 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie wejścia w życie porozumienia dodatkowego do układu między Polską a Szwajcarią, dotyczącego uregulowania płatności handlowych, podpisanego w Bernie dnia 31 grudnia 1936 r.

W Dz. Ust. Nr 64 z dnia 4 września 1937 r. ukazało się pod poz. 494 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu z dnia 11 sierpnia 1937 w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej wywozowej.

Na mocy powyższego rozporządzenia odpadki żeliwne, żelazne, stalowe; odpadki blachy białej będą opłacały cło 10 zł. od 100 kg. Wywożone za pozwol. Min. Skarbu: a) szlasy cynkowe, również z domieszką popiołu cynkowego i odpadków, szlasy ołowiane, piryty i markazyt, odpadki blachy białej mogą być wywożone bez cła.

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 8 września r. b.

W Dzienniku Taryt i Zarządzeń Kolejowych Nr 36 z dnia 3 września b. r. ogłoszone zostało Rozporządzenie Ministra Komunikacji wprowadzające nową taryfę wyjątkową WJ-7 na przewóz kwasu azotowego od stacji Chorzów do stacji Bogumiłowice z opłatami klasy 12 wagowej.

E C H A

Członek Rady Nadzorczej Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu, p. Gustaw Popelier, odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi. Dekoracji dokonał poseł Rzeczypospolitej Polskiej w Brukseli.

Zasłużonemu działaczowi na polu rozwoju przemysłu jedwabiu sztucznego w Polsce składamy serdeczne powinszowania z powodu wysokiego odznaczenia.

W XVII Kongresie Chemii Przemysłowej w Paryżu (26 wrzesień — 2 październik), dzięki odbywającej się Wszechświatowej Wystawie w Paryżu, weźmie udział w roku bieżącym duża ilość przemysłowców chemicznych polskich.

Delegatami na XVII Kongres Chemii Przemysłowej, z ramienia Związku Przemysłu Chemicznego, będą pp.: Dr. Józef Landau, Prezes Feliks Wiślicki, Inż. Tadeusz Zamoyski, Dyr. Henryk Broniatowski.

Z W I E D Z A J
MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI
W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1
TELEFON 298-84

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA

ORIENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWÓRÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.		
Aceton	330.—	Kwas azotowy tech. 36°Bé za 100% HNO ₃	61.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—	Kwas azotowy chem. czysty	100.—
Alkohol metylowy czysty	225.—	Kwas mrówkowy 80%	200—210.—
Amoniak skroplony za 1 kg. NH ₃	1.45	Kwas siarkowy 60° Bé	4.25
Azotan amonu	100.—	* Kwaśny winian sodowy	620.—
Azotyn sodowy	95.—	* Kwas winowy i kwas cytrynowy dla celów spożywczych krystaliczny lub mielony (franco st. odb.)	450.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅ (brutto za netto)	15.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—	Mączka rogowa 13/14% N (brutto za netto)	35.—
Bisulfat	15.—	* Nadchloran potasu	150.—
Boraks krystal. (franco st. odb.)	77.—	* Naftalen czysty w łuskach	55.—
Chlor ciekły	90.—	Octan metylu	300.—
* Chloran potasu, techn. miel.	170.—	Octan ołowiu gat. I	165.—
* Chloran sodu techn.	150.—	Octan sodu kryst.	90.—
Chlorek bielący (parytet Ząbkowice)	30.60	* Oleina destylowana (franco st. odb.)	225.—
* Chlorek cynku w proszku biały	115.—	Oleum 20%	12.75
Chlorek wapnia	17.—	Potaż kalcynowany 90/92%	110.—
Chlorobenzol	150.—	Potaż żrący topiony 88/92%	135.—
Chloroform purissimum	650.—	Saletra potasowa	105.—
* Cytrynian sodowy	550.—	Saletra sodowa przem.	50.—
Dwuchromian potasu	155.—	Saletra sodowa rafin.	57.—
Dwuchromian sodu	125.—	Salmiak rafinowany	85.—
Dwufosforan sodowy (brutto za netto)	57.—	Salmiak sublimowany	150.—
Dwuwęglan sodowy	36.—	Siarczan amonu kryst.	24.—
Fenol czysty	195.—	Siarczan miedzi (parytet Warszawa)	73—74.—
Formalina 40%	160.—	Siarczek sodu 60/62%	52—54.—
* Gliceryna destylowana 85% (franco st. odbiorcza)	300.—	Smola preparowana	15.25
* Gliceryna farmaceutyczna 90%	345.—	Soda amoniakalna	20.70
Karbid (franco st. odb.)	48.—	Soda żrąca (kaustyczna)	49.70
Karbolineum	22.—	Sól glauberska krystaliczna	7.—
Klej kostny (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	180.—	Stearyna (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	210.—
Klej skórny (brutto za netto franco st. odbiorcza)	250.—	Superfosfat 16% (franco st. odbiorcza)	10.75
Gatunek Extra	230.—	Teluen chem. czysty	95.—
Gatunek I	75.—	Trójfosforan sodowy (brutto za netto)	65.—
Krezol DAB4	80.—	Zelatylna techn. (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	475.—
Kwas azotowy 48°Bé za 100% HNO ₃	66.—		
Kwas azotowy 40°Bé za 100% HNO ₃			

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy je rozumieć za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO- RUTA Sp. Akc.“, Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78.	Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Przem. Tluszc. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefon 605-77, 605-99.	Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Leszno 15, tel. 11 06-81,	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49	Soda amoniakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maury- cy Luxemburg. Warszawa, Sena- torska 28/30, tel. 6 00 19.	dwadob sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Sól glauberska krystaliczna oraz kal- cynowana, odwodniona: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 PAŹDZIERNIKA 1937 R.

POWSTANIE NOWEGO PRZEDSIĘBIORSTWA

Rozważając zagadnienia gospodarcze na tle współczesnej rzeczywistości Polski natrafia się, prędzej czy później na zagadnienie inicjatywy prywatnej. Wszyscy, poza nielicznym odłamem wyraźnie hołdującym socjalistycznej doktrynie własności społecznej, są zgodni że przyszłość gospodarcza naszego kraju, szczególnie zaś dalsze uprzemysłowienie Polski, winno być oparte na rozwoju przedsiębiorstw stanowiących prywatną polską własność i powstałych z prywatnej inicjatywy. Równocześnie jednak, rozglądając się dokoła stwierdzić można, że inicjatywa prywatna w okresie, który, zdawałoby się, sprzyja zwiększeniu i rozszerzeniu produkcji, objawia się nikle i anemicznie.

Fakt ten budzi zaniepokojenie wśród szczerych zwolenników oparcia produkcji polskiej na inicjatywie przedsiębiorcy prywatnego i, niestety, staje się dogodnym ironicznym argumentem w ustach przeciwników.

Objaw ten rodzi pytanie, czy istnieją dostateczne warunki pozagospodarcze dla powstania i pracy przedsiębiorstwa prywatnego. Analiza tych warunków daje odpowiedź raczej negatywną niestety. Nie zamierzamy jednak tutaj dawać owej analizy, wykazując, że przeciętna rentowność przedsiębiorstwa przemysłowego niższa od stopy rynkowej, stanowisko niektórych organów prasowych etc. — nie są zachętą do podejmowania ryzyka założenia przedsiębiorstwa przemysłowego. Pragniemy tylko podnieść trudności związane z formalistyką, towarzyszącą założeniu i puszczaniu w ruch nowego przedsiębiorstwa.

Cytujemy na wstępie art. 6 Prawa Przemysłowego: „Niezależnie od ograniczeń, wynikających z niniejszego rozporządzenia, prowadzenie przemysłu podlega przepisom ustaw podatkowych, celnych, o wyłącznościach państwowych, o ochronie pracy, przepisom bezpieczeństwa, porządku i spokoju publicznego, sanitarnym, weterynaryjnym, budowlanym, ogniowym, drogowym, kolejowym, wodnym, probierczym, o kotłach parowych, wreszcie przepisom tyczącym się osób wojskowych i cywilnych funkcjonariuszów państwowych”.

Samo wyliczenie powyższe budzi grozę w oczach jednostki, pragnącej wziąć się do założenia warsztatu przemysłowego; zapewne bliższe jego zbadanie może przekonać o przesadności obaw, a nawet wzbudzić uznanie dla wszystkich niezbędnych powołanych w nim przepisów. Jednakże uczucie bezradności powraca z chwilą zdania sobie sprawy od ilu urzędów i instancyj

zależy wykonanie wszystkich przepisów powyższych. Nie jest tajemnicą, że większość urzędów naszych pracuje powolnie, a sprawa wymagająca t. „uzgodnienia“ skazana jest na dłuższe tutaj się po biurkach.

Zamiast jednak dalszych rozważań weźmy zacierpnięty z życia przykład. Przedsiębiorca jednostka zamierza założyć niewielką wytwórnię określonego produktu chemicznego, służącego jako używka, w kraju dotychczas niewyrabianego. Produkcja na szczęście nie podlega koncesjonowaniu, zbędne jest budowanie osobnego pomieszczenia fabrycznego. Zaczynają się jednak zwykle trudności. Zatwierdzenie drobnych przeróbek lokalu i instalacji trwa u właściwych władz cztery (dosłownie cztery) miesiące.

Równocześnie rodzą się u władz wątpliwości, czy dana używka nie jest szkodliwą dla zdrowia namiastką (mimo że od szeregu lat ten sam produkt importowany—był już używany) — znowu zwłoka. Wytwórnia zmuszona jest do sprowadzenia części instalacji maszynowej z zagranicy. Procedura uzyskania ulgi celnej i przeprowadzenie odprawy celnej trwa długi szereg tygodni. Wreszcie po napisaniu stosu podań, wniesienia poważnej sumy tytułem opłat stemplowych i manipulacyjnych — przedsiębiorstwo może być zmontowane i zaczyna się nowa seria kłopotów. Angażując personel trzeba pamiętać i ściśle przestrzegać przepisy ustawodawstwa pracy i ubezpieczeń społecznych, dokonać wszelkich rejestracji etc., potem przyjdą kłopoty ustawodawstwa podatkowego, w których z góry przewidzieć należy wszelkie przyszłe trudności związane z wymiarem podatku przemysłowego i dochodowego.

Tak wygląda start drobnego przedsiębiorcy przemysłowego, przedsiębiorcy, którego środki nie pozwalają na opłacenie sztabu prawników i interwientów. Coś musi być tutaj nie w porządku. Rozważany z osobna każdy przepis regulujący powstanie przedsiębiorstwa może wydawać się słuszny — całość wygląda monstrualnie. Musi być znaleziona droga skomasowania i uproszczenia tych przepisów, przekreślenia tych które może są potrzebne ale nie niezbędne. Konieczna jest, jeśli nie centralizacja, to przynajmniej synchronizacja pracy poszczególnych urzędów. Konieczne jest ustalenie terminów pracy tych urzędów. W przeciwnym razie nie liczymy na zagospodarowanie Polski z inicjatywy jednostek.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

W dniu 24 b. m. odbyło się w Związku posiedzenie z udziałem przedstawicieli spółki Inż. J. Nowacki (Kielce, Zagajńska 41), eksploatującej pokłady siarczanu baru (szpatu ciężkiego) oraz konsumentów siarczanu baru.

Celem narady było porozumienie w sprawie lepszego wyzyskania krajowej produkcji szpatu ciężkiego i zastąpienia surowcem krajowym importu z zagranicy.

W przyjaznej i rzeczowej atmosferze ustalone zostało, że wysiłki firmy Nowacki, zmierzające do poprawy gatunku dostarczanego towaru dają coraz lepsze wyniki w zakresie oczyszczania chemicznego i mielenia.

Obecni na posiedzeniu przedstawiciele fabryk farb zadeklarowali gotowość nabywania większych ilości siarczanu baru pochodzenia polskiego. Studia nad lepszym przystosowaniem gatunku siarczanu baru polskiego do potrzeb przemysłu gumowego prowadzone będą nadal przez producenta we współpracy z firmą „Wolbrom”. Stosunkowo wysoki poziom cen siarczanu baru pochodzenia polskiego wywołany jest kosztami oczyszczania chemicznego oraz poziomem taryf kolejowych. W tej ostatniej sprawie prowadzona jest akcja, zmierzająca do obniżenia kosztów przewoźnego.

Fabryka chemiczno-farmaceutyczna R. Barcikowski S. A. w Poznaniu — uruchomiła w przeciągu ostatnich 2 lat produkcję szeregu artykułów, dotychczas w kraju zupełnie niewyrabianych.

Na pierwszym miejscu należy tutaj wymienić produkcję kwasu mlekowego i jego pochodnych; poza tym firma ta jako nowość w krajowej produkcji wypuściła na rynek lecytynę, białczan taniny, kwas kamforowy i izolowane alkaloidy pokrzyku.

KONGRES INŻYNIERÓW

W dniach 12 — 14 września r. b. odbył się we Lwowie Pierwszy Polski Kongres Inżynierów, zwołany przez Naczelną Organizację Inżynierów — pod hasłem mobilizacji energii twórczej dla gospodarczego uniezależnienia Polski.

Liczba uczestników Kongresu przekroczyła 2.000. Wygłoszono ponad 100 referatów. W ramach Kongresu odbyła się uroczystość 60-ciolecia Polskiego Towarzystwa Politechnicznego we Lwowie.

Ważniejsze referaty były wydrukowane dość wcześniej i rozesłane uczestnikom przed otwarciem Kongresu. Niektóre jednak referaty (jak np. większość tematów chemicznych) były już znane poprzednio, z okazji innych licznych w tym roku zjazdów i kongresów.

Sekcja przemysłu chemicznego obradowała produktywnie. Przekutowano szereg aktualnych zagadnień i zgłoszono rezolucję, w myśl której Kongres uważa przemysł chemiczny za podstawowy i kluczowy dla należytego wykorzystania krajowych surowców oraz dla rozwiązania trudności, wynikających z braku surowców,

których Polska nie posiada. Sekcja przemysłu chemicznego wypowiedziała się gorąco za rozwinięciem takich gałęzi wytwórczości, jak sztuczne włókna cięte, glin metaliczny i t. d., które mają w Polsce wszelkie warunki powodzenia, nie znalazły jednak dotychczas dostatecznego poparcia czynników decydujących.

Niektóre inne sekcje Kongresu były terenem wystąpień natury etatystycznej. Szereg młodszych działaczy, słabo zresztą związanych z życiem przemysłowym kraju, wystąpił z projektami wzmoczenia ingerencji państwa w działalność przemysłu.

Zapewne pod wpływem prądów płynących z zachodu i wschodu — szkicowano mało realne projekty gospodarki planowej, ugrupowania poszczególnych fabryk w ściśle określonych miejscach i t. d.

Kongres postanowił powołać specjalny organ do rozpatrzenia i opracowania zgłoszonych tez i rezolucyj. Organ ten będzie się składał z władz Naczelnej Organizacji Inżynierów oraz przewodniczących poszczególnych sekcji Kongresu.

Sama organizacja Kongresu nie była wolna od pewnych usterek. Prześliczna pogoda w czasie Kongresu i pełna serdecznej gościnności atmosfera lwowska sownie kompensowały te braki.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr 25 „Informatora Eksportowego”).

Albania. Wprowadzenie ograniczeń przywozowych w stosunku do farb i barwników, celulozoidu, wyrobów z żywic sztucznych.

Francja. Podwyższenie ceł na żelazocyjankę potasu, sól, benzol, toluol i ksylol.

Grecja. Określenie podatku importowego na 3% od wartości.

Portugalia. Podwyższenie ceł na smołę węglową.

Stany Zjednoczone A. P. Zniesienie opłat antidumpingowych, pobieranych przy przywozie siarczanu amonu z Belgii, Niemiec i Polski.

Włochy. Otworzenie kontyngentu bezcłowego na przywóz azotniaku do wysokości 27.000 tonn.

Firma Comptoir Commercial Italo-Egyptien w Kairze, 9 rue Tefvik, interesuje się objęciem przedstawicielstwa firm chemicznych.

KOMUNIKAT

Wobec licznych zapytań — niniejszym wyjaśniamy, że pismo „Przegląd Przemysłu Farmaceutycznego” nie jest organem ani też wyrazicielem poglądów Związku Przemysłu Chemicznego R. P. Zaznaczamy również, że szereg artykułów treści zawodowo-społecznej drukowanych w tym piśmie wyrażał poglądy niezgodne ze stanowiskiem Związku i firm do niego należących.

KRONIKA

Nowy statut Związku Przemysłu Chemicznego R. P. został przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu zatwierdzony w dn. 24 września 1937 r., za Nr OE.III.833/8 (nr porz. 134). Statut ten, po wydrukowaniu, będzie w najbliższym czasie rozesłany członkom Związku.

Dn. 28 września r. b. do wiernych rąk Związku zostało złożone dziesiąte „pismo zapieczętowane”. Mianowicie, Sp. Akc. „Strem” złożyła pismo p. t. „Ulepszony sposób fabrykacji i rafinacji olejów kostnego i kopytkowego”.

Pismo to zostało zarejestrowane pod Nr. 10 pism zapieczętowanych, składanych w Związku Przemysłu Chemicznego R. P.

Instytut Naukowy Organizacji i Kierownictwa zawiadamia, iż organizuje dwa kursy:

1) Racjonalna kalkulacja przemysłowa i kontrola kosztów własnych — wrzesień — październik, oraz 2) Budżetowanie i kontrola budżetowa — wrzesień — październik. Celem kursów jest szerokie omówienie i dydaktyczne wskazanie skutecznych środków zwiększenia wydajności pracy oraz usprawnienie organizacji i techniki pracy.

Bliższych informacji udziela Sekretariat Instytutu, Warszawa, Mokotowska 51/53. Tel. 838-13 i 816-43.

Fabryka Wyrobów Szamotowych i Fajansowych, Sp. Akc. w Skawinie zawiadamia, iż wyrabia materiał kwasoodporny, a w szczególności pierścienie kwasoodporne dla przemysłu chemicznego; dla wież absorpcyjnych, kolumn destylacyjnych, naczyń reakcyjnych, warków, sytników, urządzeń odpylających, osadników i t. p.

Firma H. Kocznorowski, Laboratorium Czystych Preparatów Chemicznych, Sp. z o. o., którą wymieniał Związek Przemysłu Chemicznego w wydanej ostatnio książce p. t. „Wytwórczość Chemiczna w Polsce”, jako wytwórcę odczynników i wszelkich preparatów, stosowanych w pracowniach naukowych — przestała istnieć w sierpniu r. b., jako firma wytwarzająca powyższe produkty.

Zwrócił się do naszego Związku Inż. chem. Zygmunt Boritz, Lwów, ul. Jachowicza L 4, który od kilku lat zajmuje się przedstawicielstwem firm zagranicznych przeważnie importujących chemikalia farmaceutyczne oraz techniczne. Obecnie p. Inż. Z. Boritz, który jest dokładnie zorientowany w przemyśle chemicznym, pragnąłby objąć przedstawicielstwo krajowych fabryk chemicznych.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr 39 z dnia 17 września 1937 r. ogłoszone zostały następujące zmiany w zakresie taryf kolejowych na produkty chemiczne.

Po skreśleniu dotychczasowych taryf specjalnych WF-100 i WF-101 na przewozy terpentyny surowej i rafinowanej utworzona została nowa łączna taryfa specjalna dla terpentyny surowej i oczyszczonej z jednolitymi stawkami klasy 6-tej w przewozach wagonowych. Zreformowanie taryfy na przewozy terpentyny, będące wynikiem starań Związku, pozwoli na uporządkowanie rynku terpentynowego w Polsce.

Zmieniony został p. 2 „obszar ważności” i p. 4 „Szczególne warunki stosowania w taryfie specjalnej WM-30 na przewozy stopów żelaza z poz. 1201 K. t.

W części I-B zmieniona została nomenklatura i klasyfikacja naftaliny; pozycja K. t. 264 klasyfikacja towarów otrzymała następujące nowe brzmienie:

Naftalin:

a) surowy	II	8	P2
b) surowy prasowany	II	6	P2
c) oczyszczony, destylowany, sublimowany, krystalizowany w połączeniu z wodorem, także mieszany z benzolem i spirytusem	I	5	P2

Jednocześnie wprowadzona została w życie nowa taryfa wyjątkowa p. k. — 20 na naftalin surowy i oczyszczony. Taryfa ta jednak nie objęła naftaliny surowego prasowanego, co niewątpliwie ulegnie sprostowaniu.

W Dz. Ust. Nr. 67 z dn. 17 września 1937 pod poz. 508 zostało ogłoszone Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, z dn. 8 września 1937 w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień porozumienia między Polską a Wielką Brytanią w formie not, wymienionych w Warszawie dn. 31 lipca 1937, dotyczącego zniżek celnych na szereg produktów chemicznych.

Rozporządzenie powyższe obowiązuje od dnia 20 sierpnia r. b.

W Dz. U. R. P. Nr. 65 z dn. 11 września 1937 ukazało się pod poz. 499 Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 28 sierpnia r. b. w sprawie przepisów o materiałach kotłowych oraz o budowie kotłów parowych.

W Dzien. Urzęd. Min. Skarbu Nr. 24 z dnia 20 września 1937 r. ukazał się pod poz. 781 okólnik C. 80 Ministerstwa Skarbu z dnia 15 września r. b. L. D. IV. 22336/2/37 w sprawie nie pobierania opłaty monopolowej od spirytusu zawartego w eterze, politurach, lakierach.

Rozporządzenie powyższe obowiązuje od dn. 6 sierpnia 1937 r.

E C H A

* P. Inż. Feliks Wiślicki, Prezes Zarządu Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu, został udekorowany Złotą Odznaką Honorową Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej.

* P. Inż. Tadeusz Zamojski, zastępca dyrektora Związku Przemysłu Chemicznego, odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi po raz wtóry.

Z W I E D Z A J
MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI
W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1
TELEFON 298-84

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA

**CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN FIRMY EDWARD GRO-
NIEWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.**

	Cena w zł. za 1 kg.		
Aceton	3.30	* Kwas fosforowy chem. czysty	2.70
Alun chromowy	0.72	* Kwas fosforowy techniczny	2.—
Alun krystaliczny	0.50	Kremotartar	2.60
Antychlor krystaliczny	0.41	Kwas cytrynowy	4.50
Biel cynkowa	0.85	* Kwas solny techn.	0.15
Biel ołowiana	1.60	Kwas winowy kryst.	4.50
Boraks krystal.	0.85	Litopon 30%	0.82
Cerezyzna biała II gat.	1.80	Minia ołowiana 99/100%	1.30
Cerezyzna żółta	1.70	Minia żelazna	0.40
Chlorek magnezu	0.28	Nadboran sodowy	3.80
Chlorek baru	0.68	Nadmanganian potasu	3.20
Chlorek cynku 98/100%	1.20	Naftalin	0.72
Chlorek wapna	0.40	Nigrozyna wodna	7.—
Chlorek wapnia	0.28	Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Dwuchromian potasu	1.65	Olej rycynowy techniczny	1.80
Dwuchromian sodu	1.30	Olej kostny	3.75
Degras orygin. Stadlera Moelon I	1.30	Olej turecki 50%	0.85
Dekstryna biała	0.67	Olej turecki 80%	1.40
* Esencja octowa 80%	2.70	Oropon (bejca dla skór) niem.	1.30
Emetyk	6.50	Octan sodu	0.95
* Formalina 40%	1.65	Ozokeryt czarny	2.—
Fosforan sodowy 3 ¹ zasadowy	0.90	Ozokeryt bielony	3.75
Fenol krystal.	3.10	Parafina w taflach	1.15
Fluorek sodu	1.80	Woda utleniona 30%	3.20
Glukoza nieskażona	0.70	Siarka	0.32
Kaolina	0.14	Siarczan glinu	0.24
Kreda zwykła szlamowana	0.08	Siarczan żelaza	0.14
Kreda ch. cz.	0.52	Sól szczawikowa	1.47
Kalafonia krajowa	0.72	Sól glauberska kryst.	0.10
Kalafonia amerykańska „Hercules“ N. jasna	1.15	Sól gorzka	0.22
* Kwas octowy 30% techn.	0.95	Sadze angielskie	1.30
Kwas mrówkowy	2.30	Tłuszcz z wełny jasny	1.10
Kwas mlekowy 50%	1.30	Tłuszcz z wełny ciemny	0.75
Kwas mlekowy 80%	2.20		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 1 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO, RUTA Sp. Akc.“, Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00. Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24. Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30. Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapna bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Leszno 15, tel. 11-06-81, Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49	Sódka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39. FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda amoniakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24. Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maury- cy Luxemburg. Warszawa, Sena- torska 28/30, tel. 6 00 19.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna oraz kal- cynowana, odwodniona: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“.	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TRĘPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 PAŹDZIERNIKA 1937 R.

XVII KONGRES CHEMII PRZEMYSŁOWEJ

Od dn. 26 września do 3 października r. b. obradował w Paryżu XVII Kongres Chemii Przemysłowej, zwoływany corocznie przez Towarzystwo Chemii Przemysłowej (Société de Chimie Industrielle). Kongres zeszłoroczny nie doszedł do skutku, gdyż wojna domowa w Hiszpanii przeszkodziła realizacji zwołania Kongresu do Barcelony. Zjazd więc tegoroczny obejmował dwuletni dorobek w zakresie chemii przemysłowej, co znalazło swój wyraz zarówno w dużej ilości referatów, jak w znacznej ilości uczestników Kongresu (powyżej tysiąca).

Obok prac komisyjnych, prowadzonych w 19-tu sekcjach, tegoroczny Kongres charakteryzował się kilku bardzo poważnymi referatami, wygłoszonymi bądź na plenarnych posiedzeniach, bądź na specjalnie zwołanych zebraniach. Szczególnie ciekawy był wykład znakomitego uczonego, Georges Claude'a, wygłoszony w Sorbonie.

Prelegent w niezmiernie ciekawym, ilustrowanym licznymi doświadczeniami, a z wielkim temperamentem wypowiedzianym odczucie poruszył szereg tematów, jakie go interesowały w ciągu dotychczasowej działalności technicznej. Omówił więc sprawę acetyleno-dissous, ciekłego powietrza, rzadkich gazów, rur neonowych i ostatnich postępów w zakresie zastosowania gazów do oświetlenia elektrycznego, syntezy amoniaku i związków azotowych, wreszcie wyzyskania energii termicznej morsk. Wykład zorganizowany był nie tylko staraniem Kongresu Chemii Przemysłowej, lecz również odbywającego się równocześnie kongresu inżynierskiego. Miarą zainteresowania osobą prelegenta był fakt, że na godzinę przed rozpoczęciem odczytu trudno było znaleźć miejsca w wielkim amfiteatrze Sorbony, a ukazanie się prelegenta w drzwiach sali wywołało żywiołową i długotrwałą manifestację na jego cześć. Inne wykłady wygłaszane na zebraniach plenarnych, zebrały w osobach prelegentów bardzo wybitnych działaczy przemysłowych świata chemicznego. Tak więc o przemyśle niklu mówił Anglik, Sir Robert Mond, o przemyśle koksowniczym — Belg, O. Dony-Henault, o wpływie chemii na życie współczesne — Hiszpan, J. A. de Artigas, o korozji — Austriak, Prof. W. J. Müller, o hormonach i witaminach — Anglik, I. M. Heilbronn, o sztucznych włóknach ciętych — Niemiec, Prof. W. Eller z I. G., i t. d.

Polska zgłosiła na Kongres cztery referaty: Inż. F. Wiślicki — o znaczeniu sztucznych włó-

kien z punktu widzenia ekonomicznego, Dr. B. Hepner — o nowej metodzie mikrooznaczania węgla i wodoru i o flawinach oraz purpuroflawinach, Inż. T. Zamoyski — o cechach rozwoju przemysłu chemicznego w Polsce. Polska delegacja na Kongres składała się z 4-ch osób: Inż. F. Wiślickiego, Dr. J. Landaua, Dr. H. Broniatowskiego, Inż. T. Zamoyskiego — reprezentujących Polską Akademię Umiejętności, Polskie Towarzystwo Chemiczne, Polski Narodowy Komitet Chemiczny, Centralny Związek Przemysłu Polskiego, Związek Przemysłu Chemicznego. Obok Polski, na Kongresie reprezentowane były następujące kraje: Anglia, Argentyna, Australia, Austria, Belgia, Czechosłowacja, Dania, Egipt, Hiszpania, Grecja, Japonia, Jugosławia, Kanada, Kolumbia, Litwa, Luksemburg, Marokko, Holandia, Niemcy, Norwegia, Portugalia, Rosja, Rumunia, Szwecja, Szwajcaria, Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, Turcja, Urugwaj, Włochy. Ogółem więc Kongres zebrał 31 narodów — łącznie z Francją.

Równocześnie z Kongresem Chemii Przemysłowej odbywał się cały szereg innych chemicznych zebrań i manifestacji, jak posiedzenie Unii Międzynarodowej Chemii Czystej i Stosowanej, ogólne zebranie Maison de la Chimie, a przede wszystkim uroczystość 20-lecia istnienia Towarzystwa Chemii Przemysłowej (Société de Chimie Industrielle).

Szczególnie odświętnie obchodzona była rocznica założenia Towarzystwa Chemii Przemysłowej. Uroczyste zebranie odbyło się w wielkim amfiteatrze Maison de la Chimie w obecności Prezydenta Republiki Francuskiej i połączone zostało z powołaniem kilkunastu członków honorowych Towarzystwa najbardziej zasłużonych i najwybitniejszych chemików świata.

Wystarczy wskazać, że spośród chemików niemieckich członkostwo honorowe otrzymał Dr. Karol Bosch (obecny prezes I. G.), spośród chemików amerykańskich — Irwing Langmur (laureat Nobla): aby zdać sobie sprawę z wielkiego wyróżnienia, jakim było nadanie członkostwa honorowego. Polska jest jednym z krajów, który został wyróżniony aż dwoma nadaniami członkostwa honorowego. Dyplomy otrzymali: Prof. Dr. Wojciech Świątosławski, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za prace w dziedzinie termochemii i Inż. Feliks Wiślicki, Prezes Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabu, za prace w dziedzinie sztucznych włókien.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Sp. Akc. „Boruta“ w Zgierzu rozpoczęła produkcję następujących półproduktów organicznych:

ortotoluidyny, paratoluidyny, ortonitrotoluolu, paranitrotoluolu, dwuetylometaaminofenolu, ortodwuchlorobenzyny, kwasu naftyloaminosulfonowego 1.8 (kwasu Peri), kwasu fenyloaminonafthalinosulfonowego 1.8. (kwasu Fenyłperi), kwasu naftyloaminosulfonowego 1.5. (kwasu Laurenta), kwasu metatoluidynoortodwusulfonowego, kwasu naftyloaminodwusulfonowego 2.3.6. (kwasu amino R).

Jednocześnie Sp. Akc. „Boruta“ zawiadamia, iż może pokryć całkowicie zapotrzebowanie rynku wewnętrznego na powyższe produkty.

Śląskie Kopalnie i Cynkownie, Sp. Akc., Katowice donoszą nam, że podjęły produkcję cynku chemicznie czystego do celów laboratoryjnych w ilościach całkowicie pokrywających wewnętrzne zapotrzebowanie.

ORGANIZACJA ZAKUPÓW

Jak wiadomo, przemysł chemiczny zasadniczo różni się od przemysłu mechanicznego tym, że w przemyśle mechanicznym decydującą rolę odgrywa robocizna, w przemyśle chemicznym natomiast — surowce i materiały pędne; koszt samych surowców dosięga 50 — 75% kosztów własnych. O ile sprawa usprawnienia robocizny w przemyśle mechanicznym znalazła wyraz w licznych pracach znanych pod nazwą syst. Taylora, o tyle usprawnienie zakupu nie jest dostatecznie opracowane nie tylko w literaturze naszej, ubogiej w prace techniczne, lecz również w europejskiej, a nawet amerykańskiej. Jest rzeczą wprost niezrozumiałą, że sprawa naukowo kierownictwa, docenianego coraz głębiej w dziedzinie produkcji, nie znalazła zastosowania w tak ważnej dziedzinie jaką jest zakup w przemyśle chemicznym. Należy się przeto żywe uznanie Inż. Michałowi Bornsteinowi, znanemu ze swych licznych prac w dziedzinie naukowej gospodarki nie tylko w naszym lecz i zagranicznym piśmiennictwie, który publikuje na łamach „Przeglądu Organizacji” szereg artykułów, poświęconych sprawom organizacji zakupu. Artykuły są rozszerzeniem wykładów w Instytucie Naukowej Organizacji i oparte na wieloletniej praktyce. W pracy swej autor, po omówieniu w zarysie systemu Taylora, przedstawia całokształt organizacji zakupu, słusznie podkreślając, że racjonalny zakup nie może być oparty na t. zw. „zmyśle kupieckim” albo ocenie na oko czy węch, lecz oparty być musi na podstawie naukowej. Inż. Bornstein porusza następujące tematy. Różnica między organizacją przemysłową amerykańską, pogłębiającą jedynie ekonomię czasu, lecz marnującą w niesłychany sposób surowce — a niemiecką — pierwszorzędną gospodarującą nie tylko surowcami lecz odpadkami różnego rodzaju (tę ostatnią sprawę poruszył autor na I-ym zjeździe inżynierów chemików w Warszawie). Definicja surowców i materiałów fabryka-

cyjnych, rozbieżność interesów między dostawcą surowców, a przetwórcią. Wykresy Gantt'a wogóle, a w szczególności zastosowanie ich do spraw zakupu. Wykresy Sankey'a zakupu i przebiegu surowca przez przetwórcnię; ocena surowca szczególnie pochodzenia organicznego, laboratoria przystosowane do masowego wykonania analiz surowców, zapasy surowców i materiałów pędnych i pomocniczych w zależności od zdolności produkcyjnej, centralizacja czy decentralizacja zakupu w związku z wielkością przetwórci. Właściwa organizacja biura zakupu — 2 typy rodzajów i etapów wykonywanych czynności. Kwalifikacje kierownictwa wydziału zakupów, opracowanie formularzy, stosowanie systemu dziesiętnego przy zakupie licznych artykułów, terminowość dostaw, normalizacja, sprawa opakowań. Technika zakupów i t. d.

Jeżeli uwzględnimy, na jak znaczne straty narazić może fabrykę niewłaściwy zakup, to stanie się zrozumiałe, że praca Inż. M. Bornsteina zasługuje na ważne przestudiowanie, a autorowi należy się wdzięczność za podjęcie i gruntowne opracowanie leżącego dotychczas odłogiem tego ważnego tematu.

KRONIKA

W dn. 30 września r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym przyjęto w poczet członków Związku Łódzką Fabrykę Sadzy „Sadzan” w Łodzi, Pomorska 102. Postanowiono na dzień 13 listopada r. b. zwołać nadzwyczajne Walne Zgromadzenie w celu wyboru władz Związku, zgodnie z wymaganiami nowego Statutu. Wysłuchano sprawozdania z aktualnych rokowań o traktaty handlowe. Postanowiono, w myśl propozycji Dykcji Polskiego Radia, zorganizować serię dziesięciminutowych przemówień radiowych popularyzujących krajowy przemysł chemiczny i jego najważniejsze działy. Wyrażono zgodę na propozycję Komitetu Redacyjnego „Przeglądu Garbarsko-Technicznego”, aby dołączać do tego miesięcznika numery naszych „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”. Ponadto przedyskutowano szereg bieżących zagadnień.

Zainteresowanie sprawami bezpieczeństwa pracy w przemyśle wogóle, a w przemyśle chemicznym w szczególności, rośnie coraz znacznie. Jest to bowiem temat, który w jednakowym bodaj stopniu interesuje przedsiębiorcę jak inżyniera, jak wreszcie robotnika. Dlatego też Sekcja Bezpieczeństwa Pracy Związku Przemysłu Chemicznego nie ogranicza się do normalnej działalności, polegającej na opracowywaniu i ogłaszaniu instrukcyj bezpieczeństwa, zbierania się w kompetentnym acz szczupłym gronie celem omawiania nasuwających się zagadnień bezpieczeństwa — ale przystępuje obecnie do działalności na szerszym terenie.

W tym też celu zorganizowany został wstępny kurs bezpieczeństwa pracy w przemyśle chemicznym, który odbędzie się dn. 21 i 22 października r. b. o godz. 17-ej w obydwu dniach, w sali Muzeum Techniki i Przemysłu, Tamka 1

w Warszawie. Prelegentem będzie znany fachowiec w zakresie bezpieczeństwa pracy, p. Inż. Andrzej Mazurkiewicz, który mówić będzie na temat zagadnień organizacji bezpieczeństwa pracy zagranicą i u nas. Najgoręcej zachęcamy wszystkie przedsiębiorstwa chemiczne do wydelegowania na te odczyty inżynierów i chemików, interesujących się sprawami bezpieczeństwa pracy.

Pod przewodnictwem p. Viceministra K. Sokołowskiego odbyło się w Ministerstwie Przemysłu i Handlu posiedzenie, poświęcone sprawie badań nad bilansem płatniczym Polski. Badania te obecnie skoncentrowano będą w Instytucie Koniunktur Gospodarczych i Cen i prowadzone będą nowymi metodami. Kwestionariusze ankietowe zostały już rozesłane przez Instytut do poszczególnych przedsiębiorstw i firm.

Sp. Akc. „Boruta” w Zgierzu wydała broszurę przedstawiającą własności i zastosowanie wytwarzanych przez „Borutę” przyspieszaczy i antyutleniaczy dla przemysłu gumowego.

Zakłady „Boruty” produkują następujące przyspieszacze:

Rezinol M (merkaptobenzotiazol)

Rezinol DM (dwusiarczek merkaptobenzotiazolu)

Rezinol D (dwufenyloguanidyna)

Rezinol F (mieszanina dwusiarczku merkaptobenzotiazolu i dwufenyloguanidyny)

Rezinol DO (symetr. dwuortotoliloganidyna)

Rezinol T (dwusiarczek czterometylotiuramu)

Rezinol B — przyspieszcz o opóźnionym działaniu

Antyutleniacz: Rezamina B (fenylo-beta-naftyloamina).

Każdy z tych środków ma swój specjalny zakres zastosowania, nie ustępując przy tym w swych własnościach preparatom pochodzenia zagranicznego. Sp. Akc. „Boruta” posiada w opracowaniu szereg dalszych przyspieszaczy i antyutleniaczy.

Broszura „Boruty” wyróżnia się zarówno przejrzystością tekstu jak i estetyczną formą zewnętrzną.

Koło Rodziny Urzędniczej przy Min. Przemysłu i Handlu opracowało specjalny podręcznik, zawierający szczegółowy, jasny, krótki i dokładny spis organizacji władz i urzędów ze wskazaniem ich kompetencji, oraz podający metody postępowania przy takich sprawach, jak np. przywóz i wywóz towarów, ich clenie, opłaty taryf kolejowych i portowych, załatwianie formalności dewizowych i t. p. Podręcznik ten ukaże się w najbliższym czasie, a Redakcja Informatora pragnie ożywić jego treść przez dodanie działu ogłoszeniowego.

Zwracając uwagę fabryk chemicznych na pozytywek umieszczenia ogłoszeń w tym wydawnictwie, informujemy równocześnie, że deklaracje i teksty ogłoszeniowe przyjmuje „Stowarzyszenie Rodzina Urzędnicza” — Ministerstwo Przemysłu i Handlu, Warszawa, Elektoralna 2.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 70 z dnia 29 września 1937 r. pod poz. 518 ukazało się rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 30 sierpnia r. b. w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 22 kwietnia 1937 r. o zniżkach celnych i zwolnieniach od cła.

W związku z powyższym ekstrakt quebrachowy (poz. 424, Uwaga) suchy nie rozpuszczający się w zimnej wodzie, sprowadzany przez porty polskie obszaru celnego będzie opłacał 60% dotych. cła normalnego.

Rozporządzenie obowiązuje od dnia 29 września 1937 r.

W Dzienniku Urzędowym Min. Skarbu Nr 22 z dn. 31 sierpnia 1937 ukazał się pod poz. 741 okólnik Min. Skarbu L. D. IV. 19698/37 z dnia 19 sierpnia 1937 r. w sprawie stosowania zniżek celnych konwencyjnych.

W Dzienniku Urzędowym Min. Skarbu Nr 22 z dn. 31 sierpnia 1937 ukazał się pod poz. 743 okólnik Min. Skarbu L. D. IV. 20808/3/37 z dnia 23 sierpnia r. b. w sprawie zmiany ustaleń wyniku rewizji celnej, dotyczących wagi towarów, ulegających wpływom atmosferycznym.

W tymże Dzienniku Urzędowym, pod poz. 744 ukazał się okólnik Min. Skarbu L. D. IV. 18321/3/37 z dnia 24 sierpnia r. b. w sprawie pobierania celnych opłat manipulacyjnych w przypadkach, gdy odprawa warunkowa staje się ostateczną.

W Dz. Urzęd. Min. Skarbu Nr. 25 ogłoszony został pod poz. 793 okólnik taryfikacyjny Min. Skarbu, wyjaśniający że przędzę, której poszczególne nitki są sporządzane z mieszanki różnych włókien (np. wełny i włókna sztucznego) należy celić wg. pozycji, przewidującej przędzę z takiego składnika, który podlega wyższej stawce celnej.

W „Monitorze Polskim” Nr 195 z dn. 26 sierpnia 1937 r. ukazał się pod poz. 323 okólnik C. 72 Ministerstwa Skarbu z dnia 18 sierpnia 1937 r. L. D. IV. 20548/2/37 w sprawie odprawy celnej środków wywołujących szkodliwe skutki dla zdrowia.

W związku z tym Min. Opieki Społecznej wyjaśnia, że pozwolenie na przywóz lub wywóz, wydawane przez Ministra Opieki Społecznej i Ministra Skarbu powinny być przedkładane przez strony wyłącznie przy odprawie celnej artykułów wymienionych w okólnikach Ministerstwa Skarbu L. D. IV. 30559/2/35 (Dz. Urzęd. Min. Skarbu NN. 21, poz. 658, 35 poz. 806, 13, poz. 416 i 12, poz. 398).

Generalne pozwolenie Ministra Skarbu z dnia 30 czerwca r. b. (Dz. Urz. Nr. 17, poz. 584) na dokonywanie odpraw celnych — pozostaje w mocy.

Z W I E D Z A J
M U Z E U M P R Z E M Y S Ł U I T E C H N I K I
W W A R S Z A W I E, U L. T A M K A 1
T E L E F O N 2 9 8 - 8 4

K O M U N I K A C J A L O T N I C Z A Z A P E W N I A
M A K S I M U M W Y C O S Y C Z A S U
O S Z C Z E D I B E Z P I E C Z E Ń S T W A

ORIENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWÓRÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.		
Aceton	330.—	Kwas azotowy tech. 36°Bé za 100% HNO ₃	61.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—	Kwas azotowy chem. czysty	100.—
Alkohol metylowy czysty	225.—	Kwas mrówkowy 80%	200—210.—
Amoniak skroplony za 1 kg. NH ₃	1.45	Kwas siarkowy 60° Bé	4.25
Azotan amonu	100.—	* Kwaśny winian sodowy	620.—
Azotyn sodowy	95.—	* Kwas winowy i kwas cytrynowy dla celów spożywczych krystaliczny lub mielony (franco st. odb.)	450.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅ (brutto za netto)	15.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—	Mączka rogowa 13/14% N (brutto za netto)	35.—
Bisulfat	15.—	* Nadchloran potasu	150.—
Boraks krystal. (franco st. odb.)	77.—	* Naftalen czysty w luskach	55.—
Chlor ciekły	90.—	Octan metylu	300.—
* Chloran potasu, techn. miel.	170.—	Octan ołowiu gat. I	165.—
* Chloran sodu techn.	150.—	Octan sodu kryst.	90.—
Chlorek bielący (parytet Żąbkowice)	30 60	* Oleina destylowana (franco st. odb.)	225.—
* Chlorek cynku w proszku biały	115.—	Oleum 20%	12.75
Chlorek wapnia	17.—	Potaż kalcynowany 90/92%	110.—
Chlorobenzol	150.—	Potaż żrący topiony 88/92%	135.—
Chloroform purissimum	650.—	Saletra potasowa	105.—
* Cytrynian sodowy	550.—	Saletra sodowa przem.	50.—
Dwuchromian potasu	155.—	Saletra sodowa rafin.	57.—
Dwuchromian sodu	125.—	Salmiak rafinowany	85.—
Dwufosforan sodowy (brutto za netto)	57.—	Salmiak sublimowany	150.—
Dwuwęglan sodowy	36.—	Siarczan amonu kryst.	24.—
Fenol czysty	195.—	Siarczan miedzi (parytet Warszawa)	73—74.—
Formalina 40%	160.—	Siarczek sodu 60/62%	52—54.—
* Gliceryna destylowana 85% (franco st. odbiorcza)	300.—	Smola preparowana	15.25
* Gliceryna farmaceutyczna 90%	345.—	Soda amoniakalna	20.70
Karbid (franco st. odb.)	48.—	Soda żrąca (kaustyczna)	49.70
Karbolineum	22.—	Sól glauberska krystaliczna	7.—
Klej kostny (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	180.—	Stearyna (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	210.—
Klej skórny (brutto za netto franco st. odbiorcza)	250.—	Superfosfat 16% (franco st. odbiorcza)	10.75
Gatunek Extra	230.—	Toluen chem. czysty	95.—
Gatunek I	75.—	Trójfosforan sodowy (brutto za netto)	65.—
Krezol DAB4	80.—	Żelatyna techn. (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	475.—
Kwas azotowy 48°Bé za 100% HNO ₃	66.—		
Kwas azotowy 40°Bé za 100% HNO ₃			

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy je rozumieć za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.”, Łódź tel. 195:96 195:97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8:38:78. „WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165. ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1:5a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186:12.	Warszawa. Wolność 9, tel. 11:06:00. Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584:30. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefon 605:77, 605:99.	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591:24. Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584:30. Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875:39. Sólka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tr. 875:39.
Chlorek wapnia bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634:94. Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591:24. Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maury- cy Luxemburg. Warszawa, Sena- torska 28/30, tel. 6 00 19.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza- wa, Leszno 15, tel. 11:06:81, Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533:49 Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875:39. FABRYKA PRZEDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda amoniakalna, krystaliczna i k- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591:24. Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634:94. Sól glauberska krystaliczna oraz kal- cynowana, odwodniona: „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JED- WA- BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, t. 875:39. Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Mazowiecka 7, tel. 584
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala: Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna”,	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634:94. Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584:30.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510:14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUJ

•daktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętośl. zyska

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 LISTOPADA 1937 R.

CHEMIA NA WYSTAWIE PARYSKIEJ

Tegoroczna międzynarodowa Wystawa Sztuki i Techniki w Paryżu nie poświęca szczególnej uwagi przemysłowi chemicznemu. Pierwotny projekt wzniesienia specjalnego pawilonu wytwórczości chemicznej, pod patronatem francuskiego Związku Przemysłu Chemicznego, nie doszedł do skutku. Wśród pawilonów, poświęconych poszczególnym gałęziom produkcji — dwa tylko rodzaje przemysłu chemicznego znalazły swój wyraz. Oba zresztą zajmują sąsiadujące pawilony, tworząc — zewnętrznie przynajmniej — pewien zespół. To masy plastyczne oraz farby i lakiery. Pierwszy pawilon poświęcony jest przedstawieniu nietyle produkcji, ile zastosowaniu mas plastycznych, ze specjalnym akcentem na możliwości użycia ich w dziełach sztuki stosowanej. Widzimy więc różnorakie zastosowania i gotowe przedmioty z celulozoidu, bakelitu, galalitu, pollopasu i wielu innych mas plastycznych o mniej lub więcej fantazyjnych nazwach. Szczególnie piękne są dzieła malarskie, przy których tworzeniu użytkowane zostały masy plastyczne jako materiał zasadniczy albo pomocniczy. Wystawa farb i lakierów podchodzi do tematu raczej od strony produkcji: przy pomocy tablic i schematów, zajmujących centrum pawilonu, ilustruje przebieg fabrykacji; witryny poszczególnych firm, umieszczone pod ścianami, mają charakter raczej reklamowy.

Pawilony sekcji zagranicznych również nie wiele miejsca poświęciły wytwórczości chemicznej. Wyjątek stanowi olbrzymi pawilon niemiecki, gdzie ekspozycje I. G. Farbenindustrie zajmują jedno z miejsc czołowych wśród innych gałęzi przemysłu. Szczególny nacisk wystawcy położyli na produkcję chemiczną materiałów zastępczych; są więc pięknie podane ekspozycje i schematy produkcyjne w zakresie syntetycznego kauczuku, syntetycznej benzyny, sztucznych włókien ciętych. Powszechną uwagę przyciąga kolorowa fotografia, a bardzo celowo pod względem dydaktycznym ułożona jest tablica półproduktów organicznych i barwników. Kolekcja ostatnich zdobyczy wiedzy i techniki w zakresie produktów farmaceutycznych uzupełnia niemiecką wystawę przemysłu chemicznego.

Na drugim z kolei miejscu pod względem celowości pokazu przemysłu chemicznego postawić trzeba pawilon włoski, a zwłaszcza piękną wystawę znanej fabryki Montecatini, która w szklanych rurach umieściła zespół prób swoich fabrykatów. Każda rura oznaczona jest numerem, a szczegółowe wyjaśnienia, pod odpowiednimi numerami umieszczone na balustradzie ota-

czającej stoisko, pozwalają zorientować się w charakterze produkcji.

Inne kraje w mniejszym znacznie stopniu uwzględniają produkcję chemiczną, niektóre (jak np. Wielka Brytania) pomijają ją całkowicie.

Pawilon polski — niewątpliwie jeden z najpiękniejszych a bezspornie najwytworniejszy na Wystawie Paryskiej w sekcjach zagranicznych — nie zajmuje się prawie zupełnie polskim życiem przemysłowym, nie objął więc całokształtu naszego przemysłu chemicznego. Jedyńm niemal akcentem, podkreślającym istnienie polskiego przemysłu chemicznego, jest diorama i tablica produkcyjna fabryki związków azotowych w Mościcach; ponadto — wystawiona jest gablotka z produktami Zakładów Elektro w Łaziskach Górnych.

Znacznie obszerniej podane są na Wystawie wiadomości i ekspozycje, dotyczące nie przemysłu, lecz nauki chemicznej. „Palais de la Decouverte” poświęca chemii jeden wielki dział. Zorganizowany pod bezpośrednim kierownictwem i przy udziale sztabu pracowników Profesora Urbain, obejmuje zespół wiadomości dotyczących zarówno elementarnych zjawisk chemicznych, jak najnowszych zdobyczy fizyko-chemii — z rozbijaniem atomów włącznie. Duża ilość wykonywanych na miejscu doświadczeń gromadzi liczne zastępy widzów. Można by wprawdzie wskazać, że człowiek zupełnie nieprzygotowany nie wyniesie zapewne pożytku z oglądania oderwanego eksperymentu albo wysłuchania wykładu, nie podbudowanego zasadniczymi wiadomościami w zakresie chemii. Dla specjalistów znowu poziom pokazu jest zbyt popularny. Ale niewątpliwie przyczynia się on do propagandy znaczenia chemii i każdemu wskazuje jej wielkie możliwości. Zwłaszcza w porównaniu z innymi działami wiedzy, ilustrowanymi na terenie pałacu odkryć — oddział chemiczny wyróżnia się wielką systematycznością i doskonałą metodyką.

Trzeba się zgodzić, że przemysł i nauka chemiczna jest szczególnie trudna do celowego zaznajomienia z nimi przeciętnego widza wystawowego, na którego wyobraźnię oddziaływać raczej inne elementy, niż te które stanowią istotę chemii. Tę okoliczność respektując, należy stwierdzić iż zwiędzający tegoroczną wystawę paryską przy odrobinie dobrej woli jest w stanie zapoznać się z szeroką skalą zagadnień chemicznych, pozostawiając jednak nieco na uboczu ich techniczne rozwiązywanie.

ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE

Związek Przemysłu Chemicznego od paru miesięcy zajmuje się żywo podjętą przez Rząd inicjatywą ustawowego uregulowania sprawy ścieków fabrycznych. Jest to zagadnienie szczególnie doniosłe dla przemysłu chemicznego, który spuszcza różnorodne rodzaje ścieków, a wskutek tego jest zainteresowany w najwyższym stopniu w racjonalnym ukształtowaniu właściwych przepisów. Dlatego też Związek Przemysłu Chemicznego jeszcze w czerwcu r. b. zapoznał wszystkie zrzeszone przedsiębiorstwa chemiczne z projektami, opracowanymi przez czynniki urzędowe. Całokształt zagadnienia był dyskutowany na terenie Związku Izby Przemysłowo-Handlowych, który przekazał odpowiedni referat warszawskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej. Zebranie, jakie odbyło się na tym terenie w lipcu r. b. — z licznym udziałem przedstawicieli przemysłu chemicznego, jednogłośnie wypowiedziało opinię, iż badane podówczas tezy nie nadają się do realizacji, istnieje natomiast konieczność ponownego opracowania projektu rozporządzenia.

Już po upływie okresu letniego odbyło się ponowne zebranie w tej sprawie, a za podstawę dyskusji przyjęty był projekt, opracowany przez przemysł papierniczy i celulozowy. Celem szczegółowego zbadania tego projektu, zwłaszcza zaś wprowadzenia doń poprawek, wysuwanych przez inne gałęzie przemysłu — powołana została specjalna podkomisja pod przewodnictwem p. Prof. Kazimierza Smoleńskiego. W pracach tej komisji biorą udział z ramienia przemysłu chemicznego pp. Inż. M. Holtorp, Inż. S. Wołkowicz, Inż. J. Milewski, Inż. T. Bądryński.

Prace komisji będą zakończone w pierwszym etapie w najbliższych dniach. Wówczas też — zgodnie z postanowieniem Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego — będzie zwołane na terenie Związku specjalne zebranie, poświęcone przedyskutowaniu wyników prac komisji pod kątem widzenia potrzeb i interesów przemysłu chemicznego.

WŚRÓD KSIĄŻEK

Jak już sygnalizowaliśmy, ogłoszona została drukiem pierwsza — od chwili odzyskania niepodległego bytu państwowego — farmakopea polska. Nosi ona wprawdzie tytuł „Pharmacopea Polonica II”, jednak za pierwsze wydanie polskiej farmakopei uznane zostało opracowanie, datujące z początków ubiegłego stulecia.

Obecna farmakopea jest wielkim dziełem, obejmującym 1.100 stronik druku, opracowana zaś była przez specjalną komisję, która działała od r. 1922.

Trudno jest oczywiście ocenić w tej chwili, w jakim stopniu polska farmakopea zda egzamin życia. Dopiero paroletnie stosowanie jej w praktyce pozwoli na obiektywne stwierdzenie użyteczności dzieła. W każdym razie praca, włożona w farmakopeę jest bardzo wielka, a na uwagę przemysłu chemicznego zasługuje całkiem szczególnie, gdyż podane są w niej wymagane właściwości i metody badania bardzo wielu produktów chemicznych, wytwarzanych w Polsce.

Farmakopea wydana została nakładem Towarzystwa Przyjaciół wydziałów i oddziałów farmaceutycznych przy uniwersytetach w Polsce. Jest do nabycia w Polskim Powszechnym Towarzystwie Farmaceutycznym, Warszawa, Długa 16.

Nakładem Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie ogłoszony został spis rzeczoznawców branżowych, zaprzysiężonych rzeczoznawców księgowości przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie. Wydawnictwo to obejmuje również zestawienie odpowiednich regulaminów dla rzeczoznawców.

Główna Księgarnia Wojskowa wydała obszernie dzieło-album „Polska Na Morzu”, w którym prócz artykułów p. Vicepremiera E. Kwiatkowskiego i Gen. Dyw. Orlicz-Dreszera — zabiera głos cały szereg innych wybitnych znawców naszych spraw morskich.

Ze względu na wartość artystyczną i literacką, dzieło to jest godne poparcia.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Na terenie samorządu gospodarczego prowadzone są badania, dotyczące uruchomienia regularnego połączenia okrętowego portów polskich z portami Afryki Zachodniej, ze szczególnym uwzględnieniem Gwinei Francuskiej. Ewentualne dezyderaty i uwagi prosimy kierować bezpośrednio pod adresem Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, Wiejska 10.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (NrNr 28 i 29 „Informatora Eksportowego”).

Chile. Z dniem 16 października 1937 r. podwyższone zostały cła importowe na farby smółcowe i przędzę sztucznego jedwabiu.

Dania. Wniesiony został do parlamentu projekt rządowy w sprawie ustawy walutowej. Projekt przewiduje rozszerzenie listy towarów wolnych od reglamentacji dewizowej.

Holandia. Z dniem 1 października 1937 r. zniesiono kontyngentowanie wwozu mydła toaletowego.

Litwa. Rząd litewski powziął decyzję przedłużającą z dniem 1.X.1937 na dalszy okres roczny t. j. do 1.X.1928 r. moc obowiązującą ustawy o kontroli dewizowej.

Łotwa. W Dzienniku Urzędowym „Valdibas Vestemsis” z dnia 30.8.1937 ogłoszono listę specyfików farmaceutycznych, których import do Łotwy może nastąpić za każdorazowym pozwoleniem Zarządu Farmaceutycznego.

Paragwaj. Zniesione zostały wszelkie ograniczenia dewizowe.

Zwracamy uwagę na następujące raporty opublikowane w Nr Nr 28 i 29 „Informatora Eksportowego”.

Kanada. Problem rozwoju dostaw towarów polskich.

Malaje Brazylijskie. Widoki dostaw artykułów chemicznych.

Japonia. Zarządzenia regulujące import zagraniczny.

KRONIKA

Przypominamy podane przez nas już w swoim czasie informacje o konieczności terminowego (przed dn. 15 każdego parzystego miesiąca) składania podań o zezwolenie przywozu towarów, objętych t. zw. „listą surowcową”. Podania te powinny obejmować zapotrzebowanie na nadchodzący dwumiesięczny okres kontyngentowy. Szczegółowe informacje w tej sprawie ogłoszone przez nas były w Nr. 17 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” z dn. 1 września r. b.

Dn. 25 października 1937 odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym postanowiono zwołać najbliższe Walne Zgromadzenie Związku dn. 13 listopada r. b., o godz. 16 min. 30 w pierwszym i o godz. 17 w drugim terminie. Walne Zgromadzenie odbywa się w wyniku postanowień zatwierdzonego dn. 26 września r. b. przez Min. Przemysłu i Handlu nowego statutu Związku, celem dokonania wyboru władz Związku. Ponadto, Walne Zgromadzenie zajmie się sprawą poprawek do statutu Związku oraz do statutu Fundacji Stypendialnej przy Związku. Wreszcie — na porządku obrad Walnego Zgromadzenia znajdzie się wykład o bezpieczeństwie pracy znanego specjalisty w tym zakresie, p. Inż. Witolda Sławińskiego.

Zarząd zapoznał się z aktualnym stanem sprawy opracowania projektu rozporządzenia o ściekach; sprawę tę omawiamy na innym miejscu. Wreszcie Zarząd rozważał możliwości zwołania w Warszawie Kongresu Chemii Przemysłowej i doszedł do pozytywnych wniosków w tym zakresie.

Sp. Akc. „Strem” sfinalizowała rozmowy z Zarządem L. O. P. P., celem ufundowania samolotu szkolnego typu RWD8, przeznaczonego do szkolenia rezerw lotniczych.

Począwszy od dn. 26 października r. b. rozgłośnia radiowej stacji nadawczej Warszawa I nadaje aktualne felietony, poświęcone zagadnieniom przemysłu chemicznego. Pierwsza pogadanka wygłoszona była przez Dyrektora Związku, p. Inż. E. Trepkę p. t. „W świecie ujarzmionych atomów”.

Centralny Związek Średniego i Drobniego Przemysłu w Polsce, Warszawa Czackiego 3/5 (tel 300-50) organizuje w listopadzie: kurs ratownictwa fabrycznego, przeznaczony dla pracowników biurowych, pracowników ruchu i t. d.; kurs bezpieczeństwa pracy, przeznaczony dla pracowników, którzy kierują akcją bezpieczeństwa pracy w zakładzie przemysłowym.

Kursy odbywać się będą w godzinach wieczorowych; opłaty za wykłady nie są pobierane. Zgłoszenia należy kierować pod wyżej podanym adresem.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 72 z dn. 13 października r. b. ogłoszone zostało pod poz. 528 rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 września 1937 o rozszerzeniu listy chorób zawodowych, objętych ubezpieczeniem od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych.

Zgodnie z przepisami tego rozporządzenia do chorób zawodowych zaliczono zatrucie fosforem i jego związkami, arsenem i jego związkami, siarczkiem węgla, benzolem, jego homologami i ich pochodnymi oraz chloropochodnymi węglowodorów szeregu tłuszczowego.

W Dz. Ust. Nr. 74 z dn. 20 października r. b. ogłoszone zostało pod poz. 543 rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 6 października 1937 r. o obniżeniu ceł wywozowych dla Gdańska.

Zgodnie z przepisami tego rozporządzenia, ustalono następujące niskocelne kontyngenty wywozowe na okres od dn. 1 kwietnia 1937 r. do 31 marca 1938 — w zakresie artykułów bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny:

Zużle, zendry i popioły: zawierające ołów — 30 ton bez cła, zawierające miedź — 80 ton bez cła, zawierające cynę — 40 ton bez cła.

Kości surowe mielone i niemielone — 300 ton ze stawką zł. 1,50 od 100 kg.

W Dz. Ust. Nr. 73 z dn. 16 października 1937 ukazało się pod poz. 536 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 września r. b. w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 22 kwietnia 1937 o zniżkach celnych i zwolnieniach od cła.

Na mocy powyższego rozporządzenia nasiona soi (z poz. 24 z p. 4) do przerobu na olej do konserw rybnych opłacać będą 10% cła normalnego (autonomicznego).

Rozporządzenie obowiązuje od dn. 16 października 1937 r.

W „Monitorze Polskim” Nr. 246 z dn. 25 października 1937 pod poz. 393 ukazało się Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 18 października 1937 w sprawie urzędów celnych, uprawnionych do odprawy celnej produktów pośrednich, służących do wyrobu barwników syntetycznych.

W Dzien. Urzęd. Ministerstwa Skarbu Nr. 27 z dnia 20 października 1937 pod poz. 821 ukazał się okólnik C. 90 Ministerstwa Skarbu z dnia 13 października r. b. L. D. IV.11057/1/37 w sprawie przedkładania wykazów kwartalnych o przywiezionych, wywiezionych oraz skonfiskowanych środkach i przetworach odurzających.

W Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 43 z dnia 15 października 1937 r. ogłoszone zostały następujące zmiany w zakresie taryf kolejowych na produkty chemiczne.

W taryfie wyjątkowej pK — 20 w p. 1 „Przedmiot” ustęp A zastępuje się nowym brzmieniem: „Naftalin surowy prasowany”.

W pozycji 597 klasyfikacji towarów po słowie „chlorobenzol” dodaje się słowo „monochlorobenzol”.

Wprowadzone zostały w życie nowe taryfy specjalne: taryfa specjalna GC — 30 na eksport kuchów (makuchów, wytłoczyn w płytach, kawałkach lub mielonych z palmy i kopry) przez granice lądowe, taryfa specjalna PJ — 33 — na wywóz chromianów i dwuchromianów przez porty polskie oraz taryfa specjalna PJ — 43 na eksport przez Gdynię i Gdańsk kwasu siarkowego dymiącego (oleum).

Z W I E D Z A J

MUZEUM PRZEMYSŁU I TECHNIKI

W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1

TELEFON 298-84

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN DOMU HANDLOWEGO

B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

Cena w zł. za 100 kg.

Alun chromowy	70.—	Kreda chem. czysta	52.—
Alun krystaliczny	50.—	Kwas borny	180.—
Alun mielony	50.—	Kwas szczawiowy	160.—
Antichlor kryst.	41.—	Litopon 30%	80.—
Antimonium crud. w kawałkach	200.—	Minia ołowiana	130.—
Antimonium crud. w proszku	250.—	Minia żelazowa min. 90%	80.—
Asfalt Gilsonit	80.—	Nadboran sodowy	360.—
Azotan baru	160.—	Nadmanganian potasu	300.—
Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie		Nitrobenzol	450.—
Błękit Milori i Paryski	650.—	Octan kobaltu	1200.—
Biel cynkowa	75.—	Octan ołowiu	165.—
Biel ołowiana	150.—	Olej rycynowy med.	225.—
Boraks kryst.	80.—	Pumeks w kawałkach	60.—
Boraks w proszku	80.—	Pumeks w proszku	40.—
Boran manganu	340.—	Sadza ameryk. Carbon black marki Witco — ceny konwencyjne.	
Braunsztyn	80.—	Salmiak mielony	115.—
Chlorek baru	75.—	Salmiak w kaw. subl.	200.—
Chlorek cynku w proszku 98/100%	120.—	Siarczan kobaltu	750.—
Chlorek wapna	40.—	Siarczan magnezu	21.—
Dwuchromian potasu	155.—	Siarczan miedzi	84.—
Dwuchromian sodu	135.—	Siarczan żelazowy	15.—
Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62%	65.—	Siarka mielona	35.—
Fenol	310.—	Siarka w laskach	35.—
Fosforan sodu trójzasadowy	90.—	Talcum 000	19.—
Fosfor czerwony	650.—	Talcum 00000	26.—
Glejta angielska w proszku	150.—	Talcum 000000	29.—
Glin metaliczny w proszku	550.—	Tanina 92%	750.—
Grafit angielski w łuskach	130.—	Tlenek kobaltu 76%	2.200.—
Grafit angielski w proszku 95/97%	130.—	Węgiel magnezu w cegielkach	230.—
Hydrosulfit	280.—	Węgiel magnezu w proszku	125.—
Kalafonia	75.—	Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów	140.—
Kamfora w tafłach	725.—	Ziemia okrzemkowa	35.—
Kaolina w kaw. i w proszku	14.—	Żelazocjanek potasowy	320.—
		Żelazocjanek sodowy	250.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumić je za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78.	Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. I-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE- VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Leszno 15, tel. 11.06-81,	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49	Soda amoniakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maury- cy Luxemburg. Warszawa, Sena- torska 28/30, tel. 6 00 19.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“,	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Sól glauberska krystaliczna oraz kal- cynowana, odwodniona: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.
	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
	Klej kostny i skórný: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LISTOPADA 1937 R.

WALNE ZEBRANIE ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Dn. 13 listopada r. b. odbyło się Walne Zgromadzenie Związku Przemysłu Chemicznego. W wyniku bowiem zatwierdzonego we wrześniu r. b. nowego statutu Związku, dostosowanego do znowelizowanych przepisów prawa przemysłowego, należało dokonać wyboru wszystkich władz Związku. Wskutek tego porządek obrad Walnego Zgromadzenia przewidywał przede wszystkim wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej. Wybory te dały w wyniku ponowne powołanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej Związku w dotychczasowym składzie, a odbyte po Walnym Zgromadzeniu posiedzenie Zarządu powierzyło funkcje prezydialne dotychczasowemu Prezydium Związku.

Ponadto, Walne Zgromadzenie zatwierdziło poprawki statutowe, zmierzające do umożliwienia należenia do Związku Przemysłu Chemicznego mniejszym przedsiębiorstwom, zgrupowanym już na terenie własnych organizacji branżowych. Posunięcie takie było niezbędne, celem utrzymania dotychczasowego stanu rzeczy zrzeszenia na terenie Związku organizacji branżowych, jednoczących mniejsze przedsiębiorstwa chemiczne.

Wreszcie — Walne Zgromadzenie przyjęło statut Fundacji Stypendiów im. Marszałka Józefa Piłsudskiego przy Związku Przemysłu Chemicznego R. P. Istotne przepisy statutu tego — pomijając postanowienia ściśle formalne — zatwierdzone zostały w następującym brzmieniu:

„Majątek Fundacji składa się początkowo z

- a) 140 akcji Banku Polskiego nom. wart. zł. 14.000.—
- b) 5% Listów Zastawnych m. Warszawy nom. wart. zł. 18.300.—
- c) 4% Pożyczki konsolidacyjnej nom. wart. zł. 500.—
- d) gotówki w sumie zł. 3.156.05.

Dochód z majątku Fundacji będzie obracany co roku na stypendia im. Marszałka Józefa Piłsudskiego dla niezamożnych studentów chemii szkół akademickich, obywateli polskich, odznaczających się zdolnościami i postępami w nauce.

Zarząd Fundacji sprawuje Komisja Stypendialna, składająca się:

- 1) z Prezesa, Vice-Prezesa i Dyrektora lub jego zastępcy Związku Przemysłu Chemicznego.
- 2) z 2-ch profesorów polskich szkół akademickich, zapraszanych na przeciąg lat 5-ciu przez Zarząd Związku Przemysłu Chemicznego.

Do Zarządu Fundacji należy:

1) Administrowanie majątkiem Fundacji, a w szczególności:

- a) zastępstwo prawne interesów Fundacji,
- b) przejęcie majątku Fundacji i podejmowanie dochodów od tego majątku,
- c) lokowanie majątku w myśl obowiązujących przepisów,

d) podejmowanie decyzji co do przeznaczenia sum powstałych z niewypłacania stypendiów na skutek braku odpowiednich kandydatów, oraz pochodzących ze zwrotu stypendiów, tudzież wszelkich innych należnych Fundacji nadzwyczajnych i nieprzewidzianych wpływów i zysków.

2) Rozdawnictwo stypendiów im. Marszałka Józefa Piłsudskiego:

- a) ustalenie jakości i wysokości stypendiów,
- b) ogłaszanie konkursów na stypendia,
- c) przyznawanie i wypłacanie stypendiów.

3) Przedkładanie Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego corocznie, nie później niż w marcu, sprawozdania z działalności Fundacji (zarządu majątkiem, zużytkowania dochodu, spełnienia celów Fundacji).

4) Opracowywanie regulaminów i przedkładanie ich do zatwierdzenia Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Ubiegający się o stypendia im. Marszałka Józefa Piłsudskiego kandydaci powinni wnieść w terminie, w konkursie wskazanym, podanie do Zarządu Fundacji, dołączając:

- a) życiorys,
- b) ostatnie świadectwo szkolne, albo wykaz ocen kandydata,
- c) oświadczenie właściwych władz o niezamieszaniu rodziców kandydata.

Na korzystających ze stypendiów ciąży moralny obowiązek zwrotu stypendium.

W razie gdyby Związek Przemysłu Chemicznego przestał istnieć, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może przeznaczyć to stypendium na rzecz pomocy dla niezamożnych studentów chemii polskich szkół akademickich.

Po zakończeniu formalnej części obrad odbył się odczyt p. Inż. Witolda Sławińskiego p. t. „Praktyczne rozwiązywanie zagadnień bezpieczeństwa pracy w przemyśle”. Odczyt ten wzbudził szczególnie duże zainteresowanie, ponieważ zaś dotyczy istotnych bardzo dla przemysłu chemicznego spraw — więc też poświęcimy im specjalną uwagę w najbliższym numerze „Wiadomości Przemysłu Chemicznego”.

NOWA ORGANIZACJA REGLAMENTACJI TOWAROWEJ

Dn. 5 i 6 listopada r. b. odbyło się w Łodzi zebranie, likwidujące dotychczasową Centralną Komisję Przywózową, a powołującą na jej miejsce Komitet Przywózowy Rady Handlu Zagranicznego. Reorganizacja ta odbyła się w wyniku zasadniczych przesunięć w zakresie organizacji handlu zagranicznego. Rada Handlu Zagranicznego, powołana do życia przez samorząd gospodarczy i wolne organizacje gospodarcze — przejmuje stopniowo wszystkie dotychczas działające agendy, które miały za zadanie badanie lub opiniowanie zagadnień, dotyczących handlu zagranicznego. Została więc też w konsekwencji zlikwidowana — po przeszło 12-stu latach istnienia — Centralna Komisja Przywózowa. Komitet Przywózowy Rady Handlu Zagranicznego ma te same zadania, co dawna Komisja, a więc rozdział wyznaczonych przez Min. Przemysłu i Handlu kontyngentów pomiędzy importerów, tudzież opiniowanie spraw, które są związane z reglamentacją handlu zagranicznego.

Do Prezydium Komitetu powołani zostali pp.: Dr. S. Waschko, Dyrektor Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu Prezes, oraz A. Girdwojń, P. Sikorski, E. Wencel — Vice-prezesa.

Pierwsze plenarne posiedzenie Komitetu Przywózowego powołało 5 podkomitetów, działających w zakresie rozdziału kontyngentów na prawach plenarnego zebrania.

Są to mianowicie podkomitety: ogólny — pod przewodnictwem p. Dr. S. Waschki, chemiczny — pod przewodnictwem p. Inż. T. Zamoyskiego, rolny — pod przewodnictwem p. A. Girdwojnia, włókienniczy — pod przewodnictwem p. Inż. K. Bayera, tłuszczowy — pod przewodnictwem p. Dr. S. Waschki.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Układ kontyngentowy z *Grecją* przedłużony został do końca rb. Przewidywane jest przeprowadzenie rokowań o zawarcie rocznego układu z początkiem roku przyszłego.

Zainteresowane przedsiębiorstwa poinformowane zostały o zmianach w układzie kontyngentowym z *Rumunią*, wprowadzonych układem z dn. 9 października rb.

Rewizja układu handlowego z *Czechosłowacją* nie jest przewidziana, istnieje natomiast możliwość zwiększenia nie których kontyngentów na przywóz do Czechosłowacji oraz uzyskania kontyngentów na towary dotychczas nie wywożone. Zainteresowane przedsiębiorstwa proszone są o porozumienie się ze Związkiem.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr Nr 30, 31 i 32) „Informatora Eksportowego”.

Portugalia. Całkowite zniesienie reglamentacji dewizowej.

Syria i Liban. Podwyższenie stawek celnych, wyrażonych we frankach francuskich o 20%.

Turcja. Raport w sprawie rynku na opony i dętki samochodowe (Nr 30 str. 7).

W Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu powołany został referat duński celem badania możliwości wymiany towarowej polsko-duńskiej. Zainteresowane przedsiębiorstwa proszone są o nadsyłanie materiałów.

W Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie prowadzone są badania nad uruchomieniem komunikacji okrętowej z portami Afryki Zachodniej.

W Warszawie powołana została do życia Izba Handlowa Polsko-Chińska. Adres Izby brzmi Szopena 16 18 tel. 705-46.

KRONIKA

Dn. 18 listopada 1937 o godz. 18 odbędzie się w dużym Auditorium Chemicznym Politechniki Warszawskiej, (Polna 3) urządzony staraniem Sekcji Przemysłowej Polskiego Towarzystwa Chemicznego, odczyt p. Inż. A. Waligóry p. t. „Przemysł żywiczny w Polsce”. Odczyt będzie się składał z następujących części: powstawanie żywicy w drzewie; gatunki drzew, karpina; skład żywic krajowych i zagranicznych; żywiconanie drzew; destylacja żywicy; racjonalna i nieracjonalna destylacja dREW iglastych; ekstrakcja drewna i karpiny; charakterystyka otrzymywanych produktów; problemy ekstrakcji i destylacji ciągłej, dalszy przerób kalafonii i terpentyny, zagadnienie kamfory; krajowa wytwórczość i konsumpcja; warunki rozwoju i postulaty przemysłu żywicznego w Polsce.

W dn. 19 listopada r. b. o godz. 6 odbędzie się w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych (Marszałkowska 140/1), zebranie dyskusyjne poświęcone zagadnieniom bezpieczeństwa pracy. Na porządku obrad referaty p. Inż. A. Mazurkiewicza p. t. „Cele i zakres pracy wzorcowni osłon i poradni bezpieczeństwa pracy przy Muzeum Techniki i Przemysłu”, oraz p. Inż. Z. Puławskiego p. t. „Metody tworzenia przepisów bezpieczeństwa”.

Ze względu na interesujące tematy, poruszane w referatach — pożądana jest obecność przedstawicieli fabryk, zajmujących się sprawami bezpieczeństwa.

Dn. 28 października r. b. odbyło się w Min. Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zebranie Sekcji Chemicznej Państwowej Komisji Oświaty Zawodowej. Celem zebrania było omówienie typu średniej szkoły chemicznej w związku z realizacją nowego ustroju szkolnego.

Zebrani przedstawiciele szkół akademickich, przemysłu i zawodu inżynierskiego opowiedzieli się za gimnazjalnym typem średnich szkół chemicznych. Stanowisko to motywowane było znanymi argumentami o potrzebie w przemyśle pracowników typu majstra i laboranta, a zupełnej zbędności pracownika pośredniego między majstrem a inżynierem. Przedstawiciele szkolnictwa zawodowego zajmowali odmienne stanowisko, domagając się kształcenia chemików w szkołach

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWÓRÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

	Cena zł.		
Aceton	330.—	Kwas azotowy tech. 36°Bé za 100% HNO ₃	61.—
Alkohol metylowy techniczny 98%	160.—	Kwas azotowy chem. czysty	100.—
Alkohol metylowy czysty	225.—	Kwas mrówkowy 80%	200—210.—
Amoniak skroplony za 1 kg. NH ₃	1.45	Kwas siarkowy 60° Bé	4.25
Azotan amonu	100.—	* Kwaśny winian sodowy	620.—
Azotyn sodowy	95.—	* Kwas winowy i kwas cytrynowy dla celów spożywczych krystaliczny lub mielony (franco st. odb.)	450.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	80.—	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅ (brutto za netto)	15.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)	75.—	Mączka rogowa 13/14% N (brutto za netto)	35.—
Bisulfat	15.—	* Nadchloran potasu	150.—
Boraks kryształ. (franco st. odb.)	77.—	* Naftalen czysty w łuskach	55.—
Chlor ciekły	90.—	Octan metylu	300.—
* Chloran potasu, techn. miel.	170.—	Octan oliwii gat. I	165.—
* Chloran sodu techn.	150.—	Octan sodu kryst.	90.—
Chlorek bielący (parytet Zabkowiec)	30.60	* Oleina destylowana (franco st. odb.)	225.—
* Chlorek cynku w proszku biały	115.—	Oleum 20%	12.75
Chlorek wapnia	17.—	Potaż kalcynowany 90/92%	110.—
Chlorobenzol	150.—	Potaż żrący topiony 88/92%	135.—
Chloroform purissimum	650.—	Saletra potasowa	105.—
* Cytrynian sodowy	550.—	Saletra sodowa przem.	50.—
Dwuchromian potasu	155.—	Saletra sodowa rafin.	57.—
Dwuchromian sodu	125.—	Salmiak rafinowany	85.—
Dwufosforan sodowy (brutto za netto)	57.—	Salmiak sublimowany	150.—
Dwuwęglan sodowy	36.—	Siarczan amonu kryst.	24.—
Fenol czysty	195.—	Siarczan miedzi (parytet Warszawa)	73—74.—
Formalina 40%	160.—	Siarczek sodu 60/62%	52—54.—
* Gliceryna destylowana 85% (franco st. odbiorcza)	300.—	Smola preparowana	15 25
* Gliceryna farmaceutyczna 90%	345.—	Soda amoniakalna	20.70
Karbid (franco st. odb.)	48.—	Soda żrąca (kaustyczna)	49.70
Karbolinum	22.—	Sól glauberska krystaliczna	7.—
Klej kostny (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	180.—	Stearyna (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	210.—
Klej skórny (brutto za netto franco st. odbiorcza)	250.—	Supertosfat 16% (franco st. odbiorcza)	10.75
Gatunek Extra	230.—	Toluen chem. czysty	95.—
Gatunek I	75.—	Trójfosforan sodowy (brutto za netto)	65.—
Krezol DAB4	80.—	Żelatyna techn. (brutto za netto, franco st. odbiorcza)	475.—
Kwas azotowy 48°Bé za 100% HNO ₃	66.—		
Kwas azotowy 40°Bé za 100% HNO ₃			

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy je rozumieć za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO. RUTA Sp. Akc.”, Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78.	Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL. SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Siarczek węgla: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia bielący: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM”, Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL. SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49	Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL. SCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc: Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA” Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wyłączna sprzedaż: D/H. Maurycy Luxemburg. Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 600 19.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda kaustyczna: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna”.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39
Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 GRUDNIA 1937 ROKU

BEZPIECZEŃSTWO PRACY

W ramach Walnego Zgromadzenia Związku Przemysłu Chemicznego odbył się w dniu 13 listopada r. b. odczyt p. Inż. Witolda Sławińskiego z Poznania na temat zagadnienia bezpieczeństwa pracy w przemyśle.

Odczyt ten wzbudził szczególnie duże zainteresowanie, gdyż dotyczył spraw niezmiernie istotnych dla przemysłu chemicznego.

Prelegent na wstępie zaznaczył że ma zamiar omówić metody oddziaływania na czynnik ludzki, natomiast pominie sprawy technicznych urządzeń. Według opinii prelegenta tylko 15% wypadków w przemyśle powstaje wskutek braku odpowiednich urządzeń technicznych; 60 — 65% wynika z winy pracowników; 20 — 25% wypadków spowodowanych jest przez przyczyny „losowe”.

Celem zapobiegania wypadkom p. Inż. Sławiński proponuje prowadzić akcję wielostronną, opierającą się na 3-ch zasadniczych czynnikach:

a) wpływanie t. zw. „obiektywne”, osiągane przez plakaty, plakaty i t. p.,

b) instruowanie przy pomocy drukowanych przepisów i t. p.,

c) akcja Kół Bezpieczeństwa Pracy w poszczególnych przedsiębiorstwach.

Przy oddziaływaniu na czynnik ludzki trzeba pamiętać, że chodzi o zwalczanie niezgrabności, nieostrożności i nieświadomości pracowników.

Plakaty bezpieczeństwa (tablice) oddają wielkie usługi. Plakaty bywają dwojakiego rodzaju:

a) plakaty o charakterze ogólnym, zwracające uwagę na niebezpieczeństwo,

b) plakaty o charakterze instrukcyjnym.

Aby osiągnąć właściwy cel — plakaty należy często zmieniać, gdyż robotnik nie reaguje i nie zwraca uwagi na plakat często oglądany, zbrukany, naddarty i t. p.

Oprócz plakatów ogólnych — większe przedsiębiorstwa powinny tworzyć plakaty własne, uwzględniające specyficzne rodzaje niebezpieczeństw.

Inne sposoby oddziaływania:

a) komunikaty drukowane o wypadkach lub niebezpieczeństwach, odbijane na powielaczu i wywieszane obok innych ogłoszeń administracyjnych,

b) wywieszki, powstające jako wycinki z pism specjalnych,

c) fotografie,

d) instrukcje dla kierowników,

e) pogadanki dla pracowników, ewentualnie z użyciem obrazków i innych aktualności,

f) mobilizacja majstrów dla spraw bezpieczeństwa pracy; wydawanie specjalnych biuletynów dla majstrów,

g) tworzenie kół bezpieczeństwa pracy. W niektórych przedsiębiorstwach członkowie kół są stali; w innych kołach — członkowie są zmienni. Trudno stwierdzić który system jest lepszy; można stosować oba systemy współrzędnie.

Po przedstawieniu przez prelegenta bardzo licznych tablic, plakatów, wywieszek i t. p. rozwinęła się ożywiona dyskusja.

P. Dr. Hirszowski obrazuje działalność Komisji Bezpieczeństwa Min. Opieki Społecznej oraz akcję Związku Przemysłu Chemicznego w tej dziedzinie. Wskazuje że Muzeum Przemysłu i Techniki posiada dobrze zaopatrzoną wzorcownię pod kierunkiem p. Inż. Mazurkiewicza, który niedawno, na skutek zwrócenia się Związku Przemysłu Chemicznego, wygłosił cykl odczytów o sposobach zwalczania niebezpieczeństwa w przemyśle chemicznym.

P. Dyr. Leppert daje rys historyczny akcji zwalczania wypadków w różnych krajach i wskazuje że w Polsce stosunkowo niedawno zajęto się tą sprawą. Niebezpieczeństwo przy pracy jest zwykle większe w mniejszych zakładach przemysłowych. P. Leppert wskazuje na bezpośrednie i pośrednie korzyści, wynikające z prowadzenia akcji bezpieczeństwa pracy.

Korzyści bezpośrednie obejmują przede wszystkim zdjęcie odpowiedzialności z kierownictwa zakładu za szkody, poniesione przez pracowników, o ile zachowane są wszystkie środki zapobiegawcze oraz zaszeregowanie do odpowiedniej grupy, czy klasy niebezpieczeństwa z chwilą rewizji dotychczasowej tabeli.

Korzyści pośrednie, jakie łączą się z tą akcją dają uporządkowanie zakładów pracy, zmniejszenie marnotrawstwa i zbliżenie się do potrzeb pracowników, co w rezultacie zapobiec może niejednokrotnie ostrzejszym ich wystąpieniom.

P. Dyr. Wiślicki zaznaczył, że w Polsce wywieszanie plakatów i instrukcji nie zawsze osiąga skutek, gdyż istnieje jeszcze wielka liczba robotników nie umiejących czytać; skutecznym środkiem zwalczania wypadków jest podnoszenie poziomu polskiego pracownika.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Sp. Akc. „Ludwik Spiess i Syn” rozpoczęła wyrób benzylo-aminobenzenosulfamidu. Związek ten został wypuszczony na rynek pod nazwą „Septazin” i stanowi wielki postęp w dziedzinie chemoterapii, gdyż stosowany w lecznictwie działa swoiście przy zwalczaniu zakażeń paciorkowcami i innymi drobnoustrojami.

Dzięki powyższemu preparatowi zostaje pokryty brak, jaki odczuwało lecznictwo krajowe.

„Zjednoczone Zakłady Materiałów Wybuchowych i Azotu S. A. w Łaziskach-Górnych uruchomiły w dniu 1 października br. nowoczesną rafinerię i utwardzalnię tłuszczów i olejów. Zdolność produkcyjna wynosi 32 ton dziennie. Fabryka produkuje obecnie utwardzony olej lniany oraz tran utwardzony, jak również wyrabia kwasy tranowe i lniane”.

POMOC ZIMOWA W R. 1938

Wobec rozpoczynającej się z dniem 1 grudnia r. b. zbiórki na rzecz pomocy zimowej dla bezrobotnych, Ogólno-Polski Komitet Pomocy Zimowej ustalił normy opłat od przemysłu w wysokości od jednego do trzech pro-mille od obrotu za ostatni rok operacyjny (1936), pozostawiając związkom branżowym określenie wysokości stawek opłat w powyższych granicach. W razie nie ustalenia wysokości obciążeń przez poszczególne gałęzie przemysłu — Naczelny Komitet przewiduje dla tych przemysłów wyznaczenie stawki maksymalnej t. j. 3 pro-mille. Ze strony Komitetu czynione są również starania, aby te gałęzie przemysłu, które w roku ubiegłym ponosiły świadczenia według stawki najniższej, podniosły obecnie wysokość obciążenia.

Podając powyższe do łaskawej wiadomości komunikujemy, że Prezydium Związku na posiedzeniu w dniu 23 b. m. postanowiło zalecić przedsiębiorstwom chemicznym, wzorem roku ubiegłego, uzależnienie wysokości opłat na rzecz pomocy zimowej od wysokości osiągniętego zysku netto (dywidendy) w roku 1936. Mianowicie przedsiębiorstwa nie mające zysku w 1936 r. opłacają co najmniej 1 pro-mille od obrotu w r. 1936; przedsiębiorstwa wykazujące do 4% zysku netto (dywidendy) co najmniej 2 pro mille; przedsiębiorstwa, których zysk netto (dywidenda) przekraczał 4% w 1936 r. — 3 pro mille od obrotu.

Na poczet powyższych norm mogą być zaliczone wszelkie pomoce w naturze.

Zadeklarowane składki, bądź inne formy pomocy należy zgłaszać i wpłacać, stosownie do uznania albo do Ogólno-Polskiego Komitetu, albo do Komitetu lokalnego w miejscu siedziby fabryki.

O wszelkich deklaracjach i wpłatach ofiar niezbędne jest *dokładne i systematyczne* informowanie Związku Przemysłu Chemicznego, który prowadzi szczegółową ewidencję ofiarności przemysłu chemicznego. Otrzymane od fabryk zawiadomienia o ich akcji na rzecz pomocy zimowej będą publikowane w organie prasowym Związku „Wiadomościach Przemysłu Chemicznego”.

FUNDUSZ OBRONY NARODOWEJ

W Nr. 18 „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” z dnia 15 września b. r. opublikowana została pierwsza lista darów w naturze, ofiarowanych przez przedsiębiorstwa chemiczne lub zespoły pracowników fabryk chemicznych oraz lista tych firm związkowych, które zapoczątkowały składki na rzecz F. O. N. w formie pieniężnej.

Notujemy dalsze zgłoszenia darów:
samolot — Towarzystwo Zakładów Chemicznych „Strem”,

6 ciężkich karabinów maszynowych — pracownicy Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu.

Dary pieniężne zadeklarowały lub wpłaciły następujące przedsiębiorstwa: Zakłady Solvay w Polsce, Schicht-Lever Sp. Akc., „Union” Sp. Akc. Gdynia, „Alfa” Fabryka Płyt, Błon i Papierów Fotograficznych, Fabryka Chemiczna „Wola Krzysztoporska, Fabryka Chemiczna Dr. Zeumer, „Scott and Bowne” Sp. Akc., Wytw. Chem. „Roche”, „Atra” Sp. Akc. Ponadto Związek Polskich Olejarni, który prowadzi akcję zbiórki, zgromadził poważne sumy z opodatkowania się członków Związku na rzecz F. O. N.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Ukazało się nowe wydanie „Informatora Eksportowego Polskiego Przemysłu Chemicznego”. Poprzednie wydanie, opublikowane w roku 1934, w ilości półtora tysiąca egzemplarzy zostało zupełnie wyczerpane; bez przesady powiedzieć można, że rozeszło się po całym świecie wśród organizacyj gospodarczych i firm handlowych.

Nowe wydanie obok krótkiego wstępu obejmuje spis stu sześćdziesięciu produktów chemicznych z podaniem wytwórców, wzoru chemicznego i krótkiej charakterystyki technicznej.

Tekst podany jest w sześciu językach: polskim, angielskim, francuskim, niemieckim, hiszpańskim i rosyjskim, w porównaniu zatem ze starem wydaniem — dodane zostały charakterystyka techniczna i tekst hiszpańskiego.

Układ wydawnictwa, skorowidze i szata zewnętrzna uległy poprawie.

„Informator” rozsyłany jest bezpłatnie krajowym i zagranicznym organizacjom gospodarczym, placówkom polskim zagranicą oraz firmom zagranicznym, interesującym się zakupem produktów chemicznych w Polsce.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. 33, „Informatora Eksportowego”):

Holandia. Przedłużenie na 6 miesięcy okresu skontyngentowania przywozu jedwabiu sztucznego.

Włochy. Ustalenie kontyngentu na bezcłowy przywóz azotniaku na 37.500 ton.

Podjęty w r. 1936 przez Sp. Akc. „Roche” wywóz kodeiny i morfiny, wytwarzanych z krajowych surowców — rozwija się pomyślnie. Wyeksportowane w r. 1937 ilości podwoiły się w porównaniu z r. 1936.

KRONIKA

Fundacja imienia Feliksa Wislickiego, Prezesa Zarządu Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu, ma na celu stworzenie podniety do prac naukowych we wszystkich dziedzinach chemii, w szczególności zaś chemii koloidów i technologii włókna sztucznego.

Komitet Fundacji, w którego skład wchodzi kilkunastu przedstawicieli chemii teoretycznej i przemysłowej, rozporządza dochodem, osiąganym przez Fundację.

Dochód Fundacji za rok bieżący wyniesie przeszło dwadzieścia tysięcy złotych i może być wydatkowany na subsydiowanie prac naukowych, na wydanie drukiem już wykonanych prac, oraz na stypendia dla osób, przygotowujących się do zawodowej pracy naukowej lub technicznej.

Zainteresowane osoby i instytucje mogą zgłaszać odpowiednie propozycje listownie, do dnia 30 grudnia r. b., pod adresem Komitetu Fundacji: Warszawa, Wilcza 9A.

Instytut Naukowy Organizacji i Kierownictwa, Warszawa, Mokotowska 51/53 organizuje cykl wykładów p. t. „Organizacja pracy w przemyśle”. Kurs ten obejmuje 36 godzin wykładów, które odbywać się będą dwa razy na tydzień w godz. 18 — 20.

Program i poziom kursu jest całkowicie dostosowany do praktycznych potrzeb zawodowych; celem jego jest szerokie omówienie i dydaktyczne wskazanie skutecznych środków zwiększenia wydajności pracy oraz usprawnienia organizacji i techniki pracy w warsztacie produkcyjnym. Opłata za kurs wynosi zł. 80.

Blizszych informacji udziela Sekretariat Instytutu w godz. 9 do 16. Kurs rozpoczyna się dn. 30 listopada r. b., zakończenie wykładów w dn. 29 stycznia 1938.

W dniu 19 listopada odbyło się w Związku, pod przewodnictwem p. Inż. M. Holtorpa, posiedzenie, poświęcone sprawie rozporządzenia o ściekach fabrycznych.

Jak wiadomo, projekt rządowy rozporządzenia zmierzał do nałożenia szeregu nowych obowiązków na zakłady przemysłowe w zakresie odprowadzania ścieków i przyjęcie tego projektu, a następnie ścisłe przestrzeganie zawartych w nim przepisów, utrudniłoby znacznie, jeśli wręcz nie uniemożliwiłoby, funkcjonowanie większości fabryk, w szczególności chemicznych.

Specjalna komisja wyłoniona przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie opracowała, przy czynnym współdziałaniu Związku i rzeczoznawców, reprezentujących znaczną liczbę zakładów chemicznych — własny kontrprojekt, który był rozważany na posiedzeniu w dniu 19 listopada.

Dyskusja wniosła szereg istotnych momentów do sprawy, w szczególności podkreślone zostało,

że przy regulacji ścieków należy zwrócić baczniejszą uwagę na ścieki z miast i osiedli, które w znacznie większej mierze, niż ścieki fabryczne, przyczyniają się do zanieczyszczenia wód.

Wnioski zaproponowane na posiedzeniu w Związku, przedłożone zostaną przez referenta sprawy p. Inż. Bądzińskiego Komisji Izbowej.

W dniu 26 listopada odbyło się w Związku posiedzenie poświęcone nowelizacji ustawy patentowej. Sprawa ta, obszerniej poruszona w Nrze 9 „Wiadomości” z dn. 1 maja rb. zbliża się do rozwiązania, bowiem Komisja Międzystowarzyszeniowa, przy czynnej współpracy przedstawicieli Związku Przemysłu Chemicznego, opracowała projekt memoriału w sprawie nowelizacji ustawy patentowej, który przedłożony zostanie Rządowi. Memoriał ten, przed ostatecznym przyjęciem poddany został dyskusji w łonie Związku, która wniosła szereg nowych i istotnych momentów. Wnioski z dyskusji przedstawione zostaną Komisji Międzystowarzyszeniowej na posiedzeniu w dn. 9 grudnia przez p. Inż. Hennela, referenta sprawy.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. U. R. P. Nr. 79 z dnia 19 listopada 1937 ukazało się pod poz. 575 rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 października 1937 o zmianie rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 10 września 1932 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 o monopolu spirytusowym, opodatkowaniu kwasu octowego i drożdży oraz sprzedaży napojów alkoholowych, wydane co do § 1 p. 3 i 4 (§§ 209 ust. 3, 214a, 215, 216 ust. 2 i 292 rozporządzenia Ministra z dnia 10 września 1932 w nowym brzmieniu) oraz § 2 i 3 w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Przemysłu i Handlu.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dn. 1 stycznia 1938 r.

W „Monitorze Polskim” Nr. 267 z dnia 19 listopada 1937 ukazało się pod poz. 421 obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 18 listopada r. b. w sprawie kontroli specjalnej obrotu towarowego polsko-bułgarskiego.

Stosownie do obwieszczenia — zarówno przy odprawie przywózowej jak i wywózowej niezbędne są świadectwa rozrachunkowe.

Obwieszczenie wchodzi w życie z dn. 20 listopada 1937 r.

W Dz. Ust. Nr 81 z dnia 29 listopada r. b. ogłoszone zostało pod poz. 583 rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 1937, zabraniające prowadzenia poszukiwań górniczych na obszarze powiatu kieleckiego oraz położonych na prawym brzegu rzeki Kamiennej części powiatów iłżeckiego i opatowskiego.

ORJENTACYJNE CENY NIEKTÓRYCH WYTWÓROW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO		Cena zł.
Aceton		330.—
Alkohol metylowy techniczny 98%		160.—
Alkohol metylowy czysty		225.—
Amoniak skroplony za 1 kg. NH ₃	1.45	
Azotan amonu		100.—
Azotyn sodowy		95.—
Benzol chem. czysty (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)		80.—
Benzol handlowy 90%, (łącznie z opłatą na fundusz drogowy zł. 12)		75.—
Bisulfat		15.—
Boraks krystal. (franco st. odb.)		77.—
Chlor ciekły		90.—
* Chloran potasu, techn. miel.		170.—
* Chloran sodu techn.		150.—
Chlorek bielący (parytet Zabkowice)		30.60
* Chlorek cynku w proszku biały		115.—
Chlorek wapnia		17.—
Chlorobenzol		150.—
Chloroform purissimum		650.—
* Cytrynian sodowy		550.—
Dwuchromian potasu		155.—
Dwuchromian sodu		125.—
Dwufosforan sodowy (brutto za netto)		57.—
Dwuwęglan sodowy		36.—
Fenol czysty		195.—
Formalina 40%		160.—
* Gliceryna destylowana 85% (franco st. odbiorcza)		290.—
* Gliceryna farmaceutyczna 90%		310.—
Karbid (franco st. odb.)		48.—
Karbolineum		22.—
Klej kostny (brutto za netto, franco st. odbiorcza)		180.—
Klej skórny (brutto za netto franco st. odbiorcza)		
Gatunek Extra		250.—
Gatunek I		230.—
Krezol DAB4		75.—
Kwas azotowy 48°Bé za 100% HNO ₃		80.—
Kwas azotowy 40°Bé za 100% HNO ₃		66.—
Kwas azotowy tech. 36°Bé za 100% HNO ₃		61.—
Kwas azotowy chem. czysty		100.—
Kwas mrówkowy 80%		200—210.—
Kwas siarkowy 60° Bé		4.25
* Kwaśny winian sodowy		620.—
* Kwas winowy i kwas cytrynowy dla celów spożywczych krystaliczny lub mielony (franco st. odb.)		450.—
Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅ (brutto za netto)		15.—
Mączka rogowa 13/14% N (brutto za netto)		35.—
* Nadchloran potasu		150.—
* Naftalen czysty w luskach		55.—
Octan metylu		300.—
Octan ołowiu gat. I		165.—
Octan sodu kryst.		90.—
* Oleina destylowana (franco st. odb.)		225.—
Oleum 20%		12.75
Potaż kalcynowany 90/92%		110.—
Potaż żrący topiony 88/92%		135.—
Saletra potasowa		105.—
Saletra sodowa przem.		50.—
Saletra sodowa rafin.		57.—
Salmiak rafinowany		85.—
Salmiak sublimowany		150.—
Siarczan amonu kryst.		24.—
Siarczan miedzi (parytet Warszawa)		73—74.—
Siarczek sodu 60/62%		52—54.—
Smola preparowana		15.25
Soda amoniakalna		20.70
Soda żrąca (kaustyczna)		49.70
Sól glauberska krystaliczna		7.—
Stearyna (brutto za netto, franco st. odbiorcza)		210.—
Supertosfat 16% (franco st. odbiorcza)		10.75
Toluen chem. czysty		95.—
Trójfosforan sodowy (brutto za netto)		65.—
Żelatyna techn. (brutto za netto, franco st. odbiorcza)		475.—

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy je rozumieć za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:	Warszawa. Wolność 9, tel. 11-06-00.	Kwaśny węglan sodowy (bikarbonat):
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BOKUTA Sp. Akc.“, Łódź tel. 195-96 195-97; Warszawa, Piusa XI. 3 m. 8, tel. 8-38-78.	Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:	„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabryk. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Oleina zwierzęca:
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Winnica, poczta Henryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Przem. Tłuszcz. „SCHICHTLEVER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Chlorek wapnia bielący:	Gumowe artykuły techniczne:	Siarczek węgla:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Sp. Akc. „WOLBROM“, Warszawa, Leszno 15, tel. 11-06-81.	Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Chlorek wapnia (CaCl₂):	Zakł. Kauczukowe „PIASTOW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 333-49	Słomka i włosie wiskozowe:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 5-91-24.	Jedwab sztuczny:	Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
Dwuchromian potasu i dwuchromian sodu, sól glauberska kalc:	Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amoniakalna, krystaliczna i kaustyczna:
Tow. Fabryk Portl. Cem. „WYSOKA“ Sp. Akc. Warszawa, Mazowiecka Nr. 7, fabryka w Wrzosowej, p-ta Częstochowa 4. Wylączna sprzedaż: D/H. Maurycy Luxemburg. Warszawa, Senatorska 28/30, tel. 6 00 19.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKOW“:	„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Farmaceutyczne przetwory:	Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala Spiess.	Karbid:	Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
„Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna“.	Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna oraz kalcynowana, odwodniona:
	Klej kostny i skórny:	„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39
	Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Stearyna:
		Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 GRUDNIA 1937 ROKU

CHORZÓW — MOŚCICE

Z okazji 15-lecia fabryki w Chorzowie i 10-lecia fabryki w Mościcach ogłoszone zostało drukiem piękne wydawnictwo p. t. „Chorzów-Mościce”.

Opracowanie zawiera monograficzny opis fabryk w Chorzowie i w Mościcach, gospodarcze uzasadnienie budowy Mościc, spis produktów wytwarzanych w Chorzowie i w Mościcach, wreszcie liczby charakteryzujące rozmiar fabryk. Treść wzorowo jest opracowana przez Inż. Witolda Hennla, a wzorowa szata graficzna Drukarni Narodowej w Krakowie daje rzetelne zadowolenie artystyczne przy czytaniu monografii. Na szczególną uwagę zasługują piękne fotografie Dr. A. M. Wieczorka, który z suchej treści urządzeń technicznych potrafił wydobyć piękne wizje fotograficzne.

Początek pracy fabryki chorzowskiej ograniczał się wyłącznie do produkcji azotniaku, który już pod koniec 1923 r. poczęto zmydlać do amoniaku, utlenianego z kolei na kwas azotowy. W dalszym rozwoju Chorzów buduje fabrykę amoniaku syntetycznego, obliczonego na produkcję 22 ton na dobę, w roku zaś 1927 przystąpiono do prac nad budową fabryki w Mościcach, obliczonej na produkcję dzienną przeszło 60 ton amoniaku. Wówczas też zaniechano fabrykacji nawozów, opartych na rozkładzie azotniaku, przechodząc do wytwarzania pochodnych syntetycznego amoniaku.

Rok 1930 przynosi uruchomienie fabryki w Mościcach i wszystkie gospodarcze konsekwencje tego faktu — więc ograniczenie, a dalej zaniechanie importu nawozów azotowych z zagranicy.

Twórcami polskiego przemysłu azotowego, którego naczelnymi przedstawicielami są fabryki w Chorzowie i w Mościcach, są Prof. Ignacy Mościcki, Prezydent Rzeczypospolitej, Inż. Eug. Kwiatkowski, Minister Skarbu, i ś. p. Dr. Tad. Zwisłocki. Rola ich i zasługi są pokrótce zobrazowane w monografii.

W r. 1933 następuje zespolenie obu fabryk w jeden zespół gospodarczy pod nazwą „Zjednoczone Fabryki Związków Azotowych w Mościcach i w Chorzowie”.

Okres kryzysu gospodarczego w latach 1929—1933 cechuje się powstaniem w Chorzowie fabrykacji nowych produktów, przeważnie drobnych

lecz rentownych i przynoszących w sumie stały dochód, tudzież zdobyciem przez Mościce znacznych sukcesów w eksporcie. Jak pisze monografia „przez forsowanie wywozu siarczanu amonu, a później również saletry wapniowej po cenach pozornie nie rentownych, Mościce osiągnęły taki poziom zatrudnienia fabryki, że całość produkcji, wzmożonej znacznie dzięki eksportowi, stała się opłacalną. Metoda ta, rozwiązując zasadniczo zagadnienie rentowności, przyniosła potem następujące korzyści: zatrudnienie dużej ilości pracowników w okresie bezrobocia, osiągnięcie wpływów w dewizach, wyrobienie trwałej pozycji na rynkach międzynarodowych”.

W okresie kryzysu też przyszło przestawienie produkcji z siarczanu amonowego na półsaletry oraz saletrę wapniową, zgodnie z zainteresowaniem i potrzebami polskiego rolnictwa.

Praca badawcza Zjednoczonych Fabryk dała rozwiązanie techniczne wielu problemów, wśród których wyliczyć można: absorpcję tlenków azotu w wieżach Mościckiego, konwersję gazu generatorowego, neutralizację kwasu azotowego amoniakiem przy produkcji azotanu amonowego, tudzież zespół innych osiągnięć całkiem oryginalnych.

Nie bez znaczenia też jest rola elektryfikacyjna Mościc, gdyż jednym z produktów przeznaczonych na sprzedaż jest energia elektryczna. Zasięg tarnowskiego okręgu elektryfikacyjnego ciągnie się od Bochni do Rzeszowa i od Krynicy po za Dąbrowę.

Kilka liczb charakteryzuje rozmiar obecnej produkcji fabryk. Tak więc Chorzów wytwarza przeciętnie w ciągu doby ok. 148 ton karbidu (z czego 4/5 przerabia się na azotniak), 174 tony azotniaku, 126 ton supertomasyny, 30 ton amoniaku, 100 ton kwasu azotowego, 34 tony azotanu amonu i 18 ton saletry sodowej i potasowej. Mościce — ok. 60 ton amoniaku, 230 ton kwasu azotowego, 190 ton saletry wapniowej i 60 ton siarczanu amonowego.

Opis osady fabrycznej w Mościcach zamyka treść cennego wydawnictwa.

Monografia „Chorzów-Mościce” — obok zeszlórocznej monografii wydanej na 25-lecie Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu — stanowi cenny dokument prac i osiągnięć polskiego przemysłu chemicznego.

PRZEMYSŁ ŻYWICZNY W POLSCE

Projekt przedyskutowania powyższego tematu na gruncie neutralnym, wyłoniony przez Grupę Chemicznych Przetwórców Drewna — zrzeszonych w Związku Przemysłu Chemicznego — został zrealizowany dn. 18 listopada r. b., na 1-szym powakacyjnym zebraniu odczytowym Sekcji Przemysłowej Polskiego T-wa Chemicznego.

Inż. A. Waligóra — wobec licznego audytorium streścił zagadnienie wszechstronnie i ciekawie, zapoznając słuchaczy z problematami: powstawania żywic, różnicami w ich składzie; dobowaniem tego surowca drogą żywicowania drzew iglastych lub ekstrakcji karpiny i drewna sosnowego; destylacji żywicy; różnic w produktach otrzymywanych podczas destylacji drewna iglastego i liściastego, — przy czym wskazał straty, powstające przy stosowaniu prymitywnych rabunkowych sposobów przerobu drewna.

Na przezroczach i plakatach przedstawił prelegent: typowe urządzenia i aparaty, skład chemiczny i wielostronne zastosowanie otrzymywanych produktów, celowość wyrobu wysokich gatunków terpentyny i dalszego jej przerobu na środki lecznicze, owadobójcze, dezynfekcyjne, pachnące, emulgujące, m. in. terpinhydrat, terpineol, cineol, kamforę — wskazał również na możliwość otrzymania dipentenu, isoprenu i kauczuku z wydajnością lepszą bodaj niż ze spirytusu.

Przytoczone przez prelegenta dane statystyczne uwypukliły znaczenie racjonalnie prowadzonego przemysłu żywicznego, mogącego zaspokoić potrzeby wojska, przemysłu papierniczego, mydlarskiego, lakierniczego, drukarskiego i w. in., oraz pozwolić na ograniczenie importu i zwiększenie eksportu cenniejszych produktów standaryzowanych.

Dyskusja, prowadzona przy niestłabnym zainteresowaniu audytorium w ciągu ok. 2 godzin, pogłębiła i rozszerzyła treść referatu, a przede wszystkim zbliżyła poglądy właścicieli lasów i przetwórców drewna na korzyści, osiągalne przy żywicowaniu drzew i karczowaniu pni w okresie maksymalnej zawartości żywicy. Proces ten o charakterze patologicznym wzbogacający drzewo w żywicę, wywołują nie tylko nacinania „strzały” (żywicowanie), lecz również zastrzyki chemikalii a nawet uderzenia rogów bydła i zwierzęcy.

Polska posiada naogół pomyślne warunki rozwoju przemysłu żywicznego (zbiór żywicy np. dochodzący do 1400 kg z hektara przewyższa znacznie zbiory w Niemczech i Rosji) jednak w każdym poszczególnym wypadku należy uprzednio przestudiować możliwości surowcowe, warunki gospodarcze i odpowiednio przystosować metody fabrykacji.

Pod koniec posiedzenia wyrażono życzenie, aby odczyt wraz z dyskusją ukazał się wkrótce w druku, po czym przewodniczący, inż. K. Moniuszko, zaapelował o rychłą realizację następujących postulatów:

1. Rozszerzyć w najkrótszym czasie produkcję kalafonii — do całkowitego pokrycia potrzeb rynku wewnętrznego.

2. Zwrócić uwagę na gospodarkę karpiną, marnowaną na opał i przerabianą nieracjonalnie sposobami przestarzałymi.

3. Dążyć do podniesienia wartości i uszlachetnienia produkcji z jednostki surowca celem zwiększenia rentowności i zatrudnienia, ograniczenia importu i rozwinięcia eksportu.

4. Zwolnić benzynę, używaną przez zakłady ekstrakcyjne, od opłaty drogowej — ponieważ jej zużycie pośrednio nawet nie wpływa na zniszczenie dróg.

5. Dążyć równocześnie do zastąpienia innymi materiałami opałowymi drzew brzoźowych i olchowych, używanych w ogromnych ilościach na opał, ponieważ chemiczna przeróbka tych gatunków drewna może przyspożyć gospodarce narodowej wielomilionowe dochody.

ZE SPRAW NORMALIZACYJNYCH

Ogłoszone zostało sprawozdanie z działalności Polskiego Komitetu Normalizacyjnego za okres od dn. 1 kwietnia 1936 do dn. 31 marca 1937.

Komitet zaprojektował ogółem 1.256 norm (w tym 31 chemicznych), zatwierdził 1.198 norm (w tym 30 chemicznych). Komisja Technologii Chemicznej odbyła w r. 1936/37 5 posiedzeń i ogłosiła 4 normy: oleiny, gliceryny destylowanej, gliceryny farmaceutycznej, oraz metody badania materiałów ogniotrwałych. Na terenie Komisji Technologii Chemicznej działało w roku sprawozdawczym 11 podkomisji, mianowicie: mydła rdzeniowego i mazistego, oleiny, gliceryny, mas smołowych i lepniaka, trwałości wybarwień, farb i lakierów, węgla amonowego, superfosfatów, wyrobów ogniotrwałych i ceramiki szlachetnej, metod analizy węgla kamiennego, octu do użytku domowego.

P. K. N. dysponuje niewielkim budżetem, nieznacznie przekraczającym 120 tysięcy złotych, na r. 1937/38 preliminuje wydatki ok. 90.000 zł. Tym więcej przeto podkreślić trzeba, że w ramach tego niewielkiego budżetu prace P. K. N. rozwijają się wszechstronnie, dając przemysłowi pożyteczne rezultaty w formie niezbędnych norm.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Związek przygotował, na podstawie ankiety wśród zrzeszonych przedsiębiorstw, materiały do rokowań handlowych z *Turcją*.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr Nr 34 i 35 „Informatora Eksportowego”):

Bułgaria. Zmiana stawek celnych na szereg produktów chemicznych.

Kuba. Rozciągnięcie taryfy minimalnej na wyroby polskie.

Rumunia. Oznaczenie nowych wartości szacunkowych przy cleniu węgla drzewnego.

KRONIKA

Nakładem Instytutu Spraw Społecznych ogłoszony został Kalendarz Bezpieczeństwa i Higieny Pracy na r. 1938. Kalendarz przeznaczony jest dla robotników i zawiera wiele cennych wskazówek, dotyczących elementarnych prawideł bezpieczeństwa pracy. Wskazówki podane są w jasnej i zwartej formie, ilustrowane wielu wyraźnymi i działającymi na wyobraźnię rysunkami.

Kalendarz zasługuje na bardzo szczególną uwagę fabryk i powinien być przez nie rozkolportowany w taki sposób, aby każdy robotnik zaopatrzone był w to cenne wydawnictwo, opracowane w sposób wzorowy dla popularyzacji bezpieczeństwa pracy.

Kalendarz nabyć można w Instytucie Spraw Społecznych, Wilcza 1 w Warszawie. Ceny ukształtowane są w sposób degresyjny — każdy następny egzemplarz powyżej pewnego minimum kosztuje taniej, a przy nabyciu powyżej 500 egzemplarzy cena wynosi zaledwie 25 gr. za egzemplarz. I ta więc okoliczność — obok względów rzeczowych — przemawia za koniecznością zaopatrzenia wszystkich robotników przemysłu chemicznego w Kalendarz Bezpieczeństwa i Higieny Pracy.

Z okazji Ogólnopolskiego Zjazdu Drogistów zorganizowany został w Warszawie pokaz niektórych produktów chemicznych, farmaceutycznych i perfumeryjno-kosmetycznych, przeważnie wyrabianych w kraju, a częściowo importowanych z zagranicy — stanowiących przedmiot handlu drogerijnego. Pokaz odbył się dn. 27 i 28 listopada r. b. w salach Resursy Obywatelskiej w Warszawie. Z należących do Związku przedsiębiorstw chemicznych udział w pokazie wzięły następujące firmy: Sp. Akc. „Grodzisk”, Sp. Akc. „L. Spiess i Syn”, Sp. Akc. „Azot”, Sp. Akc. „Terebenthen”, Sp. Akc. „Magister Klawe”, Sp. Akc. „Fr. Puls” oraz inne fabryki perfumeryjne, zrzeszone w Związku Przemysłu Perfumeryjnego w Polsce.

Dn. 29 listopada r. b. odbyło się na terenie warszawskiej Izby Przemysłowo-Handlowej zebranie komisji, mającej na celu opracowanie nowego projektu rozporządzenia w sprawie ścieków. Komisja ta przyjęła za podstawę obrad projekt, wypracowany przez specjalną podkomisję, działającą pod przewodnictwem p. Prof. K. Smoleńskiego. Projekt ten uznano za szczęśliwe rozwiązanie trudnego zagadnienia i po wprowadzeniu poprawek, na które zgodzili się zarówno projektodawcy opracowania jak zgromadzeni na zebraniu, postanowiono przedstawić Związkowi Izby Przemysłowo-Handlowych — celem złożenia czynnikiem urzędowym.

Związek Przemysłu Chemicznego, który wiele pracy poświęcił tej sprawie, dorzucił też długi zespół uwag i sugestij do opracowanego przez sferę gospodarcze projektu rozporządzenia.

W maju roku 1938 odbędzie się w Rzymie Międzynarodowy Kongres Chemiczny. Ponieważ istnieje konieczność dokładnego zorientowania się w składzie polskiej delegacji na ten Kongres, więc też wszyscy chemicy, którzy pragnęli-

by wziąć udział w Kongresie, proszeni są o zgłoszenie się do Sekretariatu Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Warszawa, Politechnika, Polna 3.

Dn. 16 grudnia r. b. staraniem Sekcji Przemysłowej Polskiego Towarzystwa Chemicznego i Towarzystwa Wojskowo-Technicznego odbędzie się odczyt p. Prof. Dr. Tadeusza Urbańskiego p. t. „Zagadnienie paliwa ciekłego na tle II światowego Kongresu Naftowego w Paryżu”.

Odczyt poruszy następujące kwestie: statystykę, poszukiwania geologiczne, nowoczesne metody otrzymywania benzyny, metody polimeryzacji, metody uwodornienia, paliwo „zastępcze”, zastosowanie paliwa w silnikach.

Odczyt odbędzie się o godz. 18 w dużym Auditorium Chemicznym Politechniki Warszawskiej, Polna 3.

W dniu 9 grudnia odbyło się w Stowarzyszeniu Elektryków Polskich posiedzenie Komisji Międzypowiatowej do spraw nowelizacji ustawodawstwa patentowego.

Na posiedzeniu tym zreferowany został projekt memoriału, opracowany przez Podkomisję Redakcyjną. Nad projektem wywiązała się obszerna dyskusja, w której m. innymi zabrał głos p. Inż. Hennel proponując poprawki uchwalone na posiedzeniu w Związku Przemysłu Chemicznego w 26 listopada rb.

W dniu 7 grudnia odbyła się na terenie Rady Handlu Zagranicznego, konferencja poświęcona sprawie zaopatrzenia przemysłu w piryty. Na konferencji wyjaśnione zostało, że przemysł chemiczny i celulozowy oczekuje, iż w roku 1938 całe zapotrzebowania pokryte zostanie przez produkcję krajową. Dopiero z chwilą wyczerpania tej możliwości był by aktualny przywóz pirytów hiszpańskich.

Ukazał się numer specjalny „Kuriera Polskiego” poświęcony polsko-greckim stosunkom gospodarczym. Zarówno piękna szata zewnętrzna jak i treść, mogą być stawiane za wzór tego rodzaju wydaniom specjalnym.

Wobec wygasania z dniem 31 grudnia r. b. ważności taryf wyjątkowych zawartych z zeszytu 6 części II Taryfy Towarowej, Związek Przemysłu Chemicznego zgłosił postulaty przemysłu chemicznego w sprawie prolongowania ważności obowiązujących obecnie taryf wyjątkowych na rok 1938 ewent. przekształcenia niektórych taryf wyjątkowych, z uwagi na trwałe charakter przewozów, na taryfy stałe specjalne.

Dnia 10 grudnia r. b. odbyło się w Ministerstwie Komunikacji posiedzenie Komitetu Taryfowego Państwowej Rady Komunikacyjnej.

Komitet przyjął do wiadomości sprawozdania specjalnie wyłonionych Komisji Taryfy Osobowej i Taryfy Towarowej oraz rozpatrzył, między innymi, sprawę przedłużenia na rok 1938 taryf wyjątkowych, wygasających z dniem 31 grudnia 1937 r.

Z W I E D Z A J
MUZEUM PRZEMYSŁU
W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚĆ CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA

**CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAN FIRMY EDWARD GRO-
NIOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.**

	Cena w zł. za 1 kg.
Aceton	3.30
Alun chromowy	0.68
Alun krystaliczny	0.50
Antychlor krystaliczny	0.39
Biel cynkowa	0.70
Biel ołowiana	1.40
Boraks krystal.	0.80
Cerezyzna biała II gat.	1.80
Cerezyzna żółta	1.60
Chlorek magnezu	0.26
Chlorek baru	0.68
Chlorek cynku 98/100%	1.20
Chlorek wapna	0.41
Chlorek wapnia	0.28
Dwuchromian potasu	1.60
Dwuchromian sodu	1.25
Degrasorygin. Stadlera Moelon I	1.30
Dekstryna biała	0.65
* Esencja octowa 80%	2.60
Emetyk	6.—
* Formalina 40%	1.60
Fosforan sodowy 3 ⁱ zasadowy	0.80
Fenol krystal.	3.15
Fluorek sodu	1.65
Glukoza nieskazona	0.70
Kaolina	0.14
Kreda zwykła szlamowana	0.08
Kreda ch. cz.	0.50
Kalafonia krajowa	0.73
Kalafonia amerykańska „Hercules” N. jasna	1.10
* Kwas octowy 30% techn.	1.—
Kwas mrówkowy	2.40
Kwas mlekowy 50%	1.25
Kwas mlekowy 80%	2.20

* Kwas fosforowy chem. czysty	2.60
* Kwas fosforowy techniczny	2.25
Kremotartar	2.95
Kwas cytrynowy	4.40
* Kwas solny techn.	0.16
Kwas winowy kryst.	4.50
Litopon 30%	0.76
Minia ołowiana 99/100%	1.18
Minia żelazna	0.50
Nadboran sodowy	3.70
Nadmanganian potasu	3.—
Naftalin	0.70
Nigrozyna wodna	8.—
Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Olej rycynowy techniczny	1.90
Olej kostny	3.80
Olej turecki 50%	0.85
Olej turecki 80%	1.50
Oropon (bejca dla skór) niem.	1.65
Octan sodu	1.05
Ozokeryt czarny	2.—
Ozokeryt bielony	3.80
Parafina w taflach	1.15
Woda utleniona 30%	3.50
Siarka	0.32
Siarczan glinu	0.25
Siarczan żelaza	0.15
Sól szczawikowa	1.50
Sól glauberska kryst.	0.09
Sól gorzka	0.21
Sadze angielskie	1.—
Tłuszcz z wełny ciemny	0.60

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 1 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO-
RUTA Sp. Akc.”, Łódź tel. 195-96
195-97; Warszawa, Piusa XI. 3
m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA”
Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel.
Piotrków Tryb. 165.
**ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN-
NICY, S. A.** Winnica, poczta Hen-
ryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17.
Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross.
Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.
Chlorek wapna bielący:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
Chlorek wapnia (CaCl₂):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 5-91-24.
**Dwuchromian potasu i dwuchromian
sodu, sól glauberska kalc:**
Tow. Fabryk Portl. Cem.
„WYSOKA” Sp. Akc. Warszawa,
Mazowiecka Nr. 7, fabryka w
Wrzosowej, p-ta Czestochowa 4.
Wyłączna sprzedaż: D/H. Maury-
cy Luxemburg. Warszawa, Sena-
torska 28/30, tel. 6 00 19.
Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS
i SYN”, Warszawa, Daniłowiczow-
ska 16, tel. Centrala Spiess.
„Fr. KARPINSKI Spółka Akcyjna”,

Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.
**Gliceryna farmaceutyczna i technicz-
na:**
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LE-
VER” Sp. Akc., Warszawa, Nowy
Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.
Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM”, Warsza-
wa, Leszno 15, tel. 11-06-81,
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW” Sp.
Akc., Warszawa, Złota 35, tel.
333 49
Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.
**FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN
SZTUCZNYCH „CHODAKÓW”,**
Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel.
Sochaczew 81.
Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 591-24.
Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa,
Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Siarczek węgla:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.
Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA-
BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA-
BIU”, Warszawa, Wilcza 9a, tel.
875-39.
**Soda amoniakalna, krystaliczna i kau-
styczna:**
„ZAKŁADY SOLVAY W POL-
SCE”, Warszawa, Czackiego 14,
tel. 591-24.
Soda kaustyczna:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”,
Warszawa, Czackiego 6, tel. 634-94.
**Sól glauberska krystaliczna oraz kal-
cynowana, odwodniona:**
„TOMASZOWSKA FABRYKA
SZTUCZNEGO JEDWABIU”
Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39
Stearyna:
Sp. Akc. „STREM”, Warszawa
Mazowiecka 7, tel. 584-30

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.